

Jane's Wonderful Dream

FAREBNÝ
YORKSHIRE TERIÉR

KOMPLEXNÝ SPRIEVODCA

© Jana Dobrotová

www.bieweryork.eu

© Autorské práva

Tento **e-book** a všetky jeho časti vrátane textov, fotografií, grafiky a štruktúry obsahu sú **chránené autorským právom** a sú duševným vlastníctvom autorky.

Akokoľvek kopírovanie, šírenie, úprava, reprodukcia či publikovanie tohto materiálu alebo jeho častí, a to **akokoľvek formou** bez predchádzajúceho písomného súhlasu autorky, **je zakázané**.

E-book je určený výhradne na osobné a nekomerčné použitie.

Citácie či zdieľanie obsahu na verejných sieťach sú povolené len s uvedením mena autorky a odkazu na oficiálny web: www.bieweryork.eu

Ďakujem za rešpektovanie mojej práce a lásky, ktorú som do tohto projektu vložila. 🐾

Prvé vydanie: 28.5.2025

Posledná aktualizácia: 27.7.2025

Jana Dobrotová

Interaktívny obsah

Tento e-book obsahuje **klikateľné odkazy** v obsahu.

Kliknutím na názov kapitoly sa presuniete priamo na zvolenú tému.

[Úvod](#)

[Pôvod a história plemena Yorkshire teriér](#)

[Farebné varianty](#)

[FCI nie je monopol](#)

[Organizácie a kluby uznávajúce farebné varianty](#)

[Povaha, temperament a ideálny domov](#)

[Vývoj šteniatka](#)

[Prírastky hmotnosti](#)

[Kúpa šteniatka – čo je dôležité vedieť](#)

[Stop množiteľom!!!](#)

[Prvé dni doma – adaptácia a starostlivosť o šteňa](#)

[Povinnosti majiteľa psa](#)

[Strava a výživa podľa veku a potrieb](#)

[Výchova a výcvik psíka](#)

[Starostlivosť o srst', strihy a hygiena](#)

[Dobré rady](#)

[Prvá pomoc a nečakané situácie](#)

[Život so psom: od dospelosti po starobu](#)

[Zdravie, choroby a prevencia](#)

[Život chovateľa – pravda, ktorú málokto vidí](#)

[Chovateľská stanica Jane's Wonderful Dream](#)

[Záver – slovo na rozlúčku](#)

[Zábava](#)

O mne

Volám sa **Jana Dobrotová** a chovu Yorkshire teriérov sa venujem srdcom, citom a rešpektom už mnoho rokov. Mojim cieľom nie je množstvo, ale kvalita – každé šteniatko beriem ako jedinečnú bytosť, ktorej venujem lásku, čas a starostlivosť. Psíky sú súčasťou mojej domácnosti a rodiny, vyrastajú v bezpečnom, čistom a láskavom prostredí.

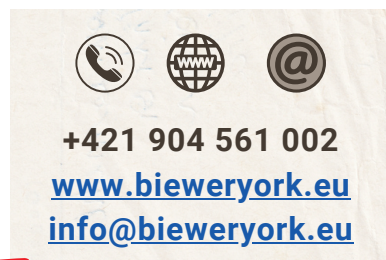
V mojej chovateľskej stanici [Jane's Wonderful Dream](http://www.bieweryork.eu) sa špecializujem na farebné varianty yorkshirov – biewer, biro, chocolate, ocean pearl, merle a ďalšie. Šteniatka sú vychovávané s dôrazom na zdravie, povahu a socializáciu. Novým rodinám poskytujem podporu, poradenstvo a otvorenú komunikáciu – pretože zodpovedný chov sa nekončí odchodom šteniatka domov.

Ďakujem!

Každý jeden psík, každé jedno šteniatko, ktoré príde do môjho života, mi zanechá kúsok seba v mojom srdci. ❤️☀️

Ak máte záujem o šteniatko, navštívte našu stránku alebo ma kontaktujte.

Úvod

Pre koho je tento sprievodca určený

Tento e-book je určený všetkým milovníkom plemena **Yorkshire Terrier** – **od úplných začiatčovníkov**, ktorí práve zvažujú kúpu svojho prvého šteniatka, až **po skúsených chovateľov**, ktorí hľadajú praktické rady a prehľadné informácie na jednom mieste.

Sprievodca je vhodný aj pre tých, ktorí sa **chcú naučiť rozpoznať rozdiel** medzi zodpovedným chovateľom a množiteľom, rozumieť genetickým variáciám farieb a osvojiť si zásady správnej starostlivosti o yorkshira v každom veku.

Čo sa v ňom dozviete a ako vám pomôže

V e-booku nájdete **praktické informácie a odborné rady**, ktoré vám pomôžu:

- **pochopiť vývoj yorkshira** od okamihu spárenia až po starobu,
- naučiť sa **správne starať o šteniatko a dospelého aj staršieho psíka**
- zvládať bežné aj náročnejšie situácie ako sú **choroby, prvá pomoc či správna výživa**
- vyznať sa **v typoch strihov, srsti a farebných variantoch** (biewer, biro, chocolate, merle a ďalšie)
- **rozpoznať varovné znaky množiteľov** a orientovať sa v chovateľských pravidlách a organizáciách
- a hlavne – **vytvoriť so svojím yorkšírom harmonický a láskyplný vzťah** založený na pochopení jeho potrieb

Tento sprievodca vám poskytne nielen vedomosti, ale aj istotu, že robíte pre svojho štvornohého člena rodiny **to najlepšie**. ❤️🐾

Pôvod a história

Plemeno Yorkshire teriér vzniklo v 19. storočí v Anglicku, v období priemyselnej revolúcie. Do oblasti Yorkshire a Lancashire prichádzali škótski robotníci, ktorí si so sebou priniesli malé pracovité teriéry – najmä Clydesdale, Paisley a Skye teriérov. Tieto psy slúžili na lov potkanov v továrňach, baniach a skladoch. Krížením rôznych teriérov (pravdepodobne aj s maltézskym psíkom) sa vyšľachtil pes s dlhou, hodvábnou srstou a živým temperamentom. Pôvodne známy ako „Broken-Haired Scotch Terrier“, dostal v roku 1870 oficiálny názov Yorkshire Terrier, podľa oblasti, kde sa najviac rozvíjal.

Časová os vývoja plemena

Rok	Udalosť	Meno chovateľa
cca 1800–1850	Škótski robotníci prinášajú do Anglicka malé pracovné teriéry	ľudový chov
1865	Narodenie Huddersfield Bena , zakladateľa plemena	Mr. Eastwood
1870	Oficiálne pomenovanie Yorkshire Terrier	-
1886	Uznanie plemena britským Kennel Clubom	-
1900–1950	Prechod z pracovného psa na elegantného spoločníka	rôzni výstavní chovatelia
1984	Vznik Biewer Yorkshire teriéra v Nemecku	Gertrud a Werner Biewer (DE)
2004	Objavenie línie Biro Yorkshire teriéra	M. Sieber (DE)
2006	Chocolate Yorkshire Terrier – čokoládový gén	Chov Hermosa von Friedheck (DE)
2009	Golddust Yorkshire Terrier – svetlá zlatistá línia, pôvod v bieweroch	Katrin Krieger (DE)
2010	Merle Yorkshire Terrier – mramorovaná srst	Inka Sedláková (CZ)
2012	Ocean Pearl Yorkshire Terrier – smotanová až krémová farba	Kerstin von Arentschildt (DE)

Farebné varianty

Z pracovného teriéra určeného na ničenie škodcov sa stal pes **luxusného vzhľadu** – vďaka starostlivému šľachteniu. Srst' sa predĺžila, stavba tela zjemnila, a celkový výraz sa prispôbil spoločenskému psovi vhodnému aj do bytu.

Dnes je **výstavný yorkshire** známy svojou:

- dlhou, rovnou a lesklou srst'ou,
- ocel'ovo-modrou a sýto zlatou farbou,
- jemnou stavbou tela a elegantným držaním.

Zmenil sa aj účel – z lovca sa stal milujúci rodinný spoločník, ideálny aj do menších domácností.

Klasický Yorkshire teriér (Blue / Black & Tan)

Klasický yorkshire teriér má telo pokryté **ocel'ovo modrou** alebo **čiernou** srst'ou so zreteľnými **hnedými až zlatistými znakmi (tan)** na tvári, hrudi, nohách a pod chvostom.

Srst' je **hodvábna, dlhá a rovná**, padajúca po stranách tela.

Šteniatka sa rodia prevažne **čierne s pálením (black & tan)** a až počas rastu – spravidla medzi 6. a 18. mesiacom – sa u väčšiny jedincov čierna farba mení na **modrú (steel blue)**.

Toto sfarbenie je považované za **štandardné a je jediné uznávané FCI**.

Biewer Yorkshire Terrier

Farebný variant Biewer vznikol spontánne v rámci chovu klasických Yorkshire teriérov, keď sa **v roku 1984 narodilo trojfarebné šteniatko** s bielymi znakmi – geneticky spôsobené piebald génom (rec. gén S).

☞ Za zakladateľov línie sú považovaní **Gertrud a Werner Biewer z Nemecka**, ktorí túto farbu nielen zachovali, ale aj oficiálne zaregistrovali v klube ACH a neskôr v IHR e.V.. Biewer sa stal prvým neklasickým farebným variantom, ktorý si získal celosvetovú popularitu a **má vlastný štandard**, aj keď nie pod FCI. Dnes je uznávaný mnohými alternatívnymi registrami.

Biro Yorkshire Terrier

Biro variant vznikol ako **kombinácia čokoládového a bielo-zlatého sfarbenia**. V srsti **dominuje čokoládovohnedý pigment**, pričom nos, očné okolie a oči sú tiež **hnedé** – nie čierne.

☞ Prvé biro šteniatko sa narodilo v chove **M. Sieber (DE)** z Biewer rodičov, ktorí niesli recesívny hnedý gén (b/b).

Biro bol čoskoro uznaný ako samostatná línia v IHR e.V. a iných alternatívnych kluboch. **Kombinuje eleganciu biewera s netradičnou hnedou pigmentáciou.**

Chocolate Yorkshire Terrier

Tento variant má **po celom tele čokoládovú alebo gaštanovú farbu**, často s miernymi zlatistými tónmi. **Nos a oči sú hnedé**, nie čierne. Ide o výsledok recesívneho génu pre hnedý pigment (b/b).

☛ Za základ línie je považovaný chov **Hermosa von Friedheck (DE)**, kde sa hnedá farba objavila nezávisle od biewerov.

Chocolate Yorkie je dnes bežne šľachtený v rámci klubov IHR, UCI a iných, ale nie je uznaný FCI. **Vzhľadovo pôsobí hrejivo a exkluzívne.**

Golddust Yorkshire Terrier

Golddust je svetlejší variant biewera – jeho srst' má **bielo-zlatú až zlatistú farbu**, bez čierneho pigmentu. Oči aj nos sú tmavé, ale s jemnejším kontrastom.

☛ Zakladateľkou tejto línie je **Katrin Krieger (DE)**, ktorá pracovala s biewer psíkmi a selektívne vyberala jedincov s týmto genetickým zafarbením.

Golddust bol neskôr uznaný v rámci IHR ako samostatná línia. Často býva **nesprávne zamieňaný s Ocean Pearl**, no jeho pigmentácia je iná – skôr zlatistá než perlová.

Ocean Pearl Yorkshire Terrier

Farebný variant Ocean Pearl Yorkshire Terrier vznikol z línie Biewer Yorkshire Terrierov ako výsledok genetickej variácie v pigmentácii srsti. Tento variant **má krémovo-smotanovú až svetlobéžovú farbu s ľahkou zlatistou alebo perlovou štruktúrou srsti.**

☞ Za zakladateľku línie Ocean Pearl je všeobecne považovaná **Kerstin von Arentschildt (DE)**, ktorá bola jednou z prvých, čo túto farbu opísala, pomenovala a začala cielene šľachtiť v rámci registrovaného chovu v klube IHR e.V. (Internationale Hunde Rassehunde-Verband).

Ocean Pearl bol uznaný ako samostatne sledovaný farebný variant v niektorých alternatívnych chovateľských kluboch ako IHR alebo UCI, nie však FCI.

Black Yorkshire Terrier

Black Yorkie je elegantný a výnimočný farebný variant yorkshira s jednotnou, hlbokou **čiernou srstou bez tradičných modro-zlatých alebo trojfarebných znakov.** Jeho vzhľad pôsobí tajomne a výrazne, čo z neho robí neprehliadnuteľného spoločníka.

☞ Tento variant sa objavil ako prirodzený genetický výskyt v rámci farebných línií yorkshira. Jeho rozšírenie podporili **nezávislí chovatelia v Európe a USA**, ktorí pracovali pod alternatívnymi klubmi ako IHR, WRV, UCI, kde je čierna farba akceptovaná ako špeciálny farebný typ. V niektorých prípadoch bola čierna línia ďalej stabilizovaná z kombinácií merle a chocolate génov.

Black Yorkie sa vyznačuje jemnou, často mierne kratšou srstou, tmavými očami a **výraznou čiernou pigmentáciou.** Pôsobí veľmi čisto, kontrastne a exkluzívne.

Tento variant nie je uznaný FCI, no získava si obľubu u chovateľov, ktorí obdivujú netradičné a čisté línie s jedinečným vzhľadom. **Je vhodný ako výnimočný spoločník s noblesným vzhľadom.**

Merle Yorkshire Terrier

Merle variant je výrazný svojou **mramorovanou srstou s náhodne rozptýlenými flákmi tmavšej a svetlejšej farby**. Môže sa objavovať **v kombinácii s bielou, čokoládovou, zlatou a ďalšími pigmentmi**. Nos môže byť **čiastočne pigmentovaný**, oči modré, zelené alebo rôzne farebné (heterochrómia).

👉 Jednou z prvých chovateliek, ktorá zaregistrovala a rozšírila merle líniu v strednej Európe, je **Inka Sedláková** (Česká republika), najmä pod klubom IHR.

U merle variantu je nutná zvýšená genetická opatrnosť, najmä nekombinovať dvoch merle rodičov, pretože to môže viesť k vážnym zdravotným rizikám.

Choco Merle

- **Základ:** Brown (Chocolate) s merlovaním
- **Nos:** Hnedý, možná čiastočná depigmentácia
- Tan znaky sú bežné

Lilac Merle

- **Základ:** Lila / Lilac – riedená čokoládová s merlovaním
- **Nos:** Hnedý, možná čiastočná depigmentácia
- Pastelový efekt srsti

Blueberry Merle

- **Základ:** White / Blue Merle, pripomína Biewer merle
- **Biele znaky:** do 2/3 výšky končatín, celé brucho, límec, 1/3 chvosta
- Viac bielej = klasifikácia ako Biewer teriér
- **Nos:** Čierny, možná depigmentácia

Chocoberry Merle

- **Základ:** White / Choco Merle, známy aj ako Biro Merle
- Biela + čokoládovo hnedé škvrny s viditeľným merlovaním
- **Nos:** Hnedý, možná čiastočná depigmentácia
- V bielej srsti merlovanie nevidieť

Lilacberry Merle

- **Základ:** White / Lilac Merle
- Biela s lilovými škvrnami – merlovanie je viditeľné len v lila oblastiach
- **Nos:** Hnedý, možná čiastočná depigmentácia

Tweed Merle

- Známe aj ako patchwork sfarbenie
- Striedajú sa plochy čiernej, hnedej a bielej s blue alebo choco merlovaním
- **Nos:** Čierny alebo hnedý
- **Oči:** hnedé, modré alebo zelené

Chovateľské odporúčania:

- Merle gén je dominantný – preto sa **nikdy nesmú spájať dvaja merle jedinci (M/M)!!**
- Spojenie dvoch merle **môže viesť k ťažkým genetickým poruchám**: slepota, hluchota, neurologické defekty
- Etický a odborný chov vyžaduje **genetické testovanie (M-lokus)**

Merle yorkie je výrazný, výnimočný a esteticky atraktívny.

Pri správnom a zodpovednom vedení chovu **ide o zdravého, temperamentného a rodinne založeného spoločníka.**

Genetické poznámky

- Farba srsti sa u yorkshirov mení s vekom – najmä pri klasickej modro-zlatej variante.
- Niektoré farebné mutácie ovplyvňujú nielen sfarbenie, ale aj pigmentáciu nosa, očí a kože.
- Farebné varianty môžu byť spojené s **recesívnymi génmi, ktoré je nutné v chove kontrolovať.**

Hoci **merle gén samotný nie je recesívny**, problém nastáva, keď sa nevedome **spojí so skrytým (recesívne prenášaným) merle génom.**

Niektorí psi môžu vyzerať ako „nemerle“ (čisté farby), ale sú **skrytými nositeľmi merle**, pretože majú tzv. kryptické alebo slabé merle varianty – tieto **nemusia byť viditeľné na srsti, ale v génoch sú prítomné.**

☞ A práve tento typ merle génu sa správa ako recesívny – nevidno ho, ale prenáša sa. **Preto je nutné v chove kontrolovať recesívne (skryté) merle gény.**

Zákazník: Jana Dobrotová, Dražkovce 66, 038 02 Dražkovce, Slovak Republic

Vyšetřovaný:

Vzorek: 25-12208

Datum přijetí vzorku: 16.05.2025

Vyšetřovaný materiál: stěr ústní sliznice

Údaje poskytnuté zákazníkem

Jméno: Cent Kalisto

Rasa: Yorkšírský teriér

Mikročip: 616 093 903 002 412

Registrační číslo: PFK 25.18480

Datum narození: 21.02.2025

Pohlaví: samec

Datum odběru: 13.05.2025

Výsledek: m/m

Komentář k výsledku

Byla testována přítomnost či nepřítomnost inserce SINE v genu SILV, která vede k neschopnosti buněk produkovat normální eumelanin. Míra projevu ve fenotypu je spojena s variabilní délkou inzertované polyA sekvence (řetězec opakujících se párů bází, který je jednou ze součástí SINE inserce). Čím je inzertovaná polyA sekvence delší, tím větší míru projevu merle ve fenotypu lze pozorovat.

Alely lokusu merle:

m non-merle (původní, bez přítomnosti inserce SINE)

- Mc kryptické merle (délka polyA 200 – 230 bp)
- Mc+ kryptické merle + (délka polyA 231 – 246 bp)
- Ma atypické merle (délka polyA 247 – 254 bp)
- Ma+ atypické merle + (délka polyA 255 – 264 bp)
- M merle (délka polyA 265 – 268 bp)
- Mh harlekýn merle (délka polyA 269 – 280 bp)

Existuje 28 možných genotypů merle: m/m, m/Mc, Mc/Mc, Mc/Mc+, m/Mc+, Mc+/Mc+, m/Ma, Mc/Ma, Mc+/Ma, Ma/Ma, m/Ma+, Mc/Ma+, Mc+/Ma+, Ma/Ma+, Ma+/Ma+, m/M, Mc/M, Mc+/M, Ma/M, Ma+/M, M/M, m/Mh, Mc/Mh, Mc+/Mh, Ma/Mh, Ma+/Mh, M/Mh, Mh/Mh.

Celkem 14 alelických kombinací způsobuje delecí pigmentu na bílou barvu: Mc+/Ma+, Ma/Ma+, Ma+/Ma+ Mc+/M, Ma/M, Ma+/M, M/M, m/Mh, Mc/Mh, Mc+/Mh, Ma/Mh, Ma+/Mh, M/Mh, Mh/Mh.

U 8 alelických kombinací hrozí riziko zdravotního postižení: M/M, m/Mh, Mc/Mh, Mc+/Mh, Ma/Mh, Ma+/Mh, M/Mh, Mh/Mh.

Pes může být i merle mozaika, tzn. může nést několik typů merle alel ve svých buňkách. Ve výsledku jsou uvedeny všechny detekované majoritní a minoritní alely v testovaném vzorku. Minoritní alely jsou uváděny v závorkách [].

Genomia s.r.o, Republikánská 6, 31200 Plzeň, Czech Republic
www.genomia.cz, laborator@genomia.cz, tel: +420 373 749 999

Kód pro ověření zprávy je 457J-7YY2-CBEJ-ANSX-KFWD. Jděte na www.genomia.cz pro ověření.

Zpráva o výsledku zkoušky nesmí být bez souhlasu laboratoře reprodukována jinak než celá.

Výsledek se vztahuje pouze ke zkoušenému vzorku, tak jak byl přijat. Genomia neodpovídá za správnost údajů poskytnutých zákazníkem.

1 / 2

Genetika farieb Yorkshire teriérov

Sprievodca farebnými variantmi a ich genetickým základom

1. Úvod – Prečo sú farby u yorkšírov dôležité?

Domestikácia psov priniesla rozmanité plemená a farby, ktoré by vo voľnej prírode neprežili, ale u spoločenských plemien ako je yorkšírsky teriér sú žiadaným estetickým znakom. Farba srsti ovplyvňuje nielen vzhľad, ale môže byť spojená aj s genetickými faktormi, ktoré majú význam pri šľachtení, zdraví a oficiálnom uznaní plemien. Medzinárodná kynologická federácia (FCI) uznáva len klasické zafarbenie black/blue and tan. V praxi sa však objavujú aj iné farebné varianty, ktoré sú výsledkom prirodzenej genetickej diverzity a cieleného chovu.

2. Základné genetické pojmy pre chovateľov

- **Genotyp** – genetická výbava jedinca, súbor alel (variantov génov), ktoré ovplyvňujú vlastnosti.
- **Fenotyp** – vonkajší prejav genotypu, napríklad farba srsti.
- **Dominantná alela** – stačí jedna k prejavu znaku.
- **Recesívna alela** – prejaví sa len ak je prítomná dvakrát (homozygot).
- **Lokus** – miesto na chromozóme, kde sa nachádza konkrétny gén.
- **Polymorfizmus** – výskyt viacerých alel na jednom lokuse v populácii.

Pre laikov: Ako si to predstaviť jednoducho?

Predstavte si, že každý psík má "genetický recept" na farbu srsti. Tento recept sa skladá zo "slov" – génov, ktoré určujú, či bude psík tmavý, svetlý, škvrnitý alebo čokoládový. Niektoré farby sa prejavia, len ak psík zdedí ten istý "recept" od oboch rodičov (to sú recesívne gény), iné zasa stačí zdediť len raz.

Napríklad:

- Dvaja čokoládoví rodičia = 100 % čokoládové šteniatka.
- Jeden čokoládový rodič + druhý len nositeľ = 50 % čokoládové / 50 % nositelia.
- Rodičia s bielymi znakmi môžu mať biewera – krásneho trojfarebného psíka.

Pomocou testov dnes vieme zistiť, aké farby môže psík prenášať, aj keď ich sám nemá. Je to ako nahliadnuť do jeho "farebnej DNA knižky".

2A. Pôvod farebných variantov

Mnohé farebné varianty yorkšírskych teriéroov majú známy historický pôvod, spojený s konkrétnymi chovateľmi alebo regiónmi:

- **Biewer Yorkshire Terrier** bol vyšľachtený v Nemecku manželmi Gertrudou a Wernerom Biewerovcami v roku 1984. Prvé šteňatá s bielymi znakmi sa narodili z klasických jorkov a manželom sa natoľko zapáčili, že začali cieľný chov nového trikolórneho variantu.
- **Golddust Yorkshire Terrier** pochádza tiež z Nemecka a vznikol z biewer línií, ktoré nevyhovovali trikolórnemu štandardu. Tento zlatobiely variant bol uznaný ako samostatné plemeno v roku 2009 vďaka úsiliu chovateľky Kirsten Sanchez-Meyerovej a ďalších.
- **Čokoládový (brown) Yorkshire Terrier** sa objavoval vo vrchoch klasických jorkov ako prirodzená genetická mutácia. Hoci bol dlhé roky z chovu vyradzovaný, viacerí chovatelia ho začali selektívne stabilizovať. Presné meno prvého chovateľa nie je uvedené, ale stabilizácia čokoládovej línie sa spája s úsilím viacerých nemeckých a českých chovateľov.
- **Biro Yorkshire Terrier** vznikol v Nemecku okolo roku 2004, keď sa v chove klasických biewrov objavilo šteňa s čokoládovým pigmentom. Tento variant sa ďalej rozvíjal ako farebná línia kombinujúca bielu, čokoládovú a pálenie.

Tieto informácie sú dôležité na pochopenie, že farebné línie yorkšírov nie sú výmyslom súčasnosti, ale **majú konkrétny historický základ**. Znalosť ich pôvodu pomáha pri etickom šľachtení a pri ochrane genetickej identity plemena.

3. Farebné varianty u yorkšírov

Klasický (black/blue and tan)

Štandard FCI. Dospelý pes má oceľovo modrú sršť na tele a zlaté pálenie na hlave, hrudi a končatinách. Geneticky ovplyvnené génmi **ASIP, MC1R, TYRP1 a MLPH**.

Biewer

Trikolórny variant (biela/čierna/modrá + pálenie), nesúci gén **MITF (sp/sp)**, ktorý spôsobuje nepravidelné biele znaky. Vznikol selekciou z klasických jorkov.

Golddust

Zlatobiely variant pôvodom z biewra. Genetika nie je úplne známa, ale predpokladá sa kombinácia alel pre svetlú sršť (**MC1R e/e** alebo iné). Preferuje sa zlaté zafarbenie bez tmavých pigmentov.

Čokoládový (chocolate)

Hnedý pigment srsti, spôsobený recesívnym genotypom **b/b v géne TYRP1**. Musia byť prítomné dve alely.

Biro

Biela a čokoládová s pálením. Kombinácia génov **MITF (sp/sp)** a **TYRP1 (b/b)**.

Golden – zlatý odtieň bez tmavých pigmentov; môže vzniknúť pri genotypoch **e/e** (žiadna tvorba čierneho pigmentu) a modifikáciách ASIP.

Mustard – výrazená žltá alebo horčicová farba; opäť sa môže viazať na **MC1R e/e**, ale aj na špecifické zosilnenie feomelanínu (žltého pigmentu).

Creame – zosvetlený feomelanín, teda krémový odtieň; často je výsledkom kombinácie **e/e** + riedenie (napr. **MLPH d/d**) alebo účinkom činčila génu (**CCH**).

Ocean Pearl, White Ocean Pearl

Zlaté a biele varianty bez génu MITF. Farebnosť sa mení vekom, typické je zosvetľovanie.

Merle varianty

Vznikajú génom **SILV/M**. Varianty: blue, red a brown merle. Nesmie sa páriť dvakrát merle kvôli riziku defektov (**MM kombinácia**).

4. Genetika farieb – prehľad hlavných génov

- **MC1R** – ovplyvňuje prepnutie medzi eumelanínom (čierny/hnedý pigment) a feomelanínom (žltý/zlatý pigment).
- **TYRP1** – kóduje enzým potrebný pre čierny pigment, jeho mutácia vedie k hnedej farbe (čokoláda).
- **MITF** – spôsobuje biele znaky (biewer, biro).
- **MLPH** – spôsobuje riedenie farby (napr. šednutie, modrá srst).
- **ASIP** – reguluje rozloženie farieb (napr. black and tan).
- **CBD103 (K-lokus)** – ovplyvňuje dominantnú čiernu farbu.

4A. Spaltbiewer (Carrier) – genetický nosič farby

V chove Yorkshire teriérov sa často stretávame s pojmom „carrier“, čo znamená, že psík **geneticky nesie gén pre určitú farebnú variáciu**, hoci **navonok vyzerá ako klasický yorkšír** (napr. blue and tan). Jedným z najznámejších prípadov je **spaltbiewer**, teda jedinec pochádzajúci z biewer línie, u ktorého sa však biewer sfarbenie (trikolóra s bielou) **vzhľadovo neprejavilo**.

Čo znamená „spaltbiewer“ alebo „carrier“?

- **Spalt** v nemčine znamená „rozštiepený“ – ide o psíka, ktorý **geneticky pochádza z farebnej línie**, ale sám túto farbu nenesie vo fenotype (vo výzore).
- **Carrier (nosič)** je pes, ktorý **navonok vyzerá štandardne**, ale v jeho DNA sa nachádzajú recesívne gény pre farebnú variáciu, ako napríklad **biewer, chocolate, biro alebo ocean pearl**.
- **Farebný gén** sa prejaví **iba v prípade**, že aj druhý rodič nesie rovnaký gén, prípadne ho aktívne vyjadruje.

Najčastejšie farby, ktoré môže yorkšír-nosič (carrier) prenášať:

Biewer gén (tricolor – biela, čierna a zlatá)

- Spôsobený recesívnym piebald génom (s/s), ktorý dodáva telu bielu pigmentáciu.
- Spaltbiewer vyzerá ako klasický york, ale v genetickom teste sa potvrdí prítomnosť biewer génu.
- **Prejav bielej farby** sa môže občas objaviť **aj u nosiča** – napríklad v podobe **bielych labiek, hrudníka alebo špičky chvosta**.

Chocolate gén (b/b)

- Premieňa čierny pigment (eumelanín) na hnedý (čokoládový).
- Nosič chocolate génu má síce klasickú farbu, ale **môže dať čokoládové šteniatka**, ak sa spojí s iným nosičom alebo aktívne hnedým partnerom.

Biro (b/b + s/s)

- Kombinuje chocolate a biewer gény, výsledkom je biela s čokoládovou a zlatou.
- Vzhľad nosiča sa nemusí líšiť od štandardného yorka, ale jeho potomstvo môže niesť zriedkavé sfarbenie.

Carrier môže mať biele znaky

Nosič biewer alebo iného piebald génu môže mať **diskrétno biele znaky** – najčastejšie:

- biele „ponožky“ na labkách,
- biely pásik na hrudníku alebo brade,
- bielu špičku chvosta.

Tieto znaky nie sú chybou, ale **vizuálnym dôkazom genetickej línie**. V FCI štandarde sa biela farba nepovoľuje, ale v alternatívnych chovateľských kluboch (napr. IHR e.V., UCI, či iné farebné kluby) je **tolerovaná a evidovaná ako carrier stav**.

Ako zistíme, že pes je carrier?

Nosič farebného génu sa spoľahlivo určuje **genetickým testovaním**. Test ukáže, **aké farebné gény pes v sebe nesie**, aj keď sa navonok neprejavujú.

Testovanie poskytujú viaceré overené laboratória, vrátane:

- **Genomia** (Česká republika) – www.genomia.cz
- **Laboklin** Slovensko / ČR – www.laboklin.sk / www.laboklin.cz
- **Feragen** (Rakúsko, zasielanie aj zo SR/ČR) – www.feragen.at

Indikáciou môže byť aj **rodokmeň** – ak sa v línii objavujú farebné varianty (napr. biewer, biro, chocolate), je vysoká pravdepodobnosť, že pes je **genetický nosič (carrier)**.

Prečo sú nosiči (carriers) dôležití?

- **Zachovávajú genetickú diverzitu** v chove.
- **Umožňujú plánovanie zaujímavých spojení** – napríklad kombinácií, z ktorých môže vzišť tricolor, chocolate, ocean pearl alebo biro.
- **Sú výbornou voľbou pre chovateľov**, ktorí chcú kvalitný exteriér a zároveň farebný základ do budúcnosti.
- **Sú vhodní aj pre rodiny**, ktoré chcú klasického yorka s genetickou „pridanou hodnotou“.

Yorkshire Terrier **spaltbiewer (carrier)** je na prvý pohľad možno „obyčajný“, no vo vnútri ukrýva farebný potenciál. Je dôkazom, že **skutočná hodnota nie je vždy viditeľná na povrchu**. Vďaka nemu sa môžu narodiť šteniatka s jedinečnými farbami a charakterom – a zároveň ostáva verný klasickému typu yorkšira.

Chov nosičov je výzvou aj príležitosťou, ktorá si vyžaduje vedomosti, rešpekt k genetike a zodpovedný prístup.

5. Kríženie a dedičnosť

Príklady kríženia farebných variantov:

- YT (klasický) + BW (biewer) = F1 (spaltbiewer)
- F1 + YT = YT (klasické zafarbenie)
- F1 + BW = BW a F2 (spaltbiewer)
- F2 + BW = BW a F3
- F3 + BW = čistý biewer
- F3 + YT = YT (klasický)

Podobný princíp platí aj pri dedení čokoládovej či zlatej farby:

- **Chocolate + Chocolate** = všetky šteňatá čokoládové
- **Chocolate + nositeľ génu pre čokoládu** = 50 % čokoládové / 50 % nositelia
- **Golddust + Golddust** = všetky šteňatá golddust
- **Golddust + Biewer** = Biewer s vlohou pre zlaté zafarbenie

6. Rozdelenie farebných variantov podľa genetických lokusov

Farba srsti u yorkšírskych teriéroov je ovplyvnená viacerými genetickými lokusmi. Porozumenie týmto lokusom pomáha chovateľom predvídať možné farebné varianty u potomstva a plánovať chovateľské stratégie.

Prehľad hlavných genetických lokusov:

- **Lokus B (Brown):** Určuje prítomnosť čokoládovej farby.
 - Genotyp B/B: Neprenáša čokoládovú farbu.
 - Genotyp B/b: Nosič čokoládovej farby.
 - Genotyp b/b: Prejavuje sa čokoládová farba.
- **Lokus E (Extension):** Ovláda rozšírenie čierneho pigmentu.
 - Genotyp E/E alebo E/e: Umožňuje expresiu čierneho pigmentu.
 - Genotyp e/e: Vedie k zlatému alebo krémovému sfarbeniu.
- **Lokus S (White spotting):** Zodpovedný za biele škvrny na srsti.
 - Genotyp s^p/s^p: Prejavuje sa výrazné biele škvrny, typické pre biewer varianty.
- **Lokus D (Dilution):** Spôsobuje zriedenie farby, vedie k modrému alebo šedému odtieňu srsti.
- **Lokus ASIP (Agouti):** Reguluje rozloženie čierneho a svetlého pigmentu – typické pre klasický black and tan vzhľad.

Príklady farebných variantov a ich genetické profily:

- **Klasický yorkšírsky teriér (blue and tan):**

- B/B alebo B/b
- E/E alebo E/e
- S/S

- **Biewer:**

- B/B alebo B/b
- E/E alebo E/e
- s[^]p/s[^]p

- **Biro:**

- b/b
- E/E alebo E/e
- s[^]p/s[^]p

- **Golddust:**

- B/B alebo B/b
- e/e
- s[^]p/s[^]p

- **Čokoládový yorkšírsky teriér:**

- b/b
- E/E alebo E/e
- S/S

Tieto genetické profily pomáhajú chovateľom pri plánovaní spojení a predvídaní možných farebných variantov u potomstva.

7. Slovníček pojmů

Genotyp – genetická výbava jedince, soubor genů, které ovlivňují vlastnosti.

Fenotyp – viditelný projev genotypu, například barva srsti, velikost alebo tvar tela.

Dominantní alela – stačí jedna k projevnutí znaku.

Recesivní alela – projeví se jen ak je přítomná dvakrát, od oboch rodičů.

Homozygot – jedinec, který má dvě rovnaké alely (napr. b/b).

Heterozygot – jedinec, který má dvě rozdielne alely (napr. B/b).

Lokus – konkrétne miesto na chromozóme, kde sa nachádza daný gén.

Pigment eumelanín – tmavý pigment: čierna, modrá, čokoládová.

Pigment feomelanín – svetlý pigment: žltá, zlatá, červená.

Carrier (nosič) – pes, ktorý síce farebne vyzerá štandardne, ale v jeho DNA sa nachádza gén pre farebnú mutáciu.

Spaltbiewer – jedinec pochádzajúci z farebnej línie, navonok však vyzerá ako klasický yorkšír.

Piebald gén (s/s) – zodpovedný za biele znaky (napr. biewer).

Merle gén (M) – spôsobuje mramorovanie a môže viesť k zdravotným problémom pri MM kombinácii.

8. Zodpovedný prístup k farebným líniam

Farby yorkšírov sú krásne, no zároveň **geneticky komplexné**. Chovateľ, ktorý si osvojí základné princípy dedičnosti a pracuje s genetickým testovaním, dokáže:

- vytvárať zdravé a štandardom blízke línie
- uchovať estetiku aj zdravie plemena
- vyhnúť sa náhodnému množeniu a chybným spojeniam

Zodpovednosť chovateľa nekončí pri farbe srsti – začína poznaním toho, čo sa za farbou skrýva.

Rozdelenie chovateľských organizácií

podľa prístupu k farebným variáciám

Tradičné organizácie

(Skupina FCI, AKC, KC)

- Uznávajú výhradne klasickú farebnú kombináciu: ocel'ovo modrá so zlatými znakmi.
- Ostatné farby považujú za neštandardné.

Moderné organizácie

(IHR. e.V., UCI, IBC, IKC, 1PRV.de, ECU)

- Podporujú genetickú aj farebnú rozmanitosť.
- Registrované sú tu aj varianty ako biewer, biro, chocolate, merle, ocean pearl, golddust či lilac.
- Dôraz kladú na zdravie, rodokmeň a zodpovedný chov, nie na jediný farebný štandard.

Farebné varianty yorkshirského teriéra ponúkajú úžasnú rôznorodosť. Či už sa rozhodnete pre klasický alebo moderný typ, **najdôležitejšia je vždy zdravá genetika, kvalitný chov a zodpovedný prístup.**

[IHR e.V. Deutschland](#)
[mit seinen Internationalen Mitglieder-](#)

clubs

FCI nie je monopol

Federation Cynologique Internationale (FCI) je medzinárodná organizácia, ktorá zastrešuje národné kynologické organizácie z rôznych krajín. Hoci je FCI jednou z najväčších a najznámejších kynologických organizácií na svete, **nie je jediným subjektom**, ktorý reguluje chov psov a evidenciu rodokmeňov.

Existuje mnoho ďalších kynologických organizácií a klubov, ktoré pôsobia na medzinárodnej, regionálnej alebo národnej úrovni. Tieto organizácie **majú vlastné štandardy, pravidlá a evidenčné systémy pre plemená psov**.

Medzi ne patria napríklad:

- United Kennel Club - **UKC**
- American Kennel Club - **AKC**
- The Kennel Club – Veľká Británia - **KC**

a **rôzne špecializované (moderné) kluby**, ako je napríklad:

- Internationaler Hundclub für Rassehunde - **IHR e.V.**
- International Kennel Club - **IKC z.s.**
- International Biewer Club - **BC e.V.**
- Erster Privater Rassehund Verband - **1PRV.de**
- Europäische Kynologische Union - **EKU**
- Dog Registry of America - **DRA ...**

Každá z týchto **organizácií má svoje vlastné kritériá pre chov a štandardy plemien**, ktoré môžu byť porovnateľné alebo odlišné od pravidiel FCI. Výber organizácie závisí od preferencií chovateľov, účelov chovu alebo geografickej dostupnosti konkrétneho systému. **FCI nie je monopolom**, ale jedným z mnohých uznávaných subjektov, ktoré regulujú chov psov. Dôležité je chápať, že chovateľská kvalita a zodpovednosť závisia od samotných chovateľov a ich dodržiavania etických zásad a starostlivosti o zdravie a pohodu zvierat, bez ohľadu na konkrétnu registráciu alebo organizáciu.

Medzinárodné fungovanie kynologických organizácií

Každá krajina má svoju legislatívu a pravidlá pre fungovanie kynologických organizácií, ale **neexistuje celosvetový úrad**, ktorý by **jednotne reguloval** alebo povoľoval činnosť takýchto klubov. Kynologické organizácie fungujú ako samostatné právne subjekty s právom vydávať rodokmene, a to na základe pravidiel krajiny ich registrácie a ich interných stanov.

Ako funguje IHR e.V. pre zahraničných chovateľov:

Medzinárodné členstvo a spolupráca

IHR e.V. (Internationale Hunde Rassezucht Verband e.V.) je nezávislá medzinárodná kynologická organizácia so sídlom v Nemecku. Umožňuje registrovaný chov aj zahraničným chovateľom, vrátane Slovenska, ktorí sa riadia jej oficiálnymi stanovami a chovateľskými pravidlami.

Ako člen IHR e.V. chovateľ dodržiava:

- plemenné štandardy organizácie
- pravidlá chovu a vystavovania
- proces registrácie vrhu a vystavovania rodokmeňov

Medzinárodné rodokmene a ich uznanie

Rodokmene vydané IHR e.V. sú plne platné v rámci jej štruktúr a členských krajín.

Každý štát si však sám určuje, ktoré rodokmene uzná, najmä ak ide o spoluprácu s inými klubmi ako FCI (Fédération Cynologique Internationale), SKJ alebo AKC.

Rodokmene IHR e.V.:

- spĺňajú všetky právne a registračné náležitosti podľa nemeckej legislatívy
- môžu sa líšiť formátom či štruktúrou od FCI dokumentov
- sú vydávané výlučne na základe interných kontrol a pravidiel IHR e.V.

Postavenie zahraničných chovateľov (napr. na Slovensku)

Ako chovateľka na Slovensku a členka IHR e.V., podlieham nemeckému klubu, ktorý:

- vystavuje rodokmene pre moje šteniatka
- garantuje legitimitu a chovateľskú hodnotu týchto dokumentov
- umožňuje medzinárodnú registráciu a uznanie v rámci svojej siete

Aj keď pôsobím na Slovensku, naše šteniatka sú zapísané v nemeckom registri, čím získavajú **medzinárodne platné rodokmene podľa štandardov IHR e.V.**

Právny rámec a autonómnosť

IHR e.V. ako nemecká organizácia:

- podlieha nemeckému spolkovému právu a predpisom o ochrane zvierat
- má autonómne právo vydávať rodokmene, schvaľovať krytie a viesť chovateľský register

Nie je povinnosťou IHR e.V. prispôbovať sa štandardom FCI, keďže ide o nezávislý klub s vlastnou pôsobnosťou a štruktúrou.

Akceptácia medzi organizáciami

Akceptovanie rodokmeňov je vždy závislé od interných rozhodnutí daného klubu:

- nie všetky kluby (napr. FCI) uznávajú dokumenty iných organizácií
- napriek tomu sú rodokmene IHR e.V. platné, legálne a chovateľsky použiteľné
- **legitimita chovu nie je viazaná výlučne na FCI,** ale na dodržiavanie pravidiel zvolenej kynologickej authority

Moja príslušnosť k IHR e.V. mi umožňuje:

- viesť zodpovedný a etický chov
- zabezpečiť, aby rodokmene našich šteniatok boli vystavené oficiálnym registrovaným klubom IHR e.V.
- fungovať v plnej zhode s pravidlami medzinárodnej kynológie, hoci pôsobím na Slovensku

Rodokmene vydané IHR e.V. plne rešpektujú hodnoty, štandardy a zákony platné v Európskej únii – sú teda legitímne a relevantné aj pre zahraničných záujemcov o naše šteniatka.

Niektoré organizácie a kluby

uznávajúce farebné varianty

Slovensko

Na Slovensku pôsobia chovatelia farebných yorkshirov najmä prostredníctvom zahraničných klubov, ako je **IHR e.V. (Nemecko)**. Tieto kluby poskytujú rodokmene a podporu **pre chovateľov farebných variantov**.

Česká republika

- **IKC z.s.** – International Kennel Club

Český klub, ktorý organizuje registrácie a výstavy pre všetky plemená, vrátane farebných variantov yorkshirov. Pôsobí ako nezávislá organizácia mimo FCI.

- **KCHUCI** – Klub chovateľů UCI ČR

Národný klub pod hlavičkou UCI, ktorý uznáva farebné varianty a organizuje výstavy a registrácie.

Rakúsko

- **ACW** – Austria Club für Hunde aller Rassen

Rakúsky klub pod záštitou UCI, ktorý uznáva a registruje farebné varianty yorkshirov.

Poľsko

- **PFK** - Polska Federacja Kynologiczna

Je nezávislý národný kynologický zväz v Poľsku (so sídlom v Poznani), ktorý je členom ACW – Alliance Canine Worldwide, čo je medzinárodná alternatívna kynologická organizácia.

Nemecko

- **IHR e.V.** – Internationale Hunde Rassehunde-Verband

Jedna z najznámejších organizácií pre farebné varianty yorkshirov v Európe, poskytuje rodokmene a organizuje výstavy.

- **ACH e.V.** – Allgemeiner Club für Hundewesen

Nemecký klub, ktorý sa podieľal na uznávaní Biewer yorkshirov a registruje aj ďalšie farebné varianty.

- **UCI** – Union Cynologie Internationale

Medzinárodná kynologická organizácia so sídlom v Nemecku, ktorá zastrešuje viacero národných klubov a uznáva farebné varianty yorkshirov.

Tieto organizácie poskytujú chovateľom farebných variantov yorkshirov možnosť oficiálnej registrácie, účasti na výstavách a získania rodokmeňov, čím podporujú etický a zodpovedný chov týchto krásnych a unikátnych psov.

Bonitácia a zaradenie do chovu u Yorkshire teriérov

Bonitácia je odborné hodnotenie jedinca s cieľom zistiť, **či spĺňa požiadavky na zaradenie do chovu**. U plemien ako Yorkshire teriér, ktoré patria medzi obľúbené a zároveň často zneužívané plemená, má bonitácia zásadný význam pre zachovanie zdravia, typu a povahy.

Prečo je bonitácia pri yorkširoch dôležitá?

Yorkshirský teriér je plemeno s presne definovaným štandardom – výškou, váhou, typom srsti, farbou, povahou. Aby sa zachovala jeho elegancia, zdravie a charakter, je potrebné chov prísne kontrolovať.

Bonitácia oddeľuje kvalitných chovných jedincov od psíkov, ktorí sú len na spoločnosť – nie na reprodukciu.

Bez bonitácie a zaradenia do chovu NIE JE možné legálne odchovávať šteňatá s preukazom pôvodu (PP).

Čo všetko sa hodnotí u yorkshira?

1. Exteriér podľa štandardu

- správna kohútiková výška (cca 20 cm)
- váha do 3,2 kg
- nožnicový zhryz
- vysoko nasadený, nesený chvost
- rovné držanie tela a postavenie končatín
- kvalitná, hodvábná, lesklá srst' bez podsady
- správna farba: ocel'ovomodrá na trupe, sýta zlatá na hlave a hrudi
- postavené uši v tvare písmena „V“

Exteriér farebných variantov (mimo FCI – IHR, UCI a iné kluby)

V rámci alternatívnych registrov ako IHR e.V., UCI, NKU-Fun, DWZRV, kde sú uznané aj farebné varianty yorkshirských teriérov (tzv. „Color Yorkshire Terriers“), sa exteriér posudzuje podľa rovnakých znakov s výnimkou farebnosti. Zachováva sa typ yorkshira – postava, srst', uši, zhryz, váha – ale povolené sú iné farby:

✓ Uznávané farebné varianty:

- Biewer Yorkshire Terrier – trikolóra: biela, čierna a zlatá
- Biro Yorkshire Terrier – čokoládovo-biela so zlatou
- Ocean Pearl – krémová až biela s jemne zlatým nádychom
- Chocolate Yorkshire Terrier – čokoládová s pieskovou alebo zlatou

- Lilac, Lavender – veľmi svetlá riedka čokoládová s naružovelým odtieňom
- Merle (Blue/Chocolate) – škvrnitý vzhľad, geneticky dominantná variácia, posudzuje sa individuálne podľa pravidiel klubu
- Parti-color – biela základná s čiernou/zlatou alebo čokoládovou/zlatou

U farebných variantov sa kladie dôraz na:

- Symetrické rozloženie farieb (najmä pri biewer, biro)
- Jasné, čisté odtiene bez nežiaducich pigmentových prechodov
- Kvalita srsti (rovnako hodvábná, dlhá, bez kučeravenia)
- Čierny alebo hnedý pigment nosa, okolia očí a vankúšikov – podľa farby variantu

✗ Dôvody nezaradenia kvôli exteriéru:

- Príliš veľká alebo malá výška/váha
- Chýbajúce oba P3 alebo viac ako 3 zuby
- Nedostatočne nasadený alebo zahnutý chvost
- Uši klopené, nepostavené
- Kučeravá, krátka alebo matná srst'
- Neštandardné alebo nevyrovnané sfarbenie (napr. flakaté rozhranie farieb, pigmentová chyba)

2. Povaha

- sebavedomá, veselá, priateľská, nie ustráchaná ani agresívna
- musí znášať manipuláciu rozhodcom

3. Zdravotné vyšetrenia – vyžadované klubom:

- **luxácia pately** – hodnotenie 0/0 (maximálne 1/1 môže byť uznané)
- **vyšetrenie očí** na dedičné choroby (PRA, katarakta - ak to klub požaduje)
- **DNA testy** – napr. prcd-PRA, MPS (ak to klub požaduje)
- **kompletné zuberadie, správny zhryz** a u psov zostúpené obidve semenníky

Kedy a kde sa robí bonitácia?

Bonitáciu organizuje

- chovateľský klub, zvyčajne počas výstav alebo vopred určených termínoch
- certifikovaný veterinár, ktorý vyplní bonitačný protokol IHR

Podmienky a poplatky sa môžu líšiť podľa klubov, preto je dôležité sledovať ich webové stránky.

Minimálny vek na bonitáciu u yorkshira je často 12 – 15 mesiacov. Pes alebo suka už musí byť fyzicky i psychicky vyspelý jedinec.

Čo treba pripraviť?

- preukaz pôvodu psa (originál + kópia)
- výsledky zdravotných testov
- potvrdenie o výstavách, ak sú podmienkou
- prihláška na bonitáciu
- očkovací preukaz alebo petpas
- poplatok za bonitáciu (zvyčajne 20 – 40 €)

Ako prebieha hodnotenie?

Pes/suka je postavený pred bonitačnú komisiu alebo rozhodcu. Posudzuje sa:

- meranie výšky, váhy
- kontrola skusu, zubov, očí, uší, srsti
- pozorovanie pohybu (krok, klus)
- kontrola povahy
- zápis do bonitačného protokolu

Na záver sa vyhodnotí, **či jedinec môže byť zaradený do chovu**, a pridelený mu bude bonitačný kód.

Výsledky bonitácie

- **Zaradený do chovu** – pes/suka spĺňa podmienky
- **Zaradený s výhradou** – drobná odchýlka, ktorá nebráni chovu
- **Nezaradený** – vážna vada, zdravotný problém alebo výrazná odchýlka od štandardu

Čo je chovateľský štandard?

Je to **ideálny opis plemena** – nie všetci jedinci ho musia dokonale spĺňať, no cieľom chovu je sa k nemu čo najviac priblížiť. Preto sa kladie dôraz na exteriér, zdravie aj povahu. Štandard nájdete na stránke klubov a kynologických organizácií.

Zodpovedný chov nie je o výstavách, ale o zdraví

Mnoho ľudí si myslí, že výstavný šampión automaticky znamená vhodného rodiča. Nie vždy. **Zdravie, genetika a povaha sú dôležitejšie ako trofeje.** Bonitácia to všetko overuje a zabezpečuje, že šteňatá sa rodia z premyslených spojení – nie z náhodných „párení“.

Bonitácia u yorkšírov je základný krok pre zodpovedný chov. Zabezpečuje zdravie plemena, typickosť vzhľadu, predchádza degeneratívnym ochoreniam a zabezpečuje, že šteňatá budú zdravé, krásne a vyrovnanej povahy.

Ak vlastníte yorkshira s PP a uvažujete o chove – absolvovanie bonitácie je vaša **povinnosť voči plemenu aj budúcim majiteľom šteniat.**

Výstavy Yorkshire teriérov

– zamerané aj na farebné varianty

Výstavy psov sú prestížnym podujatím, kde sa stretávajú chovatelia aj milovníci plemien, aby prezentovali svojich psov, získali odborný posudok a súťažili o výstavné tituly. Pre plemeno Yorkshire teriér, vrátane jeho **farebných variantov ako Biewer, Biro, Ocean Pearl, Merle či Chocolate**, sú výstavy výnimočnou príležitosťou ukázať krásu, kvalitu a štandard plemena.

Prečo sa zúčastniť výstavy?

- Získate odborný **posudok od rozhodcu** podľa štandardu plemena.
- Výstavné úspechy sú **podmienkou pre zaradenie psa do chovu** (v závislosti od klubu).
- Výstavy sú skvelou **príležitosťou na prezentáciu vašej chovateľskej stanice** a stretnutie s inými chovateľmi.
- Môžete získať **výstavné tituly** ako CAJC, CAC, BOB, BOS, BIS, Champion atď.

Kto sa môže zúčastniť?

Výstav sa môžu zúčastniť psy, ktoré:

- Majú **platný rodokmeň** vydaný FCI alebo iným uznaným klubom (napr. IHR e.V., UCI, IBC, EPE)
- Sú zdravé, dobre upravené a **zvládajú manipuláciu v kruhu**
- Sú prihlásené do príslušnej **vekovej a výstavnej triedy**

Farebné varianty a účasť na výstavách

Zatiaľ čo FCI uznáva iba tradičného yorkshira v modro-zlatej farbe, **alternatívne kluby** (napr. IHR e.V., UCI, EPE) umožňujú vystavovať aj:

- **Biewer** – trojfarebný variant
- **Biro** – biela/čokoládová/zlatá
- **Chocolate, Merle, Ocean Pearl, Lilac** – a ich kombinácie

Každý klub má vlastné pravidlá, preto si prosím **dôkladne overte**, aké farebné varianty sú na konkrétnej výstave prípustné.

Môže byť yorkshire ostrihaný?

- Na výstavách FCI je povinná **dlhá, rovná a hodvábna srst' až po zem**, natáčaná do papilotov a upravená s topknotom.
- Alternatívne kluby však častokrát povoľujú aj:
 - **Puppy cut**
 - **Teddy bear cut**
 - Strih prispôsobený domácej starostlivosti

Je dôležité si vopred pozrieť propozície výstavy, či sa posudzuje aj úprava srsti, alebo či existujú špeciálne triedy pre ostrihaných psov.

Ako sa prihlásiť na výstavu?

1. **Vyberte si výstavu** (národnú, medzinárodnú, klubovú alebo online):
 - www.dogshow.sk
 - www.onlinedogshows.eu
 - Webstránky klubov IHR e.V., EPE, SKJ a iné
2. **Vyplňte prihlášku – zadajte:**
 - Meno psa, dátum narodenia, pohlavie
 - Triedu (napr. baby, puppy, junior, open, champion)
 - Rodokmeň (scan), očkovanie, doklad o zaplatení
3. **Uhradte poplatok** – obvykle 20–45 €, podľa typu výstavy a dátumu registrácie
4. **Sledujte uzávierky** – väčšina výstav má 2 až 3 uzávierky pred výstavou

Priebeh výstavného dňa

- Príďte minimálne **60 minút pred začiatkom posudzovania**.
- **Nezabudnite:**
 - Očkovací preukaz alebo pas
 - Rodokmeň
 - Výstavné číslo (dostanete pri vstupe)
 - Grooming pomôcky a stôl
 - Pamlsky, voda, miska, deka
- **Sledujte výzvu do kruhu** – v kruhu predved'ť psa v postoji a v pohybe.
- **Po skončení dostanete posudok a diplom.**

Online výstavy – moderný trend

Online výstavy sa rozšírili najmä počas pandémie a umožňujú:

- Súťažiť z pohodlia domova
- Poslať fotografie a videá podľa inštrukcií
- Získať diplomy, ocenenia, niekedy aj tituly

Pre vystavovateľov s farebnými variantmi alebo ostrihanými psíkmi môžu byť výborným štartom bez stresu z cestovania.

Tituly a hodnotenia

Najčastejšie udeľované známky a tituly:

- **Výborný, Veľmi dobrý, Dobrý, Dostatočný**
- **CAJC, CAC, Res. CAC, BOB, BIS, Champion**
- Kluby ako IHR e.V. môžu udeľovať aj osobitné ocenenia ako:
 - „Best Coat“, „Best Movement“, „Honor Class“ a pod.

Odporúčania

- Trénujte vopred výstavný **postoj a pohyb**
- Pravidelne **udržiavajte srst'** vo výstavnej kvalite
- **Zistite si informácie o rozhodcovi** – niektorí uprednostňujú klasiku, iní sú otvorení novinkám
- Zvážte, **ktorý typ výstav** je pre vášho psíka najvhodnejší (klasická FCI, alternatívna, online)

Yorkshirský teriér zblízka povaha, temperament a ideálny domov

Yorkshire teriér – často nazývaný jednoducho „yorkšír“ – je malý psík s veľkým srdcom. Hoci váži len niekoľko kilogramov, jeho osobnosť je výrazná, sebavedomá a niekedy až prekvapivo odvážna. Je to **spoločník, ktorý nezostane bez povšimnutia** – či už pre svoj elegantný vzhľad, alebo živý temperament.

Pre koho je yorkššr vhodný?

Aj keď je malý vzrastom, **nepatrí medzi "psy na hranie"**. Potrebuje majiteľa, ktorý ho bude rešpektovať ako plnohodnotného psa a zároveň mu poskytne lásku, pohyb aj vedenie.

✓ Ideálny pre:

- jednotlivcov, páry alebo rodiny so staršími deťmi
- seniorov, ktorí hľadajú oddaného spoločníka
- aktívnych aj menej aktívnych ľudí – prispôsobí sa štýlu života, ak má dostatok mentálnej stimulácie

✗ Menej vhodný pre:

- domácnosti s veľmi malými deťmi (riziko neúmyselného poranenia psíka)
- ľudí, ktorí trávajú väčšinu dňa mimo domova a nemajú čas na venčenie, česanie a pozornosť

Yorkšír a deti – láska na prvý pohľad?

Yorkshirský teriér – drobný, ale sebavedomý psík – sa čoraz častejšie stáva domácim miláčikom rodín s deťmi. Je očarujúci, prítulný, inteligentný a rád trávi čas so svojím „človekom“. No je vhodný aj k deťom? A ak áno, za akých podmienok? V tejto kapitole sa pozrieme na **všetky plusy, mínusy aj praktické situácie**, ktoré môžu nastať, keď sa spoja dva svety: detský a psí.

Od akého veku je vhodné mať yorkšíra pri deťoch?

Yorkšír nie je hračka – hoci tak často pôsobí. Preto sa neodporúča ako darček pre batola. Ideálne je, ak má dieťa aspoň 5 rokov a je schopné pochopiť jednoduché pravidlá – neubližovať, neťaháť, nevyrušovať pri jedle alebo spánku. Pri menších deťoch je však možné, aby yorkšír žil v domácnosti – **ak sú rodičia zodpovední a pripravení dohliadať na každú interakciu**.

Čo si deti môžu a nemôžu dovoliť?

MÔŽU:

- pohladkať psíka po chrbte alebo hlave (s dohľadom)
- podávať mu pamlsok z ruky
- pozorovať, ako sa hrá alebo odpočíva
- zapájať sa do starostlivosti: česanie, výmena vody (pod dohľadom dospelého)

NESMÚ:

- dvíhať psíka bez dozoru – môže im vypadnúť a zraniť sa
- ťahať ho za chvost, nohy, uši alebo srst'
- kričať mu do uší, šťuchať ho, vyrušovať pri odpočinku alebo kŕmení
- behať za ním, zatvárať ho do kletky, baliť do diek či oblečenia

Najčastejšie rizikové situácie:

- **Riziko zranenia psa:** Yorkšír má krehké telo. Hrubšia detská hra alebo pád z výšky môže viesť k zlomeninám.
- **Riziko uhryznutia:** Ak sa cíti ohrozený alebo bolesťou podráždený, môže reagovať obranne. Nie zo zlosti, ale zo strachu.
- **Žiarlivosť:** Ak bol psík „jedináčik“ a zrazu príde bábätko, môže sa cítiť odstrčený.
- **Plač a krik:** Niektorí yorkšíri sú citliví na zvuky. Detský plač či výskot môžu vnímať ako ohrozenie.
- **Chlpy a hygiena:** Hoci yorkšír nepízne klasicky, uvoľnené chlpy môžu skončiť v postielke alebo v puse bábätka. Treba častejšie vysávať a čistiť.

Olizovanie tváre a rúk – áno či nie?

Pre psíka je to prejav náklonnosti, pre rodičov často dilema. Ak je pes zdravý, pravidelne odčervovaný a čistý, občasné oliznutie ruky nepredstavuje vážne riziko. Napriek tomu **by nemalo byť bežné, že pes olizuje detské ústa, cumlíky, hračky alebo pokrmu**. Základom je učiť dieťa, že po každom kontakte so psom si má umyť ruky.

Yorkšír ako učiteľ empatie

Deti sa pri psovi učia:

- byť jemné a rešpektujúce
- chápať neverbálnu komunikáciu

(keď psík cúvne, otočí hlavu, zívne – je unavený alebo má dosť)

- byť zodpovedné za živú bytosť – krmiť, česať, vyviesť von

Psík potrebuje pokoj

Každý yorkšír by mal mať **svoje bezpečné miesto** – pelech, deku, búdku – kde ho dieťa nesmie rušiť. Ak sa tam ukryje, chce si oddýchnuť. Toto pravidlo treba deťom vysvetliť – je to pre dobro oboch strán.

Zábava a spoločné chvíle

Staršie deti môžu psíka učiť jednoduché povely, skúsiť agility tunel, hádzať mu hračky alebo ho motivovať na pamlsoch. Aj menšie deti sa môžu zapojiť do „psích hier“ – kreslením, omaľovávkami, pexesom s motívmi yorkšírov, čo posilňuje ich vzťah k zvieratú bez rizika.

Chlpy, hygiena, alergie

Yorkšír má srst' bez podsady, pripomína ľudské vlasy. To znamená, že výrazne neplzne. Napriek tomu je nutné ho **pravidelne česať, kúpať a strihať**. Detské oblečenie by nemalo byť pokryté chlpmi, a ak má niekto v rodine alergiu, treba kontaktovať lekára – yorkšír môže byť vhodný aj pre alergikov, ale nie je to zaručené.

Yorkšír a dieťa môžu tvoriť nádhernú dvojicu – za predpokladu, že sú správne vedení. Dieťa sa naučí zodpovednosti, láske k zvieratám a rešpektu. Psík zasa zažije radosť, pohyb a neustálu pozornosť. **No rozhodnutie priniesť yorkšíra do rodiny s deťmi si vyžaduje zrelý prístup dospelých**. Vzájomné súžitie nie je automatické – buduje sa každý deň, s láskou, trpezlivosťou a porozumením.

Ako ich rozoznať?

Yorkshirský teriér vs. Austrálsky silky teriér

...a prečo je dôležité vedieť, čo kupujete

Yorkshirský teriér a austrálsky silky teriér **sú si na prvý pohľad veľmi podobní** – obe plemená sú drobné, s dlhou, lesklou srstou a elegantným vzhľadom. No medzi nimi existujú jasné rozdiely – vo vzhľade, povahe, aj v pôvode. **Mnoho ľudí si ich mylí**, a v niektorých prípadoch si dokonca **kúpi kríženca týchto dvoch plemien bez toho, aby o tom vedeli**.

Yorkshire teriér

- **Pôvod:** Spojené kráľovstvo (19. storočie)
- **Veľkosť:** 2–3,5 kg (štandard FCI)
- **Výška:** Do 25 cm
- **Srst:** Hodvábná, rovná, dlhá až po zem, klasická farba „blue and tan“ (oceľovo modrá so zlatými znakmi)
- **Charakter:** Odvážny, lojálny, temperamentný a veľmi oddaný
- **Vzhľad:** Jemnejší rámec, kratší ňufák, menšia hlava, kompaktné telo

Silky teriér (Austrálsky silky teriér)

- **Pôvod:** Austrália (vyšľachtený z yorkshira a austrálskeho teriéra)
- **Veľkosť:** 3,5–4,5 kg
- **Výška:** 23–26 cm
- **Srst:** Hodvábná, jemnejšia, o niečo kratšia ako u yorkshira, prevažne „modrá so zlatou“, ale odtiene sa môžu líšiť
- **Charakter:** Energický, nezávislejší, veľmi aktívny, zvedavý a hravý
- **Vzhľad:** Dlhšia hlava, väčšie uši, ušľachtilý, atletickejší rámec tela

Ako ich rozoznať v praxi?

Veľkosť a rámec tela

Silky teriér pôsobí o niečo vyššie, atletickejšie a robustnejšie. Yorkshire je menší, s jemnejšou stavbou.

Srst a vzhľad hlavy

Yorkshir má dlhú, ťažkú srst až po zem – ideálne hodvábnu a hladko padajúcu.

Silky má srst kratšiu, rovnomerne dlhú, s rozdeľovacou partiou od hlavy po chvost. Hlava silkyho je dlhšia a užšia.

Povaha a správanie

Silky býva odvážnejší, aktívnejší, viac potrebuje pohyb. Yorkšír je typickejší "gaučový" spoločník, no stále temperamentný.

Pozor: Bez rodokmeňa nikdy neviete, čo kupujete

Veľmi často sa stáva, že psík, ktorý sa predáva ako „yorkshir“, je v skutočnosti kríženec yorkshira a silky teriéra, prípadne iného malého plemena. **Bez platného rodokmeňa nie je možné overiť pôvod, ani zaručiť budúci vzhľad, povahu či veľkosť psa.**

Kríženec yorkshira a silkyho môže mať:

- iný typ srsti (kučeravejší, drsnejší, nepravidelný rast)
- inú výšku či hmotnosť ako očakávate
- odlišnú povahu
- vyššie riziko genetických problémov pri nekontrolovanom množení

Obe plemená – **yorkshirský aj silky teriér** – sú krásne, inteligentné a výnimočné svojím spôsobom. No ak túžite po konkrétnom plemene, dôverujte len overenému chovateľovi, ktorý Vám ukáže rodičov, rodokmeň a poskytne záruky.

Výzor môže klamať – rodokmeň nikdy.

Vývoj šteniatka yorkšírskeho teriéra

Chov psov je krásna, ale zodpovedná cesta, ktorá začína už pred samotným narodením šteniat. Nasledujúci prehľad vás prevedie tým, čo sa deje **od napárenia sučky až po vek jedného roka šteniatka** – so zameraním na vývoj, starostlivosť, socializáciu aj výchovu.

1. Napárenie sučky

- **Sučka je plodná** počas hárania (ruje), najčastejšie medzi 9. a 14. dňom od začiatku krvácania.
- K napáreniu by malo dôjsť **po zvážení** zdravotného stavu oboch jedincov, genetickej kompatibility a chovateľských cieľov.
- Po úspešnom napárení dochádza k oplodneniu a **začína sa gravidita**.

2. Gravidita sučky (63 dní)

je to individuálne, pôrod môže nastať **medzi 58 - 70 dňom**

1. – 4. týždeň:

- Embryá sa vyvíjajú v maternici, formujú sa základné orgány.
- Sučka môže mať miernu nevoľnosť alebo zmeny nálady.

5. – 6. týždeň:

- Z embryí sa formujú malé šteniatka, vytvárajú sa uši, oči, zuby a pazúriky.
- Sučka začína rásť bruško, potrebuje kvalitnejšie krmivo.

7. – 9. týždeň:

- Šteniatka rastú, vytvára sa srst', dozrievajú orgány.
- Sučka si pripravuje hniezdo, môže byť nepokojná.

3. Narodenie a novorodenecké obdobie (0 – 2 týždne)

- Šteniatko sa rodí slepé, hluché, bez zubov.
- Pije materské mlieko (kolostrum) – kľúčové pre imunitu.
- Udržiava sa v teple, sú nevyhnutné pravidelné kontroly a váženie.
- Už od 2. dňa sa môžu jemne strihať pazúriky.

4. Prechodné obdobie (2. – 4. týždeň)

- **10. deň:** otvárajú sa oči, začína sa vývoj sluchu.
- **3. týždeň:** šteniatko začína chodiť, vníma svet, prejavuje záujem o súrodencov.
- Začína sa prvé prikrмлиovanie kašičkou alebo špeciálnym mliekom.

5. Obdobie socializácie (4. – 12. týždeň)

4. – 6. týždeň:

- Prvé kúpanie (len v prípade potreby), jemné česanie.
- Zvyká si na ľudský dotyk, bežné zvuky, čuchové a zvukové podnety.
- Zvyká si na hygienu a čistenie uší, pazúrikov.

6. – 8. týždeň:

- Odčervenie, očkovanie, čipovanie – podľa odporúčania veterinára.
- Tréning čistoty, prvé jednoduché povely (meno, „ku mne“, „fuj“).
- Šteniatko je pripravené na odchod do novej rodiny (nie skôr ako po 8. týždni!).

6. – 12. týždeň:

- lepenie ušík - u niektorých šteniat sa ušká samé nepostavia, najmä ak sú príliš ťažké alebo majú hustú srst'.
- V takom prípade je vhodné pristúpiť k dočasnému lepeniu uší pomocou jemnej papierovej alebo lekárskej pásky.
- Tento proces je bezbolestný a šetrný, ušká sa lepia zvyčajne na 3 – 5 dní a v prípade potreby sa opakuje.
- Dôležitá je aj pravidelná úprava srsti na ušiach (znižuje váhu a pomáha ich vztýčeniu).

Upozornenie: Nelepte ušká nasilu, ak si nie ste istí technikou, nechajte si poradiť od chovateľa alebo skúseného groomera.

9. – 12. týždeň:

- Socializácia – stretávanie s inými psami, ľuďmi, návšteva psích škôlok.
- Pokračovanie vo výcviku základnej poslušnosti.

6. Rastové obdobie (3. – 6. mesiac)

- Prvé kompletne strihanie srsti podľa typu úpravy (baby cut, hygienický strih).
- Dochádza k výmene zubov, vhodné sú žuvacie hračky.
- Pokračuje výcvik, upevňuje sa vzťah s majiteľom.
- Pravidelná starostlivosť o srst', čistenie uší, očí, pazúriky.

7. Puberta a dospievanie (6. – 12. mesiac)

- Môže sa objaviť prvé háranie u sučky.
- Psy skúšajú hranice – dôležitá je dôslednosť vo výchove.
- Srst' sa mení – zmení sa štruktúra a vyžaduje častejšiu úpravu.
- Pokračuje výcvik, upevňovanie hygieny, rozvoj osobnosti.

1 rok: Mladý dospelý pes

- Ukončenie fyzického vývoja (u yorkšíra okolo 12 mesiacov).
- Pes má stabilizovanú povahu, hygienické návyky a zvládnuté základy poslušnosti.
- Je pripravený na ďalšie školenie, výstavy alebo šport.

Starostlivosť o šteňa od narodenia po dospelosť je cesta plná lásky, disciplíny a zodpovednosti. Každá fáza je jedinečná – preto dbajte na **kvalitné krmivo, pravidelnú veterinárnu starostlivosť, výcvik aj láskavý prístup**. Tak vyrastie z vášho šteniatka verný a zdravý spoločník.

Prečo sa niekedy narodí šteniatka, ktoré sa vymykajú štandardu?

Aj keď sú obaja rodičia plemena zdanlivo „štandardní“, príroda má svoje zákony a občas nás prekvapí. U chovateľov sa tak v jednom vrhu môžu objaviť šteniatka, ktoré sú neobvykle drobné („mini“), väčšie než obvykle („maxi“), alebo s menšími odchýlkami vo vzhľade či proporciách. Prečo sa to deje?

Genetická variabilita

Každý pes – aj ten s perfektným rodokmeňom – nesie vo svojom genetickom kóde množstvo informácií zdedených po predkoch, niekedy aj niekoľko generácií dozadu. Mnohé tieto znaky sú dlhodobo potlačené recesívnymi génmi, no v určitom spojení sa opäť môžu prejaviť. Tento jav sa nazýva **genetický throwback** – návrat k fenotypu predka, ktorý už nie je bežne viditeľný, ale je geneticky stále prítomný.

Môže sa tak objaviť šteňa s väčším telom, hrubšou kostrou, menej typickým osrstením či iným tvarom hlavy – a to aj napriek tomu, že obaja rodičia zodpovedajú štandardu.

Porovnanie s ľuďmi – rôznorodí súrodenci

Presne ako u psov, aj u ľudí to platí rovnako. V jednej rodine môžu mať deti úplne odlišné črty: jeden súrodenec je vyšší, druhý drobnejší, jeden má rovné vlasy, druhý kučeravé, rôzne farby očí, postavy aj temperament. Všetci však pochádzajú od rovnakých rodičov.

Genetická výbava je pestrá a jej kombinácie sú pri každom potomkovi jedinečné. U psov je to identické – **vrh nie je klonová kópia rodičov**.

Polygénne znaky

Vlastnosti ako výška, hmotnosť, tvar lebky či kostrová stavba sú **polygénne** – teda výsledkom pôsobenia viacerých génov. Tieto znaky sa neprenášajú podľa jednoduchých vzorcov. Kombinujú sa pri oplodnení a výsledkom môžu byť aj šteniatka s rôznou veľkosťou a proporciami v jednom vrhu.

Nie je to vada – je to dôkaz, že príroda je rozmanitá.

Vplyv maternice a výživy

Vývoj šteňaťa ovplyvňuje aj pozícia v maternici, prekrvenie placenty a prísun živín počas tehotenstva. Po narodení zohráva rolu aj **konkurencia pri mlieku** – silnejší jedinci sa dostanú k výživnejším dávkam častejšie.

„Mini“ šteňa tak nemusí byť geneticky malé, len menej výživovo zásobené. Naopak, „maxi“ šteňa môže byť dôsledkom lepších podmienok, nie iného genetického základu.

Vek a kondícia rodičov

Kvalita vrhu môže závisieť aj od veku a kondície oboch rodičov. Veľmi mladé alebo naopak staršie fenky mávajú často nevyrovnané vrhy. Rovnako vek psa môže ovplyvniť kvalitu spermií. Preto skúsení chovatelia nevyberajú len podľa vzhľadu, ale sledujú aj pôvod, zdravotný stav, vitalitu a genetickú vhodnosť spojenia.

Štandard je ideál – nie norma

Chovateľský štandard je opis ideálneho typu psa. **Nie je to norma**, ktorú musí každý jedinec spĺňať. Malé odchýlky od štandardu sú prirodzené a bežné – rovnako ako medzi ľuďmi neexistuje „ideálna výška, váha či nos“.

Šteňa mimo výstavného rámca môže byť úplne zdravé, geneticky silné a povahovo vynikajúce.

Očakávanie vs. realita

Kupujúci si často myslia, že „papierové šteňa“ = výstavné šteňa. Pravda je, že **výstavný štandard spĺňa len malé percento všetkých šteniatok**, aj v najlepších chovoch. Ostatné sú rovnako cenné a milujúce, len s odlišnými proporciami.

Chov nie je továreň. Nie je to záruka „dokonalého výstupu“. **Je to živý proces** plný krásy, prekvapení a výziev, riadený genetikou, prírodou a zodpovedným prístupom. Každé šteňa je originál. Aj tie, ktoré sa odchyľujú od „ideálu“, majú svoje miesto v živote ľudí – ako milovaní parťáci, verní spoločníci a jedinečné duše.

Prírastky hmotnosti

údaje sú orientačné
(záleží od genetiky, výživy a typu variantu)

Vek	Hmotnosť (orientačne)
1 týždeň	150 – 250 g
1 mesiac	450 – 700 g
2 mesiace	800 – 1200 g
3 mesiace	1,2 – 1,8 kg
6 mesiacov	1,8 – 2,6 kg
1 rok	2,0 – 3,5 kg (dospelý pes)

Kúpa šteniatka – čo je dôležité vedieť

Rozhodnutie zaobstarať si šteniatko patrí medzi najkrajšie, ale **aj najzodpovednejšie** vo vašom živote. Nejde len o radosť a spoločnosť – ide o živú bytosť, ktorá bude od vás závislá každý jeden deň.

Chcieť psíka by malo byť rozhodnutím celej rodiny. Bude vyžadovať vašu pozornosť, starostlivosť, financie, čas aj lásku.

- Chcieť psíka znamená podeliť sa o svoj život, svoj dom, svoj priestor.
- Znamená to milovať ho, keď šteká, hryzie topánky, urobí mláčku či kôpku.
- Znamená to vziať ho k veterinárovi, keď je chorý alebo zranený.
- Znamená to byť tu pre neho každý deň – aj keď ste unavení, máte málo času alebo ste na dovolenke.

Ste pripravení?

- Máte na psíka dosť času?
- Kto sa o neho postará, keď ste v práci alebo škole?
- Viete, čo bude so psíkom počas dovolenky?
- Ste pripravení na záväzok na 12 – 16 rokov?

Milovať psa znamená **priať zodpovednosť za celý jeho život.**

Pretože on si vás nevybral – vy ste si vybrali jeho. **A vy budete pre neho celý svet.**

Chovateľ vs. množiteľ

✓ Zodpovedný chovateľ:

- venuje šteniatkam lásku, čas a dôkladnú socializáciu
- má čisté priestory, kde psy žijú ako súčasť rodiny
- odovzdáva šteniatko s **kúpno-predajnou zmluvou, rodokmeňom, očkovacím preukazom alebo pasom, čipom a často aj štartovacím balíčkom**
- má znalosti o genetike, plemene, zdraví a je ochotný poradiť aj po predaji
- šteniatko neodovzdáva predčasne, nie skôr ako 8 týždňov po narodení

✗ Množiteľ:

- je zväčša anonymný človek, nepoznáte jeho meno ani adresu bydliska
- **bez rodokmeňa kupujete kríženca**, aj keď vám tvrdí, že šteniatko je čistokrvné
- zameriava sa na zisk, nie zdravie ani pohodu psa
- často chová psy v nevhodných podmienkach
- nedokáže preukázať pôvod ani zdravie rodičov
- šteniatka bývajú zle socializované, vystrašené, choré
- predaj prebieha bez zmluvy, často na ulici mimo domova chovateľa

! Lacné šteniatko od množiteľa môže nakoniec vyjsť oveľa drahšie.

Čo ste ušetrili pri kúpe, rýchlo miniete u veterinára.

Cena šteniatka

za čo zaplatíte a čo si kupujete
(porovnanie PP a bez PP)

Oblasť	Chovateľ s PP (rodokmeňom)	Množiteľ bez PP (rodokmeňa)
Cieľ	Šľachtenie čistokrvných plemien s dôrazom na zdravie, povahu a štandardy plemena.	Rýchly zisk bez ohľadu na zdravie a pohodu zvierat.
Starostlivosť o psov	24/7 starostlivosť, vyvážená strava, hygiena, pravidelné veterinárne kontroly a očkovania.	Minimálna starostlivosť, lacná strava, často zanedbané hygienické a zdravotné potreby.
Veterinárna starostlivosť	Pravidelné očkovanie, čipovanie, kontrola zdravotného stavu rodičov aj šteniat.	Nedostatočná veterinárna starostlivosť, často žiadne očkovania, čipy alebo zdravotná starostlivosť.
Podmienky chovu	Psi žijú v čistom a láskyplnom prostredí, sú členmi rodiny.	Psi sú často držaní v stiesnených, nehygienických a nevhodných podmienkach.
Výbava pre šteniatka	Štartovací balíček (strava, podložky, deka), rady pre nových majiteľov.	Žiadna výbava, žiadne rady, šteniatka sú často odovzdávané bez prípravy.
Legálnosť	Kúpnopredajná zmluva, priznanie dane, transparentná dokumentácia o pôvode a zdravotnom stave psov.	Žiadna zmluva, predaj na čierno, často bez akejkoľvek dokumentácie.
Cena šteniat	Cena odráža náklady na starostlivosť, šľachtenie a veterinárnu starostlivosť.	Cena často nízka, odráža minimálne náklady na starostlivosť.
Genetika a zdravie	Šteniatka sú geneticky zdravé, bez dedičných chorôb, s kontrolovaným pôvodom.	Šteniatka často trpia dedičnými chorobami, genetickými chybami a nemajú kontrolovaný pôvod.
Výchova šteniatok	Šteniatka sú socializované, naučené základom hygieny a pripravené na život v rodine.	Šteniatka sú často nesocializované, zanedbané a nepripravené na život s ľuďmi.
Etika chovu	Dôraz na pohodu zvierat, dodržiavanie pravidiel chovateľskej etiky.	Žiadny dôraz na etiku, zvieratá sú len zdrojom zisku.
Zodpovednosť za šteniatka	Chovateľ je ochotný pomôcť alebo vziať psa späť, ak ho nový majiteľ nemôže mať.	Žiadna zodpovednosť po predaji, šteniatka sú často ponechané svojmu osudu.
Osud šteniatok	Šteniatka nájdú stabilné a milujúce domovy vďaka dôkladnému výberu majiteľov.	Namnožené šteniatka sú často vyhodené, opustené alebo končia v útulkoch a na uliciach.

Stop množiteľom!!!

Nedajte sa oklamať peknou fotkou vykúpaného psíka na gauči. Lacný psík bez preukazu pôvodu (PP) pochádza **z neľútostných podmienok množiarne** – a teda trpel on i jeho zneužívaní rodičia.

Bez preukazu o pôvode neviete, kto boli rodičia ani ďalší predkovia vášho psíka a preto nemáte záruku, že boli zdraví a mali dobrú povahu.

Šteniatka z množiarne majú často skryté dedičné chyby a ochorenia (rázštep, displázie kĺbov, vrodenú slepotu či hluchotu a nežiadúce charakterové vlastnosti). Mnohé problémy sa prejavajú až neskôr. Za návštevy veterinárov a liečbu zaplatíte veľa peňazí, ktoré ste kúpou lacného šteniatka plánovali ušetriť. Nesprávne kríženie (napr. otec s dcérou), zlé podmienky chovu poznačia zvieratá na celý život.

Skutočne čistokrvný psík má vždy preukaz o pôvode (tzv. rodokmeň), stojí viac a chovateľ sa neskrýva za anonymný inzerát, ale odhalí svoju identitu.

Každou kúpou lacného šteniatka vytvárate priestor pre ďalšie množenie a ďalšie utrpenie.

Preto **nekupujte šteniatko ani zo súcitu**, začarovaný kruh bolesti tak bude pokračovať pre ďalšie sučky a ďalšie šteniatka.

Množiareň nie je len chovanie veľkého počtu psov v nevhodných podmienkach. Ide o **akékoľvek množenie neuchovnených psov alebo psov bez PP** (bez preukazu pôvodu, teda bez dôkazu, že je pes skutočne príslušníkom daného plemena). To znamená, že i rodinný známy alebo niekto, kto pripustí neuchovnenú fenu raz v živote je množiteľ. Aj rôzne omyly a plné útulky orieškov sú následkom nekontrolovaného množenia.

Sú to aj masoví producenti šteniatok (mačiatok alebo iných mláďat spoločenských zvierat). Ich cieľom je rozmnožovanie zvierat na predaj s čo najväčším ziskom. Preto šetria na zvieratách – rodičoch aj mláďatách. Nedoprajú im riadnu stravu, výbeh, ošetrovanie, ani lásku, ktorá nič nestojí. Vyzerajú ako my, a len ťažko odhaliť, že chovajú veľa psov či mačiek v otrasných podmienkach – často u seba v byte, pivnici, garáži, kôlni, natlačené v tesných klietkach bez možnosti výbehu, riadnej stravy, hygieny, veterinárneho ošetrovania a socializácie.

Výsledkom sú choré šteniatka a mačiatka, slabé a zúbožené sučky, ktoré trpia ochoreniami kože, kĺbov, preležaniny a atrofia svalstva, neliečené zápaly očí a uší – a následná slepota a hluchota, parazity, tráviace problémy, nádory, bolesti...

Množiteľov je na Slovensku obrovské množstvo a **podporujú ich všetci, čo si od nich kúpia šteniatko.**

Možno ste to boli aj vy alebo vaši známi, a nevíete o tom.

Pamätajte, kúpou zvieratá od množiteľa financujete obrovské utrpenie zvierat !!!

!!! Rozdiel medzi chovateľom a množiteľom !!!

- chovateľ dáva neustále financie do starostlivosti o psíkov
- množiteľ nedá psíkom ani základnú starostlivosť

Zárukou ČISTOKRVNOSTI je len RODOKMEŇ

ktorý potvrdzuje preukaz o pôvode PP. Nie je len vstupenkou na výstavu !

Ak chcete „orieška / kríženca“ bez PP to **radšej psíka adoptujte z útulku...**

Kam nahlásiť nekalé praktiky množiteľov?

Nekalé praktiky množiteľov predstavujú vážny problém, ktorý negatívne ovplyvňuje zdravie a pohodu zvierat. Ak máte podozrenie alebo ste svedkom takýchto praktík, je dôležité ich nahlásiť príslušným orgánom. Tu sú kroky, ktoré môžete podniknúť:

- 1. Kontaktujte Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu (RVPS):** RVPS sú zodpovedné za kontrolu podmienok chovu zvierat. Poskytnite im čo najviac informácií, vrátane presnej adresy, popisu situácie a akýchkoľvek dôkazov (fotografie, videá). Kontakty na jednotlivé RVPS nájdete na oficiálnej stránke Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR.
- 2. Oznámte to na obecnom alebo mestskom úrade:** Ak sa množiteľ nachádza v konkrétnej obci alebo meste, môžete sa obrátiť na miestny úrad, ktorý má právomoc riešiť takéto prípady v súlade so zákonmi na ochranu zvierat.
- 3. Oslovte organizácie na ochranu zvierat:** Mnohé neziskové organizácie sa zaoberajú ochranou zvierat a môžu vám pomôcť s nahlásením alebo riešením situácie. Tu sú niektoré z nich:

- **Sloboda zvierat:**

- E-mail: utulok@slobodazvierat.sk
- Linka proti krutosti: linkaprotikrutosti@gmail.com, tel. 0917 662 030

- [Sloboda Zvierat](http://www.sloboda-zvierat.sk)

- **Slovenská aliancia ochrancov zvierat (SAOZ):**

- Web: www.saoz.sk

- **Zvierací ombudsman:**

- Web: www.zvieraciombudsman.sk

4. Podajte trestné oznámenie na polícii: Ak máte dôkazy o krutom zaobchádzaní so zvieratami alebo o nezákonnom chove, môžete podať trestné oznámenie na polícii. Poskytnite čo najviac informácií a dôkazov, aby bolo možné prípad vyšetriť.

5. Informujte médiá alebo zdieľajte na sociálnych sieťach: Verejný tlak môže pomôcť zvýšiť povedomie a zlepšiť situáciu. Pri zdieľaní však dbajte na presnosť a pravdivosť informácií.

Boj proti množiteľom si vyžaduje odvahu a spoluprácu. Každý krok, ktorý podniknete, môže prispieť k ochrane zvierat pred utrpením.

Povinnosti majiteľa psa

Držba psa je nielen radosť a zodpovednosť, ale aj záväzok **riadiť sa zákonmi** Slovenskej republiky, ktoré **chránia zdravie zvierat, ľudí a zabezpečujú poriadok v spoločnosti**. Každý vlastník psa **je povinný** dodržiavať legislatívu, ktorá upravuje základné pravidlá chovu a držby psov.

Základné právne predpisy

- Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti
- Zákon č. 282/2002 Z. z. o niektorých podmienkach držania psov
- Zákon č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon) – napr. § 377: Týranie zvierat
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach
- Zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa
- Všeobecne záväzné nariadenia (VZN) miest a obcí

1. Identifikácia psa (čipovanie) a registrácia

- Každý pes musí **byť začipovaný najneskôr do 12. týždňa života, alebo pred zmenou majiteľa**.
- Mikročip zavádza výhradne veterinárny lekár.
- Po začipovaní sa údaje o psovi a majiteľovi zapisujú do [Centrálneho registra spoločenských zvierat \(CRSZ\)](#).
- **Zmenu majiteľa, úhyn, stratu či nález psa je povinné nahlásiť** veterinárovi, ktorý aktualizuje údaje v registri.

Bez mikročipu nie je možné vykonať povinné očkovanie proti besnote.

2. Povinné očkovanie

- **Očkovanie proti besnote je zákonom povinné** pre každého psa od veku 3 mesiacov (Zákon č. 39/2007 Z. z., § 17).
- Očkovanie sa vykonáva podľa pokynov výrobcu vakcíny, **zvyčajne každých 12 mesiacov**. Niektoré vakcíny umožňujú revakcináciu raz za 2–3 roky.
- Očkovanie musí byť **zaznamenané v preukaze alebo pase psa**.
- Veterinár môže odporučiť aj ďalšie nepovinné očkovania (napr. proti leptospiróze, parvoviróze, psinke, parainfluenze, besnote v rámci kombinovaných vakcín).

3. Základná starostlivosť a životné podmienky

Majiteľ psa je zodpovedný za to, aby:

- mal pes **nepretržitý prístup k čerstvej vode a krmivu** primeranému veku a stavu
- bol chránený pred extrémnymi vplyvmi počasia (dážď, sneh, horúčavy)
- mal možnosť **voľného pohybu** – držanie psa na krátkej reťazi je zakázané. Pes nesmie byť trvalo priviazaný. Pripútanie psa možno použiť len dočasne a len v prípade, že to nie je na ujmu jeho zdravia a pohody - § 4 ods. 3, 4, 5 a 6 vyhlášky <https://www.slov-lex.sk/.../pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/283/>
- bol chovaný v čistom a bezpečnom prostredí
- mal zabezpečený pravidelný **pohyb, mentálnu stimuláciu a kontakt s ľuďmi alebo inými psami**
- bol pravidelne kontrolovaný veterinárom, **najmä pri známkach ochorenia**

Týranie psa (hlad, bolesť, zanedbanie starostlivosti) je trestný čin s možnosťou trestného stíhania (§ 377 TZ).

4. Bezpečné správanie psa na verejnosti

- **Pes nesmie ohrozovať ľudí ani zvieratá.**
- Na verejných priestranstvách **musí byť pes pod kontrolou** – zvyčajne na vôdzke.
- **Niektoré obce nariaďujú aj náhubok**, najmä pre psy väčších plemien alebo tie, ktoré boli označené ako rizikové.
- **Nebezpečné psy** (napr. s históriou útoku) môže viesť len osoba staršia ako 18 rokov.
- Majiteľ **zodpovedá za spôsobené škody** – uhrádza škody na zdraví, majetku alebo zvieratách.

5. Povinnosť zberu exkrementov

- **Majiteľ psa musí odstrániť výkaly po svojom psovi** na verejných priestranstvách.
- **Nedodržanie tejto povinnosti** je priestupkom podľa miestnych VZN a môže byť sankcionované (pokuty aj do 65 € alebo vyššie).
- Mestá často poskytujú **koše a vrecká na psie exkrementy** – odporúča sa ich využívať.

6. Daň za psa

Držba psa podlieha dani (Zákon č. 582/2004 Z. z.).

Daň sa platí za psa staršieho ako 6 mesiacov, držaného na území obce.

Každý majiteľ je povinný:

- nahlásiť držbu psa na miestny úrad
- uhrádzať ročnú daň, ktorej výšku určuje samospráva

Niektoré skupiny môžu byť oslobodené od dane:

- dôchodcovia, ŤZP osoby
- majitelia psov z útulkov
- držiteľia asistenčných, vodiacich či služobných psov

7. Zakázané a trestné činnosti

Podľa Trestného zákona a veterinárnej legislatívy je zakázané:

- týrať zviera (fyzicky aj psychicky)
- opustiť psa bez zabezpečenia
- držať psa v nevyhovujúcich podmienkach (špina, nedostatok jedla/vody, nebezpečný priestor)
- nečipovať a nezaočkovať psa podľa zákona
- predávať alebo darovať psa **bez čipu a záznamu o identifikácii**
- **nezabezpečiť veterinárnu pomoc** v prípade úrazu alebo choroby

Zodpovedný prístup = spokojný život psa

Dodržiavanie zákonných povinností nie je len o „papierovaní“ – je to základný predpoklad:

- bezpečného spolunažívania v komunite
- zdravia a pohody psa
- predchádzania konfliktom a právnym dôsledkom

Zodpovedný majiteľ je ten, ktorý pozná nielen práva, ale aj svoje povinnosti – a koná podľa nich s láskou a rešpektom k životu psa.

Reč tela psa

– ako porozumieť jeho signálom

Psy sú majstrami neverbálnej komunikácie. Na rozdiel od ľudí, ktorí sa spoliehajú najmä na slová, psy vyjadrujú svoje pocity a úmysly prostredníctvom reči tela, postavenia uší, pohybov chvosta, výrazov tváre a hlasových prejavov. Porozumenie týmto signálom pomáha majiteľom predchádzať nedorozumeniam, predvídať správanie a zabezpečiť harmóniu vo vzťahu so psom.

1. Postoj a celkové držanie tela

- **Uvoľnený postoj:** Telo je mäkké, prirodzené, pes stojí rovnomerne na všetkých štyroch labkách. Je to znak pohody a vyrovnanosti.
- **Napnuté telo:** Vystreté nohy, stuhnutý chrbát a napäté svaly signalizujú, že pes je v strehu, môže byť neistý alebo pripravený na útok.
- **Znížený postoj alebo plazenie:** Znak podriadenosti, strachu alebo snahy vyhnúť sa konfliktu. Pes sa môže aj plaziť so sklopeným chvostom.
- **Hravý postoj:** Predné labky sú natiahnuté dopredu, zadok hore, niekedy s pohybom do strany. Jasný signál pozvania k hre.
- **Ležanie na chrbte, vystavenie brucha:** Prejav dôvery, úplnej podriadenosti alebo pohodlia. V hre môže znamenať výzvu.

2. Výraz tváre a oči

- **Mäkký, uvoľnený pohľad:** Oči sú normálne otvorené, nie príliš upreté, čo signalizuje pokoj.
- **Odvracanie pohľadu:** Pes nechce vyvolať konflikt, prejavuje pokoru alebo neistotu.
- **Rozšírené zreničky:** Môžu byť znakom stresu, strachu alebo bolesti. Niekedy aj vzrušenia.
- **Zívanie mimo kontextu spánku:** Znak nervozity alebo stresu. Slúži na upokojenie seba alebo druhých.
- **Líznutie pyskov:** Jemné olíznutie vlastných pier je tzv. upokojujúci signál – pes sa snaží znížiť napätie.

3. Poloha uší

- **Vzpriamené uši dopredu:** Ostražitosť, pozornosť, zvedavosť.
- **Uši dozadu, sploštené:** Strach, stres, podriadenosť.
- **Uši v neutrálnej polohe:** Uvoľnený, pokojný stav.
- **Jedno ucho hore, druhé nižšie:** Neistota alebo koncentrácia na konkrétny zvuk.

4. Chvost a jeho pohyby

- **Vysoko nesený, mierne pohybujúci sa:** Sebaistota, spokojnosť, dominantné správanie.
- **Voľne visiacy chvost:** Uvoľnený pes bez stresu.
- **Rýchle mávanie celým chvostom a zadkom:** Radosť, priateľský postoj.
- **Zvesený medzi nohami:** Strach, neistota, podriadenosť.
- **Zamrznutý alebo trhane sa pohybujúci:** Nervozita, napätie, možnosť agresie.

5. Hlasové prejavy

- **Štekot:** Môže signalizovať radosť, upozornenie, obranu alebo frustráciu – dôležitý je tón a intenzita.
- **Vrčanie:** Výstražný signál. Môže však byť aj prejavom nepohodlia bez úmyslu zaútočiť. Nepodceňovať.
- **Kňučanie alebo piskot:** Potreba pozornosti, bolestivý stav, úzkosť.
- **Zavýjanie:** Túžba po kontakte, osamelosť, reakcia na zvuk.

6. Ďalšie upokojujúce alebo varovné signály

- **Olizovanie iného psa alebo človeka:** Prejav priateľstva alebo podriadenosti.
- **Trasenie celým telom:** Uvoľnenie napätia, napr. po strese alebo interakcii.
- **Škrabanie sa bez svrbenia:** Niekedy nervozita alebo neistota.
- **Odmietanie očného kontaktu:** Pes nechce konfrontáciu, prejav rešpektu.

Porozumenie týmto signálom pomáha predísť konfliktom, odhadnúť pocity psa a správne reagovať. Každý pes môže mať aj svoje špecifické prejavy, preto je dôležité sledovať aj celkový kontext správania.

Ako vníma svet yorkšírsky teriér

Zmysly, schopnosti a špecifiká vnímania tohto malého, ale ostrážitého spoločníka

Yorkshire teriér (Yorkie) je malé plemeno, ktoré v sebe **spája odvahu, inteligenciu a citlivé zmysly**. Aj keď je malý vzrastom, jeho schopnosti vnímať svet sú obdivuhodné. Ako teda „vidí“, „počuje“ a „cíti“ svet okolo seba? Čo všetko dokáže?

Zrak – Ako dobre vidí yorkšír?

- **Rozlíšenie farieb:** Yorkšír, podobne ako väčšina psov, vníma svet dichromaticky – to znamená, že **vidí hlavne odtiene modrej a žltej, ale nevidí červenú a zelenú** (tie sú preňho odtiene hnedej až šedej).
- **Vzdialenosť videnia:** Pes zaregistruje pohyb na vzdialenosť až **900 metrov**, ale detaily ostro vidí len do cca 6 metrov.
- **Zorné pole:** Má širšie zorné pole než človek – **cca 240° oproti 180°**, ale menšie binokulárne (dvojoké) videnie.
- **Nočné videnie:** Psy vidia **5× lepšie v tme** ako ľudia – ich oči majú viac tyčiniek (svetlocitlivé bunky) a tzv. tapetum lucidum, ktoré odráža svetlo späť na sieťnicu.
- **Citlivosť na pohyb:** Yorkie okamžite zaregistruje pohyb aj v periférnom videní, ale statické objekty rozpoznáva ťažšie.

Zaujímavosť: Aj keď nevidí farby ako človek, v pohybe a v šere má výhodu. Preto často zareaguje na osobu alebo zviera skôr, než si ho všimnete vy.

Sluch – V čom je pes špička?

- **Rozsah počuteľných frekvencií:**
 - **Človek:** 20 Hz – 20 000 Hz
 - **Pes:** 40 Hz – 65 000 Hz

⇒ Yorkšír teda **počuje ultrazvuk**, ktorý my vôbec nezachytíme.
- **Vzdialenosť:** Pes rozpozná známy zvuk až na 1,5 – 2 km (napr. známe auto, známy hlas).
- **Orientácia podľa zvuku:** Vie presne lokalizovať zdroj zvuku, jeho uši sa pohybujú nezávisle na sebe.
- **Rozpoznávanie hlasu:** Dokáže rozlíšiť náladu a intonáciu hlasu. Mnoho yorkšírov vie rozpoznať desiatky slov alebo ich zvukových verzií.

Zaujímavosť: Yorkie často reaguje skôr na **tón vášho hlasu** než na samotné slová – kričanie či podráždenie zvyšuje jeho stres.

Čuch – Najsilnejší zmysel psa

- **Počet čuchových receptorov:**
 - **Človek:** cca 5 miliónov
 - **Pes (vrátane yorkšúra):** cca 220 miliónov
- **Presnosť čuchu:** Ich čuch je **10 000- až 100 000-krát citlivejší** ako ľudský.
- **Čuchová pamäť:** Pes si zapamätá **tisíce rôznych pachov**, vrátane jedincov, prostredí, potravín či nálad.
- **Využitie:** Yorkie dokáže rozpoznať:
 - chorobu (napr. zápal, cukrovku)
 - stres, strach
 - hormonálne zmeny
 - a dokonca aj blížiaci sa záchvat (napr. epileptický)

Zaujímavosť: Niektorí yorkšúri sa dokázali naučiť rozpoznať, že ich majiteľ dostane **hypoglykémiu** – ešte predtým, než ju zistia meracím prístrojom.

BEH, VÝDRŽ A FYZICKÁ ZÁŤAŽ

- Hoci je yorkšúr malý vzrastom, má **prekvapivo veľkú energiu a výdrž**. Miluje pohyb, najmä **krátke rýchle úseky**, kde môže slobodne pobežovať.
- Bežne zvládne **prechádzku dlhú 3 až 5 kilometrov**, ak je zdravý, dobre živý a pravidelne trénovaný.
- Pri dobrej kondícii a v chladnejšom počasí dokáže **behať aj niekoľko kilometrov denne** – ideálne v teréne alebo na mäkkom povrchu (nie po asfalte).
- Je však potrebné prispôbiť záťaž **veku, váhe, zdravotnému stavu** (napr. s ohľadom na patelu – častý problém u malých plemien).
- Yorkie si sám často reguluje aktivitu – **časté krátke šprinty a následný oddych** sú pre neho typické.

Neprekračujte hranice – yorkšúr nie je plemeno na dlhé výbehy ako ovčiak či beagle, nadmerná záťaž mu môže uškodiť (kĺby, srdce, prehriatie).

- V lete pozor na prehrievanie – ich malý organizmus je citlivý, a ak sa preťaží, môže rýchlo dôjsť k vyčerpaniu.

Tip: Krátke výlety, prekážkové dráhy, čuchacie hry a „naháňačky“ sú pre yorkshira ideálnym spôsobom, ako sa unaviť zdravo a hravo.

Vie yorkšír plávať?

- **Áno**, yorkšírsky teriér vie prirodzene plávať, podobne ako väčšina psov.
- **Avšak** vďaka svojej malej veľkosti a jemnej telesnej stavbe sa:
 - rýchlo unaví,
 - môže mu byť zima,
 - a môže zle znášať vodu v ušiach.

- Niektorí jedinci majú **panický strach z vody**

– najmä ak mali zlú skúsenosť.

Odporúčanie: Ak sa rozhodnete yorkshira vziať k vode:

- Použite **plávaciú vestu** pre psy
- Nepúšťajte ho do hlbkej vody bez dozoru
- Po kúpaní vysušte srst' a skontrolujte uši

Inteligencia a schopnosti učenia

- Yorkšír patrí medzi **veľmi inteligentné plemená**.
- Vie sa učiť **30 – 100 slov**, pozná hlasové i neverbálne povel.
- Má vysoký **emocionálny kvocient** – rozpozná emócie majiteľa (napr. smútok, radosť, hnev).
- **Miluje:**
 - čuchacie hry
 - hlavolamy pre psov
 - učenie trikov

Zaujímavosť: Yorkie je vhodný na terapiu, agility, dogdancing a aj na detekciu pachov, keďže má bystrý nos a rýchlo chápe nové úlohy.

Inštinkty a zručnosti

- **Lovecký pôvod:** Bol vyšľachtený na lov potkanov – má teda silný lovecký inštinkt.
- **Strážny reflex:** Je veľmi bdely a ostražitý – upozorní na každý neznámy zvuk.
- **Orientácia:** Dokáže si vytvoriť mentálnu mapu prostredia a nájsť cestu späť domov aj cez zložité trasy.
- **Citlivosť:** Zaregistruje jemné zmeny v správaní druhých zvierat či ľudí – preto je výborným "pozorovateľom".

Reakcie na počasie a prostredie

- **Citlivosť na chlad:** Yorkšír má jemnú srst' **bez podsady**, a preto rýchlo prechladne – v zime potrebuje oblečenie a ochranu labiek.
- **Riziko prehriatia:** V horúčavách sa ľahko prehreje, preto je dôležitý tieň, dostatok vody a **vyhýbanie sa asfaltu**.

- **Citlivosť na prievan a vlhko** – môže spôsobiť kašeľ alebo zápaly.
- **Vnímanie zmien prostredia** – rýchlo si zvykne na nové miesto, ale všimne si každú zmenu (nové zvuky, vône).

Vzťah k človeku a empatia

- Yorkšír je **silne naviazaný** na svojho majiteľa – vníma emócie, nálady a reaguje na ne (napr. smútok, hnev, radosť).
- Výborne **vychádza s deťmi a staršími ľuďmi**, ak sa s nimi zaobchádza jemne a s rešpektom.
- Často pôsobí ako **malý „terapeut“** – rád sa mojká, prilahne si k vám, keď cítite stres alebo únavu.

Samostatnosť vs. závislosť

- Hoci je odvážny a sebavedomý, **nezvláda dobre dlhú samotu** – je spoločenský pes.
- Ak sa nudí alebo je sám, môže sa prejavovať štekaním, deštrukciou alebo separačnou úzkosťou.
- Riešením sú hlavolamy, bezpečné hračky a postupné učenie samostatnosti.

Cit pre rytmus a rutinu

- Yorkie miluje **pravidelnosť** – rýchlo si zapamätá časy venčenia, kŕmenia, oddychu.
- Ak niečo vynecháte, **pripomenie vám to** – chodením za vami, škrabaním, ňuchaním či štekaním.

Zmysel pre detail a priestor

- Má výborný **priestorový orientačný zmysel** – vie sa vyhýbať prekážkam, zapamätá si rozmiestnenie nábytku.
- Rád si vytvára **vlastné útočisko** (peliešok, deka, roh miestnosti), kde sa cíti bezpečne.

Zaujímavosti na záver

- Vie rozlíšiť, že niečo **„nevonia dobre“**, aj keď vy nič necítite.
- Reaguje na **hudbu** – niektorí yorkšíri majú svoj obľúbený žánr!
- Miluje **rannú rutinu** – ak niečo vynecháte, určite vám to dá najavo.
- Yorkie má často silnejší **šiesty zmysel** ako si myslíte – mnoho majiteľov potvrdzuje, že **„vie“**, kedy niečo nie je v poriadku.

Prvé dni doma – adaptácia a starostlivosť

Privítanie šteniatka v novom domove je jeden z najkrajších okamihov, ale aj kľúčové obdobie, ktoré ovplyvní jeho vývoj, vzťah k ľuďom a schopnosť prispôbiť sa svetu okolo seba. Prvých pár dní je preto dobré pripraviť nielen veci, ale aj seba – na trpezlivosť, lásku a pochopenie.

Príprava domácnosti

Ešte pred príchodom šteniatka by mala byť domácnosť pripravená tak, aby bola bezpečná a pokojná.

Medzi základné kroky patrí:

- **Vyčlenenie miesta na spánok a oddych** – ideálne v tichšej časti bytu/domácnosti, mimo prievanu a priameho slnka. Môže to byť pelech, deka alebo mäkká podložka.
- **Misky na vodu a jedlo** – stabilné, ľahko umývateľné, ideálne nerezové alebo keramické.
- **Hračky na žuvanie a hranie** – pomáhajú odpútať pozornosť od topánok, káblov a nábytku.
- **Odstránenie nebezpečných predmetov** – káble, malé časti, chemikálie a rastliny, ktoré by mohli byť toxické.
- **Ohrádka alebo bezpečnostná bránka** – môže pomôcť pri postupnej adaptácii a udržiavaní poriadku.

Hygiena, režim a prvá noc

Šteniatko potrebuje jasný režim a citlivý prístup.

- **Kŕmenie** – podľa odporúčania chovateľa, spočiatku 3–4x denne, rovnakým krmivom ako u chovateľa (aspoň prvý mesiac).
- **Močenie a stolica** – šteňa potrebuje ísť na potrebu hneď po prebudení, po jedle a po hre. Buďte trpezliví, netrestajte – chváľte, keď sa podarí.
- **Hygiena labiek a očíek** – po prechádzke len jemne utrieť, nepoužívať žiadne agresívne prostriedky.
- **Prvá noc** – pre šteniatko môže byť náročná. Chýba mu pach mamičky a súrodencov. Pomôžte mu:
 - dajte mu mäkkú deku
 - k plyšáku vložte hodinky (napodobňujú tlkot srdca)
 - zvolte miesto blízko vašej postele – nie však v posteli

Ticho, teplo a pokojný hlas mu pomôžu prekonať stres z nového prostredia.

Socializácia a zoznamovanie s rodinou

Prvé dni sú o budovaní dôvery.

- Hneď nepozývajte návštevy, nepreťažujte šteňa kontaktmi.
- Predstavte mu členov domácnosti postupne a pokojne, bez kriku a náhlenia.
- Deti naučte rešpektovať psíka – žiadne ťahanie, prudké dotyky ani vyrušovanie pri oddychu alebo jedle.
- Nechajte šteniatko, aby sa samo prišlo pritúliť – nebojte sa, čoskoro sa stane vaším tieňom.
- Všímajte si, čo ho zneisťuje, a budujte odolnosť postupne – nové zvuky, povrchy, miesta, ľudí, zvieratá.

Najcitlivejšie obdobie socializácie je od 8. do 16. týždňa – čo v tomto období šteňa zažije, ovplyvní celý jeho život.

Pamätajte: pre šteňa ste teraz jeho celý svet. Dajte mu bezpečie, lásku a pravidlá – a vyrastie z neho stabilný, veselý a oddaný psík, ktorý vám každý deň pripomenie, aké krásne je zdieľať život s verným štvornohým priateľom.

Strava a výživa podľa veku a potrieb

Správna výživa je kľúčová pre zdravie, vitalitu a dĺžku života vášho psíka. Od šteňaťa cez dospelého psa až po seniora – výživové potreby sa menia a vyžadujú individuálny prístup. Preto odporúčam holistickú výživu od nemeckej spoločnosti **Reico Vital-Systeme**, ktorá rešpektuje prirodzené potreby organizmu a podporuje rovnováhu minerálov v tele.

Krmivo pre šteňa, dospelého psa a seniora

V rámci svojho poradenstva odporúčam krmivo **Reico Vital-Systeme** – kvalitné, nemecké, holistické krmivá bez chémie, umelých prísad a konzervantov, ktoré pracujú s prirodzenou rovnováhou minerálov v tele psa.

- ✓ **Šteniatka** – potrebujú krmivo s vyšším obsahom bielkovín a tukov pre rast a vývoj.
- ✓ **Dospelý pes** – vyžaduje udržiavacie granule prispôsobené aktivite, plemenu a zdravotnému stavu.
- ✓ **Senior** – potrebuje ľahko stráviteľné krmivo s dôrazom na kĺby, srdce a črevnú rovnováhu.

👉 Ako **poradkyňa Reico** vám rada pomôžem vybrať správne krmivo, **pošlem vzorky granúl zdarma a zaregistrujem vás ako nového zákazníka.**

Viac informácií nájdete tu: www.bieweryork.eu/reico-krmivo

MaxiDog Junior – ideálne krmivo pre zdravý rast šteniatka

MaxiDog Junior je **prémiové kompletne suché krmivo** určené pre šteniatka a mladé psy počas rastu, ktoré spĺňa najvyššie nároky na kvalitu, výživovú hodnotu aj prirodzené zloženie.

Toto krmivo od nemeckej spoločnosti Reico Vital-Systeme bolo vyvinuté na podporu zdravého vývoja kostí, svalov, zubov, trávenia aj imunity – bez akýchkoľvek chemických prísad, umelých konzervantov či dochucovadiel.

Pre koho je MaxiDog Junior vhodný?

- pre šteniatka od 4. týždňa veku
- pre mladé psy až do ukončenia rastu
- pre všetky plemená – vrátane malých a stredných
- pre citlivé trávenie, vďaka vysokej stráviteľnosti a jemnému spracovaniu

✿ Zloženie:

Mäso a vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu (41 %) – **hydina a kačka**, kukurica, ryža, sušená repná dužina, kvasinky, pomleté škrupiny mušlí, minerály.

Krmivo je možné podávať aj navlhčené vlažnou vodou (používajte menej vody ako krmiva).

Analytické zložky:

- Hrubý proteín: 26,00 %
- Hrubé tuky: 11,00 %
- Hrubá vláknina: 2,50 %
- Hrubý popol: 6,70 %
- Vlhkosť: 9,00 %
- Vápnik: 1,50 %
- Fosfor: 1,00 %

Výživové doplnkové látky na kg:

- Vitamín A: 24 000 I.E.
- Vitamín D₃: 1 800 I.E.
- Vitamín E: 220 mg
- Vitamín B₁: 15 mg
- Vitamín B₂: 20 mg
- Vitamín B₆: 20 mg
- Vitamín B₁₂: 100 mcg
- Kyselina pantoténová: 50 mg
- Niacín: 90 mg
- Kyselina listová: 5 mg
- Biotín: 800 mcg
- Cholín-chlorid: 1 500 mg
- Železo (sír. železnatý monohydrát): 200 mg
- Zinok (chelát zinku glycínhydrát): 160 mg
- Mangán (oxid mangánatý): 16 mg
- Meď (chelát medi glycínhydrát): 20 mg
- Jód (jodičnan vápenatý, bezvodý): 2,00 mg
- Selén (seleničitan sodný): 0,25 mg

Technologické prídavné látky: prírodné antioxidanty s vysokým obsahom tokoferolov.

Odporúčané dávkovanie (na 24 h):

0-5 kg	0-100 g
6-14 kg	120-220 g
15-25 kg	230-350 g

Prechod na iné krmivo:

Od 8. mesiaca veku (podľa plemena a vývoja) je možné prejsť na iný produkt z línie MaxiDog – podľa potrieb a aktivity psa.

Balenia a cena:

3 kg: 25,30 € | **15 kg:** 99,11 €

Moje odporúčanie ako poradkyne Reico:

MaxiDog Junior je ideálne štartovacie krmivo, ktoré podporí šteňa vo všetkých vývojových fázach – bez rizika alergií, s vysokou chuťou a podporou imunity.

Pošlem vám vzorku zadarmo a pomôžem s registráciou pre objednávanie

👉 Viac informácií: www.bieweryork.eu/reico-krmivo

BARF vs. granule

BARF (Biologically Appropriate Raw Food) je forma surovej stravy založenej na mäse, kostiach, vnútornostiach a zelenine.

✓ Výhodou je prirodzenosť a kontrola nad zložením.

✗ Nevýhodou je náročnosť **na správne vyváženie živín, hygiena a skladovanie.**

Kvalitné granule, ako napr. **Reico**, sú pohodlnou a bezpečnou alternatívou – výživovo vyvážené, s jednoduchou prípravou a stabilným zložením.

⇒ Ideálne je skombinovať prax s poradenstvom – nie každému psovi vyhovuje rovnaký štýl. Ja vám rada pomôžem zvoliť, čo bude najvhodnejšie práve pre vášho miláčika.

Potravinové alergie a intolerancie

Najčastejšie príznaky alergie/intolerancie:

- svrbenie, škrabanie, lízanie labiek
- časté hnačky, vetry alebo vracanie
- ušné zápaly, nepríjemný zápach srsti alebo kože

Reico ponúka aj šetrné mono-proteinové receptúry bez obilnín, ktoré sú ideálne pre citlivých psov. Prvým krokom je vylučovacia diéta a podpora trávenia.

Doplňky výživy

Doplniť stravu o kvalitné prípravky môže významne podporiť zdravie psíka:

- **Omega-3 mastné kyseliny** – podpora srsti, kože a nervovej sústavy
- **Probiotiká** – zlepšenie črevnej mikroflóry a imunity
- **Kĺbová výživa** – pre aktívne psy, seniorov alebo pri genetickom riziku
- **Imunita** – bylinné doplnky, huby, minerály pre celkovú odolnosť

Zdravý psík začína zdravým trávením. Ak si neviete rady, napíšte mi – rada vám **pošlem vzorky ZADARMO** a vysvetlím všetko potrebné.

Spokojné bruško = spokojný chvostík!

✗ Časté chyby nových majiteľov:

Jednou z najčastejších chýb, ktorej sa dopúšťajú noví majitelia psíkov, je príliš **častá alebo náhla zmena krmiva** – často s dobrým úmyslom, no neželanými následkami.

Prečo je to problém?

Tráviaci systém psa je citlivý na zmeny. Črevná mikroflóra je nastavená na konkrétny typ stravy – keď sa krmivo náhle zmení, dochádza **k stresu trávenia**, ktorý môže spôsobiť:

- hnačku alebo mäkkú stolicu
- nadúvanie, vetry, zvracanie
- nechutenstvo alebo odmietanie jedla
- oslabenie imunity pri dlhodobom podráždení čriev

Ako často (ne)meniť krmivo?

! Zmena krmiva by mala byť výnimočná, premyslená a vždy postupná.

Odporúča sa dodržať jedno kvalitné krmivo, ktoré vyhovuje psíkovi – ak je zdravý, má pevnú stolicu, chutí mu a je v dobrej kondícii, nie je dôvod meniť značku alebo príchuť.

Ak je zmena nevyhnutná, dodržte postup:

1. **Prvý deň:** 75 % pôvodného krmiva + 25 % nového
2. **Druhý – tretí deň:** 50 % + 50 %
3. **Štvrtý – piaty deň:** 25 % pôvodného + 75 % nového
4. **Šiesty deň:** 100 % nového krmiva

Týmto spôsobom dáte tráviacemu traktu čas adaptovať sa bez stresu a zdravotných ťažkostí.

Ako **poradkyňa Reico** odporúčam:

- vybrať kvalitné a stabilné krmivo (napr. **MaxiDog Junior od Reico**) už u chovateľa a po príchode domov v ňom pokračovať
- nemeňte krmivo len preto, že "psík sa tvári, že mu nechutí" – šteňatá často skúšajú hranice, ale stabilita je základ
- pri zdravotných dôvodoch (napr. alergia) zmenu riešite vždy so skúseným poradcom alebo veterinárom

✓ Menej je viac. Vyhnite sa impulzívnym zmenám krmiva a stavte na kvalitu, konzistentnosť a trpezlivosť – vaša psia spokojnosť a zdravie vám to stonásobne vrátia.

Krmivo pre dospelého yorkšírskeho teriéra

MaxiDog Wellness

Bez hovädziny a pšenice – **pre citlivé trávenie**

MaxiDog Wellness je ideálne krmivo **pre psov s alergiami na hovädzie mäso, pšenicu a obilniny**. Obsahuje hydinu, kukuricu a ryžu – kombináciu vhodnú pre citlivé psy s miernou energetickou potrebou. Je vhodný aj ako základ pre tých, ktorí radi kombinujú suché krmivo s vareným mäsom.

Zloženie: 40 % hydina, kukurica, ryža, sušená repná dužina, minerály

Cena: 3 kg – 20,32 € | 7,5 kg – 40,41 € | 15 kg – 72,72 €

MaxiDog Sensiv

Hypoalergénne krmivo lisované za studena

Lisované za studena **z bielej ryby a zemiakov** – špeciálne vyvinuté **pre psov trpiacich alergiami, potravinovou intoleranciou a kožnými problémami**. Neobsahuje obilniny, laktózu ani lepok. Bohaté na oleje (ľanový, rybí, repkový), ktoré podporujú srst', imunitu a trávenie.

Zloženie: 29,5 % biele mäso, zemiaky, ryžové klíčky, zelenina, bylinky, rybí olej, olej z treškej pečene

Cena: 3 kg – 35,88 € | 10 kg – 102,14 €

MaxiDog Olymp

Suché krmivo lisované za studena pre vysoký výkon

Prémiové prírodné krmivo lisované za studena – ideálne **pre športových psov, chovateľov a aktívne psy**. Obsahuje 43 % sušeného mäsa (hovädzie, hydinové, sled'ové) a bohaté zloženie pre výkonnosť, vitalitu a zdravie. Vhodné aj pre šteňatá ako následné krmivo po Juniori.

Zloženie: hovädzie, hydinové a sled'ové mäso, ryža, fenikel, lososový olej, riasy

Cena: 3 kg – 26,11 € | 10 kg – 63,55 € | 20 kg – 114,66 €

MaxiDog Krokett

Univerzálne krmivo pre každodenné použitie

Všestranné krmivo **pre bežne aktívnych psov**. Obsahuje hovädzie mäso (44 %), obilniny, zeleninu a rybí tuk – podporuje zdravú kožu a sršť. Optimálne stráviteľné a cenovo dostupné riešenie pre každodenné krmenie.

Zloženie: 44 % hovädzie, obilniny, zelenina, rybí tuk 1,8 %, riasy, kvasinky

Cena: 3 kg – 27,68 € | 10 kg – 50,86 € | 20 kg – 86,75 €

MaxiDog Energy

Pre psov s vyššou energetickou potrebou

Výživné krmivo s vysokým obsahom proteínu (30 %) a tuku (21 %) – ideálne pre športových, pracovných a veľmi aktívnych psov. Obsahuje hovädzie, hydinu aj lososa. Doplnené o čakan, riasy a repnú dužinu.

Zloženie: 39 % mäso (hydina, hovädzina, losos), kukurica, ryža, čakankový prášok, minerály

Cena: 7,5 kg – 55,95 €

MaxiDog Athletic

Pre aktívne psy s ľahkou stravou

Ľahké krmivo bez hovädziny a lepku – ideálne pre psov so špecifickými nárokmi na zdravú a výživnú, no šetrnú stravu. Vhodné aj pri problémoch s pigmentáciou srsti (napr. bielych psov). Kombinuje hydinu, jahňacie mäso a zemiaky.

Zloženie: 39 % hydina a jahňacie, ryža, zemiaky, ryžová múčka, minerály

Cena: 3 kg – 23,97 € | 7,5 kg – 50,06 € | 15 kg – 90,11 €

Maškrty – odmena, motivácia a láska v jednej dávke

Maškrty sú dôležitou súčasťou výchovy a každodenného kontaktu so psíkom – sú prostriedkom komunikácie, tréningu a prejavom náklonnosti. No zároveň sú často zdrojom zbytočných kalórií, farbív a konzervantov, ktoré môžu spôsobovať alergie, zažívacie problémy alebo zhoršenie stavu kože a srsti.

❌ Čomu sa vyhnúť pri bežných maškrtách:

- Umelé farbivá a konzervanty
- Nadbytok soli a cukru
- Zloženie bez deklarovaného pôvodu mäsa
- „Lacné“ maškrty z hypermarketov môžu narušiť trávenie, najmä u citlivých psíkov

✅ Moje odporúčanie - zdravšia alternatíva piškotiek

Pri hľadaní vhodných maškrty pre vášho psíka je dôležité zvoliť také, ktoré sú nielen chutné, ale aj prospešné pre jeho zdravie. Tradičné piškoty môžu obsahovať zložky, ktoré nie sú ideálne pre psov, najmä pre tých s potravinovými alergiami alebo citlivosťou.

Jednou z odporúčaných alternatív je krmivo **SPECIFIC™ CDD-HY Food Allergy Management**. Hoci ide primárne o kompletné diétne krmivo, jeho hypoalergénne zloženie a kvalitné suroviny ho robia vhodným aj ako zdravú pochúťku pre vášho psa.

Kvalitné suroviny: Neobsahuje syntetické farbivá ani ochucovadlá, čím podporuje celkové zdravie vášho psa.

Hypoalergénne zloženie: Obsahuje hydrolyzovanú bielkovinu z lososa a ryžu, čo minimalizuje riziko alergických reakcií.

Vysoká stráviteľnosť: Je ľahko stráviteľné, čo je ideálne pre psov s citlivým trávením.

Aj keď ide o veterinárne krmivo, jeho zloženie je mimoriadne šetrné, ľahko stráviteľné a hypoalergénne – preto ho používam ako zdravú formu odmeny pre mojich psíkov.

Malé granuly z tejto diéty sa dajú použiť ako tréningová odmena, sú chutné, ale nezaťažujú organizmus.

Zakúpte tu: [🔗 Specific CDD-HY – Food Allergy Management 2 kg](#)

Tip na zdravé odmeňovanie:

Odmena nemusí byť len o jedle

niekedy stačí pozornosť, pohladenie alebo krátka hra

V tréningu striedajte pamlsky s pochvalou alebo obľúbenou hračkou.

A ak už dávate odmenu – **nech je kvalitná.**

Parožie – 100 % prírodná maškrtka na čistenie zubov

Parožie zo srnca či jeleňa je jednou z najzdravších a najudržateľnejších prírodných maškrt pre psov. Nejde len o odmenu, ale o funkčný snack, ktorý slúži ako prirodzená zubná kefka, zdroj minerálov a zároveň dlhodobá zábava pre vášho štvornohého priateľa.

Podpora zubnej hygieny a výmeny zúbkov

- Parožie má tvrdú štruktúru, ktorá mechanicky odstraňuje zubný povlak a masíruje d'asná
- Je výborným pomocníkom pri výmene mliečnych zubov u šteniat, pretože uľavuje od tlaku a svrbenia d'asien
- Podporuje prirodzené žuvacie inštinkty psa a zabraňuje nude

Bohatý zdroj minerálov

Najvýživnejšia časť parožia je jeho dreň, v ktorej sa nachádzajú:

- Vápnik – pre pevné zuby a kosti
- Fosfor – pre zdravý metabolizmus a bunky
- Železo – podporuje krvotvorbu
- Horčík – pôsobí priaznivo na nervový systém a svaly
- Stopové prvky ako zinok a mangán – dôležité pre kožu, srst' a imunitu

Ekologická a udržateľná voľba

Parohy sú prirodzene zhádzované zvieratami v lese, preto ide o etický, obnoviteľný, ekologický zdroj. Nevyžaduje si zásahy do prírody, žiadne porážanie zvierat – len zber a opracovanie.

- ✓ Bez umelých prísad, konzervantov a farbív
- ✓ Bez zápachu a lepidosti – ideálne aj do interiéru
- ✓ Dlhá životnosť – psík sa s ním zabaví celé hodiny či dni

Odporúčanie pri výbere:

- Vyberajte veľkosť podľa váhy a sily hryzu psa – príliš malé kúsky môžu byť pre veľkého psa nebezpečné
- Dohliadajte na psa počas žuvania, najmä pri šteniatkach alebo psíkoch, ktorí majú sklony k prehltnutiu tvrdších častí

Parožie je viac než len hračka – je to príroda zabalená v odolnej a výživnej forme.

Doprajte svojmu psíkovi niečo, čo je zdravé pre zuby, chutné preňho a šetrné k planéte.

Vitamíny a prírodná imunita pre psa

MULTIVITAMÍN PREMIUM

Tento prírodný multivitamín a minerálny komplex je zostavený z tzv. „superpotravín“ s **vysokou biologickou hodnotou a účinkom na celý organizmus** psa.

Obsahuje zložky ako krill, kelpa, žraločia chrupavka, beta glukány a kolostrum – čo z neho robí najrýchlejšie účinkujúci prírodný imunostimulátor.

Kedy použiť?

- pri zníženej imunite, po chorobe, úraze, operácii,
- pri vysokom strese alebo záťaži (výstavy, zmeny prostredia),
- počas zimy a chladného počasia,
- u zachránených, podvyživených alebo týraných psov,
- ako prevencia avitaminózy, alebo podpora zdravého rastu u šteniat.

Účinky:

- ✓ Zvyšuje prirodzenú obranyschopnosť organizmu
- ✓ Pomáha pri detoxikácii a regenerácii tkanív
- ✓ Podporuje zdravú kožu, srst', trávenie a pigmentáciu
- ✓ Odstraňuje zápach z papule a pomáha pri zubnom kameni
- ✓ Má protizápalový a antioxidačný účinok

Kelpa – hnedá morská riasa s výnimočnými účinkami

- ✓ Bohatý zdroj jódu, minerálov, stopových prvkov a antioxidantov
- ✓ Podpora štítnej žľazy, metabolizmu a trávenia
- ✓ Napomáha čisteniu zubov a osviežuje dych
- ✓ Prispieva k žiarivej srsti a zdravej koži

Ako podávať?

Multivitamín je vo sypkej forme – jednoducho sa primieša do granúl, mäsa, cestovín, zeleniny či BARF stravy.

Vďaka vysokej stráviteľnosti živín je vhodný aj pre citlivé psy.

✚ Odporúčam ako ideálny doplnok:

- pre šteniatka v raste
- dospelých psov v záťaži
- seniorov s oslabenou imunitou
- a pre každého psa, ktorému chcete dopriať 100 % prírodnú podporu zdravia

🔗 Viac info: www.krmivahulin.sk/zdrava-vyziva-pre-psov

Výchova a výcvik psíka

Správna výchova je základom šťastného a harmonického života so psom. Nezáleží na veľkosti plemena – aj malý psík ako Yorkshire teriér **potrebuje jasné hranice, bezpečný režim a pozitívne vedenie.**

Základná poslušnosť a povel

Začať s výcvikom treba čo najskôr, ideálne už **od 8. – 10. týždňa** veku. V prvých mesiacoch sa pes učí:

- základné povel: „**sadni**“, „**ľahni**“, „**ku mne**“, „**nesmieš**“
- pripútanie na vodítko, pokojné chodenie bez ťahania
- povel v domácnosti – „**čakaj**“, „**k nohe**“ a „**fuj**“

Vždy používajte pozitívnu motiváciu – pochvalu, maškrtu, hračku.

Tresty nie sú riešenie – narušujú dôveru a môžu vyvolať stres alebo agresiu.

Socializácia a samostatnosť

Socializácia znamená, že psík si zvyká na iných psov, ľudí, deti, zvuky, dopravné prostriedky aj rôzne prostredia. Je to kľúčové pre:

- vyrovnaný charakter
- nízku mieru strachu alebo úzkosti
- predchádzanie agresii z neistoty alebo paniky

Ak šteniatko **neostáva nikdy samé**, môže sa uňho rozvinúť separačná úzkosť.

Odporúča sa:

- krátkodobo odchádzať (5–10 minút)
- nechať hračku alebo deku s vašou vôňou
- nevracať sa príliš rýchlo pri štekote – inak sa to naučí ako trik

Hygiena a zlovyky

Čistota sa buduje trpezlivo.

Šteniatko treba:

- brať von po spánku, jedle a hre
- pochváliť za každé vyprázdnenie vonku
- **ignorovať "nehody" doma** – netrestať, len ticho upratať

Problémová hygiena často súvisí aj so stresom alebo nepochopením signálov.

Ako na štekot, hryzenie a ničenie nábytku?

Štekanie môže signalizovať:

- nedostatok pohybu alebo pozornosti
- obranné správanie zo strachu
- nuda – skvelým riešením sú interaktívne hračky, hľadacie hry a žuvacie pochúťky

Hryzenie nábytku alebo topánok je bežné počas výmeny zubov.

Riešenie:

- parohy, hračky na hryzenie
- dočasné ohraničenie priestoru (tzv. „psie detské ohrádky“)
- dôsledné presmerovanie pozornosti, nie krik

Agresia voči iným psom je najčastejšie prejavom nedostatočnej socializácie alebo obranného strachu. Pomáha:

- trpezlivé a opakované stretávanie so stabilnými, vyrovnanými psami
- tréning s pomocou pozitívneho trénera
- pokojný prístup majiteľa bez napätia na vodítku

♥ Kľúčom k úspechu je láska, trpezlivosť a dôslednosť.

Každý psík môže byť vychovaný k poslušnosti, ak má jasné hranice, bezpečný režim a pozitívny prístup zo strany majiteľa.

Ako naučiť šteniatko yorkshira hygienickým návykom

– krok za krokom a bezpečne

Hygiena je základom správnej výchovy každého psíka – u yorkshira, ktorý má malý močový mechúr a citlivú povahu, to platí dvojnásobne. Správne vedenie, pokojný prístup a pochopenie fyzických a psychických potrieb šteňaťa sú kľúčom k tomu, aby sa z neho stal čistotný a vyrovnaný spoločník.

Prečo nezačíname venčiť von hneď?

Šteniatko **nemá vyvinutú imunitu** voči infekčným ochoreniam (napr. parvoviróza, psinka), ktoré sa bežne vyskytujú v prostredí. Preto je dôležité:

- **S venčením začať až po ukončení očkovania** – obvykle po 12. až 16. týždni veku
- Do tej doby **učiť šteniatko hygienu v interiéri**, ideálne na plienkovú podložku

Ako naučiť šteniatko používať podložku:

- Vyberte stále, pokojné miesto – nie blízko pelechu ani misky.
- Umiestnite podložku a **vždy po zobudení, krmení alebo hre** na ňu šteňa odnesiete.
- Po vykonaní potreby ho **hneď pochváľte a odmeňte**.
- Ak sa „pomýli“ mimo – **netrestajte ho**, len vyčistite miesto bez emócií.

Dôsledné opakovanie = rýchlejší návyk

Používajte enzymatické čističe, aby sa pach nestal pozvánkou na ďalšiu „nehodu“.

Prechod z podložky na vonkajšie venčenie:

Po kompletnom očkovaní môžete začať:

- Vezmite šteniatko na tiché miesto – mimo výkalov iných psov
- Vezmite so sebou kus použitej podložky (navádza podľa pachu)
- Každý úspešný pokus **veľmi chváľte a odmeňte**
- Podložku nechajte doma ešte pár dní, potom ju **postupne odstraňte**

Močenie do pelechu – čo to znamená a ako to riešiť?

Močenie do pelechu **nie je vzdor ani lenivosť**, ale dôsledok niektorého z týchto faktorov:

- **Slabá výdrž močového mechúra** – typická pre šteňatá a malé plemená
- **Príliš veľký pelech** – pes si môže vytvoriť „oddelený roh“ na potrebu
- **Zlý zvyk z pôvodného prostredia** (napr. množiteľ)
- **Úzkosť alebo neschopnosť vydržať počas spánku**

Riešenie:

- Zmenšiť priestor, používať ohrádku alebo menší pelech
- Viesť šteňa na potrebu pred a po spánku
- Udržiavať čistotu a v prípade potreby pelech **vymeniť za nový**

Jedenie vlastných výkalov (koprofágia)

Hoci to pôsobí nechutne, ide o správanie, ktoré má príčinu:

- Nedostatok pozornosti alebo snaha „upratať po sebe“, najmä ak bolo psík za výkal trestaný
- Nuda, stres, slabé trávenie alebo nedostatok živín
- Reflexívne správanie z predošlého prostredia

Ako to riešiť:

- **Ihneď výkaly odstraňovať** – bez možnosti „ochutnať“
- **Doplniť výživu** – kvalitné krmivo, probiotiká, enzýmy
- **Prípravky** ako Forbid®, Deter®, prípadne trochu ananásu do krmiva
- **Odvádzať pozornosť po vyprázdnení** – hra, odmena, pochvala

Nikdy netrestajte. **Strach a trest situáciu zhoršujú.**

Bežné chyby pri učení hygieny:

- Trestanie po nehode – psík nevie, čo urobil zle
- Príliš rýchly prechod z podložky na von – bez imunitnej ochrany
- Nejasný režim – potreba náhody, nie návyku
- Podložka vedľa pelechu alebo misky – psík ju ignoruje

Prvé mesiace učte hygienu na podložku – v bezpečí domova Vonkajšie venčenie až po kompletnej vakcinácii Chvála, rutina, odmena a trpezlivosť = čistotný psík Problémy ako močenie do pelechu či jedenie výkalov majú logické vysvetlenie – nie sú zlomyselné

Dôležité odporúčania:

- **Nepúšťajte šteniatko do verejných priestorov** (parky, chodníky, sídliská) **pred ukončením vakcinácie**
- Vyhýbajte sa kontaktu s výkalmi cudzích psov, kalužami, trusom a močom
- Vhodné sú súkromné záhrady, dezinfikované dvory alebo balkón ako prechodná zóna

Trpezlivý prístup teraz = pokojné spolužitie na roky.

Ako naučiť yorkšíra cestovať autom bez stresu a nevoľnosti

Cestovanie autom môže byť pre mnohých psov – vrátane malých plemien ako yorkshirský teriér – veľkým stresom. Niektorí znášajú jazdu výborne, iným býva zle, sú nervózni alebo dokonca odmietajú nastúpiť. Dobrou správou je, že správnym prístupom a tréňovaním môžete svojho yorkšíra naučiť, aby cestovanie autom zvládal pokojne a bez problémov.

1. Prvé zoznámenie – pozitívna asociácia

Začnite ešte pred samotnou jazdou. Nechajte psíka v klude zoznámiť sa s autom:

- Otvorte dvere a nechajte ho len tak preskúmať interiér, bez spustenia motora.
- Môžete do auta dať jeho obľúbenú deku, hračku alebo maškrtu.
- Počas prvých návštev nechodte nikam – ide len o to, aby si vytvoril pozitívny vzťah s priestorom auta.

2. Krátke jazdy a tréning v pokoji

Keď psík zvládne pokojné sedenie v aute, prejdite na veľmi krátke jazdy:

- Najprv len pár minút okolo bloku alebo na miesto, kde to má rád (napr. prechádzka).
- Po každej jazde ho odmeňte pochvalou alebo pamlskom.
- Postupne predlžujte čas jazdy.

3. Bezpečné a pohodlné cestovanie

Yorkšír by mal mať počas jazdy svoju stabilnú a bezpečnú pozíciu:

- Ideálna je **transportná taška, autosedačka pre psa alebo bezpečnostný pás pre psy**.
- Dno vystlite protišmykovou podložkou a známym pachom z domu.
- Nikdy nenechávajte psa voľne behať po aute – je to nebezpečné preňho aj pre vás.

4. Prevencia nevoľnosti

Niektorí psi (a yorkšíri obzvlášť) môžu pri jazde trpieť kinetózou – nevoľnosťou z pohybu. Prejavuje sa:

- slinením, oblizovaním pier,
- nepokojom, vrčaním,
- vracaním počas jazdy.

Tipy:

- Necestujte krátko po jedle (min. 3 hodiny pauza).
- Vetrание v aute je veľmi dôležité – čerstvý vzduch upokojuje.
- Detský podbradník alebo podložka pod bradu môže zachytiť sliny.
- Pri častom zvracaní sa poraďte s veterinárom – sú dostupné **lieky na predpis** proti nevoľnosti (napr. **Cerenia**).

5. Uvoľnenie a upokojenie

Ak je váš psík nervózny alebo plače:

- Môžete použiť **upokojujúce doplnky** (napr. **Adaptil Spray** – feromónový sprej, ktorý napodobňuje feromóny matky).
- Niektorým pomáha **CBD olej** alebo **bylinkové kvapky** (napr. medovka, valeriána).
- Dôležitý je aj **váš pokoj** – ak ste nervózni vy, prenesie sa to aj na psa.

6. Praktické tipy na dlhšie cesty

- **Zastávky každé 2–3 hodiny** na vyvenčenie a oddych.
- Prístup k **vode** – najlepšie vo fľaši s cestovnou miskou.
- **Ticho a pokoj** – vyhýbajte sa hlasnej hudbe a rušivým zvukom.
- Ak cestujete v lete, **klimatizujte** – ale pozor na prievan.

Trpezlivosť a láska

Každý psík je iný. Niektorí si zvyknú rýchlo, iným to trvá dlhšie. Kľúčom je **pozitívne posilňovanie, pomalý postup a rešpektovanie hraníc** vášho yorkšira.

Nezabúdajte: Cieľom je, aby váš psík vnímal auto ako súčasť spoločných dobrodružstiev, nie ako zdroj stresu. S trpezlivosťou, láskou a správnym vedením to určite zvládnete.

Masáž pre yorkšírov

– domáca starostlivosť pre zdravie a pohodu

Prečo dopriať yorkšírovi masáž?

Masáž nie je len o rozmaznávaní – je to **účinný spôsob**, ako **podporiť zdravie a pohodu** vášho miláčika:

- Znižuje stres, úzkosť a napätie (napr. počas búrok či návštev u veterinára)
- Uvoľňuje stuhnuté svaly a kĺby, pomáha pri bolestivosti alebo po námahe
- Zlepšuje krvný obeh, dýchanie a činnosť lymfatického systému
- Podporuje trávenie a imunitný systém
- Posilňuje vzťah medzi psom a majiteľom

Kedy a kde masírovať?

Najlepšie je **masírovať v pokoji** – napríklad večer pred spaním alebo po prechádzke. Vyberte tiché miesto, kde sa váš psík cíti bezpečne. Pred masážou **počkajte aspoň 30 minút po jedle** a umožnite psíkovi vyvenčiť sa.

Jednoduchý foto-návod s popisom pri každom kroku

Doprajte svojmu yorkšírovi chvíľku pohody a starostlivosti. Táto masážna rutina je navrhnutá špeciálne pre malé plemená, aby ste ju mohli zvládnuť doma, bez potreby špeciálnych pomôcok.

Pri každej fotografii **nájdete stručný popis**, ktorý vám ukáže, ako správne masírovať konkrétnu časť tela.

Masírujte jemne, v pokojnej atmosfére a sledujte reakcie svojho psíka. Uvidíte, že sa vám táto rutina rýchlo stane obľúbeným spoločným rituálom.

8 krokov k uvoľnenej masáži yorkšíra

Uvoľnenie

Plochými dlaňami jemne **hladkajte chrbát** psa po **oboch stranách chrbtice** – od krku po koreň chvosta.

Opakujte 5–10 minút pre upokojenie a navodenie dôvery.

Hlava

Jemne prechádzajte dlaňou od **ňufáka cez čelo až po temeno hlavy**. Masírujte medzi ušami a sledujte smer srsti.

Krk

Pod lebkou jemne krúžte špičkami prstov. Robte menšie aj väčšie kruhy **1–2 minúty** z každej strany. Sledujte reakciu psíka – ak sa mu to páči, vydrží dlhšie.

Plecia

Ak leží na boku, krúživo masírujte plochou rukou **okolie lopatiek**. U yorkšírov často stuhnuté z nosenia postroja – masáž tu **pomáha uvoľniť napätie**.

Predné nohy a labky

Držte labku v ruke a jemne masírujte **medzi prstami** a **pozdĺž kosti labky**. Ak má psík citlivé labky, začnite opatrne. Masírujte **30 sekúnd až 1 minútu**.

Rebrá a hrudník

Jemne vibrujte **medzi rebrami** prstami. Táto technika podporuje dýchanie a uvoľňuje medzirebrové svaly. Pokračujte **1–2 minúty** z každej strany.

Boky a zadné nohy

Masírujte **chrbát a boky** od stredu tela smerom k zadným nohám. Pomáha pri ztuhnutosti a regenerácii po námahe.

Ukončenie a relax

Na záver **jemne hladkajte** yorkšíra **od krku po chvost**, **od bedra k zadnej nohe**, a **od pleca k prednej labke**. Hovorte na neho ticho a upokojujúco. Nechajte ho oddýchnuť – možno sa po masáži rovno zloží do kľbka a zaspí.

Starostlivosť o srst', strihy a hygiena

Srst' je jednou z najkrajších a najvýraznejších črt yorkshira, ale zároveň si **vyžaduje pravidelnú a starostlivú údržbu**. Správna starostlivosť o srst' nie je len otázkou vzhľadu – ovplyvňuje zdravie kože, komfort psa aj kvalitu spoločného života.

Typy srsti a ich špecifiká

Yorkshire teriér je známy svojou špecifickou srstou, ktorá **neplzne, ale rastie** neustále ako ľudské vlasy. Táto srst' je jemná, hladká a hodvábná. V modernom chove sa však objavujú aj odchýlky v štruktúre v závislosti od farebných variantov a genetickej výbavy.

1. Hodvábná, dlhá výstavná srst'

- Typická pre klasických blue & tan yorkshirov.
- Lesklá, jemná, rovná srst', ktorá rastie až po zem.
- Vyžaduje každodenné česanie, olejovanie, natáčanie do papilotov.
- Citlivá na lámanie, zamotávanie a vlhkosť.

2. Mäkšia, jemná srst' (u farebných variantov)

- Vyskytuje sa u variantov ako biewer, biro, chocolate, ocean pearl a pod.
- Často je hustejšia, hebkejšia alebo s jemnou vlnou.
- Náchylnejšia na plstnatenie, potrebuje častejšie česanie.
- Môže mať menšiu elasticitu a ťažšie sa narovnáva do hladkého štýlu.

3. Kučeravá alebo zvlnená srst'

- Objavuje sa najmä u merle variantov alebo pri kombináciách génov.
- Tieto psíky pôsobia ako plyšové, ale srst' je náročnejšia na údržbu.
- Je potrebné pravidelné kefovanie a úprava strihom kvôli objemu.

4. Krátka / polodlhá srst' (carrier línie)

- Niektorí yorkšíri – najmä tí, ktorí nesú farebný gén, môžu mať redšiu alebo pomalšie rastúcu srst'.
- Tento typ srsti býva praktickejší na údržbu, ale nevhodný na výstavy.
- Strih je odporúčaný častejšie, keďže srst' rýchlejšie stráca tvar.

Dôležité odporúčania:

- Každý typ srsti potrebuje **individuálnu starostlivosť** – výber šampónu, kefy aj frekvenciu kúpeľov.
- Používajte výhradne kozmetiku určenú pre psov, ideálne s obsahom prírodných olejov, keratínu alebo hodvábu.

Prehľad najčastejších strihov

1. Show cut (výstavný strih)

- Dlhá srst' po zem, natáčaná do papilotov
- Vysoká náročnosť na česanie a údržbu
- Vyžaduje denné česanie a ochranu srsti

2. Puppy cut (šteniatkový strih)

- Srst' skrátená rovnomerne na 2–4 cm
- Pôsobí mlado, praktické na leto a hygienu
- Vhodný pre každodenné domáce prostredie

3. Teddy bear cut (plyšový medvedík)

- Krátka srst' na tele, zaoblená hlava a tvár
- Pripomína vzhľad hračkárskeho psíka
- Oblúbený medzi majiteľmi domácich mazlíčkov

4. Korean cut (Kawaii/Kórejský strih)

- Veľké oči a krátke nohy vizuálne zdôraznené
- Veľmi krátke telo, plyšová hlava
- Populárny najmä pre fotogenický vzhľad

5. Westie cut

Modified Schnauzer cut

Summer cut

- Inšpirované inými plemenami
- Vhodné pre praktické účely alebo individuálny štýl
- Letné úpravy zabezpečia pohodlie a hygienu

Kúpanie a starostlivosť o srst'

Kozmetika SoPosh

profesionálna starostlivosť pre výnimočnú srst'

Pravidelné kúpanie a starostlivosť o srst' je kľúčová nielen pre hygienu a vzhľad yorkshira, ale aj pre jeho zdravie a pohodu. **Vďaka kozmetike SoPosh**, určenej pre profesionálov aj náročných majiteľov, môžete doceliť dokonalý výsledok priamo doma.

Šampón na bielu srst' – So White Shampoo

Tento šampón je špeciálne vyvinutý pre psov s bielou alebo svetlou srstou

- ✓ Jemne, ale účinne odstraňuje nečistoty a žlté odtiene
- ✓ Zvýrazňuje prirodzený biely lesk
- ✓ Obsahuje hydratačné zložky, ktoré chránia srst' pred vysušením a lámavosťou

Hodvábny šampón – I'm So Silky Shampoo

Ideálna voľba pre psov s dlhou, hodvábnou srstou

- ✓ Jemne čistí bez narušenia štruktúry srsti
- ✓ Zanecháva srst' hladkú, lesklú a hebkú
- ✓ Obsahuje výživné látky, ktoré posilňujú a hydratujú

Bezoplachový kondicionér – I'm So Silky Leave-On Conditioner

Praktické riešenie pre každodennú údržbu srsti

- ✓ Hydratuje a zjemňuje bez oplachovania
- ✓ Uľahčuje rozčesávanie a zabraňuje tvorbe dredov
- ✓ Ideálny pred výstavou, fotením alebo rýchlou úpravou

Dokončovací krém na zamotanú srst' – So Sleek Finishing Cream

Pre psov so sklonom k zamotávaniu srsti

- ✓ Uvoľňuje uzlíky, vyhladzuje a dodáva lesk
- ✓ Pôsobí preventívne proti opätovnému zapletaniu
- ✓ Vhodný na dlhú, jemnú a vlnitú srst'

BIO-GROOM Mink Oil – lesk a výživa

Prémiový olej na okamžité zvýraznění srsti.

- ✓ Poskytuje intenzivní trblietavý lesk,
- ✓ Vyživuje kůži a srst do hloubky,
- ✓ Vhodný na dokončení výstavného stylingu.

Ako správne kúpať yorkshira?

Postup kúpeľa krok za krokom nájdete vo videu:

▶ [YouTube: SoPosh – How to bathe](#)

Rady a eshop:

Všetky uvedené produkty najdete tu:

🔗 www.smalldog.cz – Kozmetická výbava pre šteniatko biewera

✂ SoPosh Professional – keď záleží na každom detaile.

Doplňky odporúčané pre zdravú srst' a pokožku:

- Omega-3 a 6 mastné kyseliny
- Pivovarské kvasnice
- Morské riasy (kelpa)
- Prírodné oleje (lososový, ľanový)

Česanie a hygiena

Česanie:

- Denné, hlavne pri dlhej srsti
- Použiť kovový hrebeň a kefu s mäkkými štetinami
- Pravidelné česanie predchádza plstnateniu a kožným problémom

Pazúriky:

- Strihať každé 2–4 týždne, najmä ak sa prirodzene neobrusujú
- Pozor na cievku v pazúrikoch (neprestrihnúť príliš hlboko!)

Uši

Uši čistiť jemne navlhčeným tampónom alebo špecializovaným prípravkom

Prípravky na čistenie uší

Otifree (Vetoquinol)

- Veterinárny prípravok na hygienu uší
- Rozpúšťa ušný maz, má upokojujúce účinky
- Bez alkoholu – vhodný aj pre šteniatka

Epi-Otic (Virbac)

- Vhodný aj pri náchylnosti na zápaly
- Antiseptický a nemastný roztok
- Jemne čistí bez podráždenia

Artero Aurigel

- Gélový čistič s príjemnou vôňou
- Odstraňuje zápach a maz
- Vhodný pre psov s huňatejšími ušami

Oči

denne kontrolovať a utierať – yorkšíri majú náchylnosť na slzenie

Prípravky na čistenie očí

Eye Clean – Beaphar

- Jemný očný čistič na denné použitie
- Odstraňuje slzný maz, prach a nečistoty
- Pomáha predchádzať vzniku sfarbených škvŕn pod očami

Artero Eyes Cleaner

- Profesionálny roztok bez alkoholu
- Vhodný aj pre výstavných psov
- Používa sa denne alebo podľa potreby

Tear Stain Remover – Vet's Best alebo TropiClean

- Odstraňuje hnedé škvŕny pod očami
- Prírodné zloženie (napr. aloe vera, harmanček)
- **Vhodné pre citlivých psov**

Starostlivosť o yorkšíra nie je náročná, **pokiaľ sa vykonáva pravidelne**. Výsledkom je voňavý, zdravý a spokojný psík s nádhernou srstou, ktorý bude robiť radosť doma aj na verejnosti.

Strihanie pazúrikov u psov

– prečo, ako a kedy?

Strihanie pazúrikov patrí medzi základnú starostlivosť o psa, no mnohí majitelia sa tejto úlohy obávajú. Dlhé alebo zarastené pazúriky však nie sú len estetickým problémom – môžu spôsobovať bolesť, deformácie chôdze, zápaly a poruchy držania tela.

Prečo je dôležité pravidelne strihať pazúriky?

- Prevencia bolesti a krívania: Dlhé pazúry tlačia na lôžko, deformujú labku a môžu spôsobiť vbočenie prstov.
- Ochrana kĺbov a chrbtice: Nesprávne zaťaženie končatín ovplyvňuje držanie tela a spôsobuje problémy s chrbtom.
- Zníženie rizika poranenia: Príliš dlhé pazúriky sa môžu zlomiť, zachytiť alebo zarásť, čo vedie k infekcii.
- Tichší a bezpečnejší pohyb v interiéri.
- Prevencia zranenia pri hre alebo manipulácii.

Ako často strihať pazúriky?

- **Každé 2 – 4 týždne** – závisí od psa, podložky a aktivity.
- Bytové psy a yorkshirovia potrebujú strihať častejšie, lebo si pazúriky prirodzene neobrusujú.
- Ak počujete klikanie pazúrikov o podlahu, sú príliš dlhé.

Ako zistiť, že sú pazúriky dlhé?

- Pri stoji sa pazúriky dotýkajú zeme alebo sú zahnuté.
- Počujete ich pri chôdzi po plávajúcej podlahe alebo dlažbe.
- Pes sa vyhýba určitým pohybom alebo začína krívať.

Čo potrebujete?

- **Kvalitné klieštiky na pazúry** – nožnicové alebo gilotínové
- **Pilník** alebo brúska na začistenie
- **Dezinfekcia a prášok proti krvácaniu** (napr. alun alebo veterinárny prášok)
- **Dobré osvetlenie** a pokojné prostredie
- **Pochúťka ako odmena**

Ako správne strihať pazúriky?

- Upokojte psa a uistite sa, že je uvoľnený.
- Chyťte labku jemne ale pevne. Roztiahnite prsty, aby ste videli pazúr.
- **Svetlý pazúr:** Dobre vidno „živé lôžko“ – ružovkastú časť. Strihajte cca 2 mm pred ním.
- **Tmavý pazúr:** Strihajte po malých kúskoch, kým neuvidíte tmavý bod (živé lôžko).
- Pazúr strihajte zospodu smerom hore v miernom uhle.
- Zbrúste ostré hrany.
- Odmeňte psa!

Ak náhodou zastrihnete príliš a objaví sa krv:

- **pritlačte dezinfekčný prášok alebo alun**
- **nevystrašujte psa** – zostaňte pokojní a pokračujte nabudúce s trpezlivosťou

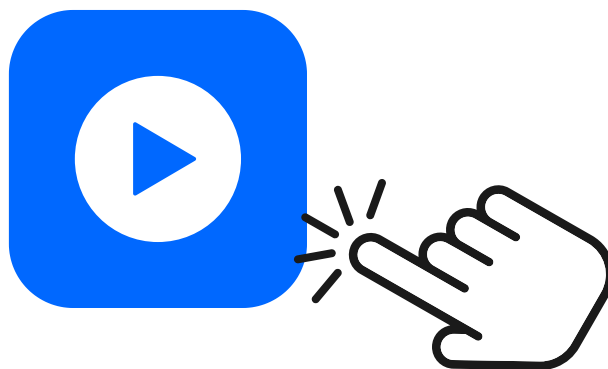
Pozor na tieto chyby:

- **Nestrihajte príliš hlboko** – môže to spôsobiť krvácanie a bolesť.
- Nezabúdajte na **piaty pazúrik (vlčí pazúr)** – nenárazový a často prerastá!
- **Netrestajte psa** za nepokojnosť. Skôr ho postupne zvykajte na dotyk labiek.

Tipy na ľahší priebeh:

- Zvykajte šteňa od útleho veku na dotyky labiek a „cinkanie“ klieští.
- Strihajte po kúpeľi alebo prechádzke, keď sú pazúry mäkkšie.
- Ak sa bojíte, požiadajte veterinára alebo groomera o ukážku.

Strihanie pazúrikov je kľúčovou súčasťou starostlivosti o psa. Pravidelnou údržbou predchádzate bolesti, problémom s pohybom a zvyšujete komfort psa aj vás. **Trpezlivosť, pozitívna motivácia a správna technika** urobia z tejto rutiny prirodzenú súčasť starostlivosti – a nie stresový moment.

Prvá pomoc a nečakané situácie

Každý majiteľ psa by mal byť pripravený na situácie, ktoré si vyžadujú rýchlu reakciu – od bežných zažívacích ťažkostí až po život ohrozujúce stavy. Tu je základný prehľad najčastejších prípadov a odporúčaná domáca výbava.

Hnačka, zvracanie, otrava

Tieto prejavy môžu byť prejavom prechodného tráviaceho podráždenia, ale aj vážnej otravy.

Čo robiť:

- Zastaviť kŕmenie na 12–24 hodín, podávať len čistú vodu
- Pri podozrení na požitie toxikkej látky (napr. čokoláda, jed, jedovaté rastliny):
- 🐾 Ihneď kontaktovať veterinára
- 🐾 Môže pomôcť podanie živočíšneho uhlia (1 g/kg hmotnosti)

Úpal, prehriatie

Psy sa nepotia – teplo regulujú hlavne jazykom a dýchaním.

Príznaky: nadmerné dýchanie, slintanie, letargia, kolaps

Pomoc:

- premiestniť psa do tieňa, ochladzovať vlažnou vodou (nie ľadovou)
- navlhčiť labky, slabiny a brucho
- kontaktovať veterinára

Topenie

Malé psy sa môžu rýchlo unaviť alebo spanikáriť vo vode.

Postup:

- psa ihneď vytiahnuť, skontrolovať dýchanie
- ak nedýcha: masírovať hrudník, otvoriť dýchacie cesty
- zakryť do deky a kontaktovať veterinára

Epilepsia alebo záchvaty

Prejavy: stuhnutosť, trasenie, nekontrolované pohyby, pena pri ústach

Čo robiť:

- nezasahovať, nenechať psa zraniť sa
- po záchvate ho nechať v pokoji a zaznamenať trvanie
- ak trvá viac ako 5 minút → veterinárny zásah

Krvácanie a poranenia

- Použi sterilnú gázu, prilož tlak
- Ranu vydezinfikuj a prelep obvazom
- V prípade hlbokých poranení → veterinár

Uhryznutie, bodnutie

- Vyhni sa panike, kontroluj opuch a dýchanie
- Pri uhryznutí hadom alebo alergickej reakcii → veterinár okamžite
- Studený obklad môže pomôcť pri uštipnutí hmyzom

Spätné kýchanie / dusenie

- Spätné kýchanie (reverse sneezing) znie ako dusenie, no nie je nebezpečné – zvyčajne prejde samo
- Skutočné dusenie – okamžite otvoriť papuľu, skontrolovať hrdlo, ak treba vytiahnuť prekážku

Odporúčaná výbava domácej lekárničky

- ✓ Sterilná gáza, obvaz, elastická bandáž
- ✓ Dezinfekčný roztok (napr. Betadine)
- ✓ Nožnice, pinzeta, jednorazové rukavice
- ✓ Digitálny teplomer
- ✓ Živočíšne uhlie
- ✓ Fyziologický roztok (na oči, rany)
- ✓ Obal na chladenie alebo instantný chladiaci vankúš
- ✓ Kontakt na najbližšiu veterinárnu pohotovosť

⚠ **Vždy majte po ruke číslo veterinára a poznajte trasu na najbližšiu pohotovosť.**
Rýchlosť a pokojný prístup môžu zachrániť život.

Život so psom: od dospelosti po starobu

Zodpovedná starostlivosť o psa nekončí jeho dospelosťou – naopak, práve v pokročilejších fázach života nás náš štvornohý priateľ najviac potrebuje. **Starnutie psa** je prirodzený proces, ktorý prináša zmeny v správaní, potrebách aj zdravotnom stave. S láskou, trpezlivosťou a pochopením mu môžeme zabezpečiť dôstojnú a kvalitnú starobu.

Fáza života	Vek (približne)	Charakteristika
Šteniatko	0 – 6 mesiacov	Intenzívny rast, učenie hygieny, základný výcvik, socializácia
Mladý pes / puberta	6 mesiacov – 1 roka	Prejavujú sa povahové črty, skúša hranice, vymieňajú sa zuby
Dospelý pes	1 – 8 rokov	Stabilné správanie, plná aktivita, ideálne na výcvik a šport
Senior	od 8 rokov vyššie (individuálne aj skôr)	Znižuje sa aktivita, môže sa objaviť stuhnutosť, zmeny v správaní

Priemerný vek dožitia:

- **12 až 16 rokov**
- Niektoré yorkshiry sa môžu dožiť aj **17–18 rokov**, pri dobrej starostlivosti a genetickej predispozícii.

Ako sa mení správanie psa s vekom

Starnúci pes je často pokojnejší, menej aktívny a viac spiaci. Niektoré psy sa stanú citlivejšími na zmenu prostredia alebo rutiny, iné môžu vykazovať zvýšenú závislosť na majiteľovi.

Bežné zmeny:

- menej záujmu o hru, viac odpočinku
- pomalšia chôdza, menšia ochota skákať alebo behať
- problémy so zrakom alebo sluchom
- znížená tolerancia voči chladu alebo teplu
- príležitostné zabúdanie alebo dezorientácia (tzv. „psia demencia“)

✚ **Dôležité:** nezamieňajte tieto zmeny za „lenivosť“ – pes môže pociťovať bolesť, neistotu alebo diskomfort, ktorý nevie inak vyjadriť.

Výživa a pohyb seniora

Výživa:

- Krmivo pre seniorov by malo byť ľahko stráviteľné, s nižším obsahom tuku a vyšším podielom vlákniny a kĺbovej výživy.
- Dôležité je udržať ideálnu váhu – nadváha výrazne zhoršuje stav kĺbov a srdca.
- Odporúčané doplnky: glukozamín, chondroitín, omega-3, probiotiká, L-karnitín.

Pohyb:

- Pravidelné, ale krátke prechádzky – ideálne na mäkkom povrchu.
- Jemný pohyb pomáha udržiavať kĺby v pohybe a svaly aktívne.
- Vyhýbajte sa prudkým pohybom, skákaním a dlhému státiu.

Ako zvládnuť choroby staroby

Artróza:

- Najčastejšie postihuje staršie psy – spôsobuje stuhnutosť a bolesť kĺbov.
- Pomáha kvalitná kĺbová výživa, teplé miesta na ležanie, masáže, fyzioterapia.

Slepota a zhoršený sluch:

- Pes sa prispôsobí, ak nerobíme náhle zmeny v prostredí.
- Dôležité je nehýbať s nábytkom, nerozprávať sa potichu spoza chrbta.

Inkontinencia:

- Možná u starších sučiek aj psov – nehovorte na psa prísne, ak má „nehodu“.
- Pomôcť môžu plienky, podložky, vhodná medikácia po konzultácii s veterinárom.

Dôstojný koniec života – čo môžeme pre psa spraviť

Každý psík si zaslúži pokojnú a dôstojnú starobu. Ak príde dni, keď život sprevádza bolesť, nezájem o jedlo, neschopnosť chodiť alebo dýchať, musíme byť silní a rozhodnúť sa s ohľadom na jeho pohodu, nie našu pripútanosť.

Môžeme:

- poskytnúť maximálny komfort, lásku a pokojné prostredie
- zabezpečiť paliatívnu starostlivosť, lieky proti bolesti, šetrné hygienické podmienky
- poradiť sa s veterinárom o možnosti eutanázie, ak už nie je šanca na zlepšenie kvality života

✚ Najväčším darom, ktorý psovi môžeme dať, je neopúšťať ho v posledných chvíľach – zostať pri ňom, držať ho a ďakovať mu za spoločné roky.

Váš pes môže žiť krásny, naplnený život aj ako senior – a vy mu ho môžete spríjemniť **srdcom, trpezlivosťou a každodennou láskou.** 🐶❤️

Hormóny u psov: háranie sučiek a značkovanie psov

Háranie je **prirodzený fyziologický proces** v živote každej sučky. Predstavuje obdobie, počas ktorého **je pohlavne aktívna a schopná reprodukcie**. Hoci je to prirodzené, u mnohých majiteľov vyvoláva neistotu či obavy – a u psov samotných zasa výrazné zmeny správania aj zdravotného stavu.

Poznať, čo sa počas hárania deje, aké sú jeho fázy, prejavy a ako sa správať k sučke, je kľúčové pre pohodu oboch strán.

Kedy sučka hára?

- Prvé háranie nastáva zvyčajne medzi 6. – 10. mesiacom veku, u niektorých plemien aj neskôr.
- Opakuje sa približne 2× ročne, niekedy 1–3× ročne v závislosti od veľkosti, genetiky a podmienok.
- Trvanie hárania je obvykle 2 – 4 týždne, pričom aktívna fáza ruje trvá 7 – 10 dní.

Fázy hárania a čo sa deje v tele

1. Proestrus (7 – 10 dní):
2. vulva sučky opuchne
3. objaví sa krvavý výtok (od svetloružového po tmavočervený)
4. sučka priláka psov, ale ich ešte nepripúšťa
5. môže byť nepokojná, častejšie močiť
6. Estrus (ruja, 7 – 9 dní):
7. výtok sa zosvetlí až vyčistí
8. sučka je ochotná k páreniu
9. dochádza k ovulácii
10. správa sa koketnejšie, nastavuje sa psom
11. Diestrus (cca 60 dní):
12. sučka nepripúšťa psov
13. hormóny sa vracajú do normy, prípadne dôjde k falošnej gravidite
14. dochádza k psychickej stabilizácii
15. Anestrus (3 – 6 mesiacov):
16. hormonálny „oddych“
17. organizmus sa pripravuje na ďalší cyklus

Ako spoznať, že sučka hára?

Fyzické prejavy:

- zväčšená vulva, začervenanie
- krvavý až slabo ružový výtok
- časté močenie – značkovanie
- intenzívne olizovanie intímnych partií
- vyšší záujem iných psov (hlavne samcov)

Správanie:

- náladovosť – od maznavosti po podráždenosť
- odmietanie jedla alebo naopak zvýšený apetít
- zvýšená úzkosť alebo vyhľadávanie pozornosti
- znížená sústredenosť na výcvik
- niektoré sučky utekajú, najmä ak nie sú pod dozorom

Psychické zmeny:

- niektoré sučky sa správajú „romanticky“ – podkladajú si hračky, vankúše
- môžu byť viac bojazlivé alebo žiarlivé
- častejšie vyhľadávajú úkryt alebo samotu
- po hárani môže nastať falošná gravidita – nabehnutie mliečnych žliaz, „adopcia“ hračiek

Ako sa o sučku počas hárania starať?

Dodržiujte hygienu:

- – používanie hygienických nohavičiek s vymeniteľnými vložkami
- – časté čistenie podláh a miest na oddych
- – vyhnite sa návštevám verejných miest, kde by mohli byť psy (najmä nekastrovaní samci)

Zabezpečte sučku pred útekmi:

- – háravá sučka dokáže preliezť plot, roztrhnúť sieťku alebo rozraziť dvere
- – samce sa vedia dostať cez pletivo alebo aj cez zatvorenú bránu

Nemanipulujte so sučkou surovo:

- – sučka môže byť precitlivená a podráždená
- – reagujte pokojne a bez trestov
- Venujte jej dostatok pokoja a empatie – háranie nie je len fyzický, ale aj hormonálny a psychický proces

Falošná gravidita – čo je to?

U niektorých sučiek sa po skončení ruje (diestrus) objavuje tzv. falošná gravidita. Telo „si myslí“, že je tehotné, hoci nedošlo k oplodneniu.

Prejavy:

- zväčšené mliečne žľazy, tvorba mlieka
- nosenie hračiek ako „šteniat“
- ochrana peľochu, nechť do jedla, úzkosť

Vo väčšine prípadov odoznie sama, no v prípade komplikácií je nutné veterinárne ošetrenie.

Háranie je úplne prirodzená súčasť života sučky, no zároveň prináša fyzické aj psychické zmeny, ktoré si vyžadujú pozornosť, trpezlivosť a ochranu.

Ak sučka nie je určená na chov, je vhodné uvažovať o sterilizácii – nielen ako o riešení neželaného správania, ale aj ako prevencii závažných zdravotných komplikácií (napr. pyometra, nádory mliečnych žliaz).

Značkovanie u psov – prečo to robia?

U samcov má hlavný vplyv na značkovanie testosterón, ktorý sa vylučuje od puberty a stimuluje pohlavné správanie:

- Testosterón zvyšuje túžbu po teritóriu, dominancii a párení
- Ovplyvňuje frekvenciu močenia na vertikálne plochy
- Zvyšuje vnímavosť na pachy iných psov a feniek
- Podporuje súťaživosť a potrebu označiť „svoje“ územie

Nie je to o vyprázdnení močového mechúra, ale o vysielaní chemickej správy – pes pomocou moču zanecháva informácie o sebe: pohlaví, veku, reprodukčnej pripravenosti či zdravotnom stave.

Prečo pes značkuje?

Značkovanie slúži na:

- Označenie teritória
- Reakciu na nové podnety (zvíra, predmet, návšteva)
- Odpoveď na hárajúcu fenku (aj na diaľku)
- Uistenie sa vo vlastnom postavení v priestore (psy v neistote)
- Pubertálnu fázu (6 – 18 mesiacov) – hľadanie identity
- Zlozvyk pri nedôslednej hygiene alebo výchove

Aj kastrovaní psi môžu značkovať, najmä ak s tým začali ešte pred kastráciou a návyk sa upevnil.

Ako rozoznať značkovanie od bežného močenia?

Bežné močenie je prirodzený fyziologický úkon – pes si pri ňom jednoducho vyprázdňuje močový mechúr. Zvyčajne sa deje jeden alebo dvakrát počas prechádzky, pokojne, bez okázalosti a bez konkrétneho zámeru „niečo oznámiť“. Naopak, značkovanie **je správanie, ktoré má jasný komunikačný a hormonálny význam**. Pes pri ňom vylučuje len **malé množstvo moču** – často **len pár kvapiek** – a to **na viacerých miestach za sebou**. Typické je zdvíhanie nohy, výber vertikálnych plôch (napríklad rohy stien, stĺpiky, stoličky) a cielené nasmerovanie prúdu moču. Ide o inštinktívny spôsob označovania priestoru alebo odpovedania na pach iných psov, predovšetkým v súvislosti s teritóriom, pohlavím alebo hormonálnym napätím (napr. prítomnosť hárajúcej sučky).

Kým močenie je vecou fyzickej potreby, značkovanie je sociálna správa – pes ním hovorí: „bol som tu“, „toto patrí mne“, alebo „reagujem na niekoho iného“. Pochopiť rozdiel medzi týmito dvoma úkonmi je základom správneho prístupu k ich riešeniu.

Prečo značkuje aj v interiéri?

Značkovanie v byte býva znakom:

- hormonálneho napätia (napr. prítomnosť hárajúcej sučky)
- nového predmetu, návštevy alebo iného psa
- nedostatočného výcviku hygieny
- reakcie na stres, nudu, žiarlivosť alebo zmenu režimu
- v niektorých prípadoch zdravotného problému (nutné vylúčiť infekciu močových ciest)

Ako správne čistiť moč?

Pes má mimoriadne citlivý čuch.

Ak miesto nie je dôkladne očistené, vráti sa naň.

Odporúčaný postup:

- Vysajte moč papierovou utierkou
- Umyte teplou vodou a neutrálnym čistiacim prostriedkom
- Použite enzymatický odstraňovač moču
- Vyhnite sa chlóru alebo parfumom – môžu podnietiť ďalšie značkovanie

Enzymatické odstraňovače moču:

Urine Off Dog & Puppy Formula

- špeciálne vyvinutý na odstránenie moču, zápachu a škvŕn
- dostupný v e-shopoch aj lekárňach

Simple Solution Stain & Odour Remover

- enzýmy + pro-baktérie, účinný aj na staré škvŕny
- bežne dostupný v online chovateľských obchodoch

Nature's Miracle Dog Stain & Odor Remover

- populárny v USA, ale dostupný aj na Slovensku cez Amazon či Zooroyal

Pet Remedy Cleaning Spray

- prírodné zloženie + enzýmy, šetrný k povrchom
- občas dostupný v slovenských bio chovateľských e-shopoch

Beaphar Multi Fresh

- enzýmový neutralizátor pachu, vhodný do domácností s viacerými psami
- dostupný v obchodoch ako Petissimo, Zoonhit.sk

Bio-Bakt Pet Stain & Odour Remover

- účinný na moč, výkaly, zvratky, pot – ekologická verzia

Ako značkovaniu predísť alebo ho odstrániť?

1. Kastrácia

- Znižuje hladinu testosterónu
- Redukuje hormonálne nutkanie značkovať
- Odporúčaná po ukončení telesného vývoja
- Čím skôr, tým väčšia šanca, že sa značkovanie nestane návykom

Ak už pes značkuje dlhodobo, len kastrácia nemusí stačiť – nutná je kombinácia s výcvikom.

2. Výcvik a výchova

- Odmeňovanie za močenie vonku
- Dôsledné venčenie v rovnakom čase
- Prerušenie nevhodného správania bez kriku a trestu
- Upevňovanie hygienických návykov (najmä po príchode nových ľudí alebo zvierat)

3. Úprava prostredia

- Odstránenie prístupu k miestam, kde značkoval
- Čistenie pachu na 100 %
- Obmedzenie stresových faktorov – pokojné prostredie, rutina
- Feromónové difuzéry (Adaptil) – napomáhajú znižovať stres aj hormonálne napätie

4. Správne reagovanie

- Nereagujte trestaním alebo bitkou – zvyšuje to neistotu, a tým aj značkovanie
- Presmerujte pozornosť – aktivita, povel, hra
- Chváľte želané správanie – odmeňujte vonkajšie močenie a poslušnosť

Dôležité fakty na záver

- Značkovanie je viac než len fyzický úkon – je to reč psa.
- Kastrácia je prevencia, nie zázračné riešenie pri dlhodobom návyku.
- Niektoré sučky značkujú tiež, hlavne počas ruje alebo v súťaživom prostredí.
- Vhodným prístupom dokážete značkovanie výrazne obmedziť alebo úplne odstrániť.

Hoci je značkovanie súčasťou prirodzeného správania psa, vďaka trpezlivosti, porozumeniu a správnym krokom môžete dosiahnuť rovnováhu medzi psími inštinktmí a pohodovým životom v spoločnej domácnosti.

Ak máte záujem o individuálnu pomoc pri výcviku, konzultáciu pred kastráciou alebo výber vhodných produktov na čistenie, neváhajte kontaktovať odborníka na psie správanie alebo veterinára.

Zdravie, choroby a prevencia

Yorkshire teriér je obľúbené plemeno známe svojou eleganciou a povahou. No aj napriek svojej vitalite je **náchylné na viaceré zdravotné ťažkosti**, ktoré si vyžadujú zvýšenú pozornosť a informovanosť zo strany majiteľa. Choroby sú tu rozdelené podľa oblastí postihnutia.

Dedičné ochorenia – realita, nie stigma

Ruku na srdce – kto pred plánovaným rodičovstvom skúma genetiku rodiny?

Keď sa rozhodujeme pre dieťa, málokto rieši, či mal starý otec **cukrovku**, stará mama **vysoký tlak** alebo niekto z rodu **astmu**, **reumu** či problémy so **štítnou žľazou**.

Znamená to, že by sa kvôli týmto diagnózam **nemali rodiť deti**? Samozrejme, že nie. Genetika je iba jedným z mnohých faktorov – **dôležitý je aj** životný štýl, výživa, prostredie a starostlivosť.

A čo psy?

V prípade psov však často očakávame "**záruku doživotného zdravia**", najmä ak ide o šteniatko z chovateľskej stanice.

To **je ale nerealistické očakávanie** – aj pes je živý tvor so svojou jedinečnou genetikou a vývojom. Žiadny seriózny chovateľ **nemôže garantovať**, že zviera nikdy neochorie.

Čo robí zodpovedný chovateľ?

- ✓ Testuje chovné jedince na známe dedičné ochorenia
- ✓ Snaží sa eliminovať rizikové spojenia
- ✓ Sleduje zdravie línie v predchádzajúcich generáciách
- ✓ Poskytuje transparentné informácie novým majiteľom

Ale aj pri najdôkladnejšom výbere môže príroda „prekvapiť“.

Niekedy sa choroby rozvinú až v starobe, alebo v dôsledku kombinácie iných faktorov – tak ako sa to stáva aj u ľudí.

Byť pripravený, nie vystrašený

Dôležité nie je očakávať nemožné, ale vedieť, **ako** svojmu psovi vytvoriť zdravý a bezpečný život.

- ✓ Kvalitná strava
- ✓ Preventívna starostlivosť
- ✓ Pravidelné kontroly u veterinára
- ✓ Pohyb, psychická pohoda a láska

Pes nie je výrobok s doživotnou zárukou. Je to člen rodiny, ktorý – rovnako ako my – môže niekedy potrebovať liečbu, starostlivosť a trpezlivosť.

Dedičnosť nie je rozsudok. Je to výzva, ktorú v živote zvládame láskou, vedomosťami a starostlivosťou – u ľudí aj u psov.

Položky sú klikateľné – kliknutím sa presuniete priamo na danú kapitolu/text

Ochorenia pohybového aparátu

- [Luxácia pately \(vyklíbenie jabĺčka\)](#) – časté najmä u malých plemien, prejavuje sa krívaním či skákaním na troch nohách.
- [Legg-Calvé-Perthesova choroba](#) – degenerácia hlavice stehennej kosti, najmä u mladých jedincov.
- [Dysplázia bedrového kĺbu](#) – zriedkavejšia, no vyskytuje sa. Môže spôsobovať chronickú bolesť.
- [Artróza](#) – degeneratívne ochorenie kĺbov, častejšie u starších psov.
- [Ruptúra väzov \(najmä koleno\)](#) – akútna bolesť, krívanie, nutnosť chirurgického riešenia.
- [Skolióza alebo deformácie chrbtice](#) – genetické alebo vývojové.
- [Doplňky výživy na pohybový aparát pre psov](#) - klby, väzy, chrupavky, šľachy)

Očné ochorenia

- [Zápal spojiviek \(konjunktivitída\)](#) – častý vplyvom prievanu, kozmetiky alebo alergií.
- [Katarakta \(šedý zákal\)](#) – môže byť vrodená alebo vekom podmienená.
- [Entropium \(vchlípenie viečka\)](#) – dráždenie rohovky, vyžaduje chirurgický zásah.
- [Distichiáza \(nežiadúce riasy\)](#) – podráždenie oka, slzenie.
- [PRA – progresívna atrofia sietnice](#) – dedičná strata zraku.
- [Syndróm suchého oka \(keratoconjunctivitis sicca\)](#) – znížená tvorba slz.
- [Veterinárne očné prípravky pre psov](#) - (kvapky, gély a masti – účinky, dávkovanie, dostupnosť)

Zubné a ústne problémy

- [Zubný kameň a zápal ďasien \(gingivitída\)](#) – veľmi častý problém u yorkšírov.
- [Paradontitída](#) – zápalové ochorenie vedúce k strate zubov.
- [Oneskorená výmena zubov](#) – najmä mliečne špičky.
- [Maloklúzia \(nesprávny zhryz\)](#) – genetická alebo v dôsledku zlej výmeny zubov.
- [Zápach z papule \(halitóza\)](#) – najčastejšie súvisí so zubným povlakom a infekciou.
- [Zlomeniny zubov](#) – pri hre alebo žuvaní tvrdých predmetov.

Kožné a alergické problémy

- [Atopická dermatitída](#) – svrbenie, začervenanie, vypadávanie srsti.
- [Potravinová alergia alebo intolerancia](#) – hnačka, vracanie, kožné prejavy.
- [Dermatitída z blchového uhryznutia \(FAD\)](#) – aj po jedinom pohryznutí.
- [Seborea \(mastná alebo suchá\)](#) – lupiny, zápach, mastná srst.
- [Mykózy a kvasinkové infekcie](#) – medzi prstami, v ušiach, na koži.
- [Hot spot – akútne mokvajúce ložisko](#) – vzniká rýchlo, najmä pri prehriatí.
- [Demodikóza \(demodex\)](#) – parazitické ochorenie, najmä pri oslabení imunity.

Tráviace a metabolické ochorenia

- [Hypoglykémia](#) – najmä u šteniatok, prejavuje sa trasom, slabosťou.
- [Chronická pankreatitída](#) – vracanie, bolesť, znížená chuť do jedla.
- [Hnačky a zvracanie](#) – infekčné, parazitárne, potravinové, stresové.
- [Syndróm dráždivého čreva \(IBS\)](#) – citlivý tráviaci trakt so zmenami stolice.
- [Portosystémový skrat \(PSS\)](#) – vrodená porucha detoxikácie pečene.
- [Obezita](#) – častá pri nedostatku pohybu a nadbytku pamlskov.
- [Cukrovka \(diabetes\)](#) – síce menej častá, no vyskytuje sa hlavne u starších jedincov.

Neurologické ochorenia

- [Epilepsia](#) – záchvaty rôznej intenzity, častokrát idiopatické.
- [Hydrocefalus](#) – vrodené hromadenie tekutiny v lebke, viac u toy plemien.
- [Vestibulárny syndróm](#) – strata rovnováhy, náklon hlavy, nekoordinovanosť.
- [Záchvaty z nedokrvenia alebo pečeneňového pôvodu \(PSS\)](#).

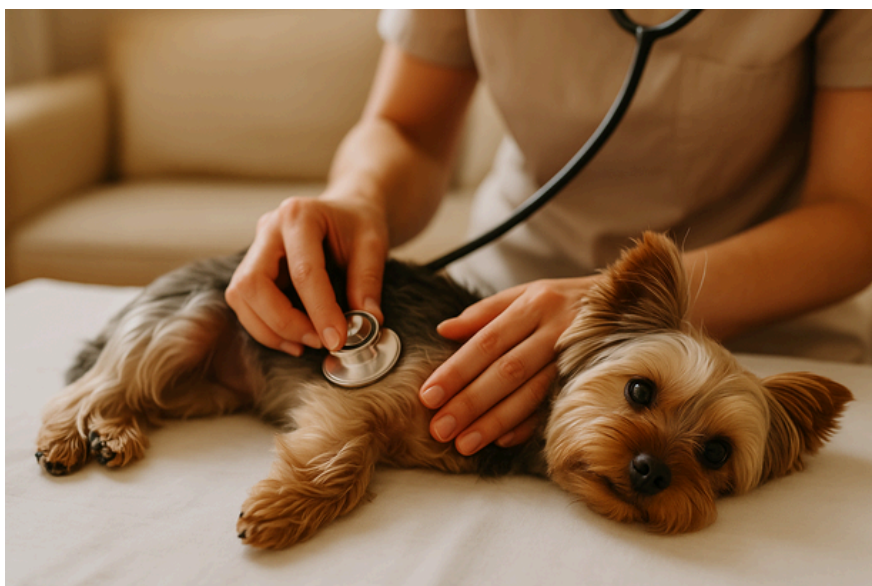

Psychické a behaviorálne problémy

- **Separáčna úzkosť** – silná závislosť na majiteľovi, ničenie vecí, vyjúce plačlivé správanie pri samote.
- **Stres z nového prostredia alebo hlasných zvukov (hromy, ohňostroj)** – tras, ukrývanie, pomočovanie.
- **Obsedantné správanie (lízanie labiek, otáčanie sa dookola)** – často spojené s nedostatkom podnetov alebo chronickým stresom.
- **Teritoriálna agresivita** – častejšie u psov, najmä pri nevhodnej socializácii.
- **Nekontrolované značkovanie** – hormonálne, stresové alebo správanie zo strachu.
- **Falošná gravidita** – aj ako hormonálna aj psychická záťaž pre fenu.
- **Znížená schopnosť adaptácie** – najmä pri zlej socializácii v šteňacom veku.

Srdcové a obehové ochorenia

- **Chronická mitrálna insuficiencia** – najčastejšie ochorenie srdca u starších malých plemien, spôsobuje šelest a postupné zlyhávanie srdca.
- **Srdcové šelesty** – môžu byť neškodné (funkčné) alebo varovať pred srdcovou poruchou, vyžadujú kontrolu u veterinára.
- **Kardiomyopatia** – zriedkavejšia, ale vážna porucha srdcového svalu, vedie k slabosti, kašľu a zhoršenej kondícii.
- **Zlyhanie srdca (CHF)** – pokročilý stav, pri ktorom srdce nezvláda pumpovať krv, prejavuje sa kašľom, opuchmi, únavou.
- **Hypertenzia (vysoký krvný tlak)** – môže byť sekundárna pri ochoreniach obličiek alebo endokrinného systému.
- **Synkopa (náhla strata vedomia)** – krátkodobé kolapsy bez varovania, často spojené s nedokrvením mozgu pri srdcovej poruche.

Dýchacie ochorenia a problémy

- **Spätné kýchanie (reverse sneezing)** – náhle intenzívne nasávanie vzduchu nosom, pôsobí dramaticky, no väčšinou je neškodné. Pomáha pohladenie hrdla alebo krátke zakrytie nozdier.
- **Kolaps priedušnice (tracheálny kolaps)** – typické je suché, „húšťavé“ kašľanie, najmä pri vzrušení alebo ťahaní na vodítku. Časté u malých plemien.
- **Psí kašeľ (infekčná tracheobronchitída)** – je vysoko nákazlivé ochorenie horných dýchacích ciest psov, podobné ľudskej chrípke.
- **Chronická bronchitída** – pretrvávajúci kašeľ bez infekcie, zvyčajne v dôsledku podráždenia alebo zápalu dýchacích ciest.
- **Laryngálny spazmus** – krátkodobé kŕče hrtana, prejavuje sa lapaním po dychu, dusením a panikou.
- **Infekcie horných dýchacích ciest** – kýchanie, výtok z nosa, únava, môže ísť o vírusové alebo bakteriálne pôvodce.
- **Zápal pľúc (pneumónia)** – vážnejší stav s ťažkým dýchaním, kašľom, horúčkou, vyžaduje rýchle veterinárne ošetrenie.
- **Stenotické nozdry** – vrodená vada spôsobujúca zúženie nosových dierok, častejšia u brachycefalických plemien, no môže sa vyskytnúť aj u yorkshirov s kratším ňufákom.

Ďalšie ochorenia:

- **Urologické ochorenia a močové cesty (samostatná kapitola)**
- **Reprodukčné a hormonálne poruchy**
- **Nádorové ochorenia**
- **Ochorenia pečene a žlčníka**
- **Ochorenia sleziny a krvi (hematologické)**
- **Ochorenia uší**
- **Otravy a intoxikácie**
- **Imunologické a autoimunitné ochorenia**

✓ Prevencia je vždy lepšia ako liečba.

Včasný sledovanie zmien v správaní, trávení, hygiene alebo pohybe môže pomôcť zachrániť život.

Pravidelné veterinárne kontroly, kvalitná výživa, starostlivosť o duševnú pohodu a bezpečné prostredie sú základom zdravého života každého yorkšíra.

1. Vírusové ochorenia:

Psinka (Canine Distemper) – postihuje dýchacie cesty, tráviaci a nervový systém, smrteľná najmä u šteniat.

Parvoviróza (Canine Parvovirus) – spôsobuje prudké vracanie a krvavú hnačku, vysoká úmrtnosť bez liečby.

Infekčná hepatitída (CAV-1) – vírusové ochorenie pečene, prejavuje sa horúčkou, bolesťou brucha, opuchom oka.

Psí kašeľ (Kennel Cough) – spôsobený viacerými vírusmi (adenovírus, parainfluenza, herpesvírus); dráždivý kašeľ, častý v kolektívoch.

Koronavírusová enteritída – spôsobuje hnačky u šteniat, miernejší priebeh ako parvoviróza.

Besnota (Rabies) – smrteľná zoonóza, napadá nervový systém, prenosná na človeka.

Pseudorabies (Aujeszkyho choroba) – zriedkavá, smrteľná nákaza, prenášaná najmä cez surové bravčové mäso.

Psí herpesvírus – spôsobuje úhyn šteniat do 3 týždňov, rizikový pre gravidné suky.

Leptospiróza – bakteriálne ochorenie, často zaradené medzi vírusové v očkovacích schémach; napáda pečeň, obličky, zoonóza.

2. Bakteriálne ochorenia:

Leptospiróza – zoonóza, šíri sa močom hlodavcov; postihuje obličky, pečeň, spôsobuje horúčku a zvracanie.

Borélia (Lymská borelióza) – prenášaná kliešťami; postihuje kĺby, srdce a nervy, spôsobuje striedavé krívanie.

Tetanus – baktéria Clostridium tetani sa dostáva do tela cez ranu, spôsobuje svalové kŕče, rigiditu.

Brucelóza – pohlavne prenosná choroba, spôsobuje neplodnosť, potraty a zápaly semenníkov, zoonóza.

Campylobakteriáza – črevné ochorenie s hnačkou, riziková aj pre ľudí (hlavne deti).

Salmonelóza – spôsobuje hnačky a horúčky; možný prenos zo surovej stravy.

Mykoplazmóza – infekcia dýchacích ciest alebo reprodukčných orgánov.

Tuberkulóza – zriedkavá, no vážna bakteriálna infekcia, prenášateľná aj na človeka.

Stafylokokové a streptokokové infekcie – spôsobujú kožné zápaly, ušné infekcie, hnisavé ložiská.

3. Parazitárne infekcie (vnútorné a krvné):

Giardióza – častá u šteniat, spôsobuje vodnatú hnačku, úbytok hmotnosti, prenosná na človeka.

Toxokaróza (škrkavky) – bežné u mláďat, spôsobuje nafúknuté brucho, kašeľ, únavu.

Kokcidióza – spôsobuje krvavé alebo hlienovité hnačky, postihuje najmä mladé psy.

Dirofilária (srdcové červy) – parazit napádajúci srdce a pľúca, prenášaný komármi.

Babézia (babezióza) – krvný parazit ničiaci červené krvinky, spôsobuje horúčky, anémiu.

Anaplazmóza – infekcia prenášaná kliešťami, spôsobuje krvácavosť, slabosť, horúčku.

Ehrlichioza – postihuje biele krvinky, spôsobuje horúčku, chudokrvnosť, krvácanie.

Hepatozoonóza – závažné ochorenie, pes sa nakazí požutím kliešťa; spôsobuje bolesť, svalovú slabosť.

4. Prenášané kliešťami alebo komármi (vektorové ochorenia):

Lymská borelióza – prenášaná kliešťami, spôsobuje zápaly kĺbov, kulhanie, slabosť.

Babezióza – vážna kliešťová infekcia s vysokou horúčkou, tmavým močom a anémiou.

Anaplazmóza – častá infekcia pri nákaze kliešťom, s podobnými príznakmi ako borelióza.

Ehrlichioza – kliešťová infekcia napádajúca imunitný systém a krvné bunky.

Dirofilária (immitis a repens) – prenášaná komármi, spôsobuje srdcové aj podkožné formy parazitózy.

Správny pohyb a vývoj kostí a kĺbov u šteniatka

Toto nie je RTG snímka môjho šteniatka, ale ilustračný príklad — **no každý majiteľ šteniatka by ho mal vidieť.**

Na obrázku je úplne zdravé šteniatko, bez akéhokoľvek zranenia.

Keď si domov privediete šteniatko vo veku **8 až 10 týždňov**, je jeho telíčko ešte veľmi krehké.

Jeho kosti sa ešte ani **nedotýkajú** — medzi nimi je stále **medzera**.

Kĺby ešte nemajú vytvorené pevné jamky a spoje.

Celý oporný aparát je v tejto fáze založený hlavne na:

- svaloch
- šľachách
- väzivách
- a koži

Aj preto sa malé šteniatka pohybujú tak roztomilo nešikovne – majú veľké, mäkké labky a hojdavý, neistý pohyb.

Je to úplne prirodzené a správne – ich telíčko si totiž potrebuje **najprv vytvoriť stabilné kĺby a pohybový aparát.**

Ako prebieha vývoj kostí a kĺbov?

Kosti u šteniat začínajú ako **chrupavky**.

Počas rastu sa chrupavka postupne premieňa na kosť – tento proces sa volá **osifikácia**.

Spoje medzi kosťami (kĺby) sú v rannom veku tvorené **väzivami a svalmi**, ktoré udržiavajú ich stabilitu, kým sa nevytvorí pevná kĺbová jamka a neukončí sa osifikácia.

Tento proces trvá niekoľko mesiacov:

- drobné plemená ako **Yorkshire Terrier** – cca **10–12 mesiacov**
- stredné a veľké plemená – až do **15–18 mesiacov**

Najkritickejšie obdobie je od 8 týždňov do cca 6 mesiacov – vtedy sú kĺby a kosti najviac zraniteľné.

Čomu sa vyhnúť?

Ak v tomto období necháte šteniatko:

- **nadmerne behať**
- **skákať z postele alebo gauča**
- **chodiť na dlhé túry a prechádzky**
- **šmýkať sa po klzkej podlahe**

riskujete, že si **neprimeranou záťažou poškodí vyvíjajúce sa kĺby a kosti**.

Každý prudký dopad pri skoku, každý nesprávny pohyb spôsobuje mikroúrazy v kĺboch a kostiach, ktoré ešte nemajú správnu oporu a pevnosť.

Tieto drobné poranenia sa môžu v budúcnosti prejaviť ako **artróza, bolesti pohybového aparátu alebo chybné držanie tela**.

Pozor na patellu!

U plemien ako **Yorkshire Terrier** je zvlášť dôležité chrániť aj **kolenné kĺby** – teda **patelly** (jabĺčka).

Yorkshire teriéri majú genetickú predispozíciu k tzv. **luxácii patelly** – vyklbeniu jabĺčka.

Patella sa vyvíja spolu s celým kĺbom. Ak šteniatko necháte príliš skákať, behať po šmyklavých podlahách alebo ho preťažíte, riskujete:

- oslabenie väzov, ktoré držia jabĺčko v správnej polohe
- chybné vyvinutie dráhy pohybu patelly
- neskôr **luxáciu** – a tú možno bude potrebné riešiť chirurgicky

Raz poškodené patelly sa už samé **neopravia** – preto je prevencia v šteňacom veku veľmi dôležitá.

Ako pohyb u šteniatka správne riadiť?

Obmedzte skákanie (z gauča, postele, na schodoch).

Vyhňte sa klzkým podlahám – použite koberce alebo protišmykové podložky.

Nenúťte šteniatko na dlhé prechádzky – krátke prechádzky prispôbte jeho veku (napr. nie dlhšie ako 5 minút na každý mesiac veku).

Doprajte mu dostatok oddychu – spánok je kľúčový pre správny vývoj.

Dovoľte mu voľný pohyb v bezpečnom priestore – kde sa môže hrať bez rizika tvrdých dopadov.

Budovať zdravé telo trvá len chvíľku – práve v šteňacom veku.

Hýbať sa môže celý život – ale správny základ sa môže vytvoriť len raz.

Doprajte svojmu šteniatku túto jedinečnú šancu na zdravý pohybový aparát.

O trpezlivosť vás odmení celý zvyšok svojho života, ktorý bude môcť prežiť aktívne, radostne a hlavne **bez bolesti**.

Luxácia pately

(vyklíbenie jabĺčka kolena)

Čo je luxácia pately?

Patela (jabĺčko) je malá kosť v kolene, ktorá sa nachádza v šľache štvorhlavého stehenného svalu. Za normálnych okolností hladko kĺže v kolennej jamke (tzv. trochlea femoris) pri pohybe nohy.

Luxácia pately znamená, že **sa jabĺčko vychýli zo svojej dráhy** – buď smerom dovnútra (mediálne), alebo von (laterálne). V dôsledku toho koleno nefunguje správne, čo môže spôsobiť bolesť, krívanie a v ťažších prípadoch aj trvalé poškodenie kĺbu.

Prečo je luxácia pately častá u Yorkshire teriérov?

Yorkšíri patria medzi tzv. toy plemená, ktoré majú genetickú predispozíciu na túto poruchu.

Môže byť:

- **vrodená** – chybný vývoj končatiny a svalov už od šteňaťa
- **získaná** – v dôsledku zranenia, náhleho pohybu, skoku z výšky alebo zle vyvinutých svalov

Rizikovými faktormi sú:

- **genetická predispozícia** (najmä pri chove bez výberu zdravých jedincov)
- **extrémne malé rozmery** (mini yorkšíri)
- **preťaženie, obezita**
- **skákanie** z nábytku, po schodoch alebo nesprávna manipulácia so šteniatkom

Príznaky luxácie pately

- **Krívanie** – typické je náhle „preskakovanie“ nohy a následné kráčanie ako keby nič.
- **Skákanie na troch nohách** – pes si na chvíľu odľahčí končatinu a potom ju opäť používa.
- **Zvláštna chôdza** – koleno sa môže „zaseknúť“ a narušiť plynulý pohyb.
- **Bolesť** alebo precitlivosť pri dotyku kolena.
- **Neochota behať**, chodiť po schodoch, skákať.

V pokročilých prípadoch môže dôjsť k degenerácii kĺbu, artróze alebo znehybneniu kolena.

Ako sa diagnostikuje?

Veterinár pri vyšetrení zhodnotí:

- polohu pately v jamke
- rozsah pohybu kolena
- stupeň luxácie (viď nižšie)
- pri potrebe aj RTG snímky a ortopedické testy

Stupne luxácie pately (0–4)

Stupeň	Popis
0 – zdravý	Patela sa nachádza v správnej polohe a drží stabilne.
1 – mierna	Jabĺčko sa dá manuálne vykloniť, ale samovoľne sa vráti. Zvyčajne bez klinických príznakov.
2 – stredná	Patela sa často samovoľne vykláňa, ale pes si vie pomôcť pohybom. Občasné krívanie.
3 – závažná	Patela je väčšinu času mimo dráhy. Časté krívanie, slabosť nohy.
4 – ťažká	Patela je trvalo mimo dráhy, bez možnosti návratu. Výrazné zmeny v chôdzi.

Možnosti liečby

Konzervatívna (pri stupni 1–2):

- Kĺbová výživa – glukosamín, chondroitín, MSM.
- Upravený pohyb – žiadne skákanie, kĺzavé podlahy.
- Udržiavanie ideálnej hmotnosti – každý gram navyše zaťažuje kĺby.
- Fyzioterapia alebo masáže – posilňovanie svalov okolo kolena.
- Veterinárna kontrola – sledovanie progresie.

Chirurgická (pri stupni 3–4 alebo bolestiach):

- Vyhĺbenie dráhy jabĺčka (trochleoplastika) – zabezpečí lepšie uloženie pately.
- Zmena napätia väzov – upravuje sily ťahajúce patelu.
- Transpozícia tuberositas tibiae – posunutie úponu šľachy na píšťale.
- Fixácia implantátmi – v závažných prípadoch.

Cena operácie: závisí od stupňa a kliniky, bežne od 400 do 1000 € za jedno koleno.

Prevenca u chovateľa a majiteľa

- Chov len zo zdravých jedincov testovaných na luxáciu pately.
- Vylúčenie z chovu psov so stupňom 2 a vyšším.
- Kontrolované prostredie pre šteniatka – bez skokov z výšky.
- Výživa s obsahom kvalitných minerálov a kĺbovej podpory.
- Nepodporovať nadmerné skákanie a pohyb po klzkých povrchoch.

Luxácia pately je bežné, no nepodceňované ochorenie u yorkšírov.

Správnou starostlivosťou, výživou a prevenciou možno výrazne znížiť riziko jej vývoja.

Včasná diagnostika a liečba dokážu psíkovi zabezpečiť plnohodnotný a bezbolestný život.

Legg-Calvé-Perthesova choroba u yorkšírov

(aseptická nekróza hlavice stehennej kosti)

Čo je Legg-Calvé-Perthesova choroba?

Legg-Calvé-Perthesova choroba (skratka LCP) je ortopedické ochorenie postihujúce hlavicu stehennej kosti (femur), konkrétne jej nekrózu – teda odumretie kostného tkaniva v dôsledku zhoršeného prekrvenia.

Postihnutá hlavica sa začne postupne deformovať, rozpadávať a spôsobuje bolesť, krívanie a degeneratívne zmeny v bedrovom kĺbe.

Ktoré psy sú najviac ohrozené?

- Yorkshire teriér – najčastejšie postihnuté plemeno
- Malé a trpasličie plemená – pomeranian, toy pudel, čivava
- **Vek:** najčastejšie medzi **4. až 12. mesiacom** veku
- Ochorenie nie je vrodené, ale má genetickú predispozíciu
- Môže postihnúť jednu alebo obe zadné končatiny

Príčiny a vznik ochorenia

Hoci presná príčina LCP nie je úplne objasnená, uvažuje sa o týchto faktoroch:

- Narušený prietok krvi do hlavice stehennej kosti – vedie k nekróze (odumretiu kostného tkaniva).
- Genetická predispozícia – dôležité pri výbere chovných jedincov.
- Mikrotraumy počas rastu – pri zvýšenej záťaži kĺbov alebo náhlych pohyboch.
- Hormonálne a metabolické vplyvy počas rastu.

Príznaky Legg-Calvé-Perthesovej choroby

Príznaky sa postupne zhoršujú počas niekoľkých týždňov až mesiacov:

- Krívanie na jednu zadnú končatinu (v neskoršej fáze aj úplné odľahčovanie)
- Pes drží nohu vo vzduchu alebo kráča len po troch
- Bolesť pri dotyku bedra
- Zmenšenie svalovej hmoty stehna (atrofia)
- Neochota behať, hrať sa, chodiť po schodoch
- V pokročilých prípadoch: agresia pri manipulácii, výrazné obmedzenie pohybu

Diagnostika

Veterinárne vyšetrenie zahŕňa:

- Palpáciu a ortopedické testy – bolesť pri pohybe bedrového kĺbu
- RTG (röntgen) – ukáže deformáciu hlavice stehennej kosti, jej fragmentáciu alebo zmenšenie
- Rozlíšenie od iných príčin krívania (dysplázia, luxácia pately)

Liečba – konzervatívna vs. chirurgická

♦ Konzervatívna (len pri veľmi miernych prípadoch)

- Obmedzenie pohybu a záťaže
- Lieky proti bolesti (analgetiká, NSAID)
- Fyzioterapia
- Kĺbová výživa – glukosamín, chondroitín, MSM, kolagén

U väčšiny psov však nestačí – **ochorenie je progresívne.**

♦ Chirurgická (štandardná voľba) FEMORAL HEAD OSTEOTOMY (FHO)

– chirurgické odstránenie hlavice stehennej kosti. Tým sa eliminuje bolesť spôsobená trením deformovanej kosti o jamku. Vytvorí sa tzv. „falošný kĺb“ z okolitého mäkkého tkaniva, ktorý poskytuje dostatočnú pohyblivosť bez bolesti.

Výsledky: malé psy, ako yorkšíri, majú po FHO výbornú schopnosť adaptácie – často úplne bez známkov obmedzenia.

Rehabilitácia: kľúčová je fyzioterapia, masáže a správne cvičenie.

Cena zákroku: 500–900 € (závisí od kliniky a rozsahu)

Prognóza

- Veľmi dobrá po operácii, najmä u malých plemien
- Psy môžu žiť plnohodnotne bez bolesti a výrazného obmedzenia
- Pri neliečení dochádza k progresívnej bolesti a zhoršeniu kvality života

Prevenencia a chovateľská zodpovednosť

- Dedičný faktor – psy s výskytom LCP v rodine sa nesmú používať na ďalší chov
- V zodpovedných chovoch sa pozorne sleduje vývoj mláďat a vylučujú sa jedince s ortopedickými problémami
- Vyhýbať sa množiteľom, ktorí netestujú svoje psy

Legg-Calvé-Perthesova choroba je vážne, ale liečiteľné ortopedické ochorenie, ktoré často postihuje mladých yorkšírov. Vďaka včasnej diagnostike a chirurgickému zákroku môžu psíky opäť žiť bez bolesti. Ak si všimnete u mladého yorkšíra náhle krívanie alebo držanie nohy vo vzduchu – neváhajte a vyhľadajte veterinára.

Dysplázia bedrového kĺbu u psov

(Hip Dysplasia / HD)

Čo je to dysplázia bedrového kĺbu?

Dysplázia bedrového kĺbu je vývojová porucha, pri ktorej dochádza k nesprávnemu vývinu bedrového kĺbu – teda spoju medzi hlavicou stehennej kosti (femur) a jamkou panvovej kosti (acetabulum). Výsledkom je uvoľnený, nestabilný kĺb, ktorý sa opotrebúva rýchlejšie než zdravý a vedie k chronickej bolesti, artróze a obmedzeniu pohybu.

Ktoré psy postihuje dysplázia najčastejšie?

- Častejšie u stredných a veľkých plemien (nemecký ovčiak, labrador, rotvajler),
- **ALE:** výnimkou nie sú ani malé plemená vrátane Yorkshire teriérov.
- Príznaky sa objavujú už vo veku 4–12 mesiacov, niekedy neskôr.
- Choroba môže byť jednostranná alebo obojstranná.

Príčiny vzniku dysplázie

Dysplázia je multifaktoriálne ochorenie – to znamená, že vzniká kombináciou viacerých faktorov:

Genetika:

- Primárna príčina.
- Psy s dyspláziou nesmú byť použité na ďalší chov.

Rýchly rast:

- Najmä u šteňaťa s nadmerným príjmom kalórií alebo bielkovín.

Nadváha:

- Zvyšuje záťaž na kĺby počas rastu.

Nevhodný pohyb:

- Príliš intenzívne cvičenie, skákanie, schody alebo klzké podlahy.

Príznaky, ktoré si môže všimnúť majiteľ

- Krívanie alebo neistá chôdza na zadné nohy
- „Zajačí skok“ – pes posúva zadné nohy naraz
- Neochota skákať, behať alebo vstávať
- Bolesť pri dotyku zadných končatín
- Svalová atrofia (stenčenie) stehien
- V pokročilom štádiu: artróza, stuhnutosť, zmena chôdze

! Pozor: Nie každý pes s dyspláziou vykazuje výrazné príznaky. Choroba sa môže rozvinúť potichu a prejaviť sa až v staršom veku.

Diagnostika u veterinára

- Klinické ortopedické vyšetrenie – zistenie bolesti, pohyblivosti a stability kĺbu.
- RTG (röntgen) v špeciálnej pozícii – potvrdí rozsah deformácie a zmeny v jamke a hlavici.
- V ťažších prípadoch sa robí aj CT alebo artroskopia.

Možnosti liečby

Konzervatívna liečba:

Vhodná pri miernom priebehu alebo u starších psov:

- Protizápalové lieky (NSAID) – tlmia bolesť a zápal
- Kĺbová výživa – glukosamín, chondroitín, MSM, kolagén, omega-3
- Kontrola hmotnosti – redukcia váhy výrazne znižuje bolesť
- Fyzioterapia a plávanie – spevňujú svaly okolo kĺbu
- Ortopedické podložky, postroje, špeciálne peľechy

Chirurgická liečba:

Používa sa pri ťažších formách, mladých psoch alebo v prípade rýchlej progresie:

1. Juvenilná symfyziódéza panvy (JPS) – len u mladých šteniat
2. DPO/TPO – otočenie jamky pre lepší kontakt s hlavicou
3. FHO (femoral head ostectomy) – odstránenie hlavice stehennej kosti
4. – vhodné najmä pre malé plemená ako yorkšír, s výbornými výsledkami
5. Totálna endoprotéza (TEP) – výmena celého kĺbu umelým (náročná a drahá)

Prognóza a život so psom s dyspláziou

- U miernych foriem a správnej starostlivosti môže pes žiť plnohodnotný život.
- Po operáciách, najmä FHO, sa malé psy veľmi dobre adaptujú.
- Dôležité je kontrolovať pohyb, hmotnosť, podávať výživu a sledovať zmeny.

Prevencia a chovateľská zodpovednosť

- Vyradovanie jedincov s dyspláziou z chovu
- RTG vyšetrenie u všetkých chovných psov – u yorkšírov dobrovoľné, ale veľmi odporúčané
- Kvalitná strava, prispôsobený pohyb a kontrola váhy u šteniat

Dysplázia bedrového kĺbu nie je len problémom veľkých plemien – môže potichu postihnúť aj yorkšírov, najmä pri genetickej predispozícii alebo chybách v raste.

Pri včasnom zachytení a správnej starostlivosti môže pes prežiť šťastný a aktívny život bez bolesti.

Artróza u psov

(degeneratívne ochorenie kĺbov)

Čo je artróza?

Artróza (osteoartróza, degeneratívne ochorenie kĺbov) je chronické a postupne sa zhoršujúce ochorenie pohybového aparátu, pri ktorom dochádza k poškodeniu kĺbovej chrupavky, zhrubnutiu kostí okolo kĺbu a zápalu okolitých mäkkých tkanív.

Toto ochorenie nepostihuje len starších psov – vzniknúť môže aj ako dôsledok iných problémov, ako sú dysplázia, luxácia pately, úraz, obezita či opotrebovanie po nadmernej námahe.

Ktoré psy sú najviac ohrozené?

- Starší psy – častejšie po 7. roku veku
- Psy po úrazoch alebo s vrodenými poruchami kĺbov (napr. dysplázia, luxácia)
- Malé plemená, ako Yorkshire teriér, ktoré žijú dlhšie a môžu artrózu rozvinúť v pokročilom veku
- Psy s nadváhou – každé kilo navyše preťažuje pohybový aparát

Ako artróza vzniká?

Artróza vzniká najčastejšie ako dôsledok:

- opotrebenia kĺbu vekom (primárna artróza),
- alebo ako dôsledok iného ochorenia kĺbu (sekundárna artróza), napr. luxácie pately, dysplázie, zlomeniny.

Zmeny prebiehajú takto:

1. Poškodenie chrupavky → zníženie pružnosti → strata ochrany
2. Zápal kĺbového puzdra → bolesť, opuch
3. Reakcia kostného tkaniva → tvorba kostných výrastkov (osteofytov)
4. Obmedzená pohyblivosť → bolesť, strnulosť, atrofia svalstva

Príznaky artrózy u psov

- Tuhosť a strnulosť po prebudení (zvlášť ráno)
- Krívanie, najmä po záťaži
- Znížená chuť do pohybu – odmietanie chôdze, výbehu, skákania
- Zmena správania – podráždenosť, vyhýbanie sa dotyku
- Bolesť pri pohybe alebo manipulácii s končatinou
- Atrfia svalstva v okolí postihnutého kĺbu
- V pokročilých štádiách: viditeľné zhrubnutie kĺbu, úplná neochota pohybu

Yorkšírci **zvyknú bolesť znášať ticho**, preto je dôležité pozorne si všímať zmeny v pohybe a nálade.

Ako sa diagnostikuje?

- Ortopedické vyšetrenie – posúdenie pohyblivosti, bolesti, opuchu
- RTG (röntgen) – ukáže zúženie kĺbovej štrbiny, osteofyty, zmeny v kostiach
- Pri potrebe: artroskopia alebo pokročilé zobrazovacie metódy (CT, MRI)

Liečba a zvládanie artrózy

Artróza je nevyliciteľná, ale jej prejavy možno výrazne zmierniť. Cieľom liečby je: znižovať bolesť, zlepšovať kvalitu života a spomaliť progresiu ochorenia.

◆ 1. Konzervatívna liečba:

- NSAID – nesteroidné protizápalové lieky (len pod dohľadom veterinára)
- Chondroprotektíva – glukosamín, chondroitín, MSM, kolagén typu II, kyselina hyalurónová
- Omega-3 mastné kyseliny – prirodzený protizápalový účinok
- Fyzioterapia a rehabilitácia – jemné cvičenie, masáže, magnetoterapia, plávanie
- Kontrola hmotnosti – kľúčový faktor, najmä u seniorov
- Ortopedické podložky a pelechý, vyvýšené misky, protišmykové povrchy
- Prírodné doplnky – boswellia, kurkuma, zelený čaj (po konzultácii)

◆ 2. Chirurgická liečba:

- V závažných prípadoch môže byť indikovaná:
 - Artroplastika – úprava kĺbových povrchov
 - FHO (odstránenie hlavice femuru) – u malých plemien
 - Totálna endoprotéza (TEP) – výmena celého kĺbu, najmä u veľkých plemien

Prevencia alebo oddialenie artrózy

- Podpora zdravého vývoja u šteniat – vhodná výživa, primeraná záťaž
- Včasná liečba iných ochorení kĺbov – dysplázia, luxácia, úrazy
- Doplnky výživy od mladosti, najmä u plemien s predispozíciou
- Pravidelný a šetrný pohyb – udržiava svalstvo a pohyblivosť
- Vyhýbanie sa skákaniu z výšky a kĺzavým povrchom
- Kontrola hmotnosti počas celého života psa

Artróza je chronické a bolestivé ochorenie, ktoré môže postihnúť aj tak malé a elegantné plemeno ako Yorkshire teriér. Vďaka pokročilej diagnostike, vhodnej liečbe, výžive a podpore však môže pes s artrózou prežiť plnohodnotný, aktívny a šťastný život. Kľúčom je včasná reakcia, pozorovanie príznakov a dlhodobá spolupráca s veterinárom.

Ruptúra väzov u psov

(najčastejšie predný skrížený väz v kolene)

Čo je to ruptúra väzov?

Ruptúra väzov znamená pretrhnutie väzivového tkaniva, ktoré slúži na stabilizáciu kĺbov počas pohybu. U psov je najčastejšie postihnutý predný skrížený väz v kolennom kĺbe – známy aj ako CCL (cranial cruciate ligament).

Je to jeden z najčastejších ortopedických problémov u psov, ktorý spôsobuje náhle krívanie, bolesť a nestabilitu v kolene. U malých plemien, ako je Yorkshire teriér, môže byť nástup menej dramatický ako u veľkých plemien, no následky sú rovnaké – bez liečby vedú k trvalému poškodeniu kĺbu.

Ktoré väzy sú najčastejšie postihnuté?

- Predný skrížený väz kolena (CCL) – najčastejšia forma
- Zadný skrížený väz – menej častý
- Postranné kolenné väzy – napr. pri úrazoch a dislokáciách
- V menšej miere aj väzy v lakti, ramene či členku

Prečo dochádza k ruptúre CCL?

Možné príčiny:

- Náhly pohyb alebo otočenie kĺbu (napr. pri skoku alebo hraní)
- Dlhodobé mikrotraumy a oslabovanie väzu – najmä pri nadváhe alebo zlom postavení končatín
- Dedičná predispozícia
- Oslabené svaly a kĺby – hlavne u málo aktívnych alebo starnúcich psov
- Kombinácia vyššie uvedeného – väz môže časom "odchádzať", až dôjde k jeho prasknutiu

Príznaky ruptúry väzu

- Náhle krívanie na zadnú nohu – pes ju môže úplne odľahčiť
- Zodvihnutie nohy pri chôdzi alebo státi
- Neschopnosť oprieť sa o končatinu po záťaži alebo skoku
- Bolesť pri dotyku kolena
- Nestabilita v kolennom kĺbe – tzv. "zásuvkový pohyb", ktorý zistí veterinár
- V neskoršej fáze: atrofia svalov, chronická bolesť, artróza

! Ruptúra môže byť úplná alebo čiastočná. Čiastočné pretrhnutie môže byť nenápadné a pes sa tvári, že „len trošku kríva“, čo vedie k dlhodobému poškodzovaniu kĺbu.

Diagnostika

- Ortopedické vyšetrenie – špeciálne testy na zistenie zásuvkového pohybu
- Palpácia, porovnanie oboch nôh
- RTG – neukáže priamo väz, ale identifikuje opuch, zápal, artrózu
- Ultrazvuk alebo artroskopia – pri neistých prípadoch

Liečba: závisí od veľkosti psa, veku a stupňa poškodenia

◆ **Konzervatívna liečba:**

(vhodná skôr len u veľmi malých plemien alebo pri čiastočnom poškodení)

- Obmedzenie pohybu na niekoľko týždňov
- Protizápalové lieky a analgetiká (NSAID)
- Chondroprotektíva a výživa pre väzy a kĺby
- Fyzioterapia – jemné cvičenie a spevnenie svalstva
- Nosenie ortézy (v niektorých prípadoch)

! Ale pozor – pri väčšine psov a úplnej ruptúre väzu sa bez operácie stav nezlepší!

Chirurgická liečba:

Je zlatým štandardom pri úplnej alebo nestabilnej ruptúre:

1. **Extracapsulárna stabilizácia (tight rope metóda)**

- najčastejšie u malých plemien, používa sa syntetické vlákno na stabilizáciu kolena

2. **TPLO (Tibial Plateau Leveling Osteotomy)**

- používa sa viac u stredných a veľkých plemien, úprava sklonu kosti

3. **TTA (Tibial Tuberosity Advancement)**

- alternatívna metóda operácie hlavne u väčších plemien

Cena operácie pre malé plemeno (tight rope): cca 500 – 800 €

Rehabilitácia po operácii

- Obmedzený pohyb na 4–6 týždňov (kludový režim)
- Postupné zvyšovanie záťaže
- Fyzioterapia, magnetoterapia, plávanie
- Kontrola hmotnosti a kĺbovej výživy počas celého života

Prognóza

- Výborná pri operácii a správnej rehabilitácii
- Malé plemená, ako yorkšír, sa rýchlo adaptujú
- Pri neliečení vzniká trvalé poškodenie kĺbu a artróza

Ruptúra väzov je bolestivé a potenciálne trvalo poškodzujúce ochorenie kolena, ktoré si vyžaduje rýchlu diagnostiku a rozhodnutie o liečbe. U yorkšírov sa dá vďaka ich nízkej hmotnosti a dobrej adaptabilite dosiahnuť vynikajúci výsledok, pokiaľ sa problém zachytí včas a zvolí sa vhodný postup.

Skolióza a deformácie chrbtice

(genetické alebo vývojové ochorenia chrbtice)

Čo je skolióza a aké sú deformácie chrbtice u psa?

Skolióza je trvalé zakrivenie chrbtice do strany – buď v tvare „C“ alebo „S“.

Ide o abnormálnu laterálnu (bočnú) odchýlku chrbtice, ktorá sa môže objaviť samostatne alebo spolu s inými deformáciami.

Okrem skoliózy sa u psov môžu objaviť aj ďalšie typy deformácií chrbtice:

- Kyfóza – nadmerné zakrivenie chrbtice smerom nahor (hrb)
- Lordóza – nadmerné prehnutie smerom nadol (prechod panvy a bedier)
- Spondylóza deformans – degeneratívne zmeny s tvorbou kostných mostíkov
- Hemivertebrae (polovičné stavce) – vrodené deformácie stavcov najmä u malých a brachycefalických plemien

Ktoré psy sú ohrozené?

- Yorkshire teriér – skolióza a deformity sa vyskytujú zriedkavo, ale sú popísané
- Trpasličie plemená – častejšie deformácie kvôli kratším a mäkším kostiam
- Plemená s genetickým sklonom k hemivertebrae – francúzsky buldoček, mops, bostonský teriér
- Psíky po úraze, páde, nešetrnej manipulácii v šteňacom veku

Príčiny skoliózy a deformácií

Skolióza a iné deformácie môžu byť:

1. Vrodené (genetické)

- Chybný vývoj stavcov počas embryonálneho vývoja
- Prítomnosť zle tvarovaných alebo zrastených stavcov
- Často spojené s inými anomáliami (srdce, miecha, močové cesty)

2. Vývojové

- Vznikajú počas rastu, ak sú kosti nesprávne zaťažované
- Dlhodobý nerovnomerný tlak na chrbticu (napr. pri poškodení panvy, končatiny, skrátenej nohe)

3. Získané

- Po úraze (pád, zrazenie, zápal)
- Po ochorení miechy (napr. diskopatia, zápaly)
- Po amputácii alebo neprimeranom pohybe pri dysplázii, luxácii atď.

Príznaky skoliózy a deformácií chrbtice

- Viditeľné zakrivenie chrbtice (na bok, hrb, prehnutie)
- Neistý alebo nekoordinovaný pohyb zadných nôh
- Krívanie alebo neprirodzený postoj pri chôdzi/státí
- Atrofia svalov na jednej strane
- Bolestivé reakcie pri dotyku alebo pri pohybe
- Ťažkosti s chôdzou po schodoch alebo vstávaním
- V pokročilých prípadoch: inkontinencia, ochrnutie, apatia

! U psov sa príznaky môžu objaviť nenápadne a rozvíjať sa pomaly.

Diagnostika

- Ortopedické a neurologické vyšetrenie
- RTG (röntgen) – ukáže zakrivenie, deformácie stavcov, prítomnosť osteofytov
- CT alebo MRI – pri podozrení na poškodenie miechy alebo kompresiu
- Myelografia – kontrastná látka ukazuje poškodenie nervových dráh
- Vyšetrenie krvného obrazu – vylúčenie zápalových ochorení

Možnosti liečby

Liečba závisí od rozsahu a závažnosti deformácie:

◆ Konzervatívna liečba:

- Fyzioterapia, rehabilitácia, masáže
- Podpora svalstva okolo chrbtice
- Chondroprotektíva a doplnky výživy (glukosamín, MSM, omega-3)
- Ortopedické matrace, podložky
- Protišmykové podlahy, rampy namiesto schodov
- NSAID (protizápalové lieky) – ak je prítomná bolesť

◆ Chirurgická liečba:

- U veľmi vážnych prípadov alebo ak deformácia spôsobuje kompresiu miechy
- Stabilizácia chrbtice implantátmi alebo odstránenie poškodeného stavca
- Výsledok závisí od rozsahu poškodenia a veku psa

Prognóza

- Mierne skoliózy bez neurologických príznakov môžu byť zvládnuté bez operácie
- Pokročilé prípady s poškodením miechy majú komplikovanejšiu prognózu
- U malých plemien, ktoré sú aktívne, ale ľahké (napr. yorkšír), sa často podarí udržať kvalitu života veľmi dobrú aj bez operácie, s podporou výživy a rehabilitácie

Prevenencia a odporúčania

- Chovná selekcia – vyradiť jedince s vrodenými deformáciami chrbtice
- Bezpečné prostredie pre šteňatá – žiadne skákanie z výšky, kĺzavé podlahy
- Správna výživa počas rastu – neprekrmovať, zabezpečiť rovnomerný vývoj
- Kontrola pohybu – pozor na pád z náručia, zo schodov, na leštených podlahách
- Včasná návšteva veterinára pri akomkoľvek zvláštnom pohybe alebo držaní tela

Skolióza a iné deformácie chrbtice môžu psíkom zmeniť kvalitu života – no pri včasnej diagnostike, cielenej terapii a správnej starostlivosti je možné dosiahnuť výborné výsledky.

U yorkšírov, ktorí majú dlhý vek dožitia, je dôležité sledovať postoj, symetriu tela a pohyb, a v prípade pochybností neváhať konzultovať ortopéda alebo neurológa.

Doplnky výživy na pohybový aparát pre psov

(klby, väzy, chrupavky, šľachy)

Doplnky výživy sú kľúčové najmä pri:

- **prevencii** (u mladých a aktívnych psov)
- **liečbe** ochorení kĺbov (luxácia, artróza, dysplázia)
- **regenerácii** po operácii
- **senioroch** a plemenách so sklonom k ortopedickým problémom

● Alavis 5 Mini

Zameranie: Kĺby, väzy, chrupavky – pre malé plemená

Účinné látky: MSM, glukosamín sulfát, chondroitín sulfát, kolagén typu I a II

Cena: cca 22–28 € / 90 tabliet

Dávkovanie: 1 tableta na 5 kg denne (yorkšír zvyčajne ½ tablety)

Dostupnosť: Lekárne, vet. kliniky, Mall, Alza, Pilulka

Vhodné pri luxácii pately, po operácii aj ako prevencia u aktívnych psov.

● Canvit Chondro Maxi / Canvit Chondro Super

Zameranie: Kĺby, väzy, šľachy – pre psov všetkých veľkostí

Účinné látky: Glukosamín, chondroitín, MSM, kyselina hyalurónová, vitamín C

Cena:

- Chondro Maxi 230 g – cca 18–20 €
- Chondro Super 230 g – cca 25–30 €
- **Dávkovanie:** cca 1–2 g na 5 kg váhy denne
- **Dostupnosť:** Zoohit.sk, PetCenter, Heureka

Chondro Super je vhodný pri artróze a pooperačnej starostlivosti.

● Movoflex Soft Chews

Zameranie: Kĺby, mobilita, zápal – výnimočne chutné pamlsky

Účinné látky: kolagén typu II, hyaluronát sodný, Boswellia, omega-3, astaxantín

Cena: cca 36–42 € / 60 žuvacích pamlskov

Dávkovanie: 1 pamlsek denne do 15 kg

Dostupnosť: Vet. kliniky, internet (zoohit.sk, lekarendoma.sk)

Bez glukosamínu – vhodné pre psov s citlivým trávením.

● Geloren Dog Mini

Zameranie: Chrupavky, šľachy, kĺby – vo forme kociek

Účinné látky: kolagén, kyselina hyalurónová, chondroitín

Cena: cca 20–25 € / 60 kociek

Dávkovanie: 1–2 kocky denne (do 10 kg)

Dostupnosť: Lekárne, e-shopy, PetExpert, Petissimo

Psíky ho dobre prijímajú, vhodné aj pri počínajúcej artróze.

● Animal Flexi Dog (VetFood)

Zameranie: Komplexná starostlivosť o pohybový aparát

Účinné látky: MSM, glukosamín, chondroitín, kurkuma, zinok, kolagén, selén

Cena: cca 25–32 € / 60 kapsúl

Dávkovanie: 1 kapsula denne do 10 kg

Dostupnosť: vetshops.sk, veterinar.sk

Obsahuje aj antioxidanty a protizápalové byliny – výborný pre seniorov.

● Reico – Gelenk-Vital (pre tých, čo uprednostňujú prírodné riešenia)

Zameranie: Podpora kĺbov a regenerácia pohybového aparátu

Účinné látky: zelený mušľový prášok, kolagén, bylinky, minerály

Cena: cca 27–30 € / 250 g

Dávkovanie: 1 odmerka denne do 10 kg

Dostupnosť: U autorizovaných poradcov Reico (napr. Jana Dobrotová)

Prírodný produkt bez chemických prísad, obľúbený u eko-majiteľov.

Zápal spojiviek u psa (konjunktivitída)

(časté očné ochorenie u malých plemien)

Čo je konjunktivitída?

Konjunktivitída je zápal spojivky – tenkej sliznice, ktorá pokrýva vnútorný povrch viečok a časť očnej gule. Táto membrána má ochrannú, zvlhčujúcu a imunitnú funkciu.

Pri zápale dochádza k jej začervenaniu, opuchu, zvýšenej produkcii výtoku a podráždeniu oka.

Môže postihnúť jedno alebo obe oči, a ak sa nelieči, môže viesť k zhoršeniu zraku alebo poškodeniu rohovky.

Ktoré psy sú náchylné?

- Yorkshire teriéri – kvôli dlhým chlpom v okolí očí a citlivosti na prach, vietor, chemikálie
- Malé plemená s bohatou tvárovou srstou
- Psy s výhrezom slznej žľazy, suchým okom, alergiami alebo častým slzením
- Šteňatá – so slabším imunitným systémom

Príčiny konjunktivitídy

1. Dráždivé faktory (neinfekčné):

- Prievan, vietor alebo prach
- Kozmetika, parfumy, šampóny
- Zlé zastrihnutie chlpov okolo očí
- Zvieratá spia pri otvorenom okne, ventilátore, klimatizácii

2. Alergická reakcia:

- Peľ, roztoče, tráva, potraviny
- Sezónne svrbenie, slzenie, kýchanie často súčasťou

3. Infekcia:

- Bakteriálna (napr. stafylokok, streptokok)
- Virová (psinka, herpesvírus) – častejšia u mladých psov
- Menej často – kvasinková, chlamýdiová

4. Mechanické poškodenie:

- Cudzie teleso (napr. tráva, špina, vlastný chlpy)
- Poranenie, škrabnutie pazúrom
- Entropium (vchlípené viečko), distichiáza (zlé riasy)

Príznaky zápalu spojiviek

- Začervenanie, opuchnuté viečka
- Nadmerné slzenie alebo suchosť (podľa typu)
- Hnisavý alebo vodnatý výtok z oka
- Trenie oka labkou alebo o nábytok
- Žmúrenie, citlivosť na svetlo
- Zmeny v správaní – pes sa môže javiť unavený, podráždený

Diagnostika

Veterinár posúdi stav oka a:

- vyhodnotí typ výtoku (číry, žltý, zelený)
- urobí Schirmerov test (slzivosť)
- Fluoresceínový test – na vylúčenie poranenia rohovky
- prípadne mikrobiologické vyšetrenie sekrétu

Liečba závisí od príčiny a závažnosti:

♦ Neinfekčná / alergická forma:

- Očné kvapky bez antibiotík – zvlhčujúce (tzv. umelé slzy)
- Antihistaminiká / protizápalové kvapky (len na odporúčanie veterinára)
- Oplach očí roztokom NaCl alebo borovou vodou
- Obmedzenie alergénov (prach, parfumy, čistiace prostriedky)

♦ Infekčná forma:

- Očné kvapky alebo masti s antibiotikami (napr. Maxitrol, Tobradex, Oftaquix)
- V prípade vírusu podporná terapia a vitamíny

Liečba trvá zvyčajne 7–10 dní, pričom prvé zlepšenie sa dostaví do 2–3 dní.

V prípade výtoku z oboch očí alebo horúčok treba vylúčiť systémové ochorenie (napr. psinka).

Domáca starostlivosť

- Denne jemne vyčistiť okolie oka – gázou namočenou v borovej vode alebo fyziologickom roztoku
- Zastrihnúť a udržiavať chlpy okolo očí
- Nedovoliť psovi škrabať sa labkou
- Nepoužívať ľudské očné kvapky! (napr. Ophthalmo-septonex môže dráždiť)
- Dodržiavať dĺžku liečby aj po ústupe príznakov

Prevencia zápalu spojiviek

- Vyhýbajte sa prievanu (otvorené okno v aute, ventilátor)
- Udržujte okolie očí čisté a suché
- Zastrihávajte chlpy pred očami
- Nepoužívajte kozmetiku alebo parfumy v blízkosti psa
- Nezdieľajte uteráky alebo kvapky medzi psami

Zápal spojiviek je častý, no dobre liečiteľný problém, ak je včas rozpoznaný a správne liečený.

Najmä u yorkšírov, kde oči zatieňuje dlhá srst', je pravidelná hygiena a prevencia kľúčová.

Ak sa výtok zhoršuje, je zelený alebo pretrváva viac ako 3 dni – navštívte veterinára.

Prípravky voľne predajné, vhodné pri miernych stavoch:

OFTAL borová voda (Bioveta) - Očný výplach / dezinfekcia

OphtalVet (Dr. Pet) - Prírodné kvapky

Iris Clean (Virbac) - Jemný roztok na čistenie

PhytoVet Tear Stain - Na čistenie slzného kanála

Regefluid / Hyal-Drop Vet - Očné zvlhčovače

Katarakta (šedý zákal) u psov

(degeneratívne očné ochorenie s vplyvom na zrak)

Čo je katarakta?

Katarakta, známa aj ako šedý zákal, je ochorenie, pri ktorom dochádza k zakaleniu šošovky oka. Normálne je šošovka číra a prepúšťa svetlo na sietnicu. Pri katarakte sa šošovka zakalí, čím sa znižuje množstvo svetla, ktoré prechádza do oka, a výsledkom je zhoršené alebo úplne stratené videnie.

Katarakta môže postihnúť jedno alebo obe oči a jej priebeh môže byť pomalý (chronický) alebo rýchly (akútny).

Kedy vzniká?

- Vrodená – zistená u šteniat, genetická vada (zriedkavá)
- Juvenilná – u mladých psov, často dedičná
- Senilná / vekom podmienená – najčastejší typ, objavuje sa po 7. roku veku
- Sekundárna – ako dôsledok iného ochorenia (napr. cukrovky, úrazu, zápalu oka)

Ktoré psy sú náchylné?

- Yorkshire teriér – predispozícia najmä k vekom podmienenej a genetickej forme
- Psy s genetickou predispozíciou (kavalier, pudel, husky, labrador)
- Psy s diabetom (cukrovkou) – často sa u nich katarakta vyvíja veľmi rýchlo
- Seniori – prirodzené starnutie šošovky, podobne ako u ľudí

Príznaky katarakty

- Zákal v oku – biela, mliečna alebo sivá šošovka, niekedy s perleťovým leskom
- Pes naráža do predmetov, najmä v slabom svetle
- Zníženie aktivity a orientácie v priestore
- Neistý krok, odmietanie chôdze po schodoch, neochota ísť von večer
- Zmena v správaní – úzkosť, znížená sebadôvera, menej spontánnosti
- V pokročilých štádiách: úplná slepota

! Nie každý zákal znamená kataraktu – niekedy ide len o tzv. nukleárnu sklerózu (fyziologické zahustenie jadra šošovky u seniorov), ktorá nespôsobuje slepotu.

Diagnostika

Veterinár (ideálne oftalmológ) vykoná:

- Očné vyšetrenie oftalmoskopom / štrbinovou lampou
- Test reakcie na svetlo a orientáciu
- Diferenciáciu medzi kataraktou a inými zákalmi (skleróza, zápal, krvácanie)
- V prípade chirurgického zákroku: ultrazvuk oka a meranie vnútroočného tlaku

Liečba

Katarakta nie je liečiteľná liekmi – jedinou účinnou metódou je chirurgické odstránenie šošovky.

Chirurgická liečba – fakoemulzifikácia

- Ultrazvukové rozbitie zakalenej šošovky a vloženie umelého implantátu
- Výsledky: až 90–95 % úspešnosť, pes opäť vidí
- Narkóza, odborný zákrok – vykonávajú špecializovaní veterinárni oftalmológovia

Cena operácie: cca 700–1300 € za jedno oko

– cena sa líši podľa pracoviska, nutnosti predoperačného vyšetrenia a typu implantátu

Podporná starostlivosť

- Očné kvapky pred a po zákroku – antibiotické, protizápalové, zvlhčujúce
- Prevencia zápalov (pokiaľ zákrok nie je možný): pravidelné čistenie očí, slzenie, výtok
- Ochrana zraku v noci a šere – nedávať psa do neznámeho prostredia
- Udržiavanie prostredia bez prekážok pre bezpečný pohyb

Prevencia a genetická zodpovednosť

- U chovateľov je dôležitý oftalmologický skríning rodičov pred zaradením do chovu
- Vylučovanie jedincov s dedičnou kataraktou z chovu
- Kontrola hladiny cukru v krvi, najmä u psov s predispozíciou na cukrovku
- Pravidelné prehliadky u seniorov po 6. roku života

Katarakta je závažné, ale dnes dobre riešiteľné ochorenie, ktoré výrazne ovplyvňuje kvalitu života psa. U yorkšírov, ktorí majú predispozíciu k senilnej forme, je dôležité včas si všímať zmeny v správaní, chôdzi a očnom vzhľade.

Ak sa zákal zhoršuje, zrak je oslabený a pes stráca istotu – vyhl'adajte veterinárneho oftalmológa, pretože čím skôr sa stav rieši, tým vyššia je úspešnosť liečby.

Entropium (vchlípené viečko) u psov

(bolestivý očný problém vyžadujúci chirurgické riešenie)

Čo je entropium?

Entropium je očná porucha, pri ktorej sa okraj očného viečka stáča dovnútra, takže riasami alebo kožou dráždi rohovku a spojivku oka. Tento stav spôsobuje bolesť, zápal, slzenie a môže viesť až k poškodeniu alebo vredom na rohovke, a v krajnom prípade k slepote.

Najčastejšie postihuje dolné viečko, ale môže sa objaviť aj na hornom, prípadne na oboch súčasne.

Ktoré psy sú postihnuté?

- Yorkshire teriér – nie je typicky predisponovaný, ale výnimočne sa môže vyskytnúť
- Plemená s prebytočnou kožou a krátkou papuľou: šarpej, buldog, čau-čau, kavalier
- Plemená s dlhým okom alebo vypuklými očami: baset, retriever, labrador
- Môže byť aj vrodené u šteniat (objaví sa po otvorení očí)
- Získané entropium sa môže vyskytnúť po úraze, zápale, jazve alebo pri slabosti svalstva viečka (u starších psov)

Príznaky entropia

- Slzenie oka, časté výtoky
- Žmúrenie, šúchanie oka labkou
- Zarudnutie oka a okolia
- Bolesť – pes sa vyhýba svetlu, je podráždený
- Zníženie aktivity alebo istoty v pohybe
- Matný alebo zakalený povrch rohovky
- Zhoršenie zraku
- V ťažkých prípadoch: vred rohovky, krvácanie, nekróza rohovky

Príčiny entropia

Vrodené (genetické):

- Vývojová porucha u šteniat (po 4.–6. týždni života)
- Dedičné v rámci plemena

Získané:

- Zápal oka – opuch môže otočiť viečko dovnútra
- Jazvy po úraze alebo chirurgii
- Slabosť tvárového nervu – najmä u starších psov
- Zvädnutie kože a pokles svalov v starobe

Diagnostika

- Očné vyšetrenie veterinárom
- Pozorovanie kontaktu rias s rohovkou
- Fluoresceínový test na zistenie vredov alebo poškodenia rohovky
- Vylúčenie iných príčin slzenia (cudzie teleso, infekcia)

Liečba

Konzervatívna (dočasne, len u šteniat):

- Očné masti s antibiotikami a zvlhčovačmi – na ochranu rohovky
- Dočasné vyrolovanie viečka šitím (tzv. „tacking“) – najmä u šteniat, ktoré rastú
- Prípadne použitie ochranného goliera, aby si pes neškriabal oko

Chirurgická (definitívna):

- Blefaroplastika – plastická úprava viečka: odstráni sa časť kože a viečko sa narovná
- Vykonáva sa v celkovej anestézii
- Dôležité: odhadnúť správny rozsah resekcie, aby nevznikol opačný problém – ektropium (viečko von)

Cena: 150–350 € za oko - (v závislosti od pracoviska, veľkosti psa a rozsahu korekcie)

Rekonvalescencia

- Ochranný golier na 10–14 dní
- Očné kvapky podľa ordinácie
- Obmedzenie pohybu, žiadne škrabanie
- Pravidelná kontrola – po 7 a 14 dňoch

Po operácii býva výrazné zlepšenie komfortu a ochrana zraku – pes opäť vidí jasne, bez bolesti.

Prevencia a chovateľská zodpovednosť

- Genetická forma je dedičná – psíky s entropiom by nemali byť zaradené do chovu
- Chovatelia by mali šteniatka kontrolovať už od 4. týždňa veku
- Majiteľ by mal sledovať:
 - – či šteňa žmúri, slzí
 - – či nevidno podráždenie alebo riasy v oku
- Nepoužívajte ľudské očné kvapky! – môžu spôsobiť vážne komplikácie

Entropium je síce bolestivé a vážne ochorenie, ale pri včasnom rozpoznaní a chirurgickom riešení sa dá úspešne zvládnuť.

Ak má váš psík časté výtoky, žmúri, trie si oko alebo mu rastú riasy proti rohovke – neváhajte a navštívte veterinára.

Distichiáza u psov

(rast nežiaducich rias spôsobujúcich podráždenie oka)

Čo je distichiáza?

Distichiáza je očné ochorenie, pri ktorom vyrastajú riasy z neobvyklých miest – konkrétne z okrajov viečok, kde sa normálne riasy nenachádzajú. Tieto nežiadúce riasy (distichie) môžu trieť o rohovku a spojivku, čím spôsobujú:

- podráždenie oka,
- slzenie,
- zápal,
- a pri dlhodobom kontakte aj vredy rohovky a poškodenie zraku.

Ktoré psy sú postihnuté?

- Yorkshire teriér – patrí medzi plemená, kde sa distichiáza objavuje častejšie
- Cavalier King Charles španiel, kokeršpaniel, shih-tzu, buldog, pudel
- Plemená s hustým ochlpením a výraznými očami
- Môže byť jednostranná alebo obojstranná

Distichiáza môže byť vrodená (genetická predispozícia) alebo získaná.

Príznaky distichiázy

- Chronické slzenie očí
- Žmúrenie, časté žmurkanie, trenie oka labkou
- Zarudnutie oka a viečok
- Citlivosť na svetlo (fotofóbia)
- Matný, podráždený alebo šedastý vzhľad rohovky
- Vredy rohovky v pokročilých prípadoch
- Zhoršenie zraku, nechutenstvo kvôli bolesti

U yorkšírov môže byť problém zhoršený tým, že majú jemné viečka a dlhú sršť, ktorá dráždi oko aj bez distichie.

Diagnostika

- Očné vyšetrenie štrbinovou lampou alebo lupou
- Fluoresceínový test – zistí prípadné poranenie rohovky
- Detekcia rias pod mikroskopom – distichie bývajú veľmi jemné a ťažko viditeľné voľným okom
- Vylúčenie iných príčin slzenia (entropium, cudzie teleso, infekcia)

Liečba

Liečba závisí od počtu a umiestnenia distichie a od závažnosti prejavov:

◆ Konzervatívna:

- Očné kvapky alebo gély s lubrikačným alebo protizápalovým účinkom – zmierňujú trenie
- Antibiotiká pri sekundárnej infekcii alebo poškodení rohovky
- Dočasné riešenie, najmä ak distichie nie sú výrazné alebo pes netrpí výraznými príznakmi

◆ Chirurgická / trvalá:

- Odstránenie rias pinzetou – len dočasné, dorastú do 2–4 týždňov
- Elektrodepilácia – zničenie korienka elektrickým prúdom
- Kryoterapia (zmrazenie) – trvalé odstránenie distichie, veľmi účinné
- Laserová terapia – presná a šetrná, ale drahšia
- Chirurgická resekcia viečka – ak je distichiáza rozsiahla

Cena zákrokov:

- Odstránenie rias: cca 30–60 €
- Kryoterapia: cca 150–250 € / oko
- Laser: cca 300–400 € / oko (len špecializované pracoviská)

Po zákroku

- Ochranný golier na 7–10 dní
- Očné kvapky a antibiotiká
- Obmedziť škrabanie oka
- Kontrola po 10–14 dňoch
- Riasy môžu zriedkavo dorásť – nutné opakovanie

Prevencia a chovateľská zodpovednosť

- Distichiáza je dedičná – psy s potvrdenou diagnózou by nemali byť zaradené do chovu
- Pri výbere šteniatka si všímajte oči rodičov a ich očné zdravotné certifikáty
- Pravidelne zastrihávať chlpy v okolí očí, ktorý môže zhoršiť dráždenie
- Pri pretrvávajúcom slzení alebo žmúrení – navštíviť veterinárneho oftalmológa

Distichiáza je neviditeľný, ale veľmi nepríjemný problém, ktorý môže dlhodobo znižovať kvalitu života psa.

Aj keď sa tvári nenápadne – chronické slzenie, žmúrenie alebo podráždenie si zaslúžia pozornosť, pretože neliečené riasy môžu poškodiť zrak.

U yorkšírov, ktorým sa často tvorí slzný výtok, treba vždy vylúčiť aj túto diagnózu.

PRA – Progresívna atrofia sietnice

(dedičná strata zraku u psov)

Čo je PRA?

Progresívna atrofia sietnice (PRA) je dedičné degeneratívne ochorenie oka, pri ktorom dochádza k postupnému odumieraniu svetlocitlivých buniek sietnice – tyčiniek a čapíkov. Výsledkom je strata zraku, ktorá sa zvyčajne začína nočnou slepotou a neskôr prechádza do úplnej slepoty, najčastejšie v oboch očiach súčasne.

Toto ochorenie nepostihuje samotné oko z vonkajšej strany – postihnuté psy môžu mať oči vizuálne zdravé a bez príznakov zápalu, čo často mátie majiteľ.

Ako PRA vzniká?

- Ide o genetické ochorenie, ktoré je dedičné a neinfekčné.
- Dedičnosť býva najčastejšie autozomálna recesívna – pes musí zdediť chybný gén od oboch rodičov.
- U niektorých plemien existujú aj dominantné alebo viazané formy (napr. na X chromozóme).
- Postihnutý jedinec ochorenie, nosič ochorenie neprejaví, ale odovzdáva gén ďalej.

Existuje viacero foriem PRA (rôzne typy postihnutia a veku nástupu), napr.:

- prcd-PRA (najčastejšia forma)
- rd1, rd2, rcd1, rcd3 – špecifické typy mutácií pre konkrétne plemená

Ktoré plemená sú postihnuté?

- Často: labrador, pudel, kokeršpaniel, golden retriever, špic, seter
- Zriedkavejšie: Yorkshire teriér, shih-tzu, maltézsky psík, čivava
- PRA môže byť prítomná v exotických a farebných variantoch (napr. merle), ak chovateľ nesleduje genetické zdravie

Príznaky PRA

- Postupná strata zraku, najskôr v tme:
- – pes sa v noci bojí, naráža do predmetov, váha pri schodoch
- Zhoršené videnie v šere a pri zmene svetla
- Postupné zhoršovanie videnia cez deň
- Rozšírené zrenice, ktoré nereagujú dobre na svetlo
- Zelenkastý alebo „sklenený“ odraz očí na svetle
- V pokročilom štádiu: úplná slepota

! Ochorenie je bezbolestné, takže pes zmenu vníma len správaním – nie plačom alebo bolestivými reakciami.

Diagnostika

- Veterinárne oftalmologické vyšetrenie – rozšírené zrenice, zmena fundusu
- ERG (elektroretinografia) – meria elektrickú aktivitu sietnice, potvrdenie diagnózy ešte pred klinickými príznakmi
- Genetický test (krv alebo výter z líca) – spoľahlivý spôsob detekcie nosičov a postihnutých jedincov
- Testovanie u šteniat od 8. týždňa, chovných psov pred zaradením do chovu

Liečba

PRA je neliečiteľná. Neexistuje žiadny liek, ktorý by dokázal zastaviť alebo zvrátiť degeneráciu sietnice.

Možno však podporiť kvalitu života psa a spomaliť progres prostredníctvom:

- Antioxidantov (vitamíny A, E, luteín, omega-3)
- Špeciálnych doplnkov stravy pre oči (napr. Ocuvite, Vision Complex Vet)
- Bezpečného a stabilného prostredia
- Výcviku orientácie podľa hlasu a zvuku
- Rehabilitačných pomôcok pre slepých psov

Život so slepým psom

- Psy sa na stratu zraku dobre adaptujú – najmä ak k nej dochádza pomaly
- Dôležité je nestresovať psa, nemeniť nábytok a rozloženie predmetov
- Pes si vytvorí "mentálnu mapu" priestoru
- Pomáha výcvik na sluchové povely, klikre, pachové značky
- Hračky s vôňou alebo zvukom udržiavajú aktívnu myseľ aj telo

Slepý pes môže byť šťastný a plnohodnotný spoločník, ak mu majiteľ rozumie a prispôsobí prostredie.

Prevencia a chovateľská zodpovednosť

- Zodpovedný chov = kombinovať iba jedincov bez génovej vady alebo s maximálne jedným nosičom

PRA je zákerné ochorenie – tiché, bezbolestné a pomaly postupujúce až k slepote.

No vďaka genetickému testovaniu, zodpovednému chovu a včasnému rozpoznaníu príznakov dnes vieme:

- ochorenie predvídať
- zamedziť jeho šíreniu
- a psovi aj v prípade slepoty zabezpečiť plnohodnotný a šťastný život

Syndróm suchého oka (Keratoconjunctivitis sicca – KCS)

(znížená tvorba slz, zápal spojiviek a rohovky)

Čo je syndróm suchého oka?

Keratoconjunctivitis sicca (KCS), známe aj ako syndróm suchého oka, je chronické očné ochorenie, pri ktorom dochádza k zníženej alebo úplne zastavenej tvorbe slz. Následkom toho je nedostatočné zvlhčovanie oka, čo vedie k podráždeniu, zápalu, bolestiam, a v pokročilých prípadoch aj k poškodeniu rohovky a strate zraku.

Funkcia slz

Slzný film je nevyhnutný na:

- hydratáciu a výživu rohovky
- ochranu pred infekciami, prachom a poškodením
- zvlhčenie spojivky
- odstránenie drobných nečistôt z povrchu oka

Pri nedostatku slz je oko vysušené, dráždené a náchylné na zápaly a poranenia.

Ktoré psy sú náchylné?

- Yorkshire teriér – náchylnosť popísaná, najmä vo vyššom veku
- Cavalier King Charles španiel, westík, shi-tzu, buldog, čivava
- Staršie psy (senilná forma)
- Psy po dlhodobej liečbe niektorými liekmi (napr. sulfonamidy)
- Psy po vírusových ochoreniach (napr. psinka)
- Autoimunitné ochorenia, ktoré napádajú slzné žľazy

Príznaky KCS

- Lepivý, hustý, zeleno-žltý výtok z oka
- Matný alebo zakalený povrch oka
- Časté žmúrenie, slzenie alebo naopak suché oko
- Začervenaná spojivka (chronický zápal)
- Zníženie lesku oka
- Zmeny v správaní – citlivosť na svetlo, nervozita, trenie oka labkou
- Vredy na rohovke – pri neliečení
- V pokročilých prípadoch: slepota a pigmentácia rohovky

! Ochorenie je bolestivé a dlhodobé, pes však nemusí prejavovať bolesť nápadne.

Diagnostika

Najspolahlivejší test:

Schirmerov test – papierový prúžok sa vloží pod viečko, ktorý meria množstvo slz za 1 minútu

- Normálna hodnota: > 15 mm/min
- Hodnota pod 10 mm = KCS
- Pod 5 mm = ťažká forma

Doplnkové vyšetrenia:

- Fluoresceínový test – zisťuje porušenie rohovky
- Vyšetrenie spojivky, viečok, slzného aparátu
- Stanovenie príčiny (autoimunita, lieky, vírus)

Liečba

Cieľom liečby je:

- stimulovať tvorbu slz
- udržiavať vlhkosť oka
- zabráňovať infekcii a poškodeniu rohovky

1. Imunomodulačné lieky:

- Cyklosporín (Optimmune) – naštartuje činnosť slzných žliaz
- Tacrolimus – alternatíva pri neúčinnosti cyklosporínu
- Podávajú sa dlhodobo až doživotne

2. Umelé slzy a zvlhčovače oka:

- OcuVet, Hyal-Drop Vet, Regefluid – na zvlhčenie a regeneráciu rohovky
- Používajú sa aj niekoľkokrát denne

3. Antibiotické kvapky alebo masti:

- Pri sekundárnej bakteriálnej infekcii

4. Podporné doplnky výživy:

- Omega-3 mastné kyseliny (napr. lososový olej)
- Vitamín A, E, luteín

5. Chirurgické riešenie (v krajnom prípade):

- Parotid duct transposition – slinný vývod sa presmeruje k oku, aby ho zvlhčoval
- Náročný zákrok, zriedkavo využívaný

Starostlivosť doma

- Pravidelné čistenie očí od výtoku – gázou a borovou vodou / NaCl
- Vyhýbanie sa prievanu, dymu a prachu
- Zastrihnutie srsti okolo očí
- Dôsledné dodržiavanie aplikácie liekov a kontrol
- Ochranný golier pri trení oka labkou

Orientačná cena liečby:

Schirmerov test 10–20 €

Optimmune (cyklosporín) 35–50 € / 3,5 g

Umelé slzy (kvapky/gély) 8–20 € / bal.

Antibiotiká / oftalmiká 10–25 €

Chirurgia (transpozícia vývodu) 300–600 €

Prognóza

- Chronické, doživotné ochorenie – nevy liečiteľné, ale dobre zvládnuteľné, ak sa lieči
- Bez liečby vedie k slepote a vážnemu poškodeniu oka
- Pri správnej starostlivosti si pes udrží pohodlie a funkčný zrak

Prevencia a genetika

- Niektoré formy KCS sú dedičné – psy postihnuté týmto ochorením by nemali byť zaradené do chovu
- Zodpovední chovatelia sledujú zdravotný stav očí rodičov
- Pri častom výskyte slzenia alebo sucha je vhodné psa preventívne vyšetriť

Syndróm suchého oka je tiché, ale veľmi bolestivé a závažné ochorenie, ktoré vyžaduje doživotnú starostlivosť a disciplínu. Vďaka modernej veterinárnej medicíne však pes môže žiť plnohodnotný a bezbolestný život, ak je správne diagnostikovaný a liečený.

Majitelia yorkšírov by mali byť na túto diagnózu pozorní – pravidelné čistenie očí a včasné zachytenie výtoku alebo zmien v správaní sú kľúčové.

Veterinárne očné prípravky pre psov

(kvapky, gély a masti – účinky, dávkovanie, dostupnosť)

● 1. Optimune 0,2% očná masť (cyklosporín)

- **Účel:** liečba syndrómu suchého oka (KCS), imunologická stimulácia slzných žliaz
- **Účinná látka:** cyklosporín A
- **Dávkovanie:** 1× – 2× denne do každého oka, dlhodobo až doživotne
- **Cena:** cca 35–50 € / 3,5 g
- **Predpis:** len na veterinárny predpis

Najpoužívanejší liek na KCS, pri zníženej tvorbe slz, bezpečný pri dlhodobom podávaní.

● Maxitrol očná masť / kvapky

- **Účel:** zápal spojivky, viečok, povrchové infekcie
- **Účinné látky:** neomycín + dexametazón + polymyxín B
- **Dávkovanie:** 2–4× denne 1 kvapka (alebo tenký pásik masti) do postihnutého oka
- **Cena:** cca 8–12 €
- **Predpis:** na predpis (humánny liek používaný aj u zvierat)

Pôsobí protizápalovo aj antibakteriálne. Nie je vhodný pri poranení rohovky!

● Oftaquix 5 mg/ml očné kvapky

- **Účel:** bakteriálne infekcie, zápal, výtok
- **Účinná látka:** levofloxacín (fluorochinolónové ATB)
- **Dávkovanie:** 1–2 kvapky každé 2–4 hodiny podľa pokynov
- **Cena:** cca 6–10 €
- **Predpis:** na predpis (humánny liek)

Vhodný na akútne bakteriálne zápal, dobre tolerovaný aj u malých psov.

● Hyal-Drop Vet gélové kvapky

- **Účel:** zvlhčenie pri suchých očiach, podráždenie, doplnok pri KCS
- **Účinná látka:** hyaluronát sodný 0,4%
- **Dávkovanie:** 2–6× denne podľa potreby
- **Cena:** cca 12–18 €
- **Predpis:** voľne predajné

Bez konzervantov, vhodné pri nosení ochranného goliera, po chirurgii alebo pri podráždení z vetra, prachu.

● Regefluid gél

- **Účel:** regenerácia rohovky, podpora hojenia, pri vredoch
- **Účinné látky:** dekspantenol, hyaluronát
- **Dávkovanie:** 2–4× denne do oka
- **Cena:** cca 10–13 €
- **Predpis:** voľne predajné

Obľúbený veterinárny gél, vhodný pri suchosti, operáciách alebo zápaloch.

● OFTAL borová voda (Bioveta)

- **Účel:** očná hygiena, výplach, mierne podráždenie, alergény
- **Zloženie:** kyselina boritá vo fyziologickom roztoku
- **Dávkovanie:** 1–3× denne na výplach alebo ako prevencia
- **Cena:** cca 3–5 € / 100 ml
- **Predpis:** voľne predajné

Vhodné na denné čistenie očí alebo ako prvá pomoc pri výtoku.

● OphtalVet (Dr. Pet)

- **Účel:** prírodné kvapky na mierne podráždenie, prevencia
- **Zloženie:** harmanček, šalvia, fenikel, kyselina boritá
- **Dávkovanie:** 2–3× denne
- **Cena:** cca 10–12 €
- **Predpis:** voľne predajné

Dobrá doplnok pri miernom slzení alebo prečistení očí po prechádzke.

● Iris Clean (Virbac)

- **Účel:** čistenie očí a okolia, slzných ciest
- **Zloženie:** jemné povrchovo aktívne látky, sorbitol
- **Dávkovanie:** podľa potreby, niekoľkokrát týždenne
- **Cena:** cca 10–14 €
- **Predpis:** voľne predajné

Jemný veterinárny čistič očí, vhodný na každodennú hygienu, najmä u yorkšírov s hustou srstou okolo očí.

✓ Praktické tipy

- Kvapky uchovávať v chlade (ak nie je uvedené inak).
- Po otvorení používať maximálne 4–6 týždňov, ak nie je predpísané dlhšie.
- Nepoužívať ľudské kvapky bez porady s veterinárom.
- Nikdy nekombinujte antibiotické kvapky s kortikoidmi, ak je podozrenie na poškodenie rohovky!

Zubný kameň a zápal ďasien (gingivitída)

– častý problém u yorkshirských teriéro a malých plemien

Čo je to zubný kameň a gingivitída?

Zubný kameň vzniká mineralizáciou zubného povlaku (plaku), ktorý sa tvorí na zuboch po každom krmení. Ak nie je pravidelne odstraňovaný (napr. žuvaním alebo čistením), stvrdne a vytvorí tvrdú, hnedú až čiernu usadeninu – najčastejšie na zadných stoličkách, pri ďasnách.

Zubný kameň **dráždi okolitú ďasnovú tkaninu**, čím vzniká **zápal ďasien (gingivitída)** – to znamená, že ďasná sú červené, opuchnuté, bolestivé a často krvácajú.

Ak sa problém nerieši, **zápal môže postúpiť hlbšie** do podporných štruktúr zuba – čo vedie k **parodontitíde**, uvoľneniu zubov, infekciám, bolestivosti a predčasnemu vypadávaniu zubov.

Prečo je to častý problém u yorkshirov?

Yorkshirský teriér, podobne ako iné malé plemená, má:

- **maličkú papuľku a úzky zubný oblúk** – zuby sú natlačené na seba, čo zvyšuje zachytávanie zvyškov potravy
- **dlhší život**, počas ktorého sa nahromadí viac zubného kameňa
- **jemnejšiu sliznicu a menšiu toleranciu na bolesť**
- **častejšie sa krmí mäksou stravou**, ktorá neobrusuje zuby ako surové kosti či tvrdé granuly

Zubný kameň sa u yorkshirov môže začať tvoriť **už od 1. – 2. roku života**, ak sa zuby nijako neošetrujú.

Príznaky zubného kameňa a zápalu ďasien

- Zápach z papule (halitóza)
- Žlté alebo hnedé povlaky na zuboch
- Červené, opuchnuté alebo krvácajúce ďasná
- Nepochota žuť alebo žuvanie len na jednej strane
- Úbytok chuti do jedla
- Pískanie pri žuvaní hračky alebo potravy
- Slintanie, lepkavé kútky papule
- Strata zubov v pokročilom štádiu

! Neliečená gingivitída môže viesť k **systémovým infekciám** – baktérie z ďasien sa môžu dostať krvou do **srdca, obličiek či pečene**.

Liečba

Veterinárne odstránenie zubného kameňa (ultrazvukom)

- zákrok v sedácii alebo celkovej anestézii
- odstránenie nánosov a zápalu
- cena sa na Slovensku pohybuje od 60 € do 150 € v závislosti od kliniky a rozsahu

Antibiotiká alebo antiseptické gély

- pri vážnejšom zápale alebo infekcii ďasien

Extrakcia zubov

- ak je zub uvoľnený alebo hnisavý

Prevencia

Najdôležitejšia je pravidelná domáca starostlivosť a správna výživa:

Čistenie zubov

- Ideálne každý deň, minimálne 2–3× týždenne
- Používajte špeciálne zubné kefky a pasty pre psov (napr. enzýmové pasty – nepenia, neškodia)

Dentálne pamlsky a prírodné žuvacie pomôcky

- Srnčie parožie, sušené hrtany, jelenie tyčinky
- Zdravé snacky (bez cukru a lepku) – podporujú mechanické čistenie

Doplnenie pitnej vody o zubnú ústnu vodu pre psov

- Pomáha znižovať tvorbu plaku (napr. Vet Aquadent)

Dentálne výživové doplnky

- Prášky do jedla (napr. PlaqueOff, Kelpa)
- Obsahujú morské riasy, ktoré obmedzujú tvorbu zubného kameňa

Zubný kameň je jeden z najčastejších problémov, ktoré riešim s novými majiteľmi. Mnohí netušia, ako rýchlo sa dokáže nahromadiť a ako veľmi psíka trápi. Preto už od šteniatka odporúčam zvykať na manipuláciu v papuli, pravidelne kontrolovať zuby a starať sa o ústnu hygienu.

Zdravé zuby nie sú len estetika – sú kľúčové pre celkové zdravie psa.

U yorkshira, ktorý sa dožíva vysokého veku, je **prevencia zubného kameňa a zápalu ďasien nevyhnutná**. Starostlivosť o zuby je prejavom lásky, zodpovednosti a rešpektu k životu Vášho psíka.

Parodontitída u psov

– vážne zápalové ochorenie ďasien a závesného aparátu zuba

Parodontitída **je chronické zápalové ochorenie tkanív**, ktoré obklopujú a podopierajú zuby – teda ďasien, väzov a čelústnej kosti. U psov, a najmä u malých plemien ako yorkshirský teriér, je to jedna z najčastejších príčin straty zubov. Začína ako nevinný zubný povlak a neliečená môže viesť k vážnym zdravotným komplikáciám.

Ako parodontitída vzniká?

Parodontitída je dôsledkom neliečeného zápalu ďasien (gingivitídy), ktorý spôsobuje zubný povlak – tenká vrstva baktérií a zvyškov potravy. Ak sa povlak pravidelne neodstraňuje čistením, mineralizuje sa na tvrdý zubný kameň. Ten potom dráždi ďasno a vyvoláva zápal, ktorý sa postupne rozširuje hlbšie – až k väzom, ktoré držia zub v čelusti.

Príznaky parodontitídy u psa:

- Zápach z papule (halitóza)
- Začervenané, opuchnuté alebo krvácajúce ďasná
- Ústup ďasna – zuby vyzerajú „dlhšie“
- Vypadávanie zubov alebo ich uvoľnenie
- Ťažkosti pri jedení, prežúvaní, odmietanie potravy
- Bolesť pri dotyku tlamy
- Slinenie, niekedy s prímiesou krvi

U yorkšírov je dôležité všímať si aj drobné zmeny v správaní – menšia chuť do jedla, neochota hrať sa hračkami alebo „šmýkanie“ tlamy o koberec môže signalizovať problém v ústach.

Možné následky neliečenej parodontitídy

- Trvalá strata zubov
- Deformácia čeluste
- Preniknutie infekcie do krvného obehu
- Zápal srdca (endokarditída), obličiek a pečene
- Chronická bolesť a zníženie kvality života

Liečba a riešenia

Veterinárna dentálna hygiena

- Ultrazvukové odstránenie zubného kameňa v celkovej anestézii
- Extrakcia (vytrhnutie) poškodených zubov

Liečba zápalu

- Antibiotiká podľa odporúčania veterinára
- Gély a výplachy na zmiernenie zápalu a podporu hojenia

Podpora domácej hygieny

- Pravidelné čistenie zubov kefkou a pastou pre psy
- Dentálne žuvacie hračky a tyčinky
- Veterinárne schválené výživové doplnky

Prevenca – základ úspechu

- **Denné čistenie zubov** – ideálne kefkou a špeciálnou pastou pre psy
- **Používanie doplnkov výživy** – napr. morská riasa kelpa, ktorá redukuje povlak
- **Pravidelné kontroly u veterinára**
- **Strava** – kvalitné granule pomáhajú mechanicky čistiť zuby
- **Bezpečné dentálne maškrtky** – s certifikátom VOHC (Veterinary Oral Health Council)

Yorkšíři – plemeno s predispozíciou

Yorkshirské teriéry majú malé čeľuste s hustým osadením zubov, čo praje hromadeniu povlaku a rýchlemu vzniku zápalov. Preto si ich majitelia musia dať obzvlášť záležať na zubnej hygiene od šteňacieho veku.

Parodontitída nie je len kozmetický problém – je to bolestivé a potenciálne nebezpečné ochorenie. Prevencia a pravidelná starostlivosť o zuby sú kľúčom k zdravému úsmevu vášho yorkšíra po celý život.

Výmena zubov

Oneskorená výmena zubov u psov – najčastejšie problémové sú mliečne špičáky

Výmena mliečnych zubov za trvalé je prirodzenou súčasťou rastu každého šteniatka. U yorkshirských teriérov sa však veľmi často stretávame s komplikáciou, ktorou je oneskorená alebo neúplná výmena zubov, najmä špičákov. Tento stav si vyžaduje zvýšenú pozornosť majiteľa a niekedy aj zákrok veterinára.

Kedy má prebiehať výmena zubov?

U väčšiny psov výmena mliečného chrupu za trvalý začína **okolo 3. až 4. mesiaca veku** a mala by byť ukončená približne do 7. mesiaca. **Mliečne špičáky** sú jedny z posledných, ktoré vypadávajú, a zároveň najčastejšie spôsobujú problémy.

Čo je oneskorená výmena zubov?

Oneskorená výmena znamená, že **trvalý zub už rastie**, no **mliečny zub neustupuje** a ostáva v čelusti. Vzniká tak **duplikácia – dva špičáky vedľa seba**, čo narúša vývoj čeluste, skus aj postavenie zubov.

Prečo je to problém?

Zubná preplnenosť: Malá čelusť yorkšírov neponúka dostatok miesta pre všetky zuby.

Zlý skus: Dvojité zuby môžu vytlačiť trvalé zuby do nesprávnej polohy.

Zubný kameň a zápaly: Miesta medzi mliečnym a trvalým zubom sú ťažko čistiteľné – vzniká riziko zápalu a rýchlej tvorby zubného kameňa.

Poranenia sliznice: Zlé postavenie špičákov môže spôsobovať poranenia d'asien alebo jazyka.

Zápach z papule a chronické ťažkosti s chrupom v dospelosti.

Ako to rozpoznať?

- Šteniatko má **dva špičáky vedľa seba** (najčastejšie na hornej čelusti).
- Rast trvalých zubov **zvnútra**, zatiaľ čo mliečne sú stále pevne držané.
- Mliečne špičáky nevykazujú žiadne známky kývania ani po 6. mesiaci veku.
- Pes môže mať problém pri prežúvaní alebo sa vyhýba hre s tvrdšími predmetmi.

Čo s tým robiť?

Nekombinujte silu a domáce pokusy o uvoľnenie zubu. Mliečne špičáky majú hlboké korene a ich nesprávne odstránenie môže spôsobiť komplikácie.

Správny postup:

1. **Veterinárne vyšetrenie** – kontrola vývoja chrupu.
2. **Zákrok – extrakcia mliečnych zubov** pod anestéziou (krátka, bezpečná).
3. **Kontrola skusu a ďalších zubov.**

Odporúča sa vykonať zákrok medzi **6.–8. mesiacom veku**, ak sa výmena nedeje prirodzene. V tejto fáze už rastú trvalé zuby a vytrhnutie mliečnych zubov im uvoľní cestu.

Cena extrakcie 1–4 zubov pod anestéziou sa na Slovensku pohybuje približne **od 50 € do 150 €**, v závislosti od kliniky, počtu zubov a komplikovanosti zákroku.

Prevencia a rady chovateľov

- **Kontrolujte zuby** šteniatka každý týždeň **medzi 4.–8. mesiacom** života.
- Podávajte **hračky a maškrtky na prežúvanie**, ktoré pomáhajú uvoľniť zuby prirodzene.
- Sledujte, či sa rastúci trvalý zub neodkláňa od línie zuboradia.
- V prípade pochybností navštívte veterinára – **skorý zásah = žiadne následky**.

Oneskorená výmena zubov nie je ojedinelým javom, najmä u yorkšírov. Včasná kontrola, prípadná extrakcia a správna starostlivosť o chrup zabráni nielen bolestiam a zápalom, ale aj trvalému poškodeniu skusu. Sledujte vývoj chrupu u svojho psíka a v prípade potreby neváhajte konať – je to drobný zákrok, ktorý predíde veľkým problémom.

Zhryz u psův

Nožnicový, kliešťový zhryz, predkus a podkus

Ako ich rozpoznať a čo znamenajú pre yorkshirského teriéra
Zhryz, teda spôsob, **akým do seba zapadajú zuby hornej a dolnej čeľuste**, je dôležitým ukazovateľom nielen estetického vzhľadu psa, ale predovšetkým jeho zdravia. U malých plemien, ako je yorkshirský teriér, sa poruchy zhryzu – odborne maloklúzie – objavujú pomerne často. Mnohé z nich sú geneticky podmienené, no niektoré môžu vzniknúť aj následkom oneskorenej výmeny zubov.

Nožnicový zhryz (správny štandard)

Nožnicový zhryz **je ideálny** a zároveň najčastejší správny typ zhryzu.

Horné rezáky jemne prekrývajú dolné tak, že sa zuby „zatvárajú ako nožnice“ – bez medzery a bez kontaktu so sliznicou.

Zuby zapadajú presne, netlačia na ďasná ani jazyk.

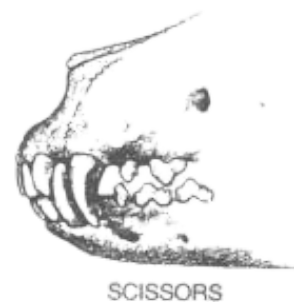
Tento typ zhryzu **je štandardom** pre väčšinu plemien vrátane yorkshirského teriéra.

Kliešťový zhryz

Pri kliešťovom zhryze sú rezáky hornej a dolnej čeľuste umiestnené **priamo proti sebe** – ako keď zatvárate kliešte.

Nie je považovaný za chybu v zmysle zdravotného rizika, ale nie je ideálny – zuby sa opotrebovávajú rýchlejšie a časom môže dôjsť k obrusovaniu skloviny.

Tento typ zhryzu je bežný najmä u pracovných plemien, no u yorkšírov by mal byť skôr výnimkou.

✗ Predkus (prognatia dolnej čeľuste)

Predkus znamená, že **dolná čeľusť je dlhšia ako horná** – dolné rezáky presahujú pred horné.

Tento typ zhryzu je nežiaduci u yorkšíra a môže byť dedičný.

Zuby často narážajú do podnebia alebo prekážajú jazyku, čo môže spôsobovať bolesť, poranenia a ťažkosti s príjmom potravy.

Typický u brachycefalických plemien (buldočky, mopslíky), u yorkov ide o vadu.

✗ Podkus (retrognatia dolnej čeľuste)

Podkus je opakom predkusu – **horná čeľusť je dlhšia ako dolná.**

Dolné rezáky sú výrazne vzdialené od horných a nachádzajú sa príliš hlboko v tlamke.

Môže to ovplyvniť schopnosť správne uchopiť potravu alebo spôsobiť zakliesnenie zubov.

Podkus sa u yorkšírov **vyskytuje častejšie než predkus** a môže byť dedičný alebo vzniknúť nesprávnou výmenou zubov.

Ako poruchu zhryzu rozpoznať?

1. Pozorovanie v pokoji aj pri otvorenej tlamke
2. Postavte sa nad psíka a opatrne mu odchýľte pysky.

Sledujte, ako do seba zapadajú rezáky v prednej časti a premoláre po bokoch.

1. Symetria čeľustí
2. Sledujte, či je papuľa rovná, či zuby zapadajú rovnomerne a nie sú „vyosené“.
3. Funkčnosť – žuvanie, hryzenie, hry
4. Nesprávny zhryz sa môže prejaviť aj nechutenstvom, odmietaním tvrdých maškrít, zvýšeným slinením alebo zvláštnym prežúvaním.
5. Zuby navyše alebo oneskorená výmena zubov
6. Dvojité špičáky či tesne natlačené zuby môžu vytláčať zuboradie do zlej pozície.

⚠ Kedy vyhľadať veterinára?

- Ak trvalé zuby rastú do krivých línii alebo spôsobujú poranenia
- Ak pes pociťuje bolesť pri jedle alebo si šúcha tlamu o zem
- Ak pretrvávajú mliečne zuby aj po 6.–7. mesiaci života

Veterinár alebo špecialista na stomatológiu vie vyhodnotiť závažnosť problému a v prípade potreby odporučiť korekciu (napr. extrakciu mliečneho zubu, ortodontický zásah alebo úpravu skusu).

Nožnicový zhryz

Kliešťový zhryz

Podhryz

Predkryz

Zápach z papule (halitóza)

Zápach z papule, odborne nazývaný halitóza, je častým problémom najmä u malých plemien psov, ako je Yorkshire teriér. Mnoho majiteľov ho považuje za „normálny psí zápach“, no v skutočnosti ide často o signál zdravotného problému – najmä v oblasti ústnej dutiny.

Najčastejšie príčiny halitózy:

1. Zubný povlak a zubný kameň

- Zvyšky potravy a baktérie sa usádzajú na zuboch a ďasnách.
- Bez pravidelnej hygieny sa z povlaku tvorí tvrdý zubný kameň.
- Ten dráždi ďasná, vedie k zápalom (gingivitíde) a neskôr k paradentóze, ktorá spôsobuje zápach.

2. Zápal ďasien a parodontálne ochorenia

- Zápalové procesy sú sprevádzané hnisavým výtokom a rozkladom tkanív.
- Môže dôjsť až k uvoľňovaniu zubov a strate chuti do jedla.

3. Infekcie alebo abscesy v ústach

- Zlomený zub, cudzie teleso medzi zubami alebo absces môžu vyvolať infekciu s nepríjemným zápachom.

4. Zlé trávenie alebo problémy so žalúdkom

- Niekedy môže byť príčina v tráviacom trakte – napríklad pri refluxe alebo nerovnováhe črevnej mikroflóry.

5. Cukrovka alebo ochorenia obličiek

- Cukrovka sa môže prejaviť sladkastým acetónovým dychom.
- Ochorenie obličiek zas čpavkovým zápachom (ako po moči).

Kedy spozornieť?

Zápach z úst, ktorý:

- je silný a pretrvávajúci
 - zhoršuje sa po jedle
 - je sprevádzaný slinením, krvácaním ďasien, ústupom zubov alebo nechutenstvom
- by mal byť dôvodom návštevy veterinára.

Včasná odhalenie problému môže psíkovi zachrániť nielen zuby, ale aj zdravie vnútorných orgánov.

Prevencia a domáca starostlivosť:

- Pravidelné čistenie zubov – aspoň 2–3× týždenne, ideálne denne. Používajte špeciálnu psí zubnú pastu.
- Dentálne maškrtky a hračky – pomáhajú mechanicky odstraňovať povlak.
- Kontrola zubov u veterinára – minimálne raz ročne.
- Kvalitná strava – vyhnite sa mäkkým konzervám s lepivosťou, ktoré urýchľujú tvorbu zubného povlaku.
- Prírodné doplnky stravy – napríklad morská riasa (kelp) alebo chlorella môže znížiť baktérie v ústach.

Dentálne maškrtky

1. Purina Dentalife ActivFresh Small (7 ks)

- Účel: Denná starostlivosť o zuby, redukcia zápachu z papule
- Dávkovanie: 1 tyčinka denne
- Cena: od 3,99 €
- Vhodné pre: Malé plemená psov

2. Vitakraft Dental 3in1 (7 ks)

- Účel: Čistenie zubov, prevencia zubného kameňa, osvieženie dychu
- Dávkovanie: 1 tyčinka denne
- Cena: od 2,99 €
- Vhodné pre: Všetky plemená psov

Doplnky stravy

1. ProDen PlaqueOff Powder (180 g)

- Účel: Redukcia zubného plaku a kameňa, eliminácia zápachu z papule
- Dávkovanie: Podľa hmotnosti psa (napr. pre psa do 10 kg: 1 odmerka denne)
- Cena: od 52,30 €
- Vhodné pre: Psy a mačky všetkých veľkostí

2. Vitar Veterinae DentOn (50 g)

- Účel: Redukcia zubného povlaku a kameňa, zníženie zápachu z papule
- Dávkovanie: Malé plemená psov do 10 kg – ½ odmerky denne
- Cena: od 9,50 €
- Vhodné pre: Psy a mačky všetkých veľkostí

3. cdVet Anti-Plaque na zubný kameň

- Účel: Prevencia a redukcia zubného kameňa
- Dávkovanie: 0,25 g na každých 10 kg hmotnosti psa denne
- Cena: od 11,80 €
- Vhodné pre: Psy a mačky všetkých veľkostí

Zubná hygiena

Francodex Žuvacia zubná pasta v tabletách (60 tbl)

- Účel: Dentálna hygiena, osvieženie dychu, prevencia zubného kameňa
- Dávkovanie: Psy do 5 kg – 1 tableta denne; psy 5–20 kg – 1 tableta denne; psy nad 20 kg – 2 tablety denne
- Cena: od 10,94 €
- Vhodné pre: Psy všetkých veľkostí

Poznámka: Pri výbere produktov je dôležité zohľadniť individuálne potreby vášho psa, jeho hmotnosť a zdravotný stav. Pred zavedením nových doplnkov stravy alebo zubných prípravkov do dennej rutiny sa odporúča konzultácia s veterinárom.

Ak máte záujem o ďalšie informácie alebo potrebujete pomoc s výberom vhodných produktov pre vášho psa, neváhajte sa opýtať.

Tip pre chovateľov yorkšírov:

Yorkšírsky teriér má malú papuľku a tesne rastúce zuby, preto je náchylnejší na usádzanie zubného povlaku. Dôsledná zubná hygiena by mala byť každodennou súčasťou starostlivosti, rovnako ako česanie či venčenie.

Ak si všimnete zápach z papuľky u svojho psa, nečakajte, kým sa problém zhorší. Zdravé zuby = zdravý psík. 🐾

Zlomeniny zubov u psov

Zlomený zub u psa je častejší problém, než by sa mohlo zdať. Mnoho majiteľov si ho vôbec nevšimne, pretože pes bolesť nedáva najavo typickým spôsobom. A predsa ide o stav, ktorý si vyžaduje okamžitú veterinárnu pozornosť.

Ako vznikajú zlomeniny zubov?

Najčastejšie príčiny:

- Žuvanie tvrdých predmetov – napr. parohov, kostí, kameňov, tvrdých hračiek.
- Hra so silným ťahom – pri preťahovaní lanom, najmä ak pes prudko trhne hlavou.
- Pád alebo náraz – napr. pri skoku z výšky, nehode alebo páde na tvrdý povrch.
- Nevhodné zaobchádzanie – násilné otváranie papule alebo snaha vytiahnuť niečo z tlamy.

Najčastejšie postihnuté zuby:

- Špičáky (očné zuby) – najväčšie zuby, používajú sa na uchopenie a trhanie.
- Premoláre a moláre – zuby v zadnej časti čelúste, používané na žuvanie.

Príznaky zlomeného zuba:

- Neochota žuť tvrdé krmivo alebo hračky
- Slintanie, niekedy s prímiesou krvi
- Zápach z papule
- Reakcia na dotyk papule (uhýbanie, zavrčanie)
- Opuch líca alebo pod očami
- Jednostranné žuvanie alebo presúvanie potravy v papuli
- Zmena správania – podráždenosť, apatia

Niektoré zlomeniny sú otvorené až po dreň, čo vedie k infekcii a následnej bolesti, ktorá môže byť chronická.

Čo robiť, keď máte podozrenie na zlomený zub?

1. Nevyčkávajte – navštívte veterinára.

- Veterinár urobí RTG snímok a určí rozsah poškodenia.
- Pri otvorenej pulpe hrozí infekcia, ktorá sa môže rozšíriť až do čelúste alebo krvného obehu.

2. Možnosti liečby:

- Endodontické ošetrenie (tzv. psia koreňová liečba)
- Extrakcia (vytrhnutie) zuba – v prípade, že oprava nie je možná
- Antibiotiká a lieky proti bolesti – pri zápaloch

Prevencia zlomenín zubov:

- Vyhýbajte sa tvrdým žuvacím predmetom:
- Neodporúčajú sa parohy, varené kosti, tvrdé plastové hračky či kamene.
- Používajte dentálne hračky z bezpečných materiálov:
- Vyberajte hračky s označením „vet-approved“, ktoré sú pružné a šetrné k zubom.
- Nepoužívajte násilie pri kontrole papule:
- Vždy otvárajte psovi papuľu jemne a s rešpektom, ideálne naučte psa „ukáž zuby“ ako trik.

Zlomenina zuba ≠ drobnosť

Aj keď pes dokáže dlhodobo „prežiť“ so zlomeným zubom, neznamená to, že netrpí. Chronická bolesť sa u psov prejavuje skryto – zmenou nálady, úbytkom hmotnosti alebo len „zvláštnym správaním“. Preto je dôležité venovať pozornosť aj drobným zmenám a konať včas.

Atopická dermatitída u psa – keď alergia napadne kožu

Atopická dermatitída (AD) je **chronické zápalové ochorenie kože s imunologickým pozadím**. Najčastejšie postihuje mladých psov **vo veku 1–3 roky** a prejavuje sa intenzívnym **svrbením, začervenaním kože a vypadávaním srsti**.

Toto ochorenie nie je infekčné, ale je doživotné a často geneticky podmienené. Medzi plemená s predispozíciou patrí aj yorkšírsky teriér.

Príznaky atopickej dermatitídy

- Silné svrbenie (pruritus) – pes sa neustále škriabe, líže alebo hryzie
- Začervenanie kože – hlavne v oblastiach tváre, labiek, podpazušia, slabín a uší
- Vypadávanie srsti – často symetricky alebo v miestach, kde si pes kožu poškríbal
- Tmavnutie a zhrubnutie kože (chronické štádium)
- Sekundárne infekcie – vznikajú v dôsledku škrabania a poranenia kože (baktérie, kvasinky)
- Zápal uší – častý sprievodný jav pri atopii
- Nepokoj a podráždenosť – pes má problém spať, oddychovať, je nervózny

Najčastejšie spúšťače

Atopia je precitlivosť na bežné alergény z prostredia, ako napríklad:

- Peľ rastlín (stromy, trávy, buriny)
- Pôsobí sezónne – pes má problémy najmä na jar a v lete
- Preniká cez kožu alebo sa vdychuje
- Domáce prachové roztoče
- Celoročný problém, typicky v interiéroch
- Nachádzajú sa v matracoch, čalúnení, kobercoch
- Plesne a ich spóry
- Vznikajú v prostredí s vlhkosťou – kúpeľne, pivnice
- Tiež prítomné v pôde alebo vonkajšom prostredí
- Lupiny a kožné bunky iných zvierat a ľudí (epiteliálne alergény)
- Môžu byť problém najmä u psov žijúcich v úzkom kontakte s ľuďmi alebo inými zvieratami
- Niektorí psi sú napr. alergickí na mačacie lupiny

Ide o **nepriamu imunitnú reakciu**, kedy organizmus psa reaguje „prehnane“ na inak neškodné látky.

Diagnostika

Diagnostika atopickej dermatitídy je proces vylučovania iných príčin:

- Vylúčenie blchovej alergie a potravinovej intolerancie
- Kožné stery a cytológia (vylúčenie infekcií)
- Reakcia na antiparazitárnu liečbu
- Alergologické testy (krvné alebo intradermálne)

Veterinár zváži celkový zdravotný stav psa, výskyt príznakov v čase a priestore, aj genetickú predispozíciu.

Liečba a manažment

Atopickú dermatitídu nie je možné vyliečiť, ale možno ju dlhodobo zvládať pomocou kombinovanej terapie:

- Imunomodulačná liečba
- Liek Apoquel alebo cyklosporín (Atopica)
- V ťažkých prípadoch monoklonálna terapia (Cytoint)
- Protizápalové kúpele
- Špeciálne hypoalergénne šampóny (napr. Clorexyderm, Allermyl)
- Uľavujú od svrbenia a znižujú zápal kože
- Antihistaminiká
- Niekedy účinné ako doplnková liečba, no menej spoľahlivé
- Omega-3 a omega-6 mastné kyseliny
- Podpora kožnej bariéry, zníženie zápalu (napr. lososový olej)
- Úprava prostredia
- Čistota domácnosti, časté pranie peliškov, čističky vzduchu
- Hypoalergénna diéta
- Eliminačné diéty na vylúčenie kombinovanej potravinovej alergie

Prvá pomoc – produkty, ktoré môžete mať doma

Ak si všimnete začínajúce svrbenie, začervenanie alebo nadmerné lízanie, môžete použiť:

Vetericyn Plus Hot Spot Spray

- **Účel:** Dezinfikuje, upokojuje a podporuje hojenie podráždenej kože
- **Použitie:** Aplikovať priamo na postihnuté miesto 2–3× denne
- **Cena:** cca 17–22 € / 89 ml

Aptus Derma Spot On

- **Účel:** Obnovuje kožnú bariéru, podporuje hydratáciu kože
- **Dávkovanie:** 1 pipeta týždenne, naniesť na kožu medzi lopatky
- **Cena:** cca 12–15 € / 4 pipety

Clorexiderm šampón 4%

- **Účel:** Antiseptický šampón vhodný pri kožných infekciách a svrbení
- **Použitie:** 1–2× týždenne počas akútnych prejavov, následne raz týždenne
- **Cena:** cca 15–19 € / 250 ml

DermAllay Oatmeal spray (alebo Beaphar Anti-Itch)

- **Účel:** Rýchla úľava pri svrbení, hydratácia pokožky
- **Použitie:** Aplikácia priamo na svrbiace miesta, bez oplachovania
- **Cena:** cca 10–14 € / 200 ml

Canvit Skin & Coat (omega mastné kyseliny, zinok, biotín)

- **Účel:** Výživa pokožky a srsti, zlepšenie odolnosti kože
- **Dávkovanie:** podľa hmotnosti psa (napr. yorkšír 1 tbl denne)
- **Cena:** cca 8–11 € / 100 tbl

Pozor: Tieto produkty môžu pomôcť v úvodných fázach alebo ako doplnková starostlivosť, no nevylučujú potrebu veterinárneho vyšetrenia, najmä pri dlhodobých alebo zhoršujúcich sa príznakoch.

Prečo sa to často týka yorkšírov?

Yorkšírsky teriér má jemnú a citlivú kožu, je často vystavovaný interiérovým alergénom a má vyšší výskyt atopie v populácii. Navyše, jeho srst' si vyžaduje starostlivosť, ktorá môže pri nesprávnej kozmetike ešte zhoršiť stav kože.

Atopická dermatitída nie je len „svrbenie“. Ide o **komplexné, celoživotné ochorenie**, ktoré si vyžaduje pochopenie, trpezlivosť a spoluprácu s veterinárom. Pri správnej liečbe môže pes žiť kvalitný, spokojný život bez bolesti a diskomfortu.

Potravinová alergia a intolerancia u psov

Hnačka, vracanie, svrbenie a kožné problémy môžu mať spoločného menovateľa – potravu.

Čo je potravinová alergia?

Potravinová alergia je imunitná reakcia na určitú zložku krmiva – najčastejšie na bielkovinu (napr. kuracie, hovädzie mäso, vajcia, mliečne výrobky). Imunitný systém psa reaguje prehnane a výsledkom je zápal – na koži, v tráviacom trakte alebo v ušiach.

A čo intolerancia?

Potravinová intolerancia nie je sprostredkovaná imunitným systémom. Ide skôr o neschopnosť správne spracovať určitú látku, ako je napríklad laktóza alebo nadbytok tuku. Príznaky sú podobné, ale nevzniká zápalová reakcia ako pri alergii.

Typické príznaky:

- Tráviace ťažkosti – chronická alebo opakujúca sa hnačka, zvracanie, nadúvanie
- Kožné prejavy – svrbenie, začervenanie, vypadávanie srsti (najmä v okolí uší, labiek, slabín)
- Zápaly uší – opakujúce sa bez zjavnej príčiny
- Zápach z papule alebo kože
- Znížená kvalita srsti, suchá koža

Ako sa diagnostikuje?

Najspoľahlivejším spôsobom je tzv. eliminačná diéta:

- Pes dostáva 6–8 týždňov len jedno hypoalergénne krmivo (napr. s hydrolizovanými bielkovinami alebo s jediným, netradičným zdrojom bielkovín).
- Sledujú sa príznaky – ak vymiznú, je to potvrdenie diagnózy.
- Následne sa provokačne pridáva podozrivá zložka a sleduje sa reakcia.

Čo pomáha – odporúčané prípravky a krmivá

Komerčne dostupné hypoalergénne krmivá

- Royal Canin Hypoallergenic DR 21 – hydrolyzované bielkoviny, cca 30–40 € / 2 kg
- Hill's z/d – klinicky testovaná diéta pri potravinových alergiách, cca 45 € / 2 kg
- Brit Hypoallergenic Lamb & Rice – bez kuracieho, cca 17–25 € / 3 kg

Doplňky výživy pri tráviacich ťažkostiach

- Canvit Probio – probiotiká + prebiotiká, cca 10 €
- EnteroZOO gél – detoxikácia pri hnačke, cca 9 €
- DiaDog STOP – rýchla úľava pri akútnej hnačke, cca 6–10 €
- Dermanorm olej alebo kapsuly – podpora kože a srsti, cca 18–25 €

Reico Vital-Systeme – holistický prístup k potravinovej alergii

Reico je nemecká značka ponúkajúca prírodné krmivá a doplnky bez chemických konzervantov. Vďaka **minerálnej rovnováhe a vysokokvalitným surovinám** sú vhodné aj pre psov s alergiami, citlivým trávením a chronickými problémami s kožou.

Krmivá Reico – výživa pre citlivých psov

Suché krmivo:

MaxiDog Sensiv - hypoalergénne suché krmivo lisované za studena pre citlivé psy s bielou rybou

- 3,0 kg - 35,88 €
- 10 kg - 102,14 €

Mokr  krmivo:

MaxiDogVit Lamm – jahňacie, bez obilnín, ideálne pri eliminačnej diéte

- 3,15   / 200 g

MaxiDogVit Wild – divina, pre alergikov na kuracie či hovädzie

- 2,85   / 200 g

Podporn  Reico prípravky:

Naturkraft Pro-4 – probiotick  pr  ok na  revn  mikroflóru

- 37,63   / 150 g

Naturkraft Pro-3 – bylinn  podpora trávenia, kože a imunity

- 37,54   / 150 g

Naturkraft Pro-5 – probiotických kultúr, balastných látok a stabilizátorov crevnej flóry

- 41,59   / 400 g

Produkty Reico sú dostupn  **len cez registrovaných poradcov**. Ich výhodou je **osobn  poradenstvo a zostavenie výživy na mieru podl a potrieb psa**.

Ako **obchodn  poradca Reico** vám rada pomôžem s výberom vhodného krmiva a doplnkov pre vášho psíka – **na mieru jeho potrebám a zdravotnému stavu**. **Vzorky granul zadarmo** vám pošlem priamo domov – sta  i ma kontaktovať.

Kedy nav  tvi  veterinára?

- Ak má pes **chronick  hnačku, vracanie, zápaly u   alebo ko n  problémy**
- Ak príznaky **neustúpia do 2 t  dnov** po zmene stravy
- Ak potrebujete **vylúčiť iné ochorenia** (parazity, infekcie, hormonálne poruchy)

Potravinov  alergia alebo intolerancia dokáže výrazne ovplyvniť zdravie psa – od trávenia až po sr  . V asne rozpoznanie, kvalitn  strava, pr rodn  doplnky a profesionálne poradenstvo (napr. cez Reico) môžu výrazne zlep  i  kvalitu života vášho štvornohého priateľa.

Viac o Reico produktoch tu: <https://bieweryork.eu/reico-krmivo/>

Dermatitída z blchového uhryznutia (FAD)

Aj jedno pohryznutie môže spôsobiť veľké problémy.

FAD (z angl. Flea Allergy Dermatitis) je najčastejšia kožná alergia u psov. Vzniká ako alergická reakcia na sliny blch – a **aj jediné uhryznutie môže u precitliveného psa vyvolať silné svrbenie, zápal a kožné lézie.**

Ako to funguje?

Počas kŕmenia vylučuje blcha do kože psa **svoju slinu**, ktorá obsahuje **viac ako 15 potenciálnych alergénov**. U niektorých psov na to imunitný systém reaguje **prehnane – spúšťa sa zápalová alergická reakcia**, známa ako FAD.

Nezáleží na počte blch! Stačí jedna blcha raz za čas – pes nemusí byť „zabíšený“, aby mal vážne problémy.

Príznaky FAD:

- **Silné svrbenie** – pes sa intenzívne škriabe, hryzie alebo líže, najmä v oblasti:
 - koreňa chvosta
 - krížovej oblasti
 - zadnej časti stehien
 - brucha a slabín
- **Začervenanie kože a chrasty** – podráždenie, zápal, sekundárne infekcie
- **Vypadávanie srsti** – najmä symetricky okolo chvosta a na bokoch
- **Sekundárne bakteriálne alebo kvasinkové infekcie**
- **Hrubnutie a pigmentácia kože** pri chronickom priebehu

Ako sa diagnostikuje?

Veterinár zvyčajne stanoví FAD na základe:

- typickej lokalizácie a vzhľadu lézií
- anamnézy svrbenia (najmä na jeseň alebo konci leta)
- reakcie na protibľšie ošetrenie

Potvrdenie diagnózy prichádza

po úspešnom nasadení antiparazitík a ústupe príznakov.

Liečba a manažment FAD

1. Dôsledná protibľšia ochrana – najdôležitejší krok

Aj jeden jediný kontakt s blchou môže u alergického psa vyvolať recidívu.

Odporúčané produkty:

- Bravecto (žuvacia tableta) – účinok až 12 týždňov
 - Simparica, Credelio, NexGard – mesačné tablety
 - Advantix, Frontline Combo – spot-on roztoky
 - Antibľšie obojky (napr. Seresto) – až 8 mesiacov ochrany
- ✚ Ošetrite všetky zvieratá v domácnosti, aj keď nemajú príznaky.
- ✚ Dezinsekcia prostredia – pelech, koberce, podlahy, čalúnený nábytok

2. Riešenie zápalu a svrbenia

- Kortikoidy (napr. Prednison) – len krátkodobo pod dohľadom veterinára
- Apoquel, Cytopoint – moderné riešenia na alergické svrbenie
- Antihistaminiká (napr. cetirizín) – s nižšou účinnosťou, vhodné ako podpora

3. Podpora kože a imunity

- Omega-3 a -6 mastné kyseliny – zlepšujú stav kože, znižujú zápal
 - napr. Dermanorm, Salmoil, Reico Pro-5 alebo Mineral Balance
- Upokojujúce kúpele a šampóny
 - napr. Allermyl, Clorexyderm, Malaseb
- Probiotiká a bylinky (napr. Reico Naturkraft Pro-2 až Pro-5) – posilnenie imunity a črevnej rovnováhy

! Dôležité upozornenie:

FAD sa **nesmie zamieňať** s bežným zabľšením.

Psy s FAD môžu vyzeráť „čisto“, ale **alergická reakcia môže pretrvávajúť dlhé dni až týždne po jedinom pohryznutí.**

Aj krátke oneskorenie v ochrane znamená **riziko recidívy** – prevencia je kľúčová!

Dermatitída z blchového uhryznutia je veľmi časté, no často podceňované ochorenie.

U citlivých psov môže spôsobiť extrémny diskomfort, a preto je prevencia dôležitejšia než samotná liečba.

Ak má váš pes podozrivé svrbenie alebo kožné prejavy – nepodceňujte to.

Dôkladné ošetrenie proti blchám a odborná starostlivosť môžu priniesť úľavu už do niekoľkých dní.

Seborea (mastná alebo suchá) u psov

– lupiny, zápach, mastná srst'

Seborea patrí medzi časté **kožné problémy** psov a prejavuje sa **poruchou tvorby mazu a obnovy pokožky**. Môže mať **dve formy** – suchú a mastnú – alebo sa vyskytovať kombinovane.

Ako ju rozpoznať?

- **Suchá seborea:**

- Lupiny (najmä na chrbte, krku a v okolí uší)
- Suchá, lámavá srst'
- Mierne svrbenie

- **Mastná seborea:**

- Mastná, ťažká srst'
- Zápach z kože (olejný, žltohnedý výtok na srsti)
- Zle sa hojajúce miesta, tmavá pigmentácia kože
- Môže sa zhoršovať v teple či vlhku

Čo seboreu spôsobuje?

Seborea môže byť:

- **Primárna (dedičná)** – častejšia u plemien ako Cocker Spaniel, Westie, Retriever, ale môže sa objaviť aj u yorkšírov.
- **Sekundárna – ako následok:**
 - Alergie (potravinové, atopické)
 - Parazitárne infekcie (napr. svrab, demodikóza)
 - Hormonálne poruchy (štítna žľaza, Cushing)
 - Nevyvážená strava alebo nedostatok omega-3 mastných kyselín

Čo robiť?

Diagnostika:

Veterinár vykoná vyšetrenie kože, prípadne krvné testy a kožný ster. Je dôležité **odlíšiť seboreu od iných kožných ochorení (plesne, infekcie, alergie)**.

Starostlivosť a liečba

Kozmetická starostlivosť:

- **Šampóny so sírou, selénom alebo chlorhexidínom** – pomáhajú odstrániť lupiny a obnoviť mazovú rovnováhu.
- **Šampóny proti seboree:**
 - Douxo S3 Seb (napr. pri mastnej forme)
 - Malaseb (kombinácia seborea + infekcia)
 - VetExpert Sebovet

✓ Používajte šampón podľa odporúčania veterinára – nie príliš často, aby nedošlo k podráždeniu pokožky.

Podpora zvnútra:

- Omega-3 a omega-6 mastné kyseliny (napr. lososový olej, Reico Fit-BARF OMEGA3)
- Minerálne doplnky a vitamíny skupiny B
- Krmivo pre citlivú kožu (napr. Reico Maxidog Sensiv, Vet Life Hypoallergenic, Hill's Derm Complete)

Doplnkové odporúčania

- Vyčesávajte srst' pravidelne – uľahčuje dýchanie kože a odstraňuje odumretú pokožku.
- Sledujte zmeny – ak sa zápach alebo stav zhoršuje, môže ísť o infekciu.
- Udržujte stabilné prostredie – bez stresu, vlhkosti, a s čistým peľochom.

Nezabudnite: Seborea je síce nepríjemná, ale pri správnej starostlivosti a spolupráci s veterinárom sa dá úspešne **zvládnuť a stabilizovať**.

Ak potrebujete odporučiť vhodný šampón, olej alebo krmivo, pokojne ma kontaktujte – ako poradca Reico vám viem zaslať aj vzorky zdarma.

Mykózy a kvasinkové infekcie u psov – čo potrebujete vedieť

Mykózy (plesňové ochorenia) a kvasinkové infekcie patria medzi **najčastejšie kožné problémy psov**. Najviac sa prejavujú **na koži, v ušiach a medzi prstami** – a často bývajú **chronické alebo opakované**, najmä pri zníženej imunite, alergii či po liečbe antibiotikami.

Typické príznaky:

Medzi prstami a na labkách:

- Začervenaná, zapálená koža
- Mastné alebo mokvajúce miesta
- Typický "kvasnicový" zápach
- Pes si neustále oblizuje alebo hryzie labky
- Nahnednutá alebo sfarbená srst' medzi prstami

V ušiach:

- Hnedý, lepkavý výtok s nepríjemným zápachom
- Časté škrabanie ucha, nakláňanie hlavy
- Zápal a opuch zvukovodu

Na koži:

- Lupiny, začervenanie, pnutie
- Zhrubnutá koža, miestami tmavšia pigmentácia
- Lokálne vypadávanie srsti
- Svrbenie a citlivosť pri dotyku

Najčastejšie príčiny:

- Premnoženie **kvasiniek rodu Malassezia** (bežne prítomné na koži, ale pri oslabení imunity sa premnožia)
- Kontakt s kontaminovaným prostredím (vlhko, kaluže, kúpaliská)
- Dlhodobé vlhké prostredie (mokrú labky, prehriate uši)
- **Potravinová alebo kontaktná alergia**
- Znížená imunita, hormonálne poruchy (napr. štítna žľaza)
- Používanie antibiotík alebo kortikosteroidov

Ako sa diagnostikuje?

Veterinár spraví:

- Kožný ster alebo odber ušného sekrétu
- Mikroskopické vyšetrenie (na zistenie prítomnosti plesní či kvasiniek)
- Môže odporučiť krvné testy na alergie či hormonálnu nerovnováhu

Liečba a riešenie

Lokálna liečba:

- Antimykotické šampóny: napr. Malaseb, Clorexyderm, Douxo S3 Pyo
- Ušné kvapky: Otomax, Surolan, Canaural (len na predpis)
- Antimykotické masti a roztoky: Imaverol, Betadine, Vetericyn

Pri opakovaných infekciách je nutné riešiť aj príčinu – napr. alergiu, výživu, stav imunity.

Podpora zvnútra:

- Probiotiká (napr. EnteroZOO, FortiFlora)
- Prípravky na črevnú a kožnú rovnováhu (napr. Fit-BARF DarmRein alebo DarmVital od Reico)
- Kvalitné hypoalergénne krmivo – Reico Maxidog Sensiv, Maxidog Vitál, prípadne veterinárne diéty (Royal Canin Hypoallergenic, Hill's Z/D)

Prevencia

- Po každom kúpaní v prírode osušiť labky a uši
- Nestrihajte srst príliš nakrátko v lete – koža sa môže prehrievať
- **Pravidelne čistite uši** – pri náchylných psoch aspoň 1–2× týždenne
- Používajte neparfumované, šetrné šampóny
- Sledujte zmeny v správaní psa – časté škrabanie, olizovanie, pach

Yorkšírsky teriér patrí medzi plemená so špecifickou štruktúrou srsti a náchylnosťou na kožné problémy. Udržujte ich **srst čistú, pravidelne česanú, a vyhýbajte sa vlhkému a horúcemu prostrediu.**

Ak potrebujete poradiť s výberom šampónu, ušných kvapiek či výživy, ako certifikovaný poradca Reico vám rada pomôžem – vzorky granul viem poslať **zdarma**.

Hot spot u psa – akútne mokvajúce ložisko

Hot spot (tiež nazývaný **akútna vlhká dermatitída**) je **zápalové kožné ložisko**, ktoré vzniká náhle a môže sa v priebehu niekoľkých hodín výrazne zväčšiť. Ide o **mokvajúci, zapálený, veľmi bolestivý a svrbivý výsev na koži**, ktorý si pes často sám ešte zhoršuje škrabaním či olizovaním.

Ako vyzerá hot spot?

- Červené, vlhké, **mokvajúce ložisko**
- Môže byť pokryté žltkastým výtokom
- **Zápach**, teplo na dotyk
- Silné svrbenie alebo pálenie
- Najčastejšie sa objavuje na:
 - krku a hlave (najmä pod obojkom)
 - bokoch, stehnách alebo koreňoch chvosta

Prečo vzniká?

Hot spot môže vzniknúť veľmi rýchlo – **v priebehu pár hodín**, zvyčajne ako reakcia na **podráždenie kože** v kombinácii s **vlhkosťou a teplom**.

Najčastejšie spúšťače:

- Prehriatie psa (najmä s hustou alebo nesprávne udržiavanou srstou)
- Zadržovaná vlhkosť (po kúpaní, daždi, pod obojkom)
- Alergia (potravinová, atopická, na blchy)
- Poštípanie hmyzom alebo blchami
- Zanesenie baktérií do drobného poranenia
- Stres alebo nuda (pes si sám líže miesto opakovane)

Čo robiť?

Ošetrovanie doma (pri miernych prípadoch):

- Oholiť okolie ložiska, aby sa odhalila hranica zápalu a umožnilo sa vysychanie
- Vyčistiť oblasť dezinfekčným roztokom (napr. Betadine, Rivanol, Vetericyn)
- Nedovoliť psovi miesto lízať či škriabať – použiť golier alebo náplast'
- Aplikovať lokálny prípravok s protizápalovým účinkom (napr. VetriDerm, Aloe vera sprej, hydrokortizónový krém – len po odporúčaní veterinára)

Kedy navštíviť veterinára:

- Ak je ložisko veľké, bolestivé, zapácha alebo sa rýchlo zhoršuje
- Ak má pes horúčku, triašku alebo zmenené správanie
- Ak sa ložisko opakovane vracia

Veterinár môže predpísať:

- Antibiotiká (lokálne alebo perorálne)
- Protizápalové lieky
- Liečbu pod sedáciou, ak je ošetrenie bolestivé

Prevencia hot spotu

- Pravidelne kontrolovať kožu, najmä po kúpaní alebo daždi
- Udržiavať srst čistú a vyčesanú, bez plstí
- Rýchlo vysušiť psa po kúpaní, najmä v lete a pod obojkom
- Používať vhodný repelent proti parazitom a hmyzu
- Pri sklone k alergiám zabezpečiť **hypoalergénne krmivo a vhodnú výživu (napr. Reico Sensiv + FitBARF Aloe Vera)**

Hot spot je nepríjemný, no riešiteľný problém – dôležité je **konať rýchlo a šetrne**, aby sa zápal nerozšíril a pes netrpel.

Ak si nie ste istí, radšej sa poraďte s veterinárom, alebo kontaktujte chovateľa, ktorý má skúsenosť.

Demodikóza (Demodex)

– parazitická hrozba pri oslabenej imunite

Demodikóza je kožné ochorenie **spôsobené mikroskopickým roztočom Demodex canis**, ktorý prirodzene **žije v mazových žľazách a vlasových folikuloch väčšiny psov**. Zvyčajne nespôsobuje problémy – pokiaľ je pes zdravý a má silnú imunitu. Avšak **pri oslabení imunity** (u šteniat, chorých alebo stresovaných jedincov) sa roztoče premnožia a spôsobujú zápalové a niekedy aj infekčné poškodenie kože.

Pôvodca

- Demodex canis – prirodzený, ale pri premnožení nebezpečný roztoč
- Nie je prenosný na človeka ani iné zdravé psy (nie je zoonóza!)
- Prenáša sa z matky na šteňa počas prvých dní života pri kontakte s pokožkou

Typy demodikózy

1. Lokálna forma – častejšia u šteniat

- Niekoľko malých, okrúhlych ložísk
- Výrazné rednutie srsti alebo vypadávanie chĺpkov
- Mierne šupinatenie, občasné svrbenie

2. Generalizovaná forma – závažnejšia, chronická

- Veľké plochy postihnutej kože (hlava, hrudník, labky, trup)
- Zápaly, mokvavé alebo krvácajúce ložiská
- Sekundárne bakteriálne infekcie
- Svrbenie, nepríjemný zápach

Kedy vzniká?

Demodikóza sa najčastejšie objavuje:

- U šteniat medzi 3. a 12. mesiacom života
- U dospelých psov pri oslabení imunity – stres, podvýživa, parazity, chronické ochorenia
- Po liečbe kortikoidmi alebo antibiotikami

Diagnostika

- Kožný ster z postihnutého miesta – mikroskopický nález roztočov Demodex
- V prípade generalizovanej formy: krvné testy, testy na štítnu žľazu, cukrovku alebo ďalšie oslabenia imunity
- Vždy je potrebné zistiť príčinu oslabenia organizmu, inak liečba nebude úspešná

Liečba

Liečba závisí od závažnosti a celkového zdravotného stavu psa.

Lokálna forma (u šteniat):

- Často sa vyrieši sama, ak sa zlepší výživa a imunita
- Podporné prípravky: Imunoglukány, probiotiká, kvalitná výživa (napr. Reico)
- Lokálne aplikácie: Veterycin, Aloe sprej, jemné antiseptiká

Generalizovaná forma:

- Veterinárna liečba je nevyhnutná!

Používajú sa:

- Ivermektín (perorálne – nie pre kolie!)
- Bravecto, NexGard, Simparica – niektoré majú aj účinok na demodex
- Liečebné kúpele s amitrázom (napr. Ectodex – silný, ale účinný)

Podporná liečba: posilnenie imunity, ošetrenie kože, výmena stravy za hypoalergénnu a výživnú

Prevencia a podpora imunity

- **Kvalitná a vyvážená strava** – odporúča sa krmivo bez obilnín a chemických prísad (napr. Reico Maxidog Sensiv, Fit-BARF)
- **Podpora črevnej mikrobioty** – probiotiká, prírodné doplnky
- **Pravidelné odčervenie a antiparazitná ochrana**
- **Zníženie stresu a dostatok pohybu**

Dôležité upozornenie

Demodikóza nie je dôsledok zlej hygieny alebo zanedbania. Môže sa objaviť aj u dobre ošetrovaných psov, najmä ak je narušená rovnováha imunity. Dôležité je konať rýchlo a nenechať stav zhoršiť do fázy infekcie.

Ak si nie ste istí, čo sa deje s pokožkou vášho psíka, kontaktujte svojho veterinára alebo skúseného chovateľa.

Ako poradca výživy Reico vám viem odporučiť výživu aj prírodné podporné produkty na mieru – a **poslať vzorky zdarma**.

Hypoglykémia u šteniat Yorkshire teriérov

Čo to je?

Hypoglykémia znamená **prudký pokles hladiny cukru** (glukózy) v krvi, čo môže byť pre malé plemená – najmä šteniatka Yorkshirov – **život ohrozujúci stav**.

Tieto malé telička majú nízke energetické zásoby, a keď hladina cukru klesne, **nervový systém a svaly prestávajú správne fungovať**.

Prečo k tomu dochádza?

- Vynechanie kŕmenia (aj na pár hodín)
- Stres, cestovanie, zmena prostredia
- Chlad, únava, príliš dlhá hra alebo fyzická námaha
- Infekcie alebo oslabenie organizmu

Typické príznaky hypoglykémie:

- Letargia, slabosť, „spavosť“ mimo bežného rytmu
- Tras alebo kŕče
- Studené labky, nízka teplota tela
- Neistá chôdza alebo kolaps
- V extrémnych prípadoch: bezvedomie alebo smrť

Čo robiť ihneď?

- **Okamžite podať glukózu** – napríklad glukopur, glukózový sirup alebo **med priamo do tlamy** (vnútro líca alebo pod jazyk)
- **Zahriať šteňa** (zabaliť do deky)
- Potom **ponúknuť malé množstvo krmiva**
- **Kontaktovať veterinára** – hlavne ak sa stav nezlepší do niekoľkých minút

Prevencia:

- **Kŕmiť šteniatko častejšie** – aspoň 4x denne
- V prípade rizikových situácií (cesta, zmena prostredia, odber od chovateľa) mať pripravený hroznový cukor alebo glukózový gél
- Dávať pozor na preťaženie alebo príliš dlhú hru
- **Nedávať šteňa do zimy bez ochrany** (napr. oblečenie, deka)

Rada pre nových majiteľov:

Vždy pri odbere šteniatka od chovateľa majte so sebou glukózový gél, sirup alebo med. Prvé dni sú pre psíka stresujúce a riziko hypoglykémie je najvyššie.

Minúty rozhodujú – hypoglykémia je zradná, ale dobre zvládnuteľná, ak viete, čo robiť.

Chronická pankreatitída u psa

– tichý zápal s vážnymi následkami

Chronická pankreatitída je dlhodobý prebiehajúci alebo opakujúci sa **zápal pankreasu** – dôležitého tráviaceho orgánu, ktorý produkuje enzýmy potrebné na spracovanie potravy. Na rozdiel od akútnej formy môže byť chronická pankreatitída menej nápadná, ale zákernejšia, pretože postupne poškodzuje funkciu pankreasu a môže viesť k závažným tráviacim problémom, podvýžive alebo cukrovke.

Čo spôsobuje chronickú pankreatitídu?

- Nesprávna strava – tučné, mastné, vyprážané alebo nekvalitné krmivo
- Opakované akútne záchvaty pankreatitídy
- Oslabená pečeň, obličky alebo črevná mikroflóra
- Hormonálne poruchy – napr. Cushingov syndróm, cukrovka
- Niektoré lieky (napr. kortikoidy)
- Stres, starší vek alebo genetická predispozícia (často u yorkšírov, španielov, trpasličích pudlov)

Typické príznaky:

- Opakované vračanie (najmä po jedle alebo tuku)
- Bolesť brucha (pes sa krčí, neochotne sa hýbe, drží sa v „modlitbovej“ pozícii – predné labky natiahnuté, zadok hore)
- Znížená alebo kolísavá chuť do jedla
- Chudnutie a celková slabosť
- Hnačka alebo mäkká, mastná stolica
- Nadúvanie, grganie, nepokoj po jedle

Niektoré psy nemusia prejavovať bolesť výrazne – ochorenie tak môže prebiehať skryto a pomaly.

Diagnostika

Veterinár vykoná:

- Krvné testy – najmä špecifický cPL test (canine Pancreatic Lipase)
- Ultrazvuk brucha
- Niekedy aj testy stolice alebo biopsia

Liečba a manažment

Chronická pankreatitída sa **nedá úplne vyliečiť**, ale správnou starostlivosťou sa dá výrazne zlepšiť kvalita života psa a predchádzať zhoršeniu.

Výživa – základ úspechu:

- Nízko-tučná, ľahko stráviteľná diéta
- – ideálne špeciálne veterinárne krmivá (napr. Hill's i/d low fat, Royal Canin Gastrointestinal Low Fat)
- – alebo prírodné alternatívy bez obilnín a konzervantov (napr. Reico Maxidog Sensiv + Fit-BARF Zeleninové vločky)
- Menšie porcie viackrát denne
- Dostatok tekutín, predchádzať dehydratácii

Podporná liečba:

- Enzymové doplnky – pankreatické enzýmy v prášku (napr. Pancreatin, Lypex)
- Probiotiká – na stabilizáciu tráviaceho traktu
- Protizápalové lieky (len ak sú potrebné a predpísané)
- Prípadne liečba cukrovky, ak sa rozvinie ako komplikácia

Prevencia a dlhodobá starostlivosť

- Vyhnúť sa tučným jedlám, stolovým zvyškom a maškrtám s vysokým obsahom tuku
- Nezaťažovať trávenie – pravidelný režim, pokoj po jedle
- Podpora trávenia:
 - – Fit-BARF Aloe Vera (proti zápalom)
 - – Reico Pro-4 (enzýmy a mikrovýživa)
- Pravidelné kontroly u veterinára, najmä pri prvých príznakoch

Chronická pankreatitída je závažné ochorenie, ktoré si **vyžaduje dlhodobú disciplínu**, no pri správnom manažmente môže pes prežiť dlhý a kvalitný život.

Ak má váš psík opakované **problémy s trávením, nepodceňujte to** – môže ísť o viac než len „pokazený žalúdok“.

Hnačky a zvracanie u psa – čo všetko za nimi môže byť?

Hnačka a zvracanie patria medzi **najčastejšie tráviace problémy** u psov. Môžu byť **mierne a prechodné, ale aj závažné** a život ohrozujúce, najmä pri dehydratácii alebo toxickom pozadí.

Dôležité je rýchlo rozpoznať príčinu a stav psa sledovať – najmä frekvenciu, prítomnosť krvi, správanie a chuť do jedla.

Najčastejšie príčiny hnačky a zvracania:

Infekčné príčiny:

- Vírusy: parvovírus, koronavírus, psia mor (často u šteniat)
- Baktérie: Salmonella, Campylobacter, Clostridium
- Príznaky: vodnatá alebo krvavá hnačka, zvracanie, horúčka, apatia

Parazitárne infekcie:

- Škrkavky, giardie, kokcidie
- Časté najmä u šteniat alebo pri nedostatočnej hygiene
- Príznaky: vodová až hlienovitá hnačka, niekedy zvracanie, nafúknuté brucho, chudnutie

Potravinové príčiny:

- Nevhodné alebo pokazené jedlo (ľudské zvyšky, mastné, slané, sladké jedlá)
- Náhla zmena krmiva bez prechodu
- Potravinová intolerancia alebo alergia
- Príznaky: hnačka po jedle, grganie, nadúvanie, niekedy kožné prejavy

Stres a psychogénne príčiny:

- Zmena prostredia, prevoz, návšteva veterinára
- Separácia od majiteľa, noví ľudia alebo zvieratá
- Príznaky: vodnatá hnačka, mierne zvracanie, inak normálny stav

Kedy je situácia vážna?

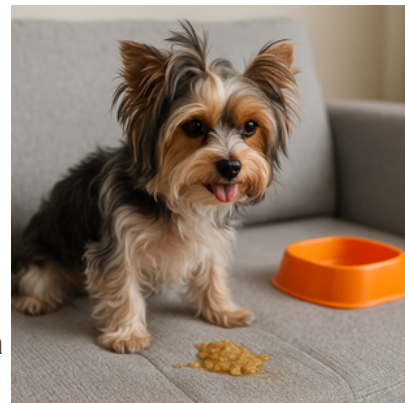
Okamžite kontaktujte veterinára, ak:

- Hnačka trvá viac než 24–48 hodín
- V stolici je krv alebo hlien
- Zvracanie je opakované alebo „na prázdno“
- Pes je apatecký, spí, nechce jesť alebo piť
- Dochádza k dehydratácii (suchý ňufák, zapadnuté oči, znížená elasticita kože)

Diagnostika

Veterinár vykoná:

- Vyšetrenie stolice (parazity, baktérie, giardie)
- Krvné testy (zápalové parametre, pečeň, pankreas)
- Ultrazvuk brucha pri podozrení na cudzí predmet alebo zápal
- V prípade podozrenia na potravinovú alergiu: vylučovacia diéta

Liečba a odporúčania

Domáca podpora (pri miernych stavoch):

- 12–24 hodín hladovka (u dospelých psov)
- Malé dávky vody alebo elektrolytov – napr. Rehydratačný roztok pre psov
- Potom ľahko stráviteľná diéta:
 - – varená ryža + kuracie mäso (bez korenia)
 - – mrkvová polievka
 - – Reico Maxidog Sensiv alebo GastroFit BARF

Podporné produkty:

- Probiotiká: EnteroZOO, Canvit Probio, Probiovet
- Enterosorbenty: Smecta, Toxaprevent, Reico Pro-4
- Prírodné doplnky: Aloe Vera šťava, Fit-BARF DarmRein na čistenie čriev
- Veterinárne diéty: Hill's i/d, Royal Canin Gastro Intestinal

Prevencia

- Nepodávať ľudské jedlá ani „od stola“
- Krmivo meniť postupne, počas 7–10 dní
- Pravidelné odčervovanie a hygiena misiek
- Podpora imunity a črevnej mikroflóry pomocou prírodných doplnkov
- Obmedziť stres a vyhýbať sa rýchlym zmenám prostredia

Hnačka a zvracanie môžu byť **banálne aj život ohrozujúce** – vždy záleží na príčine, veku a celkovom stave psa.

Nečakajte, ak pes odmieta jedlo, vodu, alebo sa stav zhoršuje. Čas hrá zásadnú rolu.

Ak si nie ste istí alebo potrebujete poradiť s výberom vhodnej stravy či doplnkov, ako certifikovaný výživový poradca Reico vám rada pomôžem. 🐶🍲

Stolica - ukazovateľ zdravia vášho psa

Stolica psa je nenápadný, ale mimoriadne dôležitý **indikátor zdravotného stavu**. Zmeny v jej farbe, konzistencii, frekvencii alebo zápachu môžu signalizovať poruchy trávenia, infekcie, parazity či dokonca závažnejšie ochorenia.

Pravidelné sledovanie stolice je jednoduchý a účinný spôsob prevencie a včasného zásahu.

Ako má vyzerat' zdravá stolica psa?

Zdravá stolica by mala byť:

- **Tmavohnedá farba** (čokoládový odtieň),
- **Tvrďšia, formovaná** (tvar valca),
- **Lahko zdvihnutelná** bez rozpadnutia,
- **Bez prítomnosti krvi, hlienu, slizu alebo parazitov**,
- **Zápach by mal byť mierny**, nie neznesiteľný,
- **Frekvencia: 1–3× denne** (závisí od veľkosti, stravy a aktivity).

Čo hovorí farba stolice o zdraví psa?

Tmavohnedá až čokoládová

Normálna, zdravá stolica.

Žltá alebo okrová

Porucha trávenia tukov, problém so **žlčníkom, pečeňou**, prípadne reakcia na stravu. Môže signalizovať aj **rýchle prechádzanie čriev** (napr. pri hnačke).

Jasne červená (čerstvá krv)

Zápal konečníka, análne žľazy, hemoroidy, prípadne **poranenie** konečníka. Ak sa opakuje, treba vyšetrenie.

Čierna (dechtovitá)

Prítomnosť **trávenej krvi** – môže ísť o krvácanie v žalúdku alebo tenkom čreve. **Závažný stav** – nutná okamžitá návšteva veterinára.

Sivá, biela alebo bledo hnedá

Možné **ochorenie pečene, žlčových ciest** alebo problémy s trávením tukov. Takáto stolica je abnormálna – nutná diagnostika.

Zelená

Môže byť spôsobená požitím trávy, zeleného krmiva alebo hnačkou z infekcie. Ak je pena, hlien či zápach silný – pozor na bakteriálnu infekciu alebo otravu.

Konzistencia stolice a jej význam

1. Tvrdá, suchá stolica (bobkovitá)

- Znamená dehydratáciu, nevhodnú stravu s nízkym obsahom vlákniny, zápchu.
- Potrebne zvýšiť príjem tekutín a vlákniny, viac pohybu.

2. Tenká stolica alebo "pásiková"

- Môže signalizovať zúženie čriev alebo problém v oblasti konečníka.
- Vhodné je vyšetrenie u veterinára.

3. Mäkká, ale formovaná stolica

- Môže byť reakcia na novú stravu, stres alebo mierne zaťaženie trávenia.
- Sledujte – ak sa nezhoršuje, nie je nutný zásah.

4. Kašovitá alebo hnačkovitá stolica

- Signalizuje črevný problém, infekciu, potravinovú intoleranciu, otravu.
- Nutné obmedziť krmivo, nasadiť diétu a sledovať hydratáciu.

5. Vodová hnačka

- Vážna strata tekutín, riziko dehydratácie a šoku.
- Neodkladajte veterinárnu pomoc.

Iné podozrivé prímеси v stolici

- Hlien/sliz – zápal čriev, parazity, citlivé trávenie.
- Krv – podľa farby môže ísť o vnútorné krvácanie alebo zápal análnej oblasti.
- Parazity – biele „nitky“ (škrkavky), „ryžové zrnká“ (pásomnice) – nutné odčervenie.
- Nestrávené kúsky potravy – zlé žuvanie, nedostatočné trávenie, rýchle prechádzanie čriev.

Príznaky, ktoré NEIGNORUJTE

- Krv v stolici (červená alebo čierna)
- Viac ako 3× hnačka denne alebo trvanie nad 24 hodín
- Stolica so silným zápachom, hlienom či penou
- Strata chuti do jedla, zvracanie, horúčka, apatia
- Náhle chudnutie, nadúvanie
- Opakované alebo chronické tráviace problémy

Prvá pomoc pri hnačke a tráviacich ťažkostiach

- **12–24 hodín hladovky** (iba voda) – aby si trávenie oddýchlo.
- U šteniat len max. 12 h.
- Dostupná **čistá voda** po celý čas. Sledujte, či pes pije – hydratácia je kľúčová.
- **Po hladovke:** ľahko stráviteľná diéta – varené kuracie mäso, biela ryža, mrkvové pyré.

Vhodné doplnky:

Smecta (diosmectit)

- Prášok určený pre ľudí, no často používaný aj u psov pri hnačke.
- Funguje ako črevný adsorbent – viaže toxíny, baktérie a vírusy v čreve, chráni črevnú sliznicu.
- Pôsobí aj proti bolesti a zápalu v tráviacom trakte.

Dávkovanie:

- 1–2x denne, dávka sa určuje podľa hmotnosti psa (napr. 1/4 vrečka pre psa do 3–5 kg).
- Podáva sa rozmiešaná vo vode alebo priamo do úst pomocou injekčnej striekačky.

Živočíšne uhlie (Carbo medicinalis)

- Známy čierny prášok na viazanie toxických látok v čreve.
- Silný absorbent toxínov, baktérií a plynov.
- Používa sa pri otrave, nadúvaní, hnačke.

Dávkovanie:

- 1 g na 1 kg hmotnosti psa, ideálne rozmiešané vo vode.
- Možno podávať 1–2x denne krátkodobo (max. 1–3 dni).

Upozornenie: môže znižovať účinok liekov – podávať s odstupom aspoň 2 hodiny od inej terapie.

EnteroZoo / Enterosgel

- Moderný gélový detoxikačný prípravok s výbornou znášanlivosťou.
- Viaže toxíny, alergény, patogénne baktérie, ťažké kovy, liečivá.
- Neviaže živiny, črevnú mikroflóru ani lieky (v terapeutických dávkach).
- Pomáha aj pri alergiách, kožných problémoch a antibiotickej liečbe.

Dávkovanie:

- 1–2 ml / kg hmotnosti, 2–3x denne (možno aj do krmiva).
- Bez chuti a zápachu, vhodné aj pre citlivé psy.

ProbioVet / Canikur Pro / FortiFlora / Aptobalance

- Veterinárne probiotiká a prebiotiká na podporu črevnej mikroflóry.
- Obnovujú rovnováhu baktérií v čreve po hnačke, liečbe antibiotikami alebo strese.
- Pomáhajú znížiť zápal a podporujú imunitu črevnej sliznice.

Použitie:

- Denné podávanie počas liečby hnačky, otravy alebo po nej.

Dávkovanie podľa odporúčania na prípravku – zvyčajne 1 dávka denne (vo forme prášku, pasty alebo tabliet).

Tieto doplnky a prípravky **sú bezpečné**, no nenahrádzajú veterinárne vyšetrenie, ak sa stav psa nezlepšuje do 24–48 hodín, ak je prítomná krv v stolici, horúčka, letargia alebo zvracanie. U malých plemien je rýchla strata tekutín nebezpečná, preto netreba váhať s odbornou pomocou.

Sledujte psa – ak sa stav do 24 hodín nezlepší alebo sa zhoršuje, vyhľadajte veterinára.

Doplnok do domácej lekárničky pri tráviacich ťažkostiach

- **Smecta** (diosmektit)
- Carbo medicinalis (**aktívne uhlie**)
- **EnteroZoo gél** alebo **Enterogel**
- **ProbioVet, Canikur Pro, Probioticum** pre psy
- Rýchly **teplomer** (na kontrolu horúčky pri infekcii)
- Jednorazová **striekačka** na podanie tekutých prípravkov

Stolica je jedným z najspoľahlivejších „barometrov“ psieho zdravia. Sledujte ju denne, všímajte si zmeny vo farbe, štruktúre a frekvencii. Rýchla reakcia na neprirodzenú stolicu a znalosť prvej pomoci môže zabrániť vážnym komplikáciám.

Syndróm dráždivého čreva (IBS) u psov

– tráviaci trakt v nerovnováhe

Syndróm dráždivého čreva (IBS – Irritable Bowel Syndrome) je funkčná porucha tráviaceho traktu, pri ktorej nedochádza k zápalu alebo infekcii, no pes trpí častými zmenami v trávení – najmä kolísavou stolicou, nadúvaním, diskomfortom a niekedy aj nechutenstvom.

IBS nie je smrteľné ani infekčné, ale dokáže psa aj majiteľa poriadne potrápiť – najmä chronickým výskytom príznakov bez zjavnej príčiny.

Typické príznaky IBS u psa:

- Striedanie hnačky a normálnej stolice
- Mäkká, niekedy hlienovitá stolica
- Časté nutkanie na vyprázdňovanie
- Nadúvanie, plynatosť, nepokoj po jedle
- Prechádzajúca bolesť brucha – pes sa krúti, olizuje pysky
- Niekedy krátkodobé zvracanie alebo nechutenstvo
- Bez iných vážnych nálezov – pes pôsobí inak zdravo

Čo spôsobuje IBS?

IBS je multifaktoriálne ochorenie – nevzniká z jedného dôvodu, ale z kombinácie:

- Stres a zmeny v prostredí (napr. sťahovanie, cestovanie, noví psi v domácnosti)
- Citlivý tráviaci trakt (napr. po prekonanej infekcii, u niektorých plemien – yorkšír, maltéz, pudel)
- Nízka kvalita alebo časté striedanie krmiva
- Precitlivenosť na niektoré zložky stravy (napr. obilniny, kura, ryby)
- Narušená črevná mikrobióta

Ako sa IBS diagnostikuje?

IBS sa vylučuje, nie potvrdzuje – to znamená, že:

- Veterinár najskôr vylúči infekcie, parazity, zápaly, nádory
- Robí sa rozbor stolice, krvné testy, prípadne ultrazvuk
- Keď sa nezistí žiadna konkrétna príčina, a problém sa opakujúco vracia v súvislosti s jedlom alebo stresom, ide pravdepodobne o IBS

Ako sa dá pomôcť?

Úprava stravy je základ:

- Hypoalergénne alebo špeciálne gastro krmivo – napr. Reico Maxidog Sensiv, Vet Life Gastrointestinal, Hill's i/d
- Jednoduché, stráviteľné zloženie – bez obilnín, bez konzervantov
- Pravidelný režim kŕmenia, malé porcie viackrát denne
- Vhodné doplniť: varená ryža, mrkva, kuracie alebo morčacie mäso

Podpora čriev a psychiky:

- Probiotiká: EnteroZOO, Protexin, Fit-BARF DarmRein
- Prírodné upokojujúce doplnky: valeriána, medovka, CBD kvapky pre psy
- Aloe Vera šťava – má protizápalový a upokojujúci účinok na črevá

! Vyhýbať sa:

- Tučným a mastným jedlám
- Príliš veľkému množstvu maškrt
- Náhlým zmenám v strave a prostredí

Dlhodobé riešenie

IBS **sa nedá „vyliečiť“**, ale dá sa veľmi dobre manažovať pomocou:

- kvalitnej výživy,
- podpory črevnej mikrobioty,
- zníženia stresu
- a dodržiavania pravidelnosti v strave aj dennom režime.

IBS je chronický problém tráviaceho systému, ktorý je síce neškodný z hľadiska orgánového poškodenia, ale výrazne ovplyvňuje kvalitu života psa aj majiteľa.

Starostlivosť, trpezlivosť a vhodná výživa robia zázraky.

Ak má váš psík opakované problémy so stolicou, rada vám pomôžem s výberom vhodného krmiva a doplnkov ako poradca Reico.

Vzorky vám môžem poslať **zdarma** – stačí napísať.

Portosystémový skrat (PSS)

– vrodená porucha detoxikácie pečene

Portosystémový skrat (**skrátene PSS alebo tiež hepatický shunt**) je vrodená alebo získaná anomália cievneho systému, pri ktorej krv z tráviaceho traktu obchádza pečeň a nedochádza k jej prirodzenej detoxikácii.

V zdravom tele krv prechádza cez pečeň, kde sa odfiltrujú toxíny, lieky, amoniak a ďalšie škodlivé látky. Pri portosystémovom skrate však ide krv priamo do systémového obehu – toxíny sa hromadia v tele a poškadzujú nervový, tráviaci aj imunitný systém.

Príznaky PSS (najčastejšie pri vrodenej forme)

- Záchvaty alebo trasenie hlavy (najmä po jedle – tzv. hepatoencefalopatia)
- Striedavé nechutenstvo, zvracanie, hnačka
- Pomalý rast a malá telesná hmotnosť (oproti vrhovej súrodeneckej norme)
- Letargia, ospalosť, dezorientácia
- Cirkulárne chôdze, lisovanie hlavy, neobvyklé správanie
- Zvýšené pitie a močenie
- Moč so zápachom po amoniaku
- Občasné zlepšenia a návraty príznakov (cyklický priebeh)

😊 Najčastejšie sa objavuje u šteniat vo veku 2–8 mesiacov, ale niekedy sa odhalí až v dospelosti, keď sa zhoršia klinické prejavy.

Tieto plemená sú geneticky predisponované k vrodenému PSS, najčastejšie vo forme extrahepatálneho skratovania.

Diagnostika

- Krvné testy: zvýšený amoniak, žlčové kyseliny, nízky močovinový dusík
- Moč: prítomnosť kryštálikov urátu (podobné ako u dalmatíncov)
- Ultrazvuk brucha (doppler)
- Scintigrafia alebo CT angiografia – najpresnejšie metódy na potvrdenie a lokalizáciu skratovej cievy

Liečba

Konzervatívna (pri miernych stavoch alebo pri nevhodnosti operácie):

- Špeciálna diéta s nízkym obsahom bielkovín (napr. Hill's I/d, Royal Canin Hepatic)
- Laktulóza – viaže toxíny a znižuje hladinu amoniaku
- Antibiotiká (napr. metronidazol) na zníženie črevných baktérií produkujúcich amoniak
- Prírodné doplnky na pečeň: ostropestrec, SAM-e, Reico Hepatika

Chirurgická (najúčinnnejšia):

- Uzavretie skratovej cievy pomocou ameroidného konstriktora alebo ligatúry
- Vyžaduje špecializované pracovisko a skúseného veterinárneho chirurga
- Po zákroku nasleduje prísna kontrola stavu pečene a postupné zlepšenie

Prognóza

- Bez operácie: možné dožitie s miernou formou, ale s rizikom neurologických kríz a pečeneového zlyhania
- Po úspešnej operácii: v mnohých prípadoch úplné uzdravenie alebo výrazné zlepšenie kvality života
- Dôležitá je včasná diagnostika a individuálny prístup

Prevencia a odporúčania

- Pri predisponovaných plemenách (napr. yorkšír) odporúčame preventívne vyšetrenie žlčových kyselín
- Nezanedbávať neurologické alebo tráviace prejavy u šteniat
- Po zistení PSS upraviť stravu, režim a znížiť stres

Ak máte podozrenie na PSS u svojho psíka, neváhajte navštíviť špecializovanú kliniku.

Obezita u psův

viac než len "trochu guľatejší"

Obezita nie je len estetický problém – ide o závažné ochorenie, ktoré negatívne ovplyvňuje kvalitu aj dĺžku života psa.

Najčastejšie sa vyskytuje u psův s nízkou aktivitou, ktorí dostávajú príliš veľa maškrt alebo jedla „od stola“.

Prečo psy priberajú?

- 🐾 Nedostatok pohybu – málo prechádzok, najmä u bytových psův
- 🍖 Nadbytok krmiva alebo pamlskov – hlavne kalorické dobroty bez výživovej hodnoty
- 🧀 Ľudské jedlo – masťné, slané, nevhodné pre psie trávenie
- 🏠 17 Sterilizácia/kastrácia – znížený metabolizmus bez úpravy stravy
- 🧬 Genetická predispozícia – niektoré plemená (napr. labrador, jazvečík, yorkšír)
- 🧠 Nuda, stres, samota – pes si jedlom kompenzuje psychickú nepohodu

Ako spoznať, že je pes obézny?

- Netrčí mu pás – žiadne alebo slabé prechody medzi hrudníkom a bruchom
- Rebrá nie sú hmatateľné bez tlaku
- Pohyb je spomalený, pes sa rýchlo unaví
- Zvýšené dýchanie pri malom pohybe
- Môže sa objaviť ochabnutie kĺbov, kožné problémy alebo zápaly

✅ Ideálna váha = rebrá by mali byť ľahko hmatateľné, pás viditeľný zhora aj zboku

Dôsledky obezity

- Skrátenie života až o 2 roky
- Problémy s kĺbmi, chrbticou (napr. luxácia patelly, artróza)
- Zaťaženie srdca a krvného obehu
- Zvýšené riziko cukrovky, pankreatitídy, ochorení pečene
- Nižšia aktivita, depresívne správanie
- Vyššie riziko komplikácií pri operáciách a narkóze

Ako obezitu riešiť?

✓ 1. Úprava stravy:

- Prejsť na nízkokalorické alebo diétne krmivo (napr. Reico Maxidog Light, Hill's Metabolic, Vet Life Obesity)
- Obmedziť pamlsky alebo nahradiť zdravými (napr. kúsky sušenej mrkvy, kuracieho mäsa)
- Nevykrmovať od stola – ľudské jedlo je často príčinou priberania

✓ 2. Zmena režimu:

- Zaviesť pravidelný pohyb – aj krátke prechádzky 3–4× denne pomôžu
- Zapájať psa do hier, čuchacích aktivít, aportovania
- V prípade nutnosti sa poradiť s veterinárom o kontrolovanom chudnutí

✓ 3. Psychická podpora:

- Neodmeňovať psa výhradne jedlom
- Pracovať so stresom, separačnou úzkosťou a nudou

Obezita u psa nevznikne zo dňa na deň, ale jej dôsledky môžu byť vážne.

Ak svojmu psíkovi **chcete dopriať dlhý, šťastný život**, upravte stravu a režim včas.

Pretože láska k psovi nie je o počte pamlskov, **ale o zdraví**.

Cukrovka (diabetes mellitus) u psov

– keď inzulín chýba

Cukrovka u psov **je chronické metabolické ochorenie**, pri ktorom telo nedokáže správne spracovať glukózu (cukor) kvôli nedostatku inzulínu alebo jeho zlej účinnosti.

Glukóza sa tak hromadí v krvi, ale bunky zostávajú bez energie – čo vedie k postupnému zlyhávaniu orgánov.

Ako vzniká diabetes?

U psov je najčastejšia cukrovka typu 1 – teda absolútny nedostatok inzulínu, keď pankreas prestane hormón produkovať.

Príčiny môžu byť:

- Genetická predispozícia (často u yorkšírov, jazvečíkov, pudlov, špicov)
- Chronický stres
- Zápal pankreasu (pankreatitída)
- Obezita
- Niektoré lieky (napr. kortikoidy)
- Hormonálne poruchy (napr. Cushingov syndróm)
- Vyšší vek (najčastejšie po 6. roku života)

Typické príznaky cukrovky u psa:

- Nadmerné pitie (polydipsia)
- Časté a veľké močenie (polyúria)
- Zvýšený apetít, no zároveň chudnutie
- Zhoršená kvalita srsti, únava
- Zápach po acetóne z papule (pri ketoacidóze)
- Zákal očí (diabetická katarakta) – častý hlavne u yorkšírov
- Neskôr: zvracanie, slabosť, apatia

Diagnostika

- Vyšetrenie moču (glukóza, ketóny)
- Krvné testy – zvýšená hladina glukózy nalačno, zvýšený fruktosamín
- Ultrazvuk brucha – kontrola pankreasu a iných orgánov

Liečba cukrovky

Diabetes sa nedá vyliečiť, ale dá sa veľmi dobre kontrolovať, ak sa dodržiava liečebný režim.

Inzulínová terapia – základ liečby

- Každodenné podávanie inzulínu injekčne, väčšinou 2× denne
- Najčastejšie používané: Caninsulin, Lantus

Strava a režim:

- Presne načasované kŕmenie – ideálne 2× denne, v rovnaký čas ako inzulín
- Krmivo s nízkym glykemickým indexom – napr. Hill's w/d, Royal Canin Diabetic
- Prirodzená alternatíva: Reico Maxidog Light + zeleninové vločky + Fit-BARF Aloe Vera
- Žiadne maškrtky s cukrom či sacharidmi!

Monitoring:

- Kontrola hladiny glukózy v krvi (glukomer pre psy)
- Sledujte pitný režim, energiu, správanie
- Pravidelné veterinárne kontroly

Riziká a komplikácie

- Hypoglykémia (príliš nízka hladina cukru) – môže byť život ohrozujúca

Príznaky: slabosť, tras, zmätenosť, záchvaty

- Diabetická ketoacidóza – vážny stav, vyžaduje hospitalizáciu
- Zápal močových ciest – v dôsledku glukózy v moči
- Očné komplikácie – zákaly, slepota

Cukrovka u psa **je zvládnuteľná diagnóza**, ak máte správnu výživu, inzulín, režim a chuť starať sa.

Pri včasnom odhalení môže pes žiť dlhé a kvalitné roky – no vyžaduje si zodpovedný prístup a úzku spoluprácu s veterinárom.

Epilepsia u psa

– keď mozog zlyhá na sekundy

Epilepsia je **neurologické ochorenie**, ktoré sa prejavuje **opakovanými záchvatmi** spôsobenými dočasnou poruchou elektrickej aktivity v mozgu. Záchvaty môžu byť mierne, takmer nepozorovateľné, ale aj ťažké s úplnou stratou vedomia a kŕčmi.

U mnohých psov sa **príčina epilepsie nedá jednoznačne určiť** – ide o tzv. idiopatickú epilepsiu, ktorá býva často dedičná. Epilepsia sa môže objaviť už vo veku 1 – 5 rokov, ale aj neskôr.

Priebeh záchvatu môže mať rôznu podobu

Predzáchvátová fáza (aury):

- pes je nepokojný, trasie sa, slintá, niekedy sa schováva alebo intenzívne hľadá kontakt s majiteľom
- trvá niekoľko minút až hodín

Záchvátová fáza:

- padnutie na bok, kŕče, stuhnutosť tela
- trhanie končatín, slinenie, močenie alebo defekácia
- strata vedomia, žiadna reakcia na okolie
- trvá obvykle 30 sekúnd až 2 minúty – ak trvá dlhšie ako 5 minút, ide o stav ohrozenia života (status epilepticus)

Po záchvate (postiktálna fáza):

- zmätenosť, dezorientácia, kolísavá chôdza, zvýšený apetít alebo smäd
- pes môže byť vyčerpaný a potrebovať pokoj niekoľko hodín

Príčiny epilepsie

✓ **Idiopatická (primárna)** – bez zistiteľnej príčiny, často dedičná

Najčastejšia forma u mladých psov, typicky medzi 1. – 3. rokom života.

! **Symptomatická (sekundárna)** – spôsobená iným ochorením, napríklad:

- nádor mozgu
- poranenie hlavy
- zápal mozgových blán (meningitída)
- otrava (napr. čokoládou, pesticídmi)
- poruchy metabolizmu (napr. hypoglykémia, poruchy pečene – portosystémový skrat)

Diagnostika

- anamnézy a popisu záchvatov
- krvných testov (vylúčenie toxínov, ochorení pečene, obličiek, cukrovky)
- neurologického vyšetrenia
- MRI alebo CT mozgu, ak je podozrenie na nádor alebo štrukturálnu chybu

Celkové náklady na diagnostiku epilepsie sa môžu pohybovať od približne 300 € do 500 € alebo viac, v závislosti od potrebných vyšetrení a použitých diagnostických metód.

Liečba epilepsie

Cieľom nie je „vyliečiť“ epilepsiu, ale minimalizovať frekvenciu a intenzitu záchvatov.

Najčastejšie používané lieky:

- Phenobarbital – najčastejší antiepileptikum, dobre účinkuje
- Imepitoin (Pexion) – novšia generácia liekov s menšími vedľajšími účinkami
- Levetiracetam alebo Zonisamid – ako podporná alebo alternatívna liečba

Liečba je celoživotná a vyžaduje pravidelné krvné testy, najmä pečňové parametre pri dlhodobom užívaní.

Starostlivosť o psa s epilepsiou

- Záznamy o záchvatoch – frekvencia, trvanie, spúšťače
- Bezpečný priestor počas záchvatu – nesnaž sa psa držať, nehrozí uhryznutie v bezvedomí
- Hydratácia, pokojný režim, pravidelný spánok
- Vyhýbanie sa spúšťačom (stres, silné svetlo, prehriatie)

Epilepsia je zvládnuteľná, ale vážna diagnóza, ktorá vyžaduje trpezlivosť, pochopenie a spoluprácu s veterinárom. Mnohí psi aj napriek diagnóze žijú plnohodnotný a dlhý život – ak sa dodržiava liečba a režim.

Ak máš podozrenie, že tvoj psík trpí epilepsiou, nečakaj na ďalší záchvat – čím skôr sa začne liečba, tým lepšia je prognóza.

Hydrocefalus u psov

Hydrocefalus je neurologické ochorenie, pri ktorom dochádza k abnormálnemu hromadeniu mozgovomiechového moku (CSF) v mozgových komorách. To spôsobuje zvýšený tlak v lebke a môže viesť k trvalému poškodeniu mozgu.

Najčastejšie ide o vrodenú vývojovú poruchu, ktorá sa prejaví už v šteňacom veku. Výrazne vyšší výskyt je zaznamenaný u toy plemien.

Príčiny a vznik ochorenia

Hydrocefalus **vzniká v dôsledku poruchy odtoku, vstrebávania alebo nadmernej tvorby mozgovomiechového moku**, ktorý sa následne hromadí v komorovom systéme mozgu. Dôsledkom je rozšírenie mozgových komôr (hydrocefalus internus) a tlak na okolité mozgové štruktúry.

Medzi najčastejšie príčiny patria:

- Vrodené chyby vývoja mozgu a lebky
- Infekcie počas gravidity suky (napr. psinka, toxoplazmóza)
- Nádory, cysty alebo zápaly mozgových blán
- Traumatické poranenie hlavy u novorodencov

Príznaky hydrocefalu

Prejavy sa zvyčajne objavujú vo veku **niekoľkých týždňov až mesiacov**, ich intenzita sa však môže líšiť.

Najčastejšie pozorované príznaky:

- Neprimerane zväčšená, guľatá hlava (tzv. kupolovitý tvar)
- Viditeľná fontanela – mäkké miesto na temene hlavy, ktoré sa nezatvorilo
- Vystupujúce oči a často aj strabizmus (švidenie)
- Zmeny správania – znížená aktivita, zmätenosť, nereagovanie na podnety
- Poruchy rovnováhy, nekoordinované pohyby, krúženie, zakláňanie hlavy
- Záchvaty podobné epilepsii
- Spomalený vývoj oproti ostatným šteniatkam z vrhu

Diagnostika

Diagnóza sa stanovuje na základe:

- Klinického vyšetrenia a anamnézy (plemeno, vek, vývoj)
- Ultrazvuku mozgu cez fontanelu – ak nie je uzatvorená
- CT alebo MRI vyšetrenia – poskytujú najpresnejší obraz postihnutých oblastí mozgu
- Krvných testov, ak je potrebné vylúčiť iné metabolické či zápalové ochorenia

Liečba a podpora

Hydrocefalus je nevyliciteľné ochorenie, no v niektorých prípadoch možno zmierniť jeho priebeh a zlepšiť kvalitu života.

Konzervatívna liečba:

- Kortikosteroidy (napr. prednizolón) – znižujú tvorbu mozgovomiechového moku
- Diuretiká (napr. furosemid) – pomáhajú odvádzať prebytočnú tekutinu
- Antiepileptiká (napr. fenobarbital) – pri výskyte záchvatov
- Podpora výživy a nervovej sústavy – omega-3 mastné kyseliny, vitamíny skupiny B

Chirurgická možnosť:

- Implantácia mozgového shuntu – umelý odtok mozgomiechového moku do brušnej dutiny
- → Vykonáva sa zriedka u malých plemien kvôli rizikám a technickej náročnosti

Prognóza a starostlivosť

Prognóza závisí od rozsahu poškodenia mozgu:

- Pri miernych formách môže pes žiť dlhý a kvalitný život s miernymi obmedzeniami
- Ťažké prípady môžu viesť k zlyhaniu životných funkcií a eutanázii zo súcitu

Dôležité je:

- Zabezpečiť pokojné, bezpečné prostredie
- Vyhýbať sa stresu a prudkým podnetom
- Nezaraďovať postihnutého psa do chovu – riziko genetického prenosu

Hydrocefalus je síce vážne ochorenie, no s včasným rozpoznaním, správnu podporou a trpezlivosťou môže mať pes **stále dôstojný a milovaný život**.

Ak máte šteniatko toy plemena, ktoré sa vyvíja pomalšie alebo sa správa „inak“, odporúčame čím skôr konzultáciu s veterinárnym neurológom.

Vestibulárny syndróm

– keď svet psa stratí rovnováhu

Vestibulárny syndróm **je neurologický stav**, ktorý vzniká pri poruche rovnovážneho systému psa – konkrétne vestibulárneho aparátu, ktorý **sa nachádza v vnútornom uchu a mozgovom kmeni**. Tento systém je zodpovedný za orientáciu v priestore, rovnováhu a koordináciu pohybov.

Keď dôjde k narušeniu jeho funkcie, pes stráca kontrolu nad rovnováhou, **má nápadne naklonenú hlavu** a správa sa, akoby bol „opitý“.

Typy vestibulárneho syndrómu

Rozlišujeme dva hlavné typy:

Periférny vestibulárny syndróm

- porucha postihuje vnútorné ucho alebo vestibulárny nerv
- častejší a zvyčajne menej závažný, ale dramaticky pôsobiaci

Centrálny vestibulárny syndróm

- príčina je v mozgovom kmeni alebo mozočku
- často závažnejší, môže byť spôsobený nádorom, krvácaním, zápalom alebo infarktom

Príznaky vestibulárneho syndrómu

- Náklon hlavy – trvalý, výrazný sklon na jednu stranu
- Strata rovnováhy, nekoordinované pohyby (ataxia)
- Krúženie v smere náklonu hlavy
- Padanie na jednu stranu alebo neschopnosť postaviť sa
- Rýchle pohyby očí (nystagmus) – vodorovné alebo kruhové
- Nevoľnosť, vracanie – v dôsledku poruchy rovnováhy
- Zmätenosť, dezorientácia

Poznámka: pes môže vyzeráť, ako keby prekonával mŕtvicu, no väčšina prípadov nie je život ohrozujúca.

Kedy a prečo sa objaví?

- Náhle – bez predchádzajúcich príznakov
- Najčastejšie u starších psov – tzv. idiopatický vestibulárny syndróm seniorov

Možné príčiny:

- zápal stredného/vnútrošného ucha
- mozgová príhoda
- nádor v oblasti mozočku
- otrava (napr. metronidazol)
- trauma
- idiopatický (neznámeho pôvodu – najčastejšie)

Diagnostika

Veterinár zhodnotí:

- neurologický a otoskopický nález
- RTG alebo CT/MRI hlavy – ak sa stav nezlepšuje alebo sa zhoršuje

Liečba závisí od príčiny:

✓ Idiopatický alebo periférny typ:

- Podpora rovnováhy a hydratácie, pokoj
- Lieky proti nevoľnosti (napr. Cerenia)
- Vitamíny skupiny B, antioxidanty
- Láska a trpezlivosť – väčšina psov sa zotaví do 2–3 týždňov

! Centrálna forma:

- Vyžaduje cieľenú liečbu základnej príčiny – napr. antibiotiká, kortikoidy, chirurgický zákrok
- **Prognóza závisí od pôvodu (infarkt vs. nádor)**

🐾 Starostlivosť doma

- Zaistíte bezpečný priestor (bez schodov, klzkých povrchov)
- Pomôžte psovi s orientáciou – nedvíhajte ho násilne
- Podporujte príjem potravy a vody – aj podávaním z ruky
- Buďte trpezliví a citliví – psychická opora je veľmi dôležitá

Vestibulárny syndróm môže pôsobiť dramaticky, no väčšina psov sa plne zotaví – najmä pri idiopatickej forme.

Včasná návšteva veterinára, pokojné prostredie a trpezlivá starostlivosť sú kľúčom k úspešnému zvládnutiu tohto stavu.

Záchvaty z nedokrvenia alebo pečťňového pôvodu

– keď mozog trpí potichu

Záchvaty u psov **nemajú vždy neurologickú príčinu**. Niektoré vznikajú sekundárne, **ako dôsledok nedostatočného prekrvenia mozgu alebo nahromadenia toxických látok**, ktoré by za normálnych okolností mala pečťň odbúravať.

Jedným z hlavných dôvodov je portosystémový skrat (PSS – portosystemic shunt), ktorý spôsobuje zlyhanie detoxikačnej funkcie pečťne.

Čo je portosystémový skrat (PSS)?

PSS je vrodená alebo získaná porucha prekrvenia pečťne, pri ktorej krv z tráviaceho traktu obchádza pečťň a smeruje rovno do krvného obehu. Tým sa toxíny nedostatočne filtrujú a dostávajú sa priamo do mozgu – čo môže spôsobiť tzv. pečťňovú encefalopatiu a záchvaty.

Príznaky záchvatov z nedokrvenia alebo pečťňového pôvodu

- Slabosť, kolaps alebo záchvaty, často po jedle
- Nezvyčajné správanie – dezorientácia, zízanie do steny, chvenie
- Krúženie, tras, strata rovnováhy
- Záchvaty podobné epileptickým – no nie sú neurologického pôvodu
- Znížená chuť do jedla, chudnutie, spomalený rast u šteniat
- Časté močenie, smäd, apatia, vracanie
- Zápach z papule – amoniakový

Záchvaty sa často objavia krátko po jedle, keď sa do krvi dostane viac látok, ktoré by mala pečťň spracovať.

Diagnostika

Na určenie diagnózy veterinár využíva:

- Krvné testy – vysoké hladiny amoniaku, nízky močovínový dusík (BUN)
- Žľčové kyseliny – zvýšené pred aj po kŕmení
- Ultrazvuk alebo CT s kontrastom – na potvrdenie skratovej cievy
- Biochemický profil pečťne, hemogram

Liečba

Konzervatívna (najmä u malých alebo slabých psov):

- Špeciálna diéta – s nízkym obsahom bielkovín (napr. Reico Sensiv, Hepatic krmivá)
- Laktulóza – viaže toxíny v čreve, znižuje vstrebávanie amoniaku
- Antibiotiká – na zníženie baktérií produkujúcich amoniak (napr. metronidazol)
- Podpora pečene – hepatoprotektíva (SAMe, Silymarín, ostropestrec)

Chirurgická:

- Uzáver abnormálnej cievy (ligácia šuntu) – ak je anatomicky vhodná a pes je v stabilizovanom stave
- U niektorých psov je možná úplná korekcia a vymiznutie záchvatov

Prognóza

- Pri včasnej diagnostike a úprave stravy je možné zlepšenie stavu
- Chirurgický zákrok môže viesť k úplnému uzdraveniu
- Bez liečby môže stav prejsť do trvalého poškodenia mozgu a byť život ohrozujúci

Prevencia a pozornosť

- Ak má psík záchvaty bez neurologického nálezu, vždy treba myslieť aj na pečeň
- Pozor na príznaky po jedle – ak sa opakuje slabosť či dezorientácia, ihneď kontaktujte veterinára
- U šteniat malých plemien (napr. yorkšír, maltéz, čivava) s rastovým zaostávaním alebo záchvatmi treba PSS vylúčiť vždy

Záchvaty z pečeneového alebo obehového pôvodu môžu napodobňovať epilepsiu, no príčina je metabolická. Včasná diagnostika a správne nastavená liečba však môžu zachrániť život a vrátiť psíkovi plnohodnotné fungovanie.

Separačná úzkosť u psov – samota, ktorá bolí

Separačná úzkosť je **psychický stav**, pri ktorom pes prežíva intenzívny stres a paniku, keď je odlúčený od svojho majiteľa. Najčastejšie sa vyskytuje u psov s úzkou emočnou väzbou na človeka, ako sú Yorkshire či Biewer teriery, a u psíkov s traumatickou minulosťou alebo nedostatočnou socializáciou.

Prečo vzniká separačná úzkosť?

- Nedostatočný tréning samoty v šteňacom veku
- Príliš intenzívne naviazanie na majiteľa (24/7 režim)
- Zmena prostredia alebo režimu (napr. návrat do práce)
- Opustenie predchádzajúcim majiteľom
- Trauma alebo pobyt v útulku

Ako spoznáte separačnú úzkosť?

- Vyjúce, plačlivé zvuky po odchode majiteľa
- Ničenie nábytku, dverí, škrabanie stien
- Močenie či kálenie v byte bez zdravotnej príčiny
- Trasenie, silné slintanie, panika
- Intenzívna vítacia reakcia – až hystéria pri návrate
- Sebapoškodzovanie (obhrýzanie labiek, trhanie srsti)

✓ Ako pomôcť psovi?

Tréning samoty a bezpečie:

- Odchádzajte potichu a krátko, predlžujte čas postupne
- Neupútavajte pozornosť pri odchode ani príchode
- Vytvorte psovi bezpečný priestor (útulný pelech, deka s vašou vôňou)
- Nepoužívajte klietku ako trest, ale ako „úkryt“

Mentálne zamestnanie počas neprítomnosti:

- Hračky plnené dobrotami (napr. Kong, Lickimat)
- Dlhodobé žuvateľné pamlsky
- Interaktívne hlavolamy pre psy

Účinné prípravky dostupné na Slovensku

- ◆ **ADAPTIL** – upokojujúci psí feromón
 - Obojok, difuzér alebo sprej
 - Znižuje stres bez ospalosti
 - ☒ Dostupné v lekárňach a na ZooHit, Mall.sk
- ◆ **ZYLKENE** – prírodný výťažok z mliečneho proteínu
 - Bez chémie, ideálny pri dlhodobom strese
 - ☒ Bez predpisu, kúpíte v lekárni alebo online
- ◆ **CALMEX** – veterinárny doplnok s L-theanínom
 - Upokojuje pri úzkostiach, zmenách režimu
 - ☒ Dostupný u veterinárov a v špecializovaných predajniach
- ◆ **CBD olej pre psov** (napr. Cibapet, GreenPet)
 - Uvoľňuje nervozitu a stres
 - Bez THC, bezpečný pri dlhodobom použití
 - ☒ Zohnať cez oficiálne eshopy alebo vybrané lekárne
- ✿ **Produkty z DOKONALÁ LÁSKA** – prírodná podpora pre citlivé psy
- **Č. 108** – Upokojujúci bylinný extrakt
 - Kvapky s obsahom mučenky, chmeľu a medovky
 - Ideálny na zmiernenie stresu a úzkosti bez ospalosti
 - ☒ Pôsobí jemne, vhodný aj pre malé plemená
- **Č. 134** – Uvoľňujúci esenciálny olej
 - Aplikácia do difuzéra alebo na deku
 - Obsahuje levanduľu, santal, bergamot – prirodzene navodzuje pokoj
 - ☒ Účinný pri samote, návštevách, výbuchoch paniky
- **Č. 102** – Masážny a zmyslový olej pre zníženie stresu
 - Prepojenie dotyku a vône – vhodné pred odchodom
 - Upokojuje pri strese z odlúčenia, návštev, cesty
 - ☒ Jednoduchá aplikácia medzi uši alebo na hrudník

Všetky produkty z Dokonalá láska sú dostupné na: www.dokonalalaska.sk

Čomu sa vyhnúť?

- Netrestajte psa za jeho správanie – problém je emočný, nie výchovný
- Nenechávajte psa izolovaného bez možnosti úniku zo stresu
- Nezačnite s liekmi bez konzultácie s veterinárom, ak ide o dlhodobý problém

Separačná úzkosť je vážna, no zvládnuteľná porucha správania. S láskavým prístupom, tréningom, vhodnou stimuláciou a prírodnými doplnkami môžete pomôcť svojmu psíkovi nájsť pokoj aj vtedy, keď nie ste doma.

Stres z prostredia, hromov a ohňostrojov

– keď sa psík bojí celým telom

Psy majú oveľa citlivejšie zmysly ako ľudia. Zatiaľ čo my vnímame ohňostroj ako zábavu, **oni počujú výbuchy ako výstrahu o hroziacom nebezpečenstve**. Rovnako môže pôsobiť aj búrka, hromy, silný vietor, nové prostredie, sťahovanie alebo návšteva veterinára.

Ako sa prejavuje stres z hlasných zvukov a zmien prostredia?

- Trasenie, kňučanie, slinenie
- Zaliezanie do kútov, skrývanie sa, snaha o útek
- Zrýchlené dýchanie, lapavé pohyby
- Pomočovanie alebo hnačka zo stresu
- Nechutenstvo, olizovanie pier, zízanie
- Agresivita zo strachu alebo úplné stiahnutie do seba

Niektoré psy sa boja výhradne ohňostrojov, iné reagujú na každú zmenu prostredia – nový domov, príchod hostí, zmenu rutiny.

Kto je najviac náchylný na stres?

- Malé plemená (Yorkshire teriér, Biewer, čivava)
- Šteniatka a starší psi
- Psy z útulkov alebo po traume
- Psy bez predchádzajúcej socializácie
- Príliš naviazané psy, ktoré neboli zvyknuté byť samé

Ako psovi pomôcť?

1. Bezpečné miesto

- Vytvorte „bunker“ – deka, prepravka, kúpeľňa
- Pustite biely šum alebo hudbu pre psov
- Nechajte psíka skrývať sa, nevyťahujte ho nasilu

2. Váš pokoj = jeho pokoj

- Nerozmaznávajte ho, ale buďte pri ňom pokojní
- Netrestajte ho za reakcie – strach nie je neposlušnosť
- Pri búrkach a ohňostrojoch zatiahnite závesy, stlmte svetlá

3. Odpútanie pozornosti

- Interaktívna hračka plnená pamlskami (napr. Kong)
- Dlhodobé žuvanie – jelenie parohy, sušené šľachy
- Upokojujúci dotyk, masáž medzi uškami

Účinné a dostupné prípravky na Slovensku

◆ ZYLKENE

- prírodné kapsuly s alfa-kazozepínom (mliečny proteín)
- vhodné pred Silvestrom, sťahovaním, návštevou

✓ Dostupné v lekárňach aj online

◆ ADAPTIL (difuzér, obojok, sprej)

- syntetický upokojujúci feromón pre psy
- bez chémie, vhodný pri zmenách prostredia

✓ ZooHit, Mall.sk, veterinári

◆ CALMEX, RELAXINA, ALAVIS CALMING

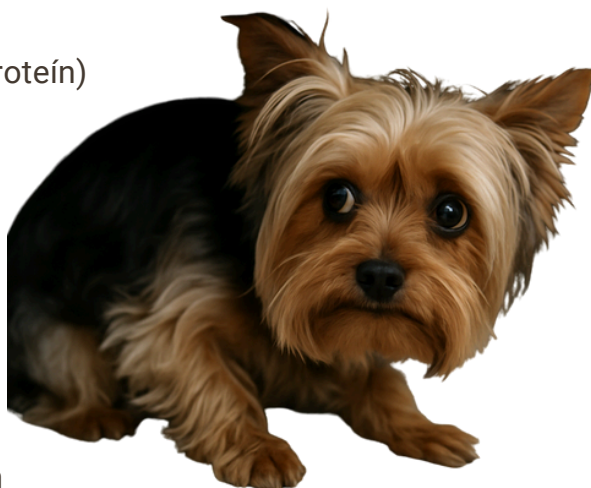
- doplnky výživy na báze tryptofánu, B-vit. a rastlín
- podpora psychickej rovnováhy bez sedácie

✓ Vetshopy, lekárne

◆ CBD pre psov (napr. Cibapet, GreenPet)

- prírodné upokojenie pri hlasitých zvukoch
- vhodné aj pri dlhodobom strese

✓ Overené slovenské e-shopy

DOKONALÁ LÁSKA – prírodná terapia pre pokoj a istotu

● Č. 108 – Upokojujúci bylinný extrakt

- kvapky z medovky, chmeľu, mučenky – bez vedľajších účinkov
- vhodné aj pre malé plemená, podávať pár dní pred očakávaným stresom

● Č. 134 – Uvoľňujúci esenciálny olej

- pôsobí cez čuch – rozptýliť do vzduchu difuzérom
- alternatívne kvapnúť na obľúbený peľach alebo šatku

● Č. 102 – Masážny olej proti stresu

- jemné votretie do srsti v oblasti uší alebo hrudníka
- podporuje prepojenie dotyku, vône a bezpečia

✓ Všetky nájdete na: www.dokonalalaska.sk

Stres z hluku či zmien nie je rozmazanosť, ale skutočná emocionálna reakcia. Dajte svojmu psovi pocit bezpečia, pokojné prostredie a využite prírodné možnosti, ktoré mu pomôžu zvládnuť náročné situácie bez paniky.

Obsedantné správanie u psov

– keď stres prerastie do rituálu

Obsedantno-kompulzívne správanie (OCD) u psov je stav, pri ktorom **pes opakovane vykonáva určitú činnosť**, ktorá nemá zmysluplný účel, no slúži ako ventil pre stres, nudu alebo frustráciu.

Toto správanie je kompulzívne – teda nutkavé, a ak sa nerieši, môže sa prehĺbiť až do chronickej poruchy správania.

Ako vyzerá obsedantné správanie u psa?

Najčastejšie prejavy:

- Nekontrolované lízanie labiek, predných končatín alebo tela – až do odrenín
- Otáčanie sa dookola – za vlastným chvostom alebo „do prázdna“
- Cucanie deky, hračiek alebo labky ako samoukojenie
- Neustále olizovanie povrchov, kútov, podlahy
- Zízanie do prázdna, "lovenie múch" bez viditeľného podnetu
- Stereotypné pohyby – chodenie do kruhu, skákanie na stenu, "trasenie"

Prečo vzniká obsedantné správanie?

- Nedostatok mentálnej a fyzickej stimulácie – pes sa nudí a vytvára si činnosť sám
- Chronický stres alebo úzkosť (často separačná, z prostredia)
- Zmena prostredia, sťahovanie, strata člena domácnosti
- Zanedbaná socializácia v šteňacom veku
- Bolesť alebo dermatologický problém (pri nadmernom lízaní)
- Genetická predispozícia – niektoré plemená sú náchylnejšie (napr. yorkšír, pudel, bulteriér)

Kedy zbystriť pozornosť?

Ak pes **vykonáva opakovanú činnosť dlhšie ako niekoľko minút denne, a nereaguje na oslovenie alebo prerušenie**, je čas riešiť problém odborne. Včasný zásah je kľúčový, pretože správanie sa zakorení ako rituál.

Ako pomôcť psovi?

♦ 1. Odbúranie nudy:

- Pravidelné venčenie a hry (nielen „vyvenčiť a späť“)
- Hlavalamy, interaktívne hračky, plnené Kongy
- Cvičenie poslušnosti alebo učenie trikov

♦ 2. Zníženie stresu:

- Bezpečný kútik na oddych
- Vyhýbanie sa nadmerným trestom a zmenám režimu
- Zostavenie denného režimu (jedlo, prechádzky, pokoj)

♦ 3. Podpora cez prírodné prípravky:

● ZYLKENE – prírodný upokojujúci proteín

Pomáha zvládnuť úzkosť a stres bez ospalosti

Vhodný na dlhodobé podávanie

● ADAPTIL – psí feromón

Difuzér alebo obojok na navodenie pokoja v prostredí

Pomáha psovi cítiť sa „v bezpečí“

● CBD olej pre psov

Pomáha pri úzkostiach, nutkavom správaní

Bez THC, pod dohľadom veterinára

● DOKONALÁ LÁSKA č. 108 alebo č. 102

– bylinné kvapky alebo masážny olej proti stresu

Podpora emocionálnej rovnováhy

Bez sedatívnych účinkov

Veterinárne riešenie

Ak správanie pretrváva alebo sa zhoršuje:

- Je potrebné vylúčiť bolesť, dermatologický problém, poranenie
- Veterinárny behaviorista môže odporučiť aj špeciálnu terapiu alebo lieky (napr. SSRI pri OCD)

Obsedantné správanie psa nie je neposlušnosť, ale **volanie o pomoc**.

Čím skôr ho rozoznáte a správne nasmerujete, tým väčšiu šancu má pes na pokojnú a vyrovnanú myseľ.

Teritoriálna agresivita u psov

– keď pes chráni svoje územie až príliš

Teritoriálna agresivita **je forma obranného správania**, pri ktorej pes vníma svoj domov, záhradu alebo „svoju rodinu“ ako územie, ktoré treba chrániť.

V určitých situáciách ide o prirodzený inštinkt, no ak je reakcia neprimeraná alebo nebezpečná, ide o problém správania, ktorý treba riešiť.

Ako sa prejavuje teritoriálna agresivita?

- Zúrivé štekание pri dverách alebo plote
- Vrčanie, skákanie, útok na návštevu
- Odmietanie vpustiť ľudí do domu
- Snaha ochraňovať majiteľa – aj voči členom rodiny
- Zvýšená ostražitosť vo vlastnom priestore (balkón, auto, posteľ)

Kto je najviac náchylný?

- Samce (samci sú vo všeobecnosti teritoriálnejší)
- Psy bez socializácie v šteňacom veku
- Plemená so strážnym inštinktom (aj u malých plemien!)
- Psy, ktoré nemajú jasne stanovené hranice a pravidlá
- Psy, ktoré žijú izolovane, bez kontaktu s cudzími ľuďmi a psami

Prečo vzniká teritoriálna agresivita?

- Nedostatok socializácie – pes si nezvykol na rôzne podnety
- Nesprávna výchova – posilňovanie nežiaducich reakcií („on nás chráni“)
- Nuda, frustrácia – najmä u psov, ktoré trávajú celé dni doma alebo na dvore
- Strach zamaskovaný agresivitou – pes „hrá silného“, no v skutočnosti sa bojí
- Nesprávna dominancia v domácnosti – pes má pocit, že musí všetko riadiť

Ako správanie riešiť?

■ 1. Ujasnite pravidlá

- Pes nesmie rozhodovať, kto kam smie – majiteľ určuje hranice
- Zakážte „stráženie“ postele, pohovky, vchodu
- Nedovoľte psovi „blokovat“ pohyb členov domácnosti

■ 2. Socializácia a tréning

- Poznávanie nových ľudí, psov a prostredí
- Cvičenie poslušnosti – najmä „sadni“, „zostaň“, „na miesto“
- Posilňovanie pokojných reakcií – chváliť za klud, nie za štekot

3. Odbúravanie stresu a frustrácie

- Dostatok pohybu a mentálnej stimulácie
- Hračky, hlavolamy, tréningové hry
- Vyhýbať sa „stráženiu plota“ – znemožniť výhľad, meniť trasu

Pomôcky a prípravky

- **ADAPTIL difuzér alebo obojek** – upokojujúci psí feromón
- **ZYLKENE alebo Calmex** – prírodné upokojujúce doplnky
- **CBD olej pre psov** – podporuje emočnú rovnováhu bez sedatív
- **Dokonalá Láska č. 108** – kvapky pre zvládanie agresivity a stresu

Kedy vyhľadať odborníka?

- Ak pes opakovane útočí na ľudí alebo psov
- Ak sa agresivita zvyšuje alebo mení charakter
- Ak máte deti v domácnosti – bezpečnosť je prvoradá

Konzultujte veterinárneho behavioristu – pomôže vám nastaviť vhodnú terapiu

Teritoriálna agresivita je riešiteľná, no neodporúča sa ju ignorovať.

S trpezlivosťou, správnym vedením a prípadne aj pomocou prípravkov môžete svojmu psovi pomôcť stať sa vyrovnaným a sebavedomým členom domácnosti, nie strážcom s neustálou hliadkou.

Nekontrolované značkovanie

– keď pes zanecháva stopu tam, kde nemá

Značkovanie je pre psa **prírodný spôsob komunikácie** – pachom označuje svoje územie, dáva najavo svoju prítomnosť, sociálny status či sexuálnu dostupnosť. **Problém však nastáva**, keď pes začne močiť v byte, na nábytku alebo v nevhodných situáciách. Takéto správanie je časté najmä u nekastrovaných samcov, no nevyhýba sa ani sučkám, najmä v stresových alebo hormonálnych obdobiach.

Prečo psy značkujú „v nevhodnom čase a mieste“?

◆ Hormonálne dôvody

- Samce si značkujú svoje územie alebo „konkurenciu“
- Sučky môžu značkovať počas hárania alebo pri pseudogravidite
- Značkovanie často súvisí so snahou o dominanciu alebo prejavom pohlavnej aktivity

◆ Stres a neistota

- Zmena prostredia (sťahovanie, nový člen domácnosti)
- Príchod iného zvieraťa do domácnosti
- Strach z opustenia, návštev alebo hlasných zvukov
- Psy si tak upevňujú pocit kontroly

◆ Strach a obranné správanie

- Značkovanie ako forma „obrany“ voči neznámemu prostrediu
- Pri stretnutí s inými psami (aj cez balkón či dvere)

◆ Nuda alebo frustrácia

- Nedostatok stimulácie vedie psa k vytváraniu vlastného „zamestnania“
- Opakované značkovanie môže byť naučené správanie

Ako rozoznať značkovanie od bežného močenia?

- Močenie je zvyčajne raz, s vyprázdnením močového mechúra
- Značkovanie je malé množstvo moču, často viackrát po sebe
- Vyskytuje sa na zvislých plochách (rohy nábytku, steny)
- Pes často pri značkovaní dvíha nohu a cieľi zámerne

Ako problém riešiť?

1. Veterinárne vyšetrenie

Vždy najprv vylúčiť zápal močových ciest, infekciu alebo hormonálnu poruchu – tieto stavy môžu vyvolávať časté močenie či nutkanie.

2. Kastrácia alebo hormonálna úprava

- U samcov často značne zníži alebo eliminuje značkovanie
- U sučiek môže stabilizovať správanie v období hárania

3. Úprava správania a prostredia

- Dôsledná výchova – zakázať vstup do problémových zón
- Dôkladné čistenie postihnutých miest – bez čpavku (ten napodobňuje moč)
- Používajte enzýmové čističe – rozložia pach moču (napr. Urine Off, Odorgon)
- Obmedzenie výhľadu na cudzích psov (závesy, fólie)

4. Zníženie stresu a posilnenie istoty

- Zachovanie rutiny, pokojné prostredie
- Doplnky výživy pre upokojenie a rovnováhu (napr. Zylkene, Calmex, CBD)
- Feromónové prípravky ako Adaptil difuzér alebo obojok

Prírodné doplnky a podpora:

- Zylkene – na báze alfa-kazozepínu, prírodne znižuje stres
- Adaptil obojok/difuzér – syntetický psí upokojujúci feromón
- CBD olej pre psov – podporuje pokoj a emočnú stabilitu
- Dokonalá Láska č. 108 – bylinné kvapky proti stresovému správaniu

Kedy vyhľadať odborníka?

- Ak pes značkuje napriek tréningu a čistému zdravotnému stavu
- Ak ide o náhle zhoršenie správania
- Ak sa značenie kombinuje s inými problémami (vrčanie, deštrukcia)

Oslovte veterinárneho behavioristu alebo profesionálneho trénera, ktorý pomôže zvoliť správny prístup.

Nekontrolované značkovanie **nie je trucovanie ani zlomyselnosť**, ale správanie s konkrétnou príčinou – či už **hormonálnou, stresovou alebo naučenou**.

Správnou kombináciou výchovy, starostlivosti o prostredie a upokojujúcich prostriedkov môžete značkovanie **výrazne obmedziť alebo úplne odstrániť**.

Falošná gravidita

– keď telo a myseľ feny veria, že čaká šteniatka

Falošná gravidita (pseudogravidita, pseudotehotenstvo) je stav, pri ktorom si **telo sučky myslí, že je gravidná, aj keď k oplodneniu nedošlo**. Tento stav vzniká v dôsledku hormonálnych zmien po ovulácii a často býva sprevádzaný **psychickými aj fyzickými príznakmi** podobnými skutočnému tehotenstvu.

Ide o častý jav u nesterilizovaných sučiek, ktorý môže byť pre zviera frustrujúci, vyčerpávajúci a stresujúci.

Kedy a prečo vzniká?

Falošná gravidita sa objavuje 4–9 týždňov po háraní, keď hladina progesterónu prudko klesne a začne prevládať prolaktín – hormón podporujúci materské správanie. Telo feny tak začne "hrať tehotenstvo", aj keď k oplodneniu nedošlo.

Niektoré sučky ju prekonajú bez výraznejších prejavov, iné opakovane a intenzívne.

Typické príznaky:

- **Zväčšené mliečne žľazy**, niekedy výtok mlieka
- **Hniezdenie** – nosenie hračiek do pelechu, ochrana hniezda
- **Zmena správania** – podráždenosť, úzkosť, obrana „mláďat“
- Znížená **chuť do jedla** alebo naopak prejedanie sa
- **Letargia, smútok**, vyhľadávanie samoty alebo prehnaná závislosť

Psychická záťaž pre sučku

Fena často prežíva falošnú graviditu ako reálne materstvo – s rovnakou intenzitou emócií a ochranárskym inštinktom.

Tento stav môže prehlbovať úzkosť, frustráciu a narúšať jej bežné správanie – niekedy až do agresie, najmä ak jej „mláďatá“ niekto berie.

Ako môžete pomôcť:

1. Neutvrďte ju v správaní

- Odoberte „bábiky“ a hračky, ktoré si fena nosí do hniezda
- Nesúcite príliš nápadne – pohladkať áno, ale vyhnite sa "ľutovaniu"

2. Zvýšte aktivitu a odvráťte pozornosť

- Viac prechádzok, mentálnych hier a pohybu
- Drobné úlohy (aport, hľadanie pamlskov) rozptýlia fixáciu na hniezdo

3. Obmedzte stimuláciu mliečnych žliaz

- Nenatierajte, nestláčajte, nevyťahujte mlieko – zvyšuje sa tvorba
- Ak je prítomný výtok, priložte studený obklad na niekoľko minút denne

4. Upravte stravu

- Mierne znížte energetickú hodnotu krmiva na pár dní (ak nie je iný zdravotný problém)
- Obmedzenie mliečnych výrobkov môže tiež pomôcť

Kedy je nutná liečba?

- Ak má fena bolestivé opuchy mliečnych žliaz, alebo sa stav zhoršuje
- Ak sa falošná gravidita opakovala už viackrát
- Ak je prítomná zmena správania alebo apatia

Veterinár môže odporučiť:

- Lieky na potlačenie laktácie (napr. cabergolín – Galastop)
- Upokojujúce doplnky výživy (Zylkene, Adaptil, CBD)
- V opakovaných prípadoch: sterilizácia ako trvalé riešenie

Podporné prípravky pri falošnej gravidite

ZYLKENE (75 mg, 225 mg, 450 mg)

Účinná látka: alfa-kazozepín – prírodný mliečny proteín, ktorý pôsobí upokojujúco

- **Bez sedatívneho účinku** – pes ostáva bdely, no pokojnejší
- Zmierňuje **úzkosť, nutkanie na hniezdenie, nervozitu**
- Vhodné aj pri iných stresových situáciách (sťahovanie, Silvester, oddelenie)

Dávkovanie (príklad):

- do 10 kg – 1 kapsula 75 mg denne
- 10–20 kg – 1 kapsula 225 mg denne
- (ideálne aspoň 5–7 dní vopred, ak vieme, kedy pseudogravidita nastáva)

Cena: cca 22–28 € / 30 kapsúl

Kúpite v: veterinárnych lekárňach, e-shopoch (ZooHit, Petissimo, Dr.Max)

CALMEX (pre psy)

Zloženie: tryptofán, teanín, B-vitamíny a peptidy mliečneho pôvodu

- Pôsobí na **nervový systém**, podporuje vyrovnanosť
- Odporúčaný pri **poruchách správania, frustrácii, výkyvoch nálady**
- Môže pomôcť pri **nočnom nepokoji a závislosti na majiteľovi**

Dávkovanie: 1 kapsula na 10–15 kg denne

Cena: cca 15–20 € / 30 kapsúl

CBD kvapky pre psov

Zloženie: kanabidiol (CBD) extrahovaný z konopy – bez psychoaktívneho účinku (0 % THC)

- Pôsobí na endokanabinoidný systém – ovplyvňuje náladu, hormonálnu rovnováhu a reakcie na stres
- Pomáha pri nervozite, hormonálnej rozladenosti, nutkaní
- Odporúčané aj pri poruchách spánku a chronickom nepokoji

Dávkovanie: 1–2 kvapky na každých 5 kg telesnej hmotnosti denne (záleží od koncentrácie)

Cena: od 25–39 € / 10 ml fľaštička

Značky: Cibapet, GreenPet, Canvet

Dokonalá Láska č. 108 – Upokojujúce kvapky

Zloženie: extrakty z medovky, mučenky, chmeľu, valerjánu, šafránu

- Čisto prírodný doplnok pre zníženie stresu, nepokoja a psychickej tenzie
- Bez sedácie – vhodný na dlhodobé použitie
- Vhodný aj pre citlivé sučky, malé plemená (napr. yorkšír, biewer)

Dávkovanie: 3–5 kvapiek na 5 kg hmotnosti, 2–3× denne

Cena: cca 13–15 € / 30 ml

Dostupné na: www.dokonalalaska.sk

ADAPTIL (difuzér, obojok, sprej)

Zloženie: syntetická kópia upokojujúceho psieho feromónu

- Vysiela signál bezpečia a pokoja, známy z obdobia šteňacieho veku
- Pomáha stabilizovať správanie sučky počas hormonálnej nepohody
- Obojok – neustále pôsobenie; difuzér – ideálny do miestnosti s peľochom

Použitie:

- Obojok nosiť nepretržite cca 30 dní
- Difuzér zapojiť do zásuvky, výmena náplne raz za mesiac

Cena:

- **Obojok:** cca 26 €
- **Difuzér + náplň:** cca 35 €
- **Sprej:** cca 22 €
- **Kúpite v:** veterinárnych ambulanciách, PetCenter, ZooHit, Mall.sk

Tip: Pre maximálny efekt možno prípravky kombinovať (napr. Zylkene + Adaptil), vždy však **dodržiavajte pokyny na dávkovanie a odporúčanie veterinára.**

Falošná gravidita je náročná fyzicky aj psychicky, no pri správnej starostlivosti a podpore sa dá zvládnuť bez následkov. Ak sa stav často opakuje alebo zhoršuje, odporúča sa konzultácia s veterinárom, a v niektorých prípadoch aj sterilizácia ako trvalé riešenie.

Znížená schopnosť adaptácie

– keď pes nezvláda zmeny, stres a nové podnety

Schopnosť adaptácie je u psa kľúčová pre vyrovnané správanie, zdravý vývoj a schopnosť zvládať bežné situácie – ako je návšteva u veterinára, stretnutie s iným psom, pobyt v novom prostredí či nečakané zvuky.

Ak pes túto schopnosť nemá dostatočne vyvinutú, reaguje na akúkoľvek zmenu strachom, panikou, agresivitou alebo úplným stiahnutím sa.

Najčastejším dôvodom je **nedostatočná alebo nevhodná socializácia počas šteňacieho veku** – teda v období, keď si pes vytvára vzťah k svetu okolo seba.

Kedy sa to najčastejšie prejavuje?

- Pri sťahovaní alebo zmene režimu
- Po príchode nového člena do domácnosti (človek alebo zviera)
- Na výstavách, v hoteli pre psov, počas cestovania
- V mestskom prostredí – rušné miesta, premávka
- Pri hlasných zvukoch (búrka, ohňostroj, vysávač)
- Po strate majiteľa alebo samote

Typické prejavy zlej adaptácie:

- Trasenie, utekanie, panika
- Zaliezanie pod nábytok, neochota ísť na prechádzku
- Vrčanie alebo agresívna obrana z dôvodu neistoty
- Neovládateľné močenie, pomočovanie zo strachu
- Zvracanie alebo hnačka v dôsledku psychickej záťaže
- Zízanie do steny, zamrznutie, odmietanie kontaktu

Najčastejšie príčiny:

Zlá alebo nulová socializácia v šteňacom veku (3–16 týždňov)

- Pes nezažil rôzne povrchy, zvuky, ľudí, zvieratá
- Bol separovaný od matky/skupiny priskoro (pred 8. týždňom)
- Chovaný bez podnetov – napr. vo voliére, pivnici, pri množiteľoch

Trauma alebo stresová skúsenosť

- Nevhodné tresty, bitky, odobranie od matky
- Príchod do hlučného prostredia bez prípravy

Dlhodobý nedostatok podnetov

- Nuda, samota, žiadne výzvy
- Pes si nevytvára sebadôveru ani schopnosť riešiť nové situácie

Ako psovi pomôcť adaptovať sa?

1. Zvyšujte istotu krok za krokom

- Zavádzajte nové situácie postupne a v bezpečnom prostredí
- Odmeňujte každú pokojnú reakciu – bez nátlaku

2. Práca na sebavedomí

- Tréning jednoduchých úloh: sadni, hľadaj, preliez, aport
- Pravidelné hry s odmenou (nie súťaženie, ale posilnenie vzťahu)

3. Zmysluplné prechádzky

- Meníte trasy, povrchy, podnety – ale v rámci tolerancie psa
- Ak je pes bojazlivý, najprv trénujte len pár krokov mimo domu

4. Zníženie stresu a podpora nervového systému

- Prírodné upokojujúce doplnky (Zylkene, Calmex, CBD)
- Feromónové pomôcky (Adaptil)
- Bylinné kvapky alebo masážne oleje (napr. Dokonalá Láska č. 108/102)

Kedy pomôže odborník?

Ak pes reaguje agresívne, panicky alebo dlhodobo apaticky

Ak bežná situácia (prechádzka, nový človek) vyvoláva útek, záchvat paniky alebo útok

Odporúča sa konzultovať veterinárneho behavioristu alebo skúseného kynológa, ktorý sa venuje problémovému správaniu

Prevenia: správna socializácia už od šteňaťa

- Kontakt s ľuďmi, zvieratami, povrchmi, dopravou, ruchmi
- Pozitívne skúsenosti, bez násilia a nátlaku
- Zmysluplná manipulácia a základná poslušnosť s odmenou
- Nenechávajúte šteňa izolované od sveta, ale zároveň ho nevystavujete extrémnym situáciám

Odporúčané prírodné doplnky na upokojenie a posilnenie istoty

◆ Zylkene (75/225 mg)

- Obsahuje prírodný mliečny proteín (alfa-kazozepín)
- Uvoľňuje stres a úzkosť bez sedácie
- Vhodný pri tréningu nových situácií, odvahe voči novému prostrediu
- **Cena:** cca 22–28 € / 30 kapsúl

◆ CBD kvapky pre psov (Cibapet, Canvet, GreenPet)

- Pomáhajú zvládať stres, strach, adaptáciu na nové podnety
- Pôsobia na rovnováhu nervového systému a emočné preťaženie
- **Cena:** od 25–39 € / 10 ml
- **Dávkovanie:** 1–2 kvapky na 5 kg hmotnosti 1–2× denne

◆ **Dokonalá Lásky č. 108** – bylinné kvapky

- Bylinky na zníženie úzkosti, stresu a prehnanej ostražitosti
- Podpora pri tréningu sebavedomia a stabilizácii správania
- **Cena:** cca 13–15 €
- **Dostupné na:** dokonalalaska.sk

◆ **Adaptil** (obojok, difuzér)

- Syntetický psí upokojujúci feromón
- Upevňuje pocit bezpečia v domácom prostredí
- **Cena:** 26–35 €

2. Cvičenia a techniky na posilnenie sebavedomia

Nosová práca / Hľadanie pamlskov

Schovajte pamlsky pod uterák, do krabice s handrami, pod misky

Aktivuje čuch, učí samostatnosti a zvyšuje istotu

Každý úspech zvyšuje sebavedomie psa!

Cvičenie s rôznymi povrchmi

Nechajte psa prejsť po bublinkovej fólii, kartóne, fólii, štrku, doske

Rozvíja toleranciu voči novému a posilňuje dôveru k majiteľovi

Zvládnutie malej prekážky

Prelez cez kartónovú škatuľu, chôdza po lavičke, tunel z deky

Pomáha zvládať "neisté situácie" v bezpečnom prostredí

Práca s interaktívnymi hračkami (hlavolamy)

Naplňte puzzle alebo Kong pamlsom

Podporuje sústredenie, vytrvalosť a pocit úspechu

„Na miesto“ – tréning pokoja a istoty

Naučte psa ľahnúť si na deku a ostať pokojne

Miesto = bezpečie → použiteľné pri návštevách, strese, cestovaní

Odmeňovanie odvážneho správania

Chváliť, keď pes preskúma niečo nové, pristúpi k človeku, prejde cez „neznáme“

Nepodporovať strach, ale každý krok vpred

Extra tip: denník pokrokov

- Zaznamenávajú, čo pes zvládol → posilňuje váš plán, dáva spätnú väzbu
- Malé víťazstvá sú veľké úspechy pre neistých psov!

Pes so zníženou schopnosťou adaptácie **nie je neposlušný alebo nevychovaný** – často je to **dôsledok nedostatočného vedenia alebo zlých skúseností z minulosti**.

S trpezlivosťou, pochopením, štruktúrou a podporou sa však aj takýto pes môže naučiť zvládať nové situácie a získať istotu vo svete okolo seba.

Chronická mitrálna insuficiencia

Chronická mitrálna insuficiencia (CMI) je najčastejšie ochorenie srdca u malých plemien psov, vrátane yorkshirských teriérov. **Postihuje najmä starších psov**, obvykle po 6. – 7. roku života, a jej **výskyt s vekom stúpa**. Toto ochorenie môže mať pomalý priebeh, no bez liečby vedie postupne k srdcovému zlyhaniu.

Čo je mitrálna insuficiencia?

Mitrálna chlopňa sa nachádza medzi ľavou predsieňou a ľavou komorou srdca. Jej úlohou je zabrániť spätnému toku krvi pri sťahu komory. Pri chronickej insuficiencii sa chlopňa zmení – zhrubne, stratí pružnosť a „netesní“. Následkom toho sa pri každom sťahu časť krvi vracia späť do predsieni, čo zvyšuje tlak v srdci a neskôr aj v pľúcach.

Prejavy ochorenia:

- počuteľný srdcový šelest (často prvý príznak, odhalený pri bežnom vyšetrení),
- kašeľ, najmä v noci alebo po záťaži,
- zrýchlené alebo ťažké dýchanie,
- znížená aktivita, únava, nechutenstvo,
- opuchy končatín alebo brucha (pri zlyhaní pravostranného srdca),
- v pokročilých štádiách môže dôjsť ku zlyhaniu srdca a pľúcnemu edému (nahromadenie tekutiny v pľúcach).

Diagnostika:

- **Auskultácia (počúvanie srdca)** – veterinár zachytí charakteristický šelest.
- **RTG hrudníka** – zväčšenie srdca, známky tekutiny v pľúcach.
- **Echokardiografia (sono srdca)** – najpresnejšia metóda na posúdenie stavu chlopní a funkcie srdca.
- **EKG** – zisťuje poruchy rytmu.

Liečba:

Chronická mitrálna insuficiencia sa nedá úplne vyliečiť, ale pri včasnom podchytení sa dá výrazne spomaliť jej priebeh a zlepšiť kvalita života. Liečba je dlhodobá a prispôbuje sa štádiu ochorenia.

Bežné skupiny liekov:

- **ACE inhibítory (napr. benazepril)** – znižujú tlak a záťaž srdca,
- **diuretiká (napr. furosemid)** – odstraňujú nadbytočnú tekutinu z pľúc,
- **pimobendan** – zlepšuje kontraktilitu srdca,
- **lieky na arytmie** – ak sú prítomné poruchy rytmu.

Starostlivosť o psa s CMI:

- Pravidelné kontroly u veterinára – monitorovanie stavu srdca a úprava liečby.
- Zníženie fyzickej záťaže, najmä v pokročilom štádiu.
- Strava s nízkym obsahom sodíka a podpora zdravej váhy.
- Pozor na stres, ktorý môže stav zhoršiť.

Poznámka: Včasný záchyt srdcového šelestu a následné vyšetrenie môže predĺžiť život psa o roky. **U yorkshirov je preto každoročná preventívna prehliadka po 6. roku života mimoriadne dôležitá.**

Srdcové šelesty

Srdcový šelest je zvukový prejav, ktorý vzniká pri prietoku krvi cez srdce alebo jeho chlopne a je počuteľný pri auskultácii (počúvaní stetoskopom). U psov, najmä malých plemien ako Yorkshire teriér, môže ísť o bežný nález, no zároveň to môže byť prvým znakom závažnej srdcovej poruchy.

Ako šelest vzniká?

K šelestu dochádza vtedy, keď krv prúdi neobvykle turbulentne – napríklad cez zmenené alebo netesniace chlopne, pri vazodilatácii (rozšírení ciev) alebo pri vrodených vadách srdca. Zdravé srdce zvyčajne pracuje ticho, bez rušivých zvukov.

Typy srdcových šelestov:

1. Funkčný (neškodný) šelest

- často sa vyskytuje u mladých šteniat
- neznačí žiadne ochorenie
- zvyčajne vymizne s rastom
- nevyžaduje liečbu, iba sledovanie

2. Patologický (chorobný) šelest

- signalizuje štrukturálny problém srdca, napr. chlopne, komory alebo septum,
- najčastejšie u starších psov s mitrálnou insuficienciou,
- môže viesť k srdcovému zlyhaniu, ak sa nelieči.

Príznaky, ktoré môžu sprevádzať patologický šelest:

- kašeľ, najmä v noci alebo po námahe
- únava, neochota k pohybu, slabosť
- zrýchlené alebo namáhavé dýchanie
- opuchy brucha alebo končatín
- bledé d'asná, znížená chuť do jedla

Diagnostika:

Ak veterinár zaznamená šelest, odporúča sa doplnkové vyšetrenie, najmä:

- echokardiografia (sono srdca) – posúdi štruktúru a funkciu srdca,
- RTG hrudníka – zobrazí veľkosť srdca a prípadné preťaženie pľúc,
- EKG – vyhodnotí rytmus a elektrickú aktivitu srdca,
- krvné testy – napr. NT-proBNP môže indikovať srdcové zlyhanie.

Liečba:

Liečba závisí od príčiny šelestu:

- neškodné šelesty sa len sledujú
- patologické šelesty sa liečia podľa typu poruchy – najčastejšie sa používajú:
 - diuretiká (na odstránenie nadbytočnej tekutiny)
 - ACE inhibítory (na zníženie tlaku a ochranu srdca)
 - pozitívne inotropné lieky ako pimobendan
 - lieky proti arytmií, ak sú prítomné

Dôležité upozornenie:

Srdcový šelest sám o sebe **nie je diagnóza**. Je to **príznak**, ktorý treba dôkladne vyšetriť.

U yorkshirov odporúčame pravidelné srdcové kontroly od 6. – 7. roku života, najmä ak sú prítomné akékoľvek zmeny v správaní alebo aktivite psa.

Kardiomyopatia

Kardiomyopatia je ochorenie srdcového svalu, ktoré spôsobuje, že **srdce nedokáže efektívne pumpovať krv do tela**. Ide o vážny, ale pomerne zriedkavý stav u malých plemien psov, vrátane yorkshirských teriéro. Jeho priebeh môže byť postupný, no v niektorých prípadoch dochádza aj k náhlemu zhoršeniu zdravotného stavu.

Čo sa deje pri kardiomyopatii?

Srdcový sval sa mení – **bud' sa rozširuje a stenčuje** (dilatovaná kardiomyopatia), alebo **sa zväčšuje a stráca pružnosť** (restriktívna forma). Výsledkom je **znížená schopnosť srdca pumpovať krv**, čo vedie k zlyhávaniu krvného obehu a preťaženiu ostatných orgánov.

Príčiny:

- Genetická predispozícia – častejšia u niektorých plemien (dobermani, veľké plemená), ale môže sa vyskytnúť aj u menších psov,
- Zápaly srdcového svalu (myokarditída),
- Autoimunitné ochorenia,
- Nedostatok taurínu alebo L-karnitínu (dôležité aminokyseliny pre funkciu srdca),
- Sekundárne vplyvy – napr. dlhodobé srdcové preťaženie pri iných ochoreniach (napr. neliečená mitrálna insuficiencia).

Príznaky:

- postupná strata kondície a únava pri bežnej aktivite,
- zrýchlené alebo plytké dýchanie,
- kašeľ (najmä po námahe alebo v noci),
- slabosť alebo kolaps,
- zväčšené brucho (v dôsledku hromadenia tekutiny),
- zvýšená tepová frekvencia, arytmie,
- v niektorých prípadoch náhla smrť bez predchádzajúcich príznakov.

Diagnostika:

- Auskultácia – šelest, nepravdivý rytmus, slabý pulz,
- RTG hrudníka – zväčšené srdce, prípadné známky pľúcneho edému,
- Echokardiografia (sono) – najpresnejšie vyhodnotenie štruktúry a funkcie srdcového svalu,
- EKG – záznam porúch rytmu a vedenia vzruchu,
- Krvné testy – vrátane NT-proBNP, taurínu, elektrolytov.

Liečba:

Liečba kardiomyopatie je zameraná na zlepšenie funkcie srdca, zvládnutie príznakov a oddialenie zlyhania. Neexistuje univerzálny liek, terapia je dlhodobá a individuálna.

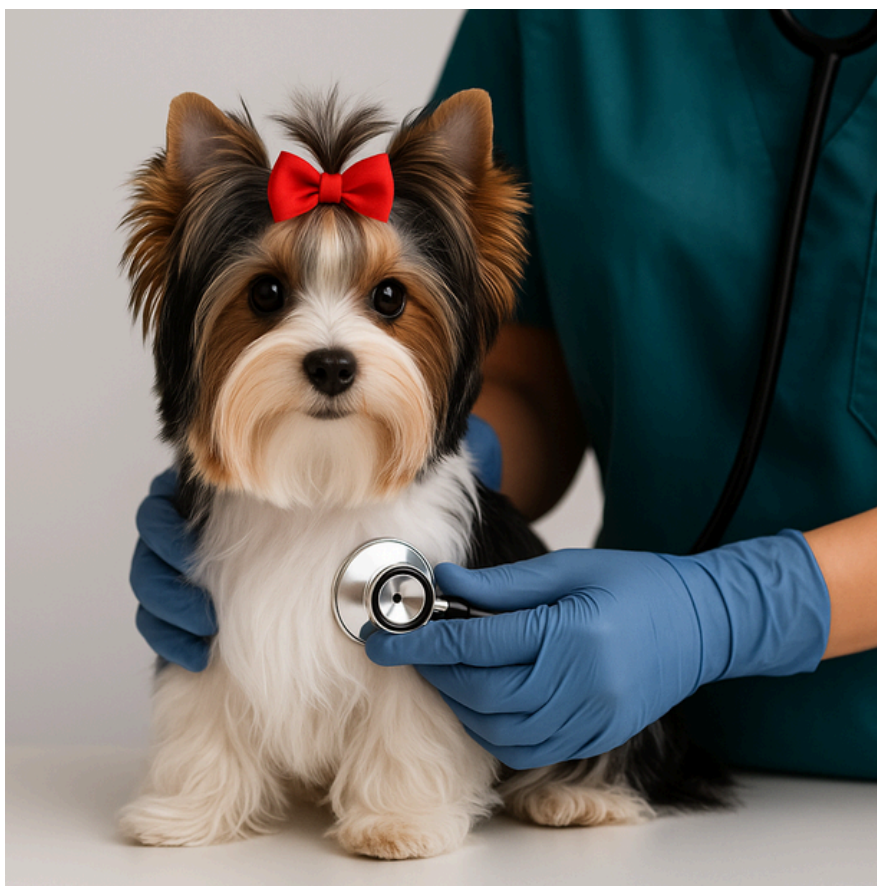
Bežne sa používajú:

- Diuretiká (napr. furosemid) – na odvodnenie a uľahčenie dýchania,
- ACE inhibítory – znižujú tlak a záťaž srdca,
- Pozitívne inotropné lieky (napr. pimobendan) – zlepšujú kontraktilitu srdca,
- Antiarytmiká, ak je prítomná porucha rytmu,
- Výživové doplnky – taurín, koenzým Q10, omega-3 mastné kyseliny.

Starostlivosť o psa s kardiomyopatiou:

- Minimalizujte stres a fyzickú záťaž,
- Kŕmte kvalitnou a ľahko stráviteľnou stravou, najlepšie s odporúčaním veterinára,
- Sledujte príznaky zhoršenia – ťažké dýchanie, opuchy, zmeny správania,
- Dodržujte liečebný režim, pravidelne kontrolujte stav u veterinára.

Poznámka: Včasná diagnostika a správna liečba dokážu výrazne **predĺžiť a skvalitniť život** psa s kardiomyopatiou. Preto ak si všimnete únavu, kašeľ či iné varovné príznaky – neodkladajte návštevu veterinára.

Zlyhanie srdca (CHF – Congestive Heart Failure)

Zlyhanie srdca je stav, keď srdce nedokáže efektívne pumpovať krv, čím sa znižuje zásobovanie tela kyslíkom a živinami. Nejde o náhlu udalosť, ale o progresívne zhoršovanie funkcie srdca, ktoré vedie k hromadeniu tekutín v tele a preťaženiu orgánov.

U yorkshirských teriéroch a iných malých plemien je najčastejšou príčinou zlyhania srdca chronická mitrálna insuficiencia, ktorá časom vedie k preťaženiu srdcových komôr a následnému zlyhaniu.

Ako vzniká srdcové zlyhanie?

Srdce je pumpa. Keď sa oslabí alebo je poškodené, krv sa hromadí buď v pľúcach (ľavostranné zlyhanie), alebo v tele (pravostranné zlyhanie). Telo reaguje kompenzačnými mechanizmami – zvýšením tepu, zadržiavaním vody a aktiváciou hormónov – ktoré však dlhodobo stav zhoršujú.

Formy srdcového zlyhania:

Ľavostranné zlyhanie srdca

- najčastejšia forma u malých psov, spôsobuje nahromadenie tekutiny v pľúcach (pľúcny edém).
- **Príznaky:** kašeľ, dusenie, zrýchlené dýchanie, znížená aktivita.

Pravostranné zlyhanie srdca

- vedie k hromadeniu tekutiny v brušnej dutine (ascites), opuchom končatín, preťaženiu pečene.
- **Príznaky:** zväčšené brucho, slabosť, strata chuti do jedla.

Kongestívne (zmiešané) zlyhanie

- kombinácia oboch foriem, často v pokročilom štádiu.

Príznaky srdcového zlyhania:

- Kašeľ (najmä v noci alebo po námahe),
- ťažké a zrýchlené dýchanie,
- slabosť, únava, neochota k pohybu,
- zväčšené brucho (voda v dutine brušnej),
- modrasté alebo bledé sliznice,
- strata hmotnosti pri zachovanom apéte (srdcová kachexia),
- omdlievanie alebo kolaps.

Diagnostika:

- Auskultácia – šelest, arytmie, slabý pulz,
- RTG hrudníka – zväčšené srdce, pľúcny edém,
- Echokardiografia – posúdenie funkcie srdca, zhrubnutie alebo netesnosť chlopní,
- EKG – zisťovanie arytmií,
- Krvné testy – NT-proBNP, elektrolyty, funkcia obličiek a pečene.

Liečba:

Cieľom liečby nie je vyliečiť, ale stabilizovať stav a spomaliť progresiu ochorenia. Liečba je dlhodobá a individuálne prispôbena.

Bežné skupiny liekov:

- Diuretiká (napr. furosemid) – odstraňujú nahromadenú tekutinu, znižujú tlak,
- ACE inhibítory (napr. benazepril) – znižujú záťaž srdca,
- Pimobendan – zlepšuje kontraktilitu srdca a rozširuje cievy,
- Spironolaktón – šetriaci diuretik, znižuje fibrózu srdca,
- Antiarytmiká, ak sú prítomné poruchy rytmu.

Domáca starostlivosť a odporúčania:

- Pravidelné kontroly u veterinára – monitorovanie funkcie srdca a nastavenie liečby,
- Obmedzenie fyzickej záťaže, hlavne pri dýchaní v pokoji,
- Nízky príjem sodíka v strave (špeciálne srdcové diéty),
- Monitorovanie dýchania doma – počet dychov v pokoji by nemal presiahnuť 30/min,
- Sledovanie hmotnosti a hydratácie.

Včasné rozpoznanie príznakov a správna liečba **výrazne zvyšujú kvalitu aj dĺžku života** psíka.

Aj pes so zlyhaním srdca môže prežiť niekoľko kvalitných rokov pri správnej starostlivosti a disciplíne v liečbe.

Hypertenzia (vysoký krvný tlak)

Hypertenzia, alebo **vysoký krvný tlak**, je stav, pri ktorom je **tlak krvi v tepnách chronicky zvýšený nad fyziologickú normu**. U psov ide často o sekundárny problém, teda dôsledok iného ochorenia – napríklad obličiek, srdca alebo endokrinného systému. U yorkshirov síce nejde o najčastejšie ochorenie, no pri chronických diagnózach (napr. srdcových či renálnych) môže byť hypertenzia veľmi nebezpečná.

Prečo je vysoký tlak nebezpečný?

Krvný tlak zabezpečuje dostatočné zásobenie orgánov kyslíkom a živinami. Ak je však tlak dlhodobo zvýšený, poškodzuje:

- **cievy** – vedie k ich zhrubnutiu alebo prasknutiu
- **srdce** – zvyšuje záťaž a spôsobuje hypertrofiu (zväčšenie) srdcového svalu
- **obličky** – urýchľuje chronické ochorenia a znižuje filtráciu
- **mozog** – hrozia krvácania, zmeny správania, záchvaty
- **oči** – môže spôsobiť odchlípenie sietnice a náhlu slepotu

Príčiny hypertenzie:

- Chronické ochorenie obličiek (CKD) – najčastejšia príčina u psov
- Cushingov syndróm (hyperadrenokorticismus)
- Diabetes mellitus (cukrovka)
- Hypertyreóza – zriedkavejšia u psov ako u mačiek
- Srdcové ochorenia
- Primárna (idiopatická) hypertenzia – zriedkavo, bez zjavnej príčiny

Príznaky:

Hypertenzia býva dlho bez príznakov – preto sa často odhalí až pri komplikáciách.

Najčastejšie prejavy:

- zmeny správania (dezorientácia, úzkosť)
- zhoršené videnie alebo náhla slepota
- záchvaty, tras, nekoordinované pohyby
- krvácanie z nosa
- zväčšené srdce, opuchy, slabosť
- zhoršovanie chronických ochorení (najmä obličkových a srdcových)

Diagnostika:

- Meranie krvného tlaku – ideálne opakovane v pokoji (systolický tlak nad 160 mmHg sa považuje za podozrivý),
- Krvné testy – urea, kreatinín, štítna žľaza, kortizol, glukóza,
- Ultrazvuk obličiek alebo srdca,
- Očné vyšetrenie – hľadanie príznakov krvácania alebo odchlípenia sietnice.

Liečba:

Liečba sa zameriava na odstránenie alebo kontrolu základného ochorenia + znižovanie tlaku pomocou liekov.

Najčastejšie používané lieky:

- Amlodipín – blokátor kalciových kanálov, základná liečba hypertenzie u psov,
- ACE inhibítory (napr. benazepril) – najmä pri kombinácii s ochorením obličiek alebo srdca,
- Beta-blokátory alebo diuretiká – podľa stavu pacienta.

Starostlivosť o psa s hypertenziou:

- Pravidelné kontroly tlaku a laboratórne testy,
- Presné dodržiavanie dávkovania liekov,
- Pozorovanie príznakov zhoršenia – zmeny správania, videnia, dýchania,
- Kvalitná strava, najmä pri obličkovom ochorení (nízkobielkovinová a nízkosodíková diéta),
- Vyhýbanie sa stresu a nadmernej záťaži.

Vysoký krvný tlak je tichý zabijak aj u psov. Včasné zachytenie a pravidelná kontrola sú kľúčové pre predchádzanie závažným komplikáciám a ochranu zraku, srdca a obličiek vášho psa.

Synkopa (náhla strata vedomia)

Synkopa je medicínsky výraz pre náhlu, krátkodobú stratu vedomia, ktorá je spôsobená dočasným nedostatočným prekrvením mozgu. U psov, vrátane yorkshirských teriérov, ide o závažný klinický príznak, ktorý môže súvisieť so srdcovým, neurologickým alebo metabolickým ochorením.

Ako synkopa vzniká?

Mozog je extrémne citlivý na nedostatok kyslíka a glukózy. Pri poklese prietoku krvi – čo sa môže stať následkom poruchy srdcového rytmu, zníženého tlaku alebo náhleho zastavenia srdcovej činnosti – dochádza k strate vedomia. Keď sa prietok obnoví, vedomie sa v priebehu sekúnd až minút vracia.

Hlavné príčiny synkopy:

1. Srdcové príčiny (kardiogénna synkopa):

- bradykardia alebo blokáda prevodového systému – príliš pomalý srdcový rytmus,
- tachyarytmie – mimoriadne rýchly a neefektívny rytmus,
- srdcové zlyhanie, kardiomyopatia alebo kolaps priedušnice so sekundárnym poklesom okysličenia,
- stenóza alebo chlopňová porucha, ktorá narúša výstup krvi zo srdca.

2. Neurologické príčiny:

- epileptický záchvat – niekedy sa mýli so synkopou, ale trvá dlhšie a pes má po ňom zmätené správanie,
- poruchy miechy alebo mozgu, nádorové ochorenia, trauma.

3. Metabolické príčiny:

- hypoglykémia – nízka hladina cukru v krvi, častá u šteniatok, miniatúrnych plemien a psov s cukrovkou,
- hypotenzia – príliš nízky krvný tlak,
- anémia – výrazne znížený počet červených krviniek.

4. Iné:

- vazovagálna reakcia – prechodné zlyhanie nervovej regulácie ciev a srdca (napr. pri silnom strese alebo bolesti),
- preťaženie pri pohybe, najmä u psov so zúženým dýchacím systémom.

Ako synkopa vyzerá?

- pes zrazu spadne, často počas chôdze, behu alebo krátko po námahe
- môže dôjsť k záškubom alebo slabým kŕčom, ktoré ale netrvajú dlho
- zvyčajne nedôjde k pomočeniu alebo stratenej kontrole stolice (na rozdiel od epileptického záchvatu)
- vedomie sa rýchlo vráti, pes sa môže správať normálne alebo byť mierne dezorientovaný
- záchvat sa môže opakovať v závislosti od príčiny

Diagnostika:

Diagnostika synkopy si vyžaduje komplexný prístup, pretože ide len o príznak, nie diagnózu.

Vyšetrenia zahŕňajú:

- **Echokardiografia a EKG** – zhodnotenie srdcového rytmu, arytmií, šelestov a štruktúry srdca
- **Holter EKG (24-hodinový monitoring)** – odhalenie nepravidelných rytmov mimo ordinácie
- **Krvné testy** – hladina cukru, elektrolyty, hematológia, pečenné a obličkové parametre
- **Neurologické vyšetrenie** – v prípade podozrenia na epilepsiu alebo mozgové ochorenie
- Meranie tlaku – identifikácia hypotenzie, ktorá môže vyvolať synkopu

Liečba:

Liečba závisí od presnej príčiny:

- pri kardiogénnej príčine sa podávajú antiarytmiká, ACE inhibítory alebo sa zvažuje implantácia kardiostimulátora,
- pri hypoglykémii je dôležité častejšie kŕmenie a glukóza pri záchvate,
- epileptické záchvaty sa liečia antiepileptikami,
- ak je synkopa vyvolaná stresom alebo vzrušením, odporúča sa minimalizovať spúšťače a podporiť srdcový tonus.

Starostlivosť a prevencia:

- Pozorujte okolnosti záchvatov – kedy, ako dlho, po akej aktivite,
- Zabezpečte psa počas záchvatu – zabráňte pádu z výšky, úderu hlavy,
- Nedovoľte nadmernú fyzickú námahu, kým nie je stanovená diagnóza,
- Zapisujte frekvenciu, trvanie a prejavy – pomáha veterinárovi pri určovaní príčiny.

Pri opakujúcich sa epizódach neváhajte **vyhľadať špecialistu na internú medicínu alebo kardiológa**.

Spätné kýchanie (Reverse sneezing)

Spätné kýchanie je relatívne častý, neškodný, ale pre laika znepokojujúci reflexný jav, pri ktorom pes **prudko a opakovane nasáva vzduch nosom, často s hlučným zvukom pripomínajúcim dusenie alebo „šklbanie“**. Hoci to môže vyzerať dramaticky, vo väčšine prípadov ide o benígny a samovoľne ustupujúci stav.

Ako vzniká spätné kýchanie?

Spätné kýchanie je spôsobené **dočasným podráždením mäkkého podnebia a hrtana, čo vedie k krčovitému stiahnutiu svalov v oblasti hltanu a hrtana**. Pes nedokáže normálne dýchať a namiesto vydychovania začne prudko nasávať vzduch, čím sa reflexne snaží obnoviť priechodnosť dýchacích ciest.

Typické prejavy:

- pes zastaví aktivitu, vystiera krk a rozšíri nozdry
- začuje sa hlasné, chrčivé alebo „vrčiace“ nasávanie vzduchu
- pes pôsobí, akoby sa dusil alebo lapal po dychu
- záchvat zvyčajne trvá 10 – 30 sekúnd a ustúpi spontánne
- pes sa následne správa úplne normálne, bez slabosti či zmätku

Spätné kýchanie nevedie k strate vedomia – to ho odlišuje od epileptického záchvatu alebo synkopy.

Čo ho spúšťa?

- vdychnutie prachu, alergénov, parfumov
- náhla zmena teploty vzduchu
- vzrušenie, stres alebo radosť
- ťahanie na obojku, najmä pri citlivejších psoch
- dráždenie dýchacích ciest (zápal, infekcia, cudzí predmet)
- u niektorých psov sa vyskytuje idiopaticky (bez známej príčiny)

Prečo je časté u malých plemien?

Yorkshirské teriery, biewre, maltezáci a iné toy plemená **majú často užšie dýchacie cesty a citlivejšie hltanové reflexy**. Ich telesná stavba (napr. krátke a mäkké podnebie) ich predisponuje k častejšiemu výskytu spätného kýchania.

Ako pomôcť psovi počas záchvatu?

- Zachovajte pokoj – pes sa riadi vašim správaním
- Jemne pohladte hrdlo psa alebo mu zakryte nozdry na pár sekúnd, aby bol nútený prehltnúť
- Môžete tiež jemne poklepať po krku alebo ponúknuť vodu
- Nepanikárte – záchvat rýchlo prejde

Kedy vyhľadať veterinára?

Hoci spätné kýchanie samo o sebe **nie je nebezpečné**, veterinárne **vyšetrenie je vhodné, ak:**

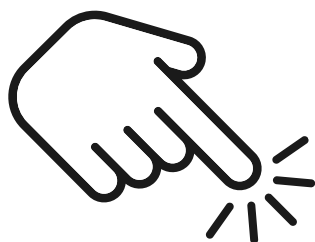
- sa záchvaty výrazne zintenzívnia alebo predĺžia
- pes má aj iné príznaky – výtok z nosa, kašeľ, apatiu
- pes má ťažkosti s dýchaním mimo záchvatov
- existuje podozrenie na cudzí predmet, zápal alebo nádor v dýchacích cestách

Liečba:

Vo väčšine prípadov nie je potrebná žiadna liečba. Ak je príčina identifikovateľná (napr. alergia, infekcia), veterinár môže nasadiť:

- antihistaminiká – pri alergickej reakcii
- protizápalové lieky alebo antibiotiká
- lieky na zníženie podráždenia dýchacích ciest
- v zriedkavých prípadoch aj chirurgické riešenie (napr. skrátenie mäkkého podnebia)

Spätné kýchanie vyzerá horšie, než v skutočnosti je. Väčšina psov s týmto reflexom žije plnohodnotný život bez obmedzení. Dôležité je vedieť, **ako reagovať v momente záchvatu a rozoznať, kedy ide o bežnú reakciu a kedy už treba zasiahnuť.**

Kolaps priedušnice (tracheálny kolaps) u Yorkshirov

Kolaps priedušnice znamená, že **chrupavka, ktorá drží trubicu priedušnice otvorenú, oslabuje a deformuje sa**. Výsledkom **je zúženie alebo dočasné zatvorenie dýchacej trubice**, o psíkovi sťažuje dýchanie a spôsobuje typický kašeľ.

Yorkshire teriéri sú jedným z plemien, ktoré sú na túto diagnózu geneticky predisponované.

Ako to spoznáte?

- Kašeľ pripomínajúci trúbenie husi – najmä pri vzrušení, ťahaní na obojku alebo pri námahe
- Zadýchanosť, najmä v teplom počasí
- Dýchavinosť pri aktivite alebo vzrušení
- V ťažkých prípadoch: dusenie, modranie jazyka, kolaps

Spúšťače:

- Obojky – najmä pri ťahaní (odporúča sa používať postroj!)
- Nadváha
- Vek (stav sa zhoršuje s pribúdajúcimi rokmi)
- Alergény, prašné prostredie, dym

Diagnostika:

- Röntgen alebo fluoroskopia
- Endoskopia na zobrazenie kolabujúcej trachey

Liečba:

- Lieky na upokojenie kašľa a rozšírenie dýchacích ciest
- Protizápalové kortikosteroidy v ťažších prípadoch
- Úprava životného štýlu:
- Prechod z obojku na postroj
- Vyhýbanie sa stresu a prehriatiu
- Kontrola hmotnosti
- Chirurgický zákrok sa vykonáva len pri veľmi vážnych prípadoch a nie vždy je úspešný.

Prevencia:

- Používať postroj namiesto obojku
- Udržiavať optimálnu váhu psa
- Obmedzujú stresové situácie a fyzické preťaženie

Chirurgické riešenie kolapsu priedušnice – stentovanie

Keď liečba liekmi (napr. protizápalové, bronchodilatanciá, antitusiká) neprináša úľavu alebo je kolaps priedušnice veľmi ťažkého stupňa (stupeň III–IV), môže byť indikované chirurgické riešenie pomocou stentu.

Čo je to stent?

- Stent je malá kovová alebo plastová mriežka (sieťka), ktorá sa vloží do priedušnice, aby ju udržala otvorenú a priechodnú.
- Zavádza sa endoskopicky, bez potreby otvorenej operácie.

Výhody chirurgického stentu:

- Okamžité zlepšenie dýchania po zavedení
- Zníženie alebo vymiznutie kašľa
- Zvýšená kvalita života psíka
- Alternatíva pre psov, ktorí nereagujú na lieky

Nevýhody a riziká:

- Stent sa nedá odstrániť – je trvalý
- Môže dôjsť k migrácii stentu (posunutie)
- Riziko zápalu alebo tvorby granulačného tkaniva
- Nezabraňuje progresii kolapsu mimo miesta uloženia
- Vysoká finančná náročnosť zákroku

Pre koho je stent vhodný?

- Psy s ťažkou formou kolapsu, ktorí majú opakované dusenie, kolapsy, zhoršenú kvalitu života
- Psy, ktoré nereagujú na lieky alebo majú kontraindikácie liečby
- Potrebné je dôkladné vyšetrenie špecialistom (CT, bronchoskopia)

Dôležité: Stent nie je „zázračné“ riešenie – je to záchranný zákrok, ktorý môže výrazne pomôcť, ale musí byť indikovaný odborníkom na základe stavu konkrétneho psa.

Zakašľal yorkie ako huska? Neignorujte to. Kolaps priedušnice je častý, ale dá sa dobre zvládať – najmä pri včasnom zachytení a šetrnom prístupe.

Psí kašel' (infekčná tracheobronchitída)

Psí kašel' je vysoko nákazlivé ochorenie horných dýchacích ciest psov, podobné ľudskej chrípke. Najčastejšie sa šíri v kolektívoch – v útulkoch, výcvikových školách, hoteloch či na výstavách.

Je spôsobený kombináciou vírusov a baktérií a prejavuje sa suchým, dráždivým kašľom. Väčšina psov ochorie aspoň raz za život.

Najčastejší pôvodcovia:

- Bordetella bronchiseptica (baktéria)
- Parainfluenza vírus
- Adenovírus typ 2 (CAV-2)
- Psí herpesvírus
- Mykoplazmy a iné baktérie

Prenos prebieha kvapôčkami vo vzduchu – kašľom, kýchaním, olizovaním, ale aj cezisky, hračky či ruky človeka.

Typické príznaky:

- Suchý, ostrý, dusivý kašel' (ako keby „niečo uviazlo v hrdle“)
- Kašel' sa zhoršuje po námahe, ťahaní na vodítku
- Zvracanie peny alebo hlienu pri kašli
- Chrapot, slzenie očí, výtok z nosa, apatia
- Vo vážnych prípadoch: horúčka, zápal pľúc

Trvanie:

- Inkubačná doba: 3–10 dní po kontakte
- Dĺžka ochorenia: 7–21 dní, niekedy aj dlhšie pri komplikáciách

Čo robiť, ak pes kašle?

Mierny priebeh:

- Kludový režim, minimum stresu a fyzickej aktivity
- Zvlhčené prostredie (napr. pomocou zvlhčovača alebo pary z kúpeľne)
- Podpora dýchacích ciest a imunity
- Vhodné domáce doplnky (nižšie)

Závažný priebeh:

- Veterinárna prehliadka
- Antibiotiká (napr. doxycyklín) pri bakteriálnom pôvode
- Protizápalové lieky, prípadne lieky proti kašľu (na predpis)
- Pri podozrení na zápal pľúc: RTG + hospitalizácia

Podporné produkty bežne dostupné na Slovensku:

Pulmoran (EnergyVet)

Prírodný prípravok pre podporu dýchania, imunity a regeneráciu dýchacích ciest

Zloženie: echinacea, tymián, yzop, yzop, ibiš

Dávkovanie: 5–10 kvapiek 2× denne podľa váhy

Cena: cca 15–18 €

Dostupné: Energy.sk, eshopy s prírodnými veterinárnymi doplnkami

PhytoVet Bronchi

Kvapky na uvoľnenie hlienu a zmiernenie kašľa

Byliny ako brečtan, tymián, fenikel

Dávkovanie podľa váhy (napr. 1 ml/10 kg 1–2× denne)

Cena: cca 14 €

Petshopy, vetambulancie

Imunovet (EnergyVet)

Silná imunomodulácia, regenerácia pri infekcii

Podporuje prirodzené obranné reakcie

Cena: cca 20 € / 30 ml

Odporúča sa kombinovať s Pulmoranom

Fitmin Purity® - Vet Herbal Syrup Respiratory

Sirup na podporu dýchacích ciest

Obsahuje podbeľ, tymián, ibištek, lipu

Dávkovanie podľa váhy – od 2 ml denne

Cena: cca 12–15 €

ZooHit, Mall.sk, vetshopy

Dokonalá Láská č. 105 – Prírodný sirup na dýchanie

Podporuje uvoľnenie hlienu, zmierňuje podráždenie priedušiek

Med, slez, skorocel, propolis

Cena: cca 11–13 €

www.dokonalalaska.sk

Prevencia – očkovanie proti psiemu kašľu

- Očkovanie je dostupné vo forme injekcie aj nosového spreja

Odporúča sa psom:

- – ktorí chodia do hotelov, škôl, na výstavy
- – ktorí bývajú v kolektívoch
- – šteňatám a seniorom

Vakcíny: Nobivac KC, Bronchicine CAe

Dôležité tipy pre majiteľov:

- Nepoužívajte obojok, ale postroj – kašeľ sa zhoršuje pri tlaku na krk
- Zostaňte doma, kým kašeľ úplne neustúpi
- Dezinfikujte spoločné misky, vodítka, hračky
- Podporujte hydratáciu – podávajte vývar alebo navlhčené krmivo

Psí kašeľ je **nepříjemné, ale bežné ochorenie**, ktoré väčšina psův prekoná bez následkov.

Kľúčom je včas rozpoznať príznaky, **dbať na kludový režim** a **podporiť liečbu vhodnými doplnkami**.

Prevencia vakcináciou môže výrazne zmierniť priebeh alebo zabrániť nákaze úplne.

Chronická bronchitída

Chronická bronchitída je **neinfekčné, zápalové ochorenie dolných dýchacích ciest**, ktoré **spôsobuje pretrvávajúci kašeľ**, trvajúci viac než **dva mesiace** bez zjavnej prítomnosti infekčného agensu. Ide o častý problém u malých plemien psov stredného a vyššieho veku, vrátane yorkshirských teriéro.

Čo sa deje v organizme?

Chronický zápal v prieduškách (bronchoch) vedie k:

- zhrubnutiu a zúženiu dýchacích ciest
- nadprodukcii hlienu
- zníženiu pružnosti tkanív
- dráždeniu receptorov, ktoré spôsobujú neustály kašeľ

Tento **stav býva progresívny** – čím dlhšie trvá, tým je vyššie riziko nevratných zmien na sliznici priedušiek.

Príčiny a spúšťače:

Chronická bronchitída **nie je spôsobená baktériou alebo vírusom**. Jej príčiny sú často kombinované a nie vždy úplne jasné.

Najčastejšie spúšťače:

- Vystavenie dráždivým látkam – cigaretový dym, prach, parfumy, čistiace prostriedky
- Opakované infekcie dýchacích ciest, ktoré zanechajú dlhodobý zápal
- Znečistené prostredie – mestské ovzdušie, smog, plesne
- Alergény – peľ, roztoče, plesneň
- Predispozícia plemena – malé plemená so zúženými dýchacími cestami (yorkshire, pomeranian, maltezák)
- Oslabený imunitný systém, vek, nadváha

Príznaky:

- Suchý, dráždivý kašeľ – najmä ráno, po vzrušení alebo fyzickej námahe
- Kašeľ trvá týždne až mesiace, často bez horúčky alebo výtoku z nosa
- Kašeľ sa opakuje a zhoršuje v chladnom počasí alebo pri námahe
- Môže sa objaviť zrýchlené dýchanie, sipot alebo mierna únava
- Zvracanie hlienu po intenzívnom kašli (neplieť si s tráviacim problémom)

Diagnostika:

Diagnóza chronickej bronchitídy sa určuje vylučovacou metódou – teda po vylúčení iných príčin kašľa (infekcia, kolaps priedušnice, srdcové ochorenie).

Základné vyšetrenia zahŕňajú:

- **RTG hrudníka** – ukáže zhrubnuté steny priedušiek a zmeny v pľúcach,
- **Bronchoskopia (ak je dostupná)** – zobrazenie sliznice priedušiek a odber vzorky,
- **Vyšetrenie hlienu (cytológia, kultivácia)** – vylúčenie infekcie,
- **Krvné testy** – zápalové parametre, alergény, štítna žľaza, srdcové markery,
- **Testy na srdcové ochorenie**, ak je podozrenie na kardiálny kašeľ.

Liečba:

Liečba je symptomatická a podporná, zameraná na zmiernenie zápalu a zlepšenie priechodnosti dýchacích ciest.

Používané lieky:

- Kortikosteroidy (napr. prednizón) – na zníženie zápalu v dýchacích cestách
- Bronchodilatanciá – rozšírenie dýchacích ciest, zlepšenie dýchania
- Antihistaminiká – ak sú prítomné alergické faktory
- Nebulizácia (inhalácia) – zvlhčovanie a zvláčňovanie hlienov
- Doplnky na podporu dýchania – omega-3, NAC (acetylcysteín), sirupy s bylinnými extraktmi
- V prípade sekundárnej infekcie antibiotiká (po potvrdení bakteriálnej príčiny)

Domáca starostlivosť:

- Obmedzte expozíciu dráždivým látkam – nefajčiť v blízkosti psa
- Udržujte ideálnu hmotnosť – nadváha zhoršuje dýchanie
- Vyhýbajte sa nadmernej námahe – krátke prechádzky
- Používajte postroj namiesto obojka
- Zvlhčujte vzduch – najmä v zime (suchý vzduch dráždi priedušky)
- Pravidelné veterinárne kontroly – monitorovanie stavu a úprava liečby

Chronická bronchitída **je dlhodobý, ale zvládnuteľný stav**, ktorý si vyžaduje trpezlivosť, spoluprácu s veterinárom a starostlivé sledovanie. Pri správnej liečbe **môže pes viesť kvalitný život aj napriek diagnóze**.

Laryngálny spazmus (krč hrtana)

Laryngálny spazmus je krátkodobé, **náhle a reflexné stiahnutie svalov hrtana**, ktoré spôsobí dočasné zablokovanie prúdenia vzduchu do pľúc. U psa sa prejavuje ako **dusenie, lapanie po dychu a panika**. Hoci stav vyzerá dramaticky a môže vystrašiť majiteľa, zvyčajne trvá len niekoľko sekúnd až minút a prejde bez trvalých následkov.

Ako vzniká?

Hrtan (larynx) je dôležitou súčasťou horných dýchacích ciest. Obsahuje hlasivky a slúži ako „brána“ medzi nosohltanom a priedušnicou. Pri podráždení (mechanickom, chemickom alebo neurologickom) môže dôjsť k náhlemu stiahnutiu svalstva hrtana, čo vedie k dočasnej nepriechodnosti dýchacích ciest – **pes sa nedokáže nadýchnuť a prejavuje známky dusenia**.

Možné príčiny a spúšťače:

- Mechanické dráždenie – napr. pri prehĺtaní cudzieho telesa, silnom ťahaní na obojku alebo sondáži
- Zápal horných dýchacích ciest – laryngitída, tracheitída, podráždenie z infekcie
- Vystavenie dráždivým látkam – dym, parfumy, aerosóly, čistiace prostriedky
- Stres a silné vzrušenie
- Reflux žalúdočnej kyseliny do pažeráka a hltana
- Nízke teploty alebo náhla zmena vzduchu
- Neurologická porucha (zriedkavo)
- Pooperačné podráždenie hrtana (napr. po intubácii)

Príznaky:

- Náhle zastavenie aktivity psa, vyzerá prekvapene alebo vystrašene
- Lapanie po dychu, sipot, pískanie pri vdychu
- Otvorené ústa, vystretý krk, pes sa snaží „chytiť“ vzduch
- Panika, nepokoj, úzkosť
- Môže sa objaviť kašeľ alebo prehĺtanie po odznení záchvatu
- Vo vážnejších prípadoch zmodranie slizníc (cyanóza) a strata vedomia (veľmi zriedkavé)

Diagnostika:

Laryngálny spazmus sa diagnostikuje na základe anamnézy a typického priebehu záchvatu. Keďže záchvat prejde rýchlo, **nie je vždy ľahké ho priamo zachytiť v ambulancii**.

Podporné vyšetrenia môžu zahŕňať:

- Laryngoskopiu alebo endoskopiu – ak sa záchvaty opakujú alebo existuje podozrenie na iný problém
- RTG hrudníka a krku
- Krvné testy – vylúčenie zápalových procesov, elektrolytové poruchy
- Vyšetrenie žalúdočného refluxu – v prípade chronického dráždenia

Liečba:

Ak je laryngálny spazmus len občasný a nekomplikovaný, liečba zvyčajne nie je potrebná.

Pri častejších alebo vážnejších prípadoch môže veterinár odporučiť:

- Protizápalové lieky (napr. kortikosteroidy) na zníženie podráždenia
- Antitusiká alebo bronchodilatanciá – ak je prítomný sprievodný kašeľ alebo zúženie priedušiek
- Antacidá a lieky proti refluxu, ak je príčinou GERD (gastroezofageálny reflux)
- V prípade neurologickej poruchy – neurologické vyšetrenie a špecifická terapia
- Pri vážnych a život ohrozujúcich prípadoch sa zvažuje chirurgický zákrok (napr. laterálna arytenoidná fixácia – zriedkavo)

Domáca starostlivosť:

- Zachovajte pokoj počas záchvatu, nepanikárte
- Zabezpečte dostatok čerstvého vzduchu – otvorenie okna, chladnejší priestor
- Jemne pohladte krk psa alebo mu ponúknite prehltnúť vodu
- Nepoužívajte obojky s tlakom na krk – odporúča sa postroj
- Vyhnite sa parfumom, fajčeniu a dráždivým látkam v domácnosti

Pri spätnom kýchaní pes pôsobí ako by "šklbal" nosom, vydáva zvuky pri nádychu nosom, ale dýchanie sa neprestane úplne.

Pri laryngálnom spazme pes panicky lapá po dychu, dýchanie môže byť úplne zablokované a je prítomná panika alebo cyanóza (modré d'asná).

Laryngálny spazmus **je dočasný, ale nepríjemný** stav, ktorý si vyžaduje pozornosť pri opakovanom výskyte. V drvivej väčšine prípadov nie je nebezpečný, ale ak sa objavuje často alebo pes pri záchvate nedýcha dlhšie než 30 sekúnd, je nutné vyhľadať veterinárnu pomoc.

Infekcie horných dýchacích ciest

Infekcie horných dýchacích ciest (URTI – Upper Respiratory Tract Infections) u psov sú pomerne bežné, najmä u mladých, starších alebo imunitne oslabených jedincov. Ide o zápalové ochorenia nosa, hltana, priedušnice a priedušiek, ktoré môžu byť spôsobené vírusmi, baktériami alebo ich kombináciou.

Kde vznikajú?

Postihnuté bývajú najmä:

- nosné dutiny
- nosohltan
- hrtan
- priedušnica

Tento typ infekcie nepostihuje priamo pľúca – pokiaľ sa nelieči alebo sa stav nezhorší.

Najčastejší pôvodcovia:

- **Vírusy:**
 - Canine parainfluenza vírus (CPiV) – častý pôvodca psieho kašľa
 - Canine adenovírus-2 (CAV-2)
 - Psí herpesvírus, reovírusy – menej časté
- **Baktérie:**
 - Bordetella bronchiseptica – najčastejší bakteriálny pôvodca (tzv. „psí kašeľ“)
 - Streptococcus spp., Pasteurella spp., Mycoplasma spp. – sekundárne infekcie

Infekcia je často **kombinovaná (vírus + baktéria)**, čo zvyšuje intenzitu príznakov a trvanie liečby.

Príznaky:

- Kýchanie
- Vodnatý alebo hnisavý výtok z nosa
- Zvýšená únava, apatia
- Znížená chuť do jedla
- Zachrípnutie alebo zmenený hlas
- Kašeľ – najmä ak sa infekcia rozšíri do hrtana alebo priedušnice
- Zvýšená teplota (nie vždy prítomná)

V prípade rozšírenia infekcie do dolných dýchacích ciest (pľúc) **môže dôjsť k zápalu pľúc (pneumónii)**.

Diagnostika:

Veterinár pri podozrení na infekciu spravidla vykoná:

- Klinické vyšetrenie a auskultáciu (počúvanie pľúc a priedušnice)
- Vyšetrenie hlienu z nosa – cytológia alebo kultivácia
- RTG hrudníka, ak sa kašeľ zhoršuje alebo sa objavujú príznaky zápalu pľúc
- Krvné testy – kontrola zápalových markerov a stavu imunitného systému
- PCR testy – na identifikáciu konkrétnych vírusov alebo baktérií (v špecializovaných pracoviskách)

Liečba:

Liečba závisí od závažnosti a pôvodcu infekcie.

- Vírusová infekcia – zvyčajne sa lieči podpornou terapiou (hydratačná liečba, podpora imunity, pokoj na lôžku)
- Bakteriálna infekcia – nasadenie antibiotík na základe odporúčania veterinára
- Lieky na kašeľ alebo protizápalové lieky – podľa príznakov
- Inhalácie a zvlhčovanie vzduchu – uľahčujú dýchanie
- Podpora imunity – vitamíny, probiotiká, doplnky stravy

Domáca starostlivosť:

- Zabezpečte pokojné a teplé prostredie, bez prievanu
- Pravidelne čistite nos – ak sa tvorí výtok
- Podávajte lieky presne podľa pokynov
- Sledujte príznaky zhoršenia – napr. dýchavičnosť, odmietanie jedla, silný kašeľ, zmodranie slizníc
- Zvlhčujte vzduch – najmä v zimných mesiacoch (napr. zvlhčovač alebo nádoba s vodou na radiátore)
- Izolujte psa od iných, ak ide o infekčný prípad, aby sa choroba nešírila

Prevencia:

- Pravidelné očkovanie proti infekčným ochoreniam (napr. parainfluenza, Bordetella bronchiseptica)
- Vyhýbanie sa preplneným priestorom (napr. psie hotely, výstavy) počas epidémie
- Dobrá hygiena a vetranie miestností
- Kvalitná výživa a starostlivosť o imunitu psa

Infekcie horných dýchacích ciest sú u psov časté, ale **dobré zvládnuteľné**, ak sú včas rozpoznané a správne liečené. Pozorný prístup majiteľa a rýchla reakcia veterinára sú kľúčové pre úspešné zotavenie.

Zápal pľúc (pneumónia)

Pneumónia je zápal pľúcneho tkaniva, ktorý predstavuje **vážny a potenciálne život ohrozujúci stav**. Postihuje **dolné dýchacie cesty** – priedušky a pľúcne mechúriky (alveoly), kde dochádza k hromadeniu tekutiny, hnisu alebo hlienu, čím sa výrazne zhoršuje príjem kyslíka.

U yorkshirských teriérov a iných malých plemien sa pneumónia môže vyvinúť ako komplikácia **neliečených infekcií horných dýchacích ciest, aspiračného zvracania alebo po prechladnutí**.

Príčiny:

- **Bakteriálna pneumónia**

- najčastejšia forma; spôsobená baktériami ako Bordetella bronchiseptica, E. coli, Klebsiella, často po predchádzajúcej vírusovej infekcii.

- **Vírusová pneumónia**

- komplikácia po infekcii vírusmi ako psí adenovírus, parainfluenza, najmä u šteniat.

- **Aspiračná pneumónia**

- vzniká vdychnutím potravy, zvratkov alebo tekutín do pľúc (napr. po anestézii, pri refluxe, poruche prehĺtania).

- **Mykotická (plesňová) pneumónia**

- vzácnejšia, spôsobená plesňami (napr. Aspergillus), najmä u imunokompromitovaných psov.

- **Inhalačná (chemická) pneumónia**

- po vdýchnutí toxických látok (dym, chemikálie, spreje)

Príznaky pneumónie:

- Ťažké, zrýchlené alebo povrchné dýchanie
- Produktívny kašeľ (mokrý, hlienovitý), niekedy so zvracaním hlienu
- Horúčka (teplota nad 39,5 °C)
- Letargia, slabosť, nechutenstvo
- Výtok z nosa (vodnatý až hnisavý)
- Modrasté sliznice (cyanóza) pri závažnom nedostatku kyslíka
- Bolesť pri dotyku hrudníka alebo pri dýchaní

U malých psov môže byť priebeh rýchly a dramatický – bez liečby môže dôjsť k zlyhaniu dýchania.

Diagnostika:

Veterinár určí diagnózu kombináciou klinických príznakov a vyšetrení:

- Auskultácia hrudníka – počuteľné chrčanie, sipot, slabé dýchanie,
- RTG hrudníka – ukazuje zápalové ložiská v pľúcach, zatekanie,
- Krvné testy – zvýšené zápalové markery (leukocyty, CRP),
- Vyšetrenie hlienu z dýchacích ciest – cytológia, kultivácia na určenie pôvodcu,
- V prípade aspiračnej pneumónie sa hodnotí aj funkcia pažeráka, žalúdka alebo reflux.

Liečba:

Liečba závisí od pôvodcu a závažnosti, no vo všetkých prípadoch platí, že pneumónia vyžaduje rýchle veterinárne ošetrovanie.

- **Antibiotiká** – cielene po kultivácii, inak širokospektrálne
- **Podporná terapia** – infúzie, elektrolyty
- **Lieky na zníženie horúčky a zápalu** (NSAID alebo kortikosteroidy podľa potreby)
- **Bronchodilatanciá a mukolytiká** – na uľahčenie vykašliavania
- **Inhalácie (nebulizácia)** – vlhčí dýchacie cesty, uľahčuje dýchanie
- **Kyslíková terapia** – v ťažších prípadoch (napr. hospitalizácia na kyslíkovej komore)

Domáca starostlivosť:

- Podávajte lieky presne podľa pokynov veterinára
- Zabezpečte pokoj, teplo a čistý vzduch – ideálne zvlhčený
- Izolujte psa od iných, ak ide o infekčnú formu
- Sledujte dýchanie a reakcie psa – pri zhoršení okamžite kontaktujte veterinára
- Udržujte dostatočnú hydratáciu, podávajte vlažnú vodu a vývar
- Dodržiavajte liečebný režim aj po zlepšení príznakov – predčasné ukončenie môže viesť k relapsu

Zápal pľúc je u psov **vážne ochorenie**, ktoré si vyžaduje **okamžité odborné vyšetrenie a dôslednú liečbu**. Včasný zásah môže výrazne znížiť riziko komplikácií a zlepšiť prognózu. Pri yorkshiroch je dôležité pozorne sledovať aj nenápadné príznaky, keďže ich malý organizmus rýchlejšie reaguje na zápalové zmeny.

Stenotické nozdry

Stenotické nozdry **sú vrodená anatomická vada**, pri ktorej sú nosové dierky (nozdry) **nezvyčajne úzke alebo zúžené**, čo sťažuje prúdenie vzduchu nosom. Tento stav **spôsobuje dýchacie ťažkosti** a je častejší u brachycefalických plemien (napr. mops, francúzsky buldoček), no môže sa vyskytnúť aj u yorkshirských teriérov, najmä u línií s kratším, zavalitejším ňufákom.

Ako stenóza nozdier ovplyvňuje psa?

Pri normálnom dýchaní vzduch voľne prúdi cez otvorené nozdry do nosovej dutiny. Pri stenotických nozdierkach **sú dýchacie cesty od začiatku zúžené**, čo spôsobuje:

- zvýšený odpor pri nádychu
- hlučné dýchanie (sipot, šnupanie)
- rýchlu únavu pri aktivite
- zvýšenú námahu dýchacích svalov

U psov so stenózou nozdier dochádza často **k dýchaniu cez ústa a k preťažovaniu celého horného dýchacieho systému**.

Príznaky:

- Tiché alebo hlasné, ťažké dýchanie nosom už v šteňacom veku
- Šnupanie, chrápanie, fúkanie nozdier aj v pokoji
- Dýchanie cez otvorené ústa, najmä pri záťaži alebo horúčave
- Znížená tolerancia k pohybu alebo teplu
- Vydutie nosných krídel pri snahe nadýchnuť sa
- Neochota k jedeniu v stresových podmienkach alebo pri prehriatí
- Záchvaty kašľa, lapanie po dychu alebo panika pri vzrušení

V niektorých prípadoch sa stenóza prejavuje mierne a postupne sa zhoršuje, najmä pri nevhodných podmienkach (teplo, stres, obezita).

Príčiny:

- Genetická predispozícia – dedičná vada chrupaviek nosa
- Často súčasť brachycefalického obštrukčného syndrómu (BOAS)
- U yorkshirov môže byť dôsledkom chybného výberu pri chove – preferovanie jedincov s kratším nosom a plochšou tvárou
- Zriedkavejšie sa môže objaviť aj ako získaná deformácia po úraze alebo chronickom zápale

Diagnostika:

- Fyzikálne vyšetrenie – skúsený veterinár môže stenotické nozdry rozpoznať vizuálne aj palpáciou
- Posúdenie zvukov pri dýchaní, reakcia na záťaž
- Vyšetrenie pod sedáciou – ak je potrebné dôkladné zhodnotenie tvaru nozdier a horných dýchacích ciest
- V niektorých prípadoch aj RTG alebo endoskopia – najmä pri podozrení na súvisiace deformity v hltane alebo priedušnici

Liečba:

Stenotické nozdry sa nevyyliečia samé – v prípade stredne ťažkých až ťažkých foriem je jediným efektívnym riešením chirurgický zákrok.

- Rhinoplastika (chirurgické rozšírenie nozdier) – odstránenie alebo úprava chrupavkových častí nosa na rozšírenie prietoku vzduchu
- Podporná liečba pri miernych prípadoch – sledovanie, regulácia váhy, zvlhčovanie vzduchu, obmedzenie záťaže
- Kortikosteroidy alebo bronchodilatanciá – ak je prítomný zápal alebo sprievodné dýchanie cez ústa

Starostlivosť a prevencia:

- Nepreťažovať psa pri teplom počasí
- Zabezpečiť dostatok čerstvého vzduchu a chladu
- Krmiť pomaly a bez stresu
- Používať postroj namiesto obojka, aby sa zabránilo tlaku na krk
- Vyhýbať sa dráždivým látkam – dym, parfumy, spreje
- V chove nepoužívať jedincov so zjavnou stenózou – ide o dedičnú vadu

Stenotické nozdry **sú malou**, ale významnou **anatomickou vadou**, ktorá môže výrazne ovplyvniť kvalitu života psa. U yorkshirov nejde o bežný problém, no v posledných rokoch sa s ich zmenenou morfológiou ňufáka objavuje častejšie. **Včasnú rozpoznávanie a prípadnú chirurgickú korekciu môžu psovi zabezpečiť plnohodnotný a pohodlný život.**

Urologické ochorenia a močové cesty

Urologické ochorenia postihujú močový mechúr, močovody, močovú trubicu a obličky.

U psov sa prejavujú poruchami močenia, zmenami správania pri venčení a niekedy aj prítomnosťou krvi v moči. Pri yorkshiroch, ako malom plemene, je dôležité venovať týmto problémom osobitnú pozornosť – najmä kvôli ich citlivému metabolizmu a vyššiemu riziku močových kameňov.

Zápal močových ciest (cystitída)

Cystitída je zápal močového mechúra, najčastejšie bakteriálneho pôvodu. Často sa vyskytuje u feniek kvôli kratšej močovej trubici, no nevyhýba sa ani psom.

Príznaky:

- časté močenie malých objemov
- nutkanie na močenie bez moču (strangúria)
- močenie v nevhodných miestach (napr. doma)
- zakalený alebo krvavý moč
- bolestivé močenie, pes sa môže „zvliekať“ alebo plakať pri venčení

Diagnostika:

- močový test (sedimentácia, kultivácia)
- sonografia močového mechúra

Liečba:

- antibiotiká
- protizápalová terapia
- zmena krmiva (diéta na podporu močových ciest)

Urolitiáza (močové kamene – oxaláty, struvity)

Urolitiáza je stav, pri ktorom sa v močových cestách tvoria kryštály alebo kamene.

Najčastejšie typy sú:

- struvity (fosforečnany-amónno-horečnaté) – vznikajú najmä pri bakteriálnych infekciách,
- oxaláty (šľavelan vápenatý) – menej často, ale tvrdšie a hrozí ich zaseknutie.

Príznaky:

- rovnaké ako pri cystitíde,
- pes sa dlhšie snaží vymočiť, bez výsledku,
- krv v moči,
- bolesť v podbrušku,
- úplná obštrukcia močovej trubice – život ohrozujúci stav!

Diagnostika:

ultrazvuk

RTG (oxaláty sú rádiopakné)

močové testy

Liečba:

struvity: špeciálna veterinárna diéta na rozpustenie

oxaláty: chirurgické odstránenie (kamene sa nedajú rozpustiť)

antibiotiká pri súbežnej infekcii

Prevencia:

dostatok vody

kvalitné krmivo s kontrolovaným obsahom minerálov

pravidelné prehliadky moču

Inkontinencia moču

Inkontinencia je neovládateľný únik moču, ktorý môže byť hormonálneho, neurologického alebo anatomického pôvodu.

Kedy sa vyskytuje:

po kastrácii (najmä u starších feniek – tzv. hormonálne podmienená inkontinencia),

pri ochoreniach chrbtice, ktoré postihujú nervové dráhy,

pri infekciách alebo dráždení mechúra.

Príznaky:

mokrý miesta na peľchu po spánku,

únik kvapiek moču počas chôdze alebo ležania,

časté lízanie genitálií.

Diagnostika:

vylúčenie infekcie,

neurologické vyšetrenie,

testy na hormóny.

Liečba:

hormonálne prípravky (napr. fenypropamolamín),

podpora močového zvieräča,

liečba základného ochorenia (napr. infekcia, hernia).

Infekcie obličiek (pyelonefritída)

Pyelonefritída je závažný bakteriálny zápal obličiek, často vznikajúci ako komplikácia neliečenej infekcie dolných močových ciest.

Príznaky:

horúčka, letargia

zvracanie, nechutenstvo

bolesť v oblasti chrbta alebo bedier

časté močenie, niekedy s krvou

výrazná smädnosť a časté močenie (polyúria/polydipsia)

Diagnostika:

močový test + kultivácia

krvné testy (zvýšený kreatinín, močovina)

sonografia obličiek

Liečba:

silné antibiotiká dlhodobo (3–6 týždňov),

podpora obličkovej funkcie (diéta, hydratácia),

kontrolné testy po liečbe.

Zápal predkožky a vaginitída

Tieto zápaly sa týkajú pohlavných orgánov, ale súvisia s močovými cestami, keďže výtok alebo infekcia môže dráždiť močové cesty.

Zápal predkožky (balanopostitída):

žltkastý alebo zelený výtok z predkožky, časté lízanie, začervenanie.

Vaginitída:

výtok z pošvy (čistý, zakalený, hnisavý), lízanie, svrbenie, časté močenie.

Diagnostika:

výter na kultiváciu

vyšetrenie moču

gynekologické vyšetrenie

Liečba:

antibiotiká podľa citlivosti

výplachy (napr. čaj z repíka, veterinárne roztoky)

podpora imunity, prípadne hormonálna terapia

Urologické problémy u yorkshirských teriérov **môžu začínať nenápadne**, no rýchlo sa zhoršujú, ak nie sú riešené. **Včasná diagnostika a vhodná terapia môžu predísť vážnym komplikáciám** – od močových kameňov až po zlyhanie obličiek. Prevencia, pravidelný pitný režim a kvalitná strava sú pre zdravie močových ciest kľúčové.

Reprodukčné a hormonálne poruchy

Reprodukčný a endokrinný (hormonálny) systém u psov ovplyvňuje plodnosť, pohlavný cyklus, metabolizmus, správanie aj imunitu. Poruchy v týchto oblastiach môžu mať **nenápadné, ale vážne následky** – od neplodnosti po život ohrozujúce stavy.

U yorkshirských teriérov sa vyskytujú ako u sučiek, tak aj u psov, a niektoré z nich sú **typické pre starších jedincov alebo po kastrácii**.

Pyometra (zápal maternice)

Pyometra je akútny alebo chronický hnisavý zápal maternice, ktorý vzniká najčastejšie po háraní (zvyčajne 4–8 týždňov po). Je to život ohrozujúci stav, častejší u nekastrovaných starších sučiek.

Príznaky:

- zvýšená smädnosť a močenie,
- únava, slabosť, odmietanie potravy,
- výtok z pošvy (nie vždy – tzv. uzavretá pyometra),
- opuch brucha, horúčka, vracanie.

Diagnostika:

- sonografia (maternica plná hnisu),
- krvné testy (zvýšené leukocyty, zápalové markery).

Liečba:

- okamžitá kastrácia (odstránenie maternice a vaječníkov),
- podpora infúznou terapiou, antibiotiká,
- pri otvorenej forme a mladých fenách možno skúsiť konzervatívnu liečbu hormonálnymi prípravkami, ale s rizikom recidívy.

Prevencia: včasná kastrácia sučiek, ktoré nie sú určené na chov.

Pseudogravida (falošná gravidita)

Ide o **hormonálnu nerovnováhu po ovulácii**, keď sa po poklese progesterónu zvýši hladina prolaktínu – čo telo interpretuje ako tehotenstvo.

Príznaky:

- zväčšené mliečne žľazy, tvorba mlieka,
- hniezdne správanie (stráženie hračiek),
- nechutenstvo, nervozita, apatia.

Liečba:

- zvyčajne nie je nutná – stav odoznie do 2–3 týždňov,
- obmedziť podnety, ktoré podporujú mliečnu sekréciu (hladkanie brucha),
- v závažnejších prípadoch – lieky na zníženie prolaktínu (napr. cabergolin).

Neplodnosť a anomálie cyklu

Neplodnosť u sučiek aj psov môže mať hormonálny, anatomický, infekčný alebo genetický pôvod.

Najčastejšie problémy:

- tichá ruja (bez viditeľných príznakov),
- nepravidelný alebo chýbajúci cyklus,
- nezrelé vajíčka, nízka kvalita spermií,
- zle načasované krytie.

Diagnostika:

- hormonálne profily (progesterón, LH),
- cytológia, kultivácia výterov,
- spermigram, sonografia maternice a vaječníkov.

Riešenie:

- presné načasovanie krytia,
- hormonálna liečba v prípade deficitu,
- vylúčenie infekcie alebo genetických väd.

Zápál prostaty u psov

Najčastejšie u nekastrovaných starších psov. Môže byť bakteriálny alebo hormonálne podmienený (benígna hyperplázia prostaty – BPH).

Príznaky:

- krv v moči alebo v ejakuláte,
- bolestivé močenie, časté močenie,
- zápcha alebo bolestivá defekácia (zväčšená prostata tlačí na konečník),
- bolestivosť pri pohmate v oblasti panvy.

Diagnostika:

- sonografia, vyšetrenie prostaty cez konečník,
- vyšetrenie moču, kultivácia.

Liečba:

- antibiotiká,
- hormonálne prípravky (zníženie testosterónu),
- kastrácia – definitívne riešenie pri BPH.

Nádory mliečnej žľazy

Najčastejšie nádorové ochorenie u nekastrovaných starších sučiek. Môžu byť benígne aj malígne.

Rizikové faktory:

- kastrácia až po 3. ruji alebo vôbec,
- hormonálne poruchy, genetika.

Príznaky:

- hrčky v oblasti mliečnych líníí,
- výtok, citlivosť, zápal, krvácanie,
- v pokročilých prípadoch metastázy do pľúc.

Liečba:

- chirurgické odstránenie nádoru alebo celej línie,
- histológia na určenie typu,
- v prípade malignity aj chemoterapia.

Prevencia:

- včasná kastrácia (ideálne pred 1. alebo po 1. ruji).

Poruchy štítnej žľazy (hypotyreóza)

Hypotyreóza je **nedostatočná činnosť štítnej žľazy**, ktorá vedie k spomaleniu metabolizmu.

Príznaky:

- priberanie bez zmeny stravy,
- letargia, únava, netolerancia chladu,
- zhoršená kvalita srsti, vypadávanie chlupov,
- zhrubnutie kože, pigmentácie,
- znížený záujem o pohyb, apatia.

Diagnostika:

- krvné testy (T4, TSH),
- sledovanie klinických príznakov.

Liečba:

- doživotné podávanie hormónu (levotyroxín),
- pravidelná kontrola dávkovania.

Cushingov syndróm (hyperadrenokorticismus)

Prejavuje sa nadbytkom kortizolu v tele, zvyčajne spôsobeným tumorom hypofýzy alebo nadobličiek.

Príznaky:

- zvýšené pitie a močenie,
- zväčšené brucho, rednutie svalstva,
- padanie srsti, stenčená koža, pigmentácie,
- zhoršené hojenie, časté infekcie,
- neobvyklé správanie (nepokoj, hlad).

Diagnostika:

- ACTH stimulačný test,
- dexametazónový supresný test,
- sonografia nadobličiek.

Liečba:

- medikamentózna (napr. trilostan),
- v niektorých prípadoch chirurgické odstránenie nádoru.

Poruchy reprodukcie a hormónov sú u psov častejšie, než sa zdá – mnohé z nich majú **pomaly sa rozvíjajúce, nenápadné príznaky**. Včasná diagnostika a cielená liečba výrazne zvyšujú kvalitu a dĺžku života.

Nádorové ochorenia

Nádorové ochorenia (neoplázie) sú u psov čoraz častejšie, najmä s pribúdajúcim vekom. **Nie každý nádor je zhubný (malígny)**, no aj nezhubné nádory môžu spôsobovať problémy v závislosti od umiestnenia. Dôležitá je včasná diagnostika a odlíšenie medzi bežným výrastkom a potenciálne nebezpečnou rakovinou.

U yorkshirských teriérov sa najčastejšie vyskytujú kožné nádory, nádory prsníkov a nádory v ústnej dutine, ktoré si majiteľ nemusí hneď všimnúť.

Kožné nádory

- **Lipóm** – nezhubný tukový nádor, mäkký, pohyblivý, často v podkoží.
- **Histiocytóm** – červený, vyvýšený, rýchlo rastúci, typický pre mladšie psy, často sám vymizne.
- **Mastocytóm** – nádor z mastocytov (bunky imunitného systému), ktorý môže byť zhubný – pozor pri manipulácii, môže uvoľniť histamín a spôsobiť zápal, svrbenie či opuch.

Diagnostika: aspirácia ihlou (FNAB), histológia po chirurgickom odstránení.

Liečba: chirurgia, niekedy chemoterapia alebo rádioterapia.

Nádory prsníkov (mammárne nádory)

Veľmi časté u nekastrovaných sučiek, najmä po 7. roku života.

Príznaky:

- hrčky alebo tvrdé uzlíky v mliečnej línii
- výtok z bradaviek
- zväčšené alebo bolestivé žľazy

Diagnostika: fyzikálne vyšetrenie, sonografia, röntgen pľúc (kvôli metastázam).

Liečba: chirurgické odstránenie nádoru alebo celej mliečnej línii, podľa potreby následná chemoterapia.

Prevencia: včasná kastrácia pred 2. rujú znižuje riziko na minimum.

Nádory ústnej dutiny

Menej časté, ale zvyčajne **veľmi agresívne**.

Najčastejšie typy:

- melanóm
- skvamocelulárny karcinóm
- fibrosarkóm

Príznaky:

- zápach z papule (halitóza)
- krvácanie z ďasien
- nechutenstvo, ťažkosti s prehĺtaním alebo žuvaním
- opuch čelúste alebo tváre

Liečba: chirurgia (niekedy aj amputácia časti čelúste), ožarovanie, chemoterapia.

Hemangiosarkóm

Vysoko zhubný nádor **cievneho pôvodu**, najčastejšie postihuje **slezinu, pečeň alebo srdce**.

Prejavy:

- kolaps, bledé sliznice, slabosť,
- brušná výplň (kvôli vnútornému krvácaniu),
- náhla smrť bez varovania.

Diagnostika: ultrazvuk, krvný obraz, RTG.

Liečba: chirurgia (napr. splenektómia), chemoterapia. Prognóza je často nepriaznivá.

Lymfóm

Nádor z lymfatických buniek (B alebo T bunky), **postihuje lymfatické uzliny, slezinu, pečeň a črevá**.

Príznaky:

- zväčšené uzliny (napr. pod čelúšťou, v slabinách),
- únava, nechutenstvo, úbytok hmotnosti,
- vracanie alebo hnačka pri postihnutí tráviaceho traktu.

Liečba: chemoterapia (protokol CHOP), niekedy remisia na niekoľko mesiacov až rokov.

Analgénne adenómy a karcinómy

Postihujú oblasť **okolo konečníka a análnych vačkov** – častejšie u nekastrovaných samcov.

Príznaky:

- hrčka v okolí konečníka,
- ťažkosti s vyprázdňovaním,
- lízanie alebo krvácanie.

Diagnostika: rektálne vyšetrenie, biopsia, krvné testy.

Liečba: chirurgia, niekedy kastrácia ako doplnková terapia.

Nádory môžu mať **rôzne formy** a rýchlosť rastu. **Nie každý výrastok je rakovina**, no každý nový útvar by mal vyšetriť veterinár. Včasná diagnostika a odstránenie často rozhodujú o kvalite a dĺžke života psa.

Ochorenia pečene a žlčníka

Pečeň je životne dôležitý orgán, ktorý zabezpečuje detoxikáciu, metabolizmus tukov, bielkovín a cukrov, tvorbu žlče, vitamínov či krvných faktorov. U psov – a najmä malých plemien ako yorkshirský teriér – **sa môžu vyskytnúť vrodené aj získané ochorenia pečene a žlčových ciest**, často s nenápadnými alebo pomaly sa rozvíjajúcimi príznakmi.

Portosystémový skrat (PSS – shunt)

Vrodená porucha cievneho zásobenia pečene, **kedy krv z čriev obchádza pečeň a nejde cez ňu na detoxikáciu.**

Častá u malých plemien vrátane yorkshira.

Príznaky:

- malý vzrast, slabý prírastok hmotnosti
- poruchy správania (dezorientácia, „záchvaty“ po jedle)
- vracanie, hnačka, zvýšená smädnosť
- moč s výrazným zápachom (amoniak)

Diagnostika:

- krvné testy (zvýšený amoniak, žlčové kyseliny),
- sonografia + kontrastné vyšetrenie.

Liečba:

- špeciálna pečeneňová diéta
- lieky na viazanie toxínov
- chirurgické uzavretie skratovej cievy (definitívne riešenie)

Hepatitis (zápal pečene)

Môže byť **infekčná, toxická alebo autoimunitná**. Chronická hepatitis sa môže dlhodobo vyvíjať bez príznakov.

Príznaky:

- nechutenstvo, úbytok hmotnosti
- slabosť, vracanie, hnačka
- žltkavé sliznice (ikterus)
- zväčšené brucho (v dôsledku tekutiny – ascites)

Diagnostika:

- krvný obraz (ALT, AST, ALP, bilirubín)
- sonografia pečene, biopsia pri podozrení na chronické ochorenie

Liečba:

- podporné prípravky (hepatoprotektíva – silymarín, SAMe)
- špeciálna diéta
- pri infekčnej forme antibiotiká

Lipidóza pečene (stukovatenie)

Dochádza k nahromadeniu tuku v pečeni, často v dôsledku nadmernej výživy alebo iných metabolických problémov (obezita, cukrovka).

Príznaky:

- únava, slabosť, nechutenstvo,
- zvracanie, zväčšená pečeň,
- pomalé zhoršovanie stavu.

Liečba: diéta, pohyb, podpora funkcie pečene.

Nádory pečene

Môžu byť **primárne** (vznikajú v pečeni) alebo **sekundárne** (metastázy z iných orgánov).

Príznaky:

- zvyčajne sa prejaví až v pokročilom štádiu,
- úbytok hmotnosti, nechutenstvo, slabosť,
- prípadne ikterus a brušná tekutina.

Diagnostika: sonografia, CT, biopsia.

Liečba: chirurgické odstránenie, podpora funkcie pečene, chemoterapia (zriedka).

Ochorenia žlčníka

Najčastejšie problémy:

- zápal žlčníka (cholecystitída),
- kamene (cholelitiáza),
- ruptúra žlčníka (život ohrozujúca!).

Príznaky:

- bolesť v oblasti pod rebrami,
- zvracanie, nechutenstvo, horúčka,
- žltáčka.

Diagnostika: ultrazvuk, krvné testy (bilirubín, ALP, GGT).

Liečba:

- antibiotiká, diéta
- v prípade komplikácií chirurgické odstránenie žlčníka (cholecystektómia)

Pečeň je mimoriadne odolný, ale ticho trpiaci orgán. Jej ochorenia môžu prebiehať **skryto – včasný záchytenie je kľúčom k úspešnej liečbe**. Pri akomkoľvek podozrivom správaní, únave, nechutenstve alebo žltom zafarbení slizníc by mala nasledovať okamžitá návšteva veterinára.

Ochorenia sleziny a krvi (hematologické)

Slezina a krvotvorný systém zohrávajú kľúčovú úlohu v imunite, filtrovaní krvi a tvorbe krvných buniek. Ochorenia v tejto oblasti môžu byť **akútne aj chronické, infekčné, imunitné alebo nádorové**. Mnohé z nich majú nenápadný priebeh, no bez liečby môžu byť život ohrozujúce.

Anémia (chudokrvnosť)

Anémia znamená **nedostatok červených krviniek alebo hemoglobínu**, čo vedie k zníženej schopnosti krvi prenášať kyslík.

Príznaky:

- bledé sliznice (napr. d'asná)
- únava, slabosť, dýchavičnosť
- zrýchlený pulz, nechutenstvo

Typy:

- z nedostatku železa – pri dlhodobom krvácaní (napr. z tráviaceho traktu)
- imunitne podmienená (IMHA) – imunitný systém napáda vlastné krvinky
- pri ochoreniach kostnej drene, obličiek alebo parazitoch

 Diagnostika: krvný obraz, biochémia, testy zrážanlivosti

 Liečba: podľa príčiny – železo, transfúzia, imunosupresíva, antiparazitiká

Trombocytopénia

Znížený počet krvných doštičiek (trombocytov), čo vedie k zvýšenému riziku krvácania.

Príznaky:

- drobné bodkovité krvácania (petéchie) na koži
- krvácanie z nosa, do d'asien alebo do stolice
- dlhšie krvácanie po drobnom poranení

Príčiny:

- autoimunitné ochorenie (IMTP)
- vírusové infekcie, nádorové ochorenia, intoxikácie

Diagnostika: krvný obraz, testy zrážanlivosti, imunitné testy.

Liečba: kortikosteroidy, imunosupresíva, transfúzia.

Hemangiosarkóm sleziny

Zhubný nádor krvných ciev, najčastejšie lokalizovaný práve na slezine – postihuje najmä staršie psy, ale môže sa objaviť aj u menších plemien.

Príznaky:

- náhla slabosť, kolaps, bledé sliznice
- zväčšené brucho (vnútorné krvácanie)
- náhla smrť bez predchádzajúcich príznakov

Diagnostika: sonografia, röntgen, krvné testy.

Liečba: urgentná chirurgia (odstránenie sleziny), chemoterapia – prognóza býva vážna.

Leukémia a lymfóm

Nádorové ochorenia bielych krviniek, ktoré ovplyvňujú imunitu, krvotvorbu a lymfatický systém.

Leukémia: postihuje kostnú dreň a krv – chronická aj akútna forma.

Lymfóm: zväčšené uzliny, strata hmotnosti, slabosť.

Diagnostika: krvný obraz, punkcia uzlín alebo kostnej drene.

Liečba: chemoterapia, imunosupresíva – s rôznou mierou úspešnosti.

Poruchy zrážanlivosti (koagulopatie)

Niektoré psy môžu trpieť vrodenými alebo získanými poruchami zrážania krvi:

- **von Willebrandova choroba** – geneticky podmienená, častejšia u niektorých plemien (u yorkshirov zriedkavá).
- **Otrava antikoagulantmi (napr. požitie otravy na potkany)** – krvácanie do telesných dutín, dýchavičnosť, kolaps.

Diagnostika: testy zrážanlivosti (PT, APTT, vWF testy).

Liečba: plazma, vitamín K, symptomatická podpora.

Ochorenia sleziny a krvi môžu mať rýchly alebo dlhodobý priebeh a vyžadujú si presnú diagnostiku a cieleňú liečbu. Pri bledých ďasnách, modrinách, slabosti alebo náhlych kolapsoch treba okamžite vyhľadať veterinára – tieto stavy často nie sú zlučiteľné s čakaním.

Ochorenia uší

Uši psa sú veľmi citlivým orgánom, a u yorkshirov – ktorí majú často bohatú sršť okolo zvukovodu – **môžu byť náchylnejšie na zápaly, podráždenie a parazity**. Zanedbanie hygieny a včasnej liečby môže viesť až k chronickému poškodeniu sluchu alebo rovnováhy.

Zápal zvukovodu (otitída externa/media/interna)

- Otitída **externa** – **zápal vonkajšieho zvukovodu**, najčastejší typ.
- Otitída **media** – **zápal stredného ucha**, často pokračovanie neliečenej vonkajšej formy.
- Otitída **interna** – **zápal vnútorného ucha**, ovplyvňuje aj rovnováhu a sluch.

Príznaky:

- svrbenie, trasenie hlavou, trenie ucha o podložku
- začervenanie, výtok (hnisavý, tmavý alebo zapáchajúci)
- bolestivosť pri dotyku, nakláňanie hlavy na jednu stranu
- pri postihnutí vnútorného ucha: strata rovnováhy, nekoordinovanosť, krúženie

Diagnostika: otoskopické vyšetrenie, výter a cytológia.

Liečba: lokálne kvapky s antibiotikami, antitykotikami alebo kortikoidmi, výplachy. V ťažších prípadoch aj celková antibiotická liečba.

Ušné parazity (ušné roztoče)

Najčastejšie **Otodectes cynotis** – spôsobujú silné svrbenie a tmavohnedý výtok v ušiach, podobný kávovej usadenine.

Príznaky:

- intenzívne svrbenie, časté škriabanie, trasenie hlavou
- tmavý, suchý alebo drobivý výtok
- niekedy aj sekundárna infekcia baktériami alebo kvasinkami

Diagnostika: mikroskopické vyšetrenie výtoku z ucha.

Liečba: antiparazitiká (kvapky, spot-on prípravky), čistenie uší, niekedy aj podporné antibiotiká.

Alergické zápal y uší

Často sú prvým príznakom potravinovej alergie alebo atopickej dermatitídy. Zápal vzniká bez prítomnosti baktérií alebo parazitov, ale môže sa sekundárne infikovať.

Príznaky:

- opakovaný zápal jedného alebo oboch uší
- svrbenie bez výtoku, začervenanie, teplé ucho
- často v kombinácii s kožnými problémami (svrbenie labiek, brucha)

Liečba: zameraná na odhalenie príčiny (napr. eliminačná diéta) a potlačenie zápalu, prípadne sekundárnej infekcie.

Hematóm ušnice

Vzniká **po intenzívnom škriabaní alebo trase ní hlavou**, kedy dôjde k **natrhnutiu cievok v ušnej chrupavke a krv sa nahromadí medzi vrstvami kože**.

Príznaky:

- opuchnuté a teplé ucho, často len na jednej strane
- pes si ho nechce nechať dotýkať, prejavuje bolesť

Diagnostika: klinické vyšetrenie.

Liečba: chirurgická drenáž, fixácia ušnice, protizápalové lieky – ak sa nelieči, môže spôsobiť deformáciu ucha („karfiolové ucho“).

Ochorenia uší sú **nepríjemné a bolestivé**, no pri včasnóm zásahu dobre liečiteľné. Prevenciou je **pravidelné čistenie uší**, správna strava, hygiena a sledovanie správania psa. V prípade opakujúcich sa problémov je vždy potrebné hľadať primárnu príčinu, nie len tlmiť príznaky.

Otravy a intoxikácie u psov

Psy sú prirodzene zvedavé a často konzumujú látky, ktoré sú pre nich toxické, aj keď pre ľudí nepredstavujú riziko. U malých plemien, ako je yorkshirský teriér, **môže byť aj malé množstvo nebezpečnej látky fatálne**. Rýchla reakcia a zásah veterinára môžu zachrániť život.

Potraviny nebezpečné pre psov

Čokoláda – obsahuje teobromín, ktorý pôsobí ako stimulant. Najnebezpečnejšia je tmavá a horká čokoláda.

- **Príznaky:** nepokoj, zrýchlený tep, zvracanie, tras, záchvaty, smrť.

Hrozno a hrozienka – môžu spôsobiť akútne zlyhanie obličiek, aj v malom množstve.

- **Príznaky:** vracanie, hnačka, letargia, smäd, zlyhanie obličiek.

Ksylitol – sladidlo v žuvačkách, cukríkoch a niektorých „light“ výrobkoch.

- **Príznaky:** prudký pokles cukru v krvi (hypoglykémia), tras, záchvaty, zlyhanie pečene.

Kofeín (káva, energetické nápoje) – stimuluje centrálny nervový systém.

- **Príznaky:** nepokoj, trasenie, zrýchlený tep, kolaps.

Liekové intoxikácie

Mnohé ľudské lieky sú pre psov vysoko toxické – aj jedna tableta môže spôsobiť ťažkosti.

- **Ibuprofen, paracetamol, aspirín** – môžu spôsobiť žalúdočné vredy, zlyhanie pečene alebo obličiek.
- **Príznaky:** zvracanie (niekedy s krvou), slabosť, apatia, záchvaty, smrť.

!! Nikdy nepodávajte psovi lieky „z ľudskej lekárničky“ bez odporúčania veterinára.

Jedovaté rastliny

Mnohé izbové a záhradné rastliny **sú pre psy toxické**.

- **Lalia** (najmä pre mačky, ale aj psov) – môže spôsobiť zlyhanie obličiek.
- **Difenbachia** – podráždenie slizníc, opuch jazyka a krku, dusenie.
- **Aloe vera** – hnačka, zvracanie, trasenie, zmeny správania.

Prevenčia: nedostupnosť rastlín, identifikácia toxických druhov v domácnosti.

Chemikálie a domáce jedy

Čistiace prostriedky (bielidlá, dezinfekcie) – leptanie slizníc, zvracanie, popáleniny.

Nemrznúca zmes (etylénglykol) – má sladkú chuť, ale je vysoko toxická aj v minimálnom množstve.

- **Príznaky:** zvracanie, poruchy koordinácie, letargia, zlyhanie obličiek.

Rodenticídy (otravy na potkany) – spôsobujú vnútorné krvácanie.

- **Príznaky:** krv v stolici alebo moči, slabosť, bledé sliznice.

Prvá pomoc pri podozrení na otravu

1. **Okamžite kontaktujte veterinára** – uveďte látku, množstvo a čas požitia.
2. **Nevyvolávajte zvracanie bez konzultácie** – pri leptavých látkach by to mohlo zhoršiť stav.
3. **Uschovajte zvyšky látky alebo obal, ak je k dispozícii** – pomôže to pri určení liečby.
4. **Nepanikárte, ale konať rýchlo** – každá minúta rozhoduje.

Prevenca je základ – neponechávajte jedovaté látky, potraviny ani lieky na dosah psa. Yorkshirský teriér je malé plemeno, a preto **stačí malé množstvo toxickej látky, aby došlo k vážnym následkom**. V prípade podozrenia na otravu nečakajte, okamžite kontaktujte veterinára.

Imunologické a autoimunitné ochorenia

Imunitný systém chráni organizmus pred infekciami a škodlivými látkami. Niekedy však zlyhá – buď nadmerne reaguje na neškodné podnety (ako pri alergiách), alebo napadne vlastné bunky a tkanivá, čo vedie k tzv. autoimunitným ochoreniam. U plemien ako yorkshirský teriér sú tieto stavy síce zriedkavejšie, no o to závažnejšie a náročnejšie na liečbu.

Alergie

Alergie predstavujú **neprimeranú imunitnú reakciu na inak bežné podnety**:

- **Potravinové alergie** – najčastejšie na kuracie mäso, obilniny, mliečne produkty.
- **Kontaktné alergie** – na podstielky, čistiace prostriedky, kovy.
- **Environmentálne (inhalácia peľu, prachu, plesní)** – tzv. atopická dermatitída.

Príznaky:

- svrbenie (najmä labky, uši, brucho)
- začervenanie kože, ušné zápaly
- hnačka, zvracanie pri potravinovej alergii
- sekundárne infekcie kože a uší

Diagnostika: eliminačná diéta, kožné testy, krvné testy na alergény.

Liečba: symptomatická (antihistaminiká, kortikoidy), špeciálne diéty, imunoterapia.

Lupus erythematosus

Lupus je závažné systémové autoimunitné ochorenie, ktoré **napáda viacero orgánov**:

- **SLE (systémový lupus erythematosus)** – postihuje kožu, kĺby, obličky, krv.
- **DLE (discoidný lupus)** – kožná forma, najčastejšie na nose a pyskoch.

Príznaky:

- chrasty a rany na nose, perách, ušiach
- únava, bolesť kĺbov, horúčka, strata hmotnosti
- bledosť, krvácanie, zápaly obličiek

Diagnostika: biopsia kože, krvné testy (ANA test).

Liečba: imunosupresíva (kortikoidy, cyklosporín), ochrana pred UV žiarením.

Pemphigus (autoimunitné kožné ochorenie)

Zriedkavé ochorenie, pri ktorom **imunitný systém napadá vlastné kožné bunky** a spôsobuje **pľuzgiere a chrasty**.

Príznaky:

- pľuzgiere, ktoré praskajú a vytvárajú chrasty (najmä na tvári, ušiach, labkách)
- citlivosť, bolesť pri dotyku, strata srsti

Diagnostika: kožná biopsia, histológia.

Liečba: silné imunosupresíva, dlhodobá starostlivosť.

Imunitne podmienená hemolytická anémia (IMHA)

Ochorenie, pri ktorom si **organizmus ničí vlastné červené krvinky**, čo vedie k rýchlej a závažnej anémii.

Príznaky:

- bledé alebo žlté sliznice
- únava, slabosť, zrýchlené dýchanie
- tmavý moč, zvracanie, horúčka

Diagnostika: krvný obraz, testy na protilátky proti krvinkám.

Liečba: urgentná hospitalizácia, kortikoidy, imunoterapia, transfúzia.

Autoimunitné a imunologické ochorenia sú často chronické, závažné a náročné na diagnostiku. Správne nastavená liečba, trpezlivosť a dlhodobé sledovanie sú kľúčom k zlepšeniu kvality života psa. U yorkshirov sa niektoré formy alergií a kožných autoimunitných porúch môžu prejaviť už v mladom veku.

Vírusové ochorenia psov

– najčastejšie hrozby

Vírusové ochorenia patria medzi **najzávažnejšie a najnákazlivejšie choroby**, ktoré môžu psa postihnúť. Často majú **prudký priebeh, vysokú úmrtnosť a sú veľmi nákazlivé** – preto sa proti nim preventívne očkuje. Postihujú najmä šteniatka, seniorov a psy s oslabenou imunitou.

Psinka (Canine Distemper Virus – CDV)

Multisystémové ochorenie, ktoré postihuje dýchacie cesty, tráviaci trakt a nervový systém.

Príznaky:

- výtok z nosa a očí
- horúčka, kašeľ, hnačka, zvracanie
- neskôr: zášklby, kŕče, paralýza

Často končí smrťou alebo trvalým poškodením nervového systému.

Vakcinácia je jedinou účinnou ochranou.

Parvoviróza (Canine Parvovirus – CPV)

Extrémne odolný vírus, ktorý prežíva v prostredí aj niekoľko mesiacov. Najčastejšie postihuje šteniatka medzi 6–16 týždňom.

Príznaky:

- silné zvracanie
- krvavá hnačka s veľmi silným zápachom
- apatia, dehydratácia, strata váhy

Bez liečby má veľmi vysokú úmrtnosť. **Vyžaduje intenzívnu infúznú terapiu.**

Infekčná hepatitída (CAV-1)

Vírus napádajúci pečeň, oči a obličky, spôsobený adenovírusom typu 1.

Príznaky:

- horúčka, bolestivé brucho
- opuch rohovky (tzv. „modré oko“) – blue eye
- zvracanie, nechutenstvo, krvácanie

 Vyskytuje sa zriedkavo vďaka očkovaniu, no **je smrteľná**.

Psí kašeľ (tzv. Kennel Cough)

 Podrobný popis, príznaky, prevencia a liečba nájdete v samostatnej kapitole – kliknite na nadpis.

Koronavírusová enteritída (CCoV)

Vírus spôsobujúci hnačky u šteniat, častejšie s miernejším priebehom ako parvoviróza.

Príznaky:

- vodnatá až hlienovitá hnačka
- apatia, nechutenstvo
- niekedy zvracanie

Často prebieha spolu s inými infekciami (napr. parvo). **Prevencia: hygiena, imunita.**

Besnota (Rabies)

Smrteľná zoonóza – vírus napádajúci centrálny nervový systém, prenosná aj na človeka.

Príznaky:

- zmena správania, agresivita
- ochrnutie čeluste, slinenie
- poruchy koordinácie, smrť

 Povinné očkovanie! Výskyt v SR je zriedkavý vďaka vakcinácii divožijúcich zvierat.

Pseudorabies (Aujeszkyho choroba)

Smrteľné ochorenie prenášané najmä surovým bravčovým mäsom, vírus napáda nervy.

Príznaky:

- silné svrbenie, škrabanie
- kŕče, dezorientácia
- smrť do 48 hodín

Nie je liečiteľné. Psi sú náhodní hostitelia. Vyhnúť sa krmeniu surovým mäsom neznámeho pôvodu!

Psí herpesvírus (CHV-1)

Nebezpečný najmä pre gravidné suky a novorodené šteňatá.

Príznaky:

- potraty, úhyn šteňat do 3 týždňov
- zakrpatenie, dýchacie ťažkosti
- výtok z nosa, slabosť

 V dospelosti prebieha často bez príznakov, no ostáva v organizme. Existuje vakcína pre chovné suky.

Leptospiróza

(technicky bakteriálne ochorenie, ale často zaradené medzi očkovacie vírusové schémy)

Zoonóza – môže sa preniesť aj na človeka. Šíri sa močom hlodavcov, vodou.

Príznaky:

- horúčka, zvracanie
- žltacka, poškodenie pečene a obličiek
- krvácanie z ďasien, tmavý moč

Očkovanie súčasťou bežnej vakcinačnej schémy. Riziková najmä po záplavách alebo pri kontakte s divou zverou.

Vírusové ochorenia psov **môžu byť rýchlo smrteľné**, no zároveň sú takmer všetky **preventabilné očkovaním**.

Včasná vakcinácia a pravidelná revakcinácia šteniat a dospelých psov výrazne znižuje riziko infekcie a jej následkov.

Bakteriálne ochorenia psov

– infekcie, ktoré sa netreba podceňovať

Bakteriálne infekcie môžu postihnúť rôzne orgánové sústavy psa – tráviaci trakt, močové cesty, dýchacie cesty, reprodukčné orgány, kožu či nervový systém. Mnohé z nich sú prenášané zo zvierat na ľudí (zoonózy) a niektoré môžu byť život ohrozujúce.

Leptospiróza

Jedno z najnebezpečnejších bakteriálnych ochorení psov a zároveň zoonóza.

Šíri sa močom hlodavcov, kontaminovanou vodou alebo pôdou.

Príznaky:

- horúčka, zvracanie, letargia
- žltáčka, krv v moči, krvácanie z ďasien
- poškodenie pečene a obličiek, niekedy smrteľné

Súčasťou základnej vakcinácie. Riziko stúpa po záplavách alebo pri pobyte v prírode.

Borélia (Lymská borelióza)

Prenášaná kliešťami (baktéria Borrelia burgdorferi).

Postihuje kĺby, nervový a kardiovaskulárny systém.

Príznaky:

- striedavé krívanie (najmä na zadné nohy)
- horúčka, strata chuti do jedla
- neskôr poškodenie srdca alebo obličiek

Prevencia: antiparazitá a dostupné očkovanie. Pravidelné kontroly po každom pobyte v prírode.

Tetanus

Spôsobený baktériou Clostridium tetani, ktorá sa dostáva do tela cez hlboké poranenia, rany alebo uhryznutia.

Príznaky:

- silné svalové kŕče, stuhnutie končatín a čeluste
- nemožnosť otvoriť papuľu („lockjaw“)
- problémy s dýchaním a smrť

Zriedkavé u psov, ale **veľmi nebezpečné**. Vyžaduje rýchly zásah veterinára.

Brucelóza (Brucella canis)

Pohlavne prenosná bakteriálna infekcia, dôležitá hlavne v chove.

Príznaky:

- neplodnosť, potraty, zápaly semenníkov alebo maternice
- zväčšené lymfatické uzliny
- chronické infekcie reprodukčného systému

Zoonóza – môže sa preniesť aj na človeka. Povinný test u chovateľov pred krytím!

Campylobakteriúra

Baktéria Campylobacter jejuni – črevná infekcia, častá u mladých psov.

Známa ako črevná zoonóza – nebezpečná hlavne pre malé deti.

Príznaky:

- hnačka (niekedy s krvou), zvracanie
- apatia, dehydratácia
- znížená chuť do jedla

Riziko stúpa pri kŕmení surovou stravou (BARF) bez hygieny.

Salmonelóza

Infekcia spôsobená baktériou Salmonella – často prenášaná surovým mäsom, vajčkami alebo nedostatočnou hygienou.

Príznaky:

- hnačka, horúčka, zvracanie
- letargia, slabosť
- riziko dehydratácie a sepsy

Možný prenos na človeka, najmä u malých detí a seniorov. Dôležitá hygiena!

Mykoplazmóza

Infekcia spôsobená baktériami Mycoplasma spp., ktoré napádajú dýchacie a pohlavné cesty.

Príznaky:

- kašeľ, výtok z nosa
- zápaly močových ciest, neplodnosť
- u šteniat – zápaly pľúc

Diagnostika výterom, liečba antibiotikami.

Tuberkulóza (Mycobacterium spp.)

U psov zriedkavá, no vážna bakteriálna infekcia – potenciálna zoonóza.

Príznaky:

- chronický kašeľ, strata váhy
- zväčšenie lymfatických uzlín
- dýchacie ťažkosti

V prípade podozrenia býva nariadené karanténne opatrenie alebo eutanázia.

Stafylokokové a streptokokové infekcie

Bežné kožné a slizničné infekcie spôsobené baktériami, ktoré sa prirodzene vyskytujú na koži.

Príznaky:

- hnisavé ložiská, zápaly kože, uší alebo očí
- mokvajúce ekzémy, abscesy
- pri oslabení imunity – systémová infekcia

Liečba: lokálne alebo celkové antibiotiká + podpora imunity.

Bakteriálne ochorenia psov môžu byť mierne aj život ohrozujúce, **mnohé z nich sú prenášateľné na človeka.**

Dôsledná hygiena, prevencia, kvalitná strava a rýchly zásah veterinára sú kľúčom k úspešnému zvládnutiu týchto infekcií.

Parazitárne infekcie psov – vnútorní a krvní útočníci

Parazitózy patria medzi najčastejšie zdravotné problémy psov – a mnohé z nich sú zároveň aj rizikom pre ľudí (tzv. zoonózy). K infekcii dochádza najčastejšie **kontaktom s výkalmi iného psa, znečistenou pôdou, vodou, surovým mäsom alebo parazitmi ako sú kliešte a komáre**.

Rozdeľujeme ich na:

- **Gastrointestinálne (črevné)** – ovplyvňujú tráviaci systém
- **Krvné a tkanivové** – napádajú krv, srdce, imunitný systém
- **Prenášané vektormi** – ako sú kliešte, komáre, blchy

Gastrointestinálne (črevné) parazity

◆ Toxokaróza (škrkavky – *Toxocara canis*)

Bežná najmä u šteniat. Prenos je možný už v maternici alebo cez materské mlieko.

Príznaky:

- nafúknuté brucho, hnačka, zvracanie, „sáňkovanie“, únava
- **viditeľné škrkavky** vo výkaloch alebo zvratkoch

Zoonóza – larvy môžu v tele človeka migrovať do pečene, očí (tzv. viscerálna/okulárna larvamiáza).

◆ Giardióza (*Giardia intestinalis*)

Jednobunkový parazit **prenášaný vodou, výkalmi alebo kontaminovaným povrchom**.

Príznaky:

- vodnatá, hlienovitá alebo striedavá hnačka
- plynatosť, neprospievanie, občasné zvracanie
- u niektorých psov bez príznakov, ale prenášajú nákazu

Liečba: metronidazol, fenbendazol + **dôsledná hygiena a dezinfekcia**.

◆ Kokcidióza (*Cystoisospora* spp.)

Postihuje najmä mladé psy, šteniatka a psy z množných chovov.

Príznaky:

- krvavá alebo hlienovitá hnačka
- znížená chuť do jedla, strata hmotnosti
- niekedy bezpríznakový priebeh, ale s vylučovaním oocýst

Diagnostika: mikroskopické **vyšetrenie stolice**. Liečba: sulfonamidy.

◆ **Pásomnice (Dipylidium caninum, Taenia spp.)**

Prenášajú sa hlavne cez blchy alebo surové mäso.

Príznaky:

- svrbenie v oblasti konečníka (pes „sánkuje“)
- v stolici viditeľné biele segmenty (ako zrnká ryže)
- u silnej invázie strata váhy, neprospievanie

Zoonóza – **deti sa môžu nakaziť** pri kontakte s kontaminovaným prostredím.

Krvné a tkanivové parazity

◆ **Babézia (Babesia canis)**

Prenášaná kliešťami, najmä v teplých mesiacoch.

Parazit napáda červené krvinky, čo vedie k rozsiahlej anémii.

Príznaky:

- vysoká horúčka, tmavý moč (ako cola)
- slabosť, apatia, nechutenstvo
- zväčšená slezina, ikterus (žlté sliznice)

Vážne a **život ohrozujúce ochorenie**. Liečba: imidokarb + podpora pečene.

◆ **Anaplazmóza (Anaplasma phagocytophilum)**

Ďalšie ochorenie prenášané kliešťom Ixodes ricinus. Často sa vyskytuje s boreliózou.

Príznaky:

- horúčka, slabosť, bolesti kĺbov
- krvácanie z ďasien, podliatiny
- strata chuti do jedla

Diagnostika: krvné testy, PCR. Liečba: doxycyklín.

◆ **Ehrlichioza (Ehrlichia canis)**

Napáda biele krvinky – znižuje imunitu, vedie ku krvácaniu a zlyhaniu organizmu.

Príznaky:

- horúčka, apatia
- krvácanie z nosa, opuchy nôh, anémia
- zväčšené uzliny, poruchy zrážanlivosti

Liečba: doxycyklín 3–4 týždne, podpora imunity a pečene.

◆ Hepatozoonóza (Hepatozoon canis)

K infekcii dochádza prehltaním infikovaného kliešťa, nie prisatím.

Príznaky:

- extrémna bolesť svalov
- horúčka, zhrbený postoj, slabosť
- strata chuti do jedla, chudnutie

Diagnostika: krvné nátery. Liečba: kombinovaná antibiotická terapia.

◆ Dirofilárie (srdcové a podkožné červy – *Dirofilaria immitis* a *D. repens*)

Prenášané komármi – larvy migrujú do srdca, pľúcnych ciev (*immitis*), alebo pod kožu (*repens*).

- **D. immitis – srdcové červy**
 - ➤ kašeľ, únava, ťažké dýchanie, kolaps
 - ➤ neodhalená infekcia vedie k zlyhaniu srdca
- **D. repens – podkožné červy**
 - ➤ hrčky pod kožou, svrbenie, zápal
 - ➤ zoonóza – riziko aj pre ľudí

Diagnostika: krvné testy, RTG, USG, liečba je náročná. Prevencia: Advocate, Milprazon, Nexgard Spectra, Stronghold, Simparica Trio.

Prevencia a ochrana

Odčervovanie:

- Šteňatá: každé 2 týždne od 2. týždňa života do 12. týždňa, potom mesačne
- Dospelé psy: minimálne 4× ročne alebo podľa rizika (poľovníci, BARF, kontakt s detmi)

Najčastejšie prípravky:

- **Tablety:** Milprazon, Cestral Plus, Drontal, Nexgard Spectra, Simparica Trio
- **Spot-on:** Advocate, Stronghold
- **Obojky proti vektorom:** Scalibor, Foresto
- **Probiotiká a podpora imunity po liečbe:** Probiotix, EnteroZOO, Aptobalance

Parazitárne ochorenia môžu byť tiché a dlhodobé, no zanechávajú vážne následky.

Najdôležitejšie je:

- ✓ Preventívne odčervovanie
- ✓ Ochrana pred kliešťami a komármi
- ✓ Hygiena a testovanie stolice aspoň raz ročne

Vektorové ochorenia

– čo môžu spôsobiť kliešte a komáre psovi?

Vektorové ochorenia sú infekcie, ktoré **sa prenášajú prostredníctvom krv cicajúcich parazitov – najmä kliešťov a komárov**. U psov spôsobujú **vážne až život ohrozujúce ochorenia**, často s chronickým priebehom a ťažkou diagnostikou. Mnohé z týchto infekcií sú rozšírené aj na Slovensku a výrazne stúpajú **počas jari a leta**.

Ako sa pes nakazí?

- **Prisatím kliešťa**, ktorý prenáša baktérie alebo krvné parazity
- **Bodnutím komára**, ktorý prenáša larvy srdcových červov
- **Prehltnutím infikovaného kliešťa** (napr. pri čistení srsti)

Po inkubačnej dobe (dni až týždne) sa objavujú príznaky, ktoré môžu byť **nenápadné, no nebezpečné**.

Lymská borelióza (*Borrelia burgdorferi*)

Prenášaná kliešťom *Ixodes ricinus*, najčastejšie na jar a na jeseň.

Baktéria napáda kĺby, nervový a kardiovaskulárny systém.

Príznaky:

- striedavé krívanie (najmä zadné nohy)
- horúčka, únava, zmeny správania
- bolesti svalov, opuchy kĺbov
- v neskoršom štádiu poškodenie srdca alebo obličiek

Často sa vyskytuje spolu s inými infekciami (anaplazmóza, ehrlichioza).

Babezióza (*Babesia canis*)

Jedna z najnebezpečnejších kliešťových infekcií. Parazit napáda červené krvinky.

Príznaky:

- vysoká horúčka, apatia
- tmavý moč (ako cola), bledé sliznice
- zvracanie, slabosť, strata chuti do jedla
- rýchle zlyhanie pečene, sleziny, obličiek

Bez včasnej liečby **je smrteľná**. Vyžaduje špecifické lieky (Imidokarb) a podporu životných funkcií.

Anaplazmóza (*Anaplasma phagocytophilum*)

Kliešťová infekcia, často s boreliózou.

Príznaky:

- horúčka, slabosť, nechutenstvo
- krvácanie z ďasien, podliatiny
- bolesť kĺbov, kulhanie
- znížená imunita, zväčšenie lymfatických uzlín

Mnoho psov má mierny alebo chronický priebeh – diagnostika krvným testom (ELISA, PCR).

Ehrlichioza (*Ehrlichia canis*)

Prenášaná hnedým psím kliešťom (*Rhipicephalus sanguineus*), v SR zriedkavšia, ale nebezpečná.

Príznaky:

- krvácanie z nosa, opuchy nôh
- únava, horúčka, strata váhy
- zväčšené uzliny, anémia
- neskôr zlyhanie imunity a orgánov

Liečba: doxycyklín + podpora pečene a imunity.

Dirofilária (srdcové a podkožné červy)

Prenášaná komármi – infikovaný komár prenesie larvy, ktoré sa v tele psa vyvíjajú niekoľko mesiacov.

Dirofilaria immitis – srdcová forma

Usádza sa v srdci a pľúcnych cievach.

Príznaky:

- kašeľ, dýchavičnosť, únava
- slabosť, nechutenstvo
- v pokročilom štádiu kolaps, zlyhanie srdca

Diagnostika: krvné testy, RTG, echokardiografia

Liečba je zložitá, riziková a drahá – prevencia je kľúčová!

Dirofilaria repens – podkožná forma

Usádza sa v podkoží – spôsobuje uzlíky, hrčky, zápaly.

Príznaky:

- hrčky pod kožou (najmä na hlave, ušiach, chrbte)
- zápal, svrbenie
- zoonóza – prenosná aj na človeka

Často sa zamieňa za nezhubné nádory.

Prevencia vektorových ochorení

Ochrana pred kliešťami a komármi:

Tablety:

- – Nexgard Spectra, Simparica Trio, Bravecto, Credelio
- – Účinné proti kliešťom, blchám, niektoré aj proti dirofilárii

Obojky:

- – Scalibor, Foresto – odpudzujú a zabíjajú kliešte a komáre
- – Účinnosť 5–8 mesiacov

Spot-on pipety:

- – Advocate, Vectra 3D, Frontline Tri-Act
- – Aplikácia na kožu – proti kliešťom, komárom, blchám a niekedy aj vnútorným parazitom

Repelenty:

- – Prírodné: Dokonalá Láska č. 103 alebo 105
- – Veterinárne: Effitix, Fipronil, Preventic

Kedy testovať psa na vektorové ochorenia?

- Po príchode z juhu Európy (Chorvátsko, Taliansko, Maďarsko)
- Po prisatí kliešťa s horúčkou, slabosťou
- Pri opakovanom kulhaní alebo podliatinách
- Raz ročne preventívne pri podozrivých príznakoch

Vektorové ochorenia sú závažné, ale často preventabilné.

Najdôležitejšie je:

- ✓ Pravidelne chrániť psa pred kliešťami a komármi
- ✓ Testovať krv pri podozrení na infekciu
- ✓ V prípade cestovania alebo pobytu v rizikových oblastiach (juh SR, nížiny, pri vode) nasadiť ochranu s dostatočným predstihom

Koloidné striebro a jeho využitie u yorkshirského teriéra

Koloidné striebro je známe svojimi **silnými antibakteriálnymi, antivírusovými a protiplesňovými účinkami**. Vďaka svojmu prírodnému pôvodu je vhodné aj pre citlivé plemená, ako je práve yorkshirský teriér. Pomáha v mnohých bežných situáciách, ktoré sa u psíkov môžu vyskytnúť.

Starostlivosť o pokožku a rany

Koloidné striebro je výborným pomocníkom pri riešení rôznych kožných problémov, ktoré sa u yorkshirského teriéra môžu vyskytnúť pomerne často – či už ide o drobné ranky, škrabance, podráždenia po uštipnutí hmyzom alebo svrbenie v dôsledku alergickej reakcie. Vďaka svojim silným antibakteriálnym a protizápalovým vlastnostiam pomáha predchádzať infikovaniu poranení a zároveň urýchľuje proces hojenia.

Praktické využitie nájde aj pri problémoch ako sú:

- začervenané miesta po mechanickom poškriabaní,
- podráždenie po ostrihaní alebo holení srsti,
- drobné poranenia medzi prstami na labkách (napr. po prechádzke po kamenistom teréne),
- svrbivé vyrážky pri kožných alergiách (napr. na trávu, peľ alebo chemikálie).

Aplikácia je jednoduchá: koloidné striebro sa nanáša buď pomocou sterilného vatového tampónu, alebo sa nastrieka priamo na postihnuté miesto. Je vhodné ho použiť aj preventívne, napríklad na podráždené miesta v kožných záhyboch, kde je vyššie riziko bakteriálneho premnoženia – najmä počas horúcich dní.

Vhodné sú prípravky v spreji s koncentráciou 10–40 ppm, ktoré sú určené na vonkajšie použitie. Pri hlbších ranách alebo hnisavých ložiskách je potrebné konzultovať stav s veterinárom – koloidné striebro je výborný pomocník, ale nenahrádza odborné ošetrenie v závažných prípadoch.

Mnohí chovatelia si pochvaľujú aj preventívne používanie pri yorkširoch, ktorí majú sklony k citlivej pokožke, šupinateniu alebo tvorbe lupín – najmä ak je srst strihaná veľmi nakrátko alebo ak má pes sklony k atopii.

A navyše – kvalitné koloidné striebro je **vhodné nielen pre psov, ale aj pre ľudí**. Môžete ho využiť na drobné poranenia, akné, podráždenú pokožku, popáleniny alebo bodnutia hmyzom. Vďaka tomu je skvelým univerzálnym doplnkom do domácej lekárničky pre **celú rodinu** – dvojnohú aj štvornohú.

Zápaly očí a slzenie

Yorkšíři mají sklony k slzení a miernym zápalom očí. Koloidné striebro sa v tomto prípade môže použiť ako prírodná alternatíva – pár kvapiek denne do oka pomáha udržiavať očné prostredie čisté a bez baktérií. Dôležité je použiť jemný prípravok určený priamo na očné použitie.

Ušná hygiena

Ak má psík zápach z uší, nadbytok mazu alebo svrbenie, koloidné striebro môže byť veľmi účinné. Kvapnite pár kvapiek do uška, jemne premasírujte, prípadne pretrite vchod do zvukovodu navlhčeným tampónom. Nikdy však nezavádzajte vatové tyčinky hlboko do uší.

Zápach z papule a zdravie ďasien

Vhodné je aj na výplach ústnej dutiny – pri zápachu, drobných zápaloch alebo preventívne. Dá sa aplikovať priamo na ďasná alebo v malom množstve zriediť s vodou a aplikovať napríklad injekčnou striekačkou bez ihly.

Vnútoré použitie – s opatrnosťou

Niektorí chovatelia používajú koloidné striebro aj vnútorne pri podozrení na virózu či tráviace ťažkosti. Toto použitie však vždy konzultujte s veterinárom. Dôležité je dodržať presné dávkovanie podľa hmotnosti psa a koncentrácie prípravku (zvyčajne 10–40 ppm).

Odporúčané produkty a ceny

Na trhu je viacero kvalitných značiek. Overené sú napríklad:

- Pharma Activ Ag100 (500 ml, cca 15 €),
- Petsanus Ag (250 ml, cca 17,50 €),
- Zdravie-Global alebo Zelený obchodík ponúkajú špecializované produkty pre zvieratá v rôznych koncentráciách.

Kupujte vždy **len od dôveryhodných predajcov** a vyberajte prípravky označené ako **vhodné pre zvieratá**.

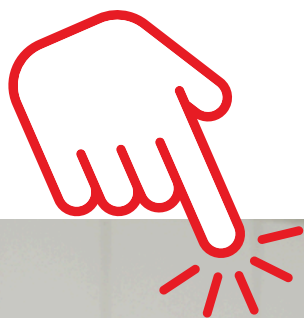
Na čo nezabudnúť

Koloidné striebro nenahrádza odbornú veterinárnu liečbu pri vážnych ochoreniach. Nepoužívajte ho dlhodobo bez prestávky a uskladňujte ho mimo svetla, ideálne v tmavej sklenenej fľaši. **Pred vnútorným použitím sa vždy poraďte s odborníkom.**

Koloidné striebro **je skvelým pomocníkom** každého chovateľa yorkšíra. Môže nahradiť množstvo syntetických prípravkov a je šetrné k citlivej pokožke a organizmu malého psíka. V domácej lekárničke má právom svoje miesto – ako prevencia aj ako prvá pomoc.

Zoznam overených veterinárnych kliník a veterinárov

rozdelených podľa krajov nájdete kliknutím na fotku

Výhodné poistenie pre psíkov

– myslite dopredu

Milujúci majiteľ myslí aj na nepredvídateľné situácie. Úraz, náhla choroba či operácia môže zaskočiť každého, no finančné náklady nemusia byť problém – ak je váš psík poistený.

PetExpert je poistenie navrhnuté priamo pre potreby psov a mačiek. **Až 90 % nákladov uhrádza priamo veterinárovi** – bez zložitých formulárov. Vy sa tak môžete plne sústrediť na zdravie vášho miláčika.

Čo všetko poistenie zahŕňa?

- akútne aj chronické ochorenia
- úrazy, chirurgické zákroky, hospitalizáciu
- predoperačné a diagnostické vyšetrenia (RTG, USG, CT, MR)
- lieky, infúzie, následné ošetrenia a kontroly
- rehabilitácie, ortopédia, onkológia a iné odborné zásahy

✓ Výhody pre vás:

- jednoduché uplatnenie priamo u veterinára – bez papierovania
- pripoistenie zodpovednosti za škodu (užitočné napr. pri poškodení cudzieho majetku)
- rozsiahla sieť veterinárnych kliník po celom Slovensku
- mesačné poistné už od niekoľkých eur podľa veku a plemena psa

🎁 Darček pre vás:

Ak si poistenie aktivujete prostredníctvom tohto odkazu, získate zľavu 12 € na prvé poistné.

👉 <https://www.mojpetexpert.sk/?partnercode=B5GXC6UE>

💬 „Z vlastnej skúsenosti viem, že v náročnej chvíli oceníte, keď za vás poistenie prevezme väčšinu výdavkov. Váš psík dostane najlepšiu možnú starostlivosť bez kompromisov.“

PetExpert
BY trupanion

CHRÁŇTE SVOJE ŠTENIATKO AJ SVOJU PEŇAŽENKU

- Roztomilé šteniatko má hlavu plnú nezbudných nápadov, pred ktorými ho treba ochrániť.
- Vaše výdavky u veterinára znížime až o 90%.
- Vyhnete sa tak nepríjemnému rozhodovaniu pri druhej liečbe.
- Ošetrovanie hradíme za Vás priamo Vášmu veterinárovi.

VÁHATE, ČI SA VÁM POISTENIE OPLATÍ?

40% KLIENTOV ČERPÁ

Až 40% našich šteňáčich klientov využije našu pomoc už v prvom roku svojho života.

HRADÍME VETERINÁROM

Všetky výdavky za diagnostiku, materiál, ošetrovanie aj liečbu hradíme za Vás priamo Vášmu veterinárovi. Vy na mieste platíte iba spoluúčasť.

NAJČASTEJŠIE PLNENIE

Medzi najčastejšie zdravotné komplikácie našich šteňáčich klientov patria gastrointestinálne problémy. Od zažívacích problémov až po rôzne cudzie telesá v žalúdku. Cena liečby sa dokáže rýchlo vyšplhať až na 1200 EUR.

NAJDRAHŠIE ÚRAZY

Medzi najdrahšie úrazy našich šteňáčich klientov patria bohužiaľ zlomeniny. Cena liečby jednej zlomeniny sa môže pohybovať v rozmedzí 1000-2000 Eur. S nami platíte iba 10% spoluúčasť.

PRÍKLADY POISTNÝCH UDALOSTÍ, S KTORÝMI SME POMOHLI:

- Fraktúra korunky zuba u yorkšírskeho teriéra - 458,12 EUR
- Krivanie zlatého retrievera (bez nálezu problému) - 410,33 EUR
- Fraktúra holennej kosti u bostonského teriéra - 1 536,51 EUR
- Cudzie teleso v žalúdku staffbula - 1 060 EUR
- Poranenie chrupavky v ramene u stavača - 1 092,94 EUR

CHOVATEL@PETEXPERT.CZ

WWW.MOJPETEXPERT.SK/CHOVATELIA

Všeobecné informácie o PetExpert poistení

Čakacia doba:

3 dni – úraz
30 dni – ochorenie
180 dni – ortopédia

Vek pre poistenie zvierat

šteniatka/mačiatka – od veku 50 dni
Malý pes (do 35cm) – 10 rokov
Stredný pes (35 – 50cm) – 8 rokov
Veľký pes (nad 50cm) – 6 rokov
Mačka – 8 rokov

Ročný limit poistného plnenia veterinárnych nákladov + cena za mesiac

START – 1200/25€
BASIC – 2000/30€
PREMIUM 3000/36€

Poistenie platí do konca života

Spoluúčasť

Klient hradí iba spoluúčasť – 10% z ceny ošetrovania, minimálne 25€. Pri kontrolných vyšetreniach už klient neplatí.

Zviera musí byť ošetrované na partnerskom veterinárnom pracovisku

Zoznam je dostupný na <https://www.mojpetexpert.sk/zmluvni-veterinari>

www.bieweryork.eu

Zdravie našich psíkov aj nás samých začína pri výžive

Ako chovateľka yorkšírov sa dlhodobo venujem **výžive a starostlivosti o zvieratá**. Na základe vlastných skúseností odporúčam len to, čo mám overené – **čo fungovalo u našich psíkov, u mňa aj v mojej rodine**.

Predstavujem vám krmivo **Reico Vital-Systeme**, ktoré stavia na princípe minerálnej rovnováhy a čisto prírodného zloženia.

Multifunkčné krmivo pre psov všetkých vekových kategórií a plemien:

- Bez chemických prísad, umelých aróm a konzervantov
- Šetrné spracovanie lisovaním za studena alebo formovaním – pre zachovanie živín
- Podpora zdravého trávenia, lesklej srsti, pevných kĺbov a celkovej vitality
- Vhodné pre šteniatka, dospelých aj seniorov

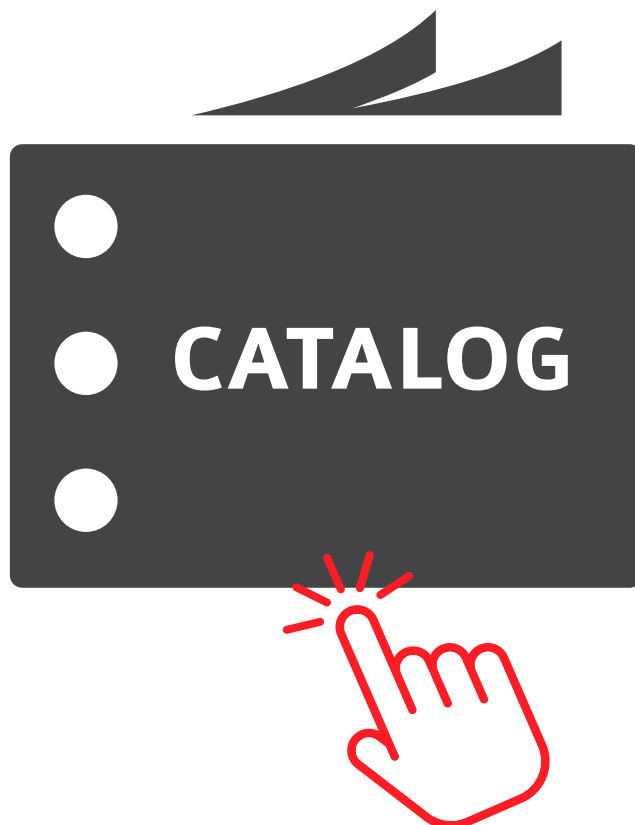
Pre mačky a kone ponúka Reico špeciálne výživové programy zohľadňujúce potreby daného druhu.

Vzorky krmiva poskytujem **ZADARMO** – môžete si tak kvalitu vyskúšať na vlastnom psíkovi.

Napíšte mi správu – rada poradím s výberom.

Katalóg Reico

Pre zdravie a vitalitu našej rodiny používame overené produkty z projektu

Global 3000.

Ide o komplexný systém výživy a starostlivosti o telo zvnútra aj navonok, vytvorený bez zbytočnej chémie, na báze prírodných zložiek.

Doplňky výživy obsahujú:

- vitamíny, minerály, probiotiká, vlákninu
- rastlinné extrakty, kolagén, enzýmy
- bez konzervantov, farbív a GMO

Zamerané sú na podporu:

- imunity a obranyschopnosti
- trávenia a črevnej mikroflóry
- zdravých kĺbov, kostí a pohybového aparátu
- hormonálnej rovnováhy
- energie, vitality a koncentrácie

Obľúbenou súčasťou ponuky sú aj funkčné nápoje v práškovej forme, ktoré chutia ako ovocné drinky a zároveň obsahujú prebiotiká, vlákninu, riasy, zeleninu alebo rastlinné extrakty – bez pridaného cukru či umelých sladidiel.

Global 3000 ponúka aj produkty pre domácnosť a starostlivosť o telo:

- prírodná kozmetika a eko drogéria
- pracie prostriedky a vonné oleje
- filtračné vložky na vodu
- parfémy inšpirované svetovými značkami

Navyše **Global 3000 spolupracuje** s overenými e-shopmi, vďaka čomu môžete výhodne nakupovať aj bežné produkty do domácnosti:

- [**České cukrovinky**](#) & Sweetmix – sladkosti, orešky a sušené ovocie
- **Drogerie Store** – drogéria a čistiace prostriedky
- **Od Luci** – móda, hračky, papierníctvo, potreby pre zvieratá, [**hotové jedlá**](#)
- **Povlečeme vše** – posteľné prádlo a bytové textílie
- **Dr. Popov** – bylinné produkty, čaje, tinktúry, doplnky výživy
- **Šperky** – štýlové doplnky na každú príležitosť

Sama tieto produkty pravidelne používam, zbieram vernostné body a zároveň získavam provízie vďaka spravodlivému systému odmeňovania.

Ak by ste aj vy chceli nakupovať za zvýhodnené ceny, zbierať body alebo sa aktívne zapojiť do odporúčania produktov, rada vám vysvetlím, **ako sa dá s Globalom [spolupracovať](#)** – a pritom si aj privyrobiť.

Napíšte mi správu – rada vám poradím, zašlem vzorku krmiva ZADARMO a ukážem, ako môžete využiť všetky výhody aj vy.

Život chovatel'a – pravda, ktorú málokto vidí

♥ Byť chovateľom

nie je len o šteniatkach. **Je to záväzok**, ktorý zahŕňa obrovské množstvo lásky, starostlivosti, vedomostí a neustálej pripravenosti **konať v prospech** zdravia a pohody každého jedného psíka.

♥ Byť chovateľom

znamená **milovať psy** natoľko, že sa stanú súčasťou tvojho každodenného života.

Je to môj koníček. Ale nie vo voľnom čase. Je to **koníček, ktorý je zároveň záväzkom, zodpovednosťou a rytmom každého dňa**.

Nehovorím to preto, aby ma niekto ľutoval – hovorím to preto, aby si každý, kto sa rozhodne kúpiť si psíka, **vedel vážiť, čo je za tým**.

♥ Byť chovateľom znamená...

...vstávať skoro ráno a ísť spať neskoro večer, lebo každý pes má svoj režim, potreby a deň plný starostlivosti.

...byť doma 24 hodín denne, 7 dní v týždni – bez dovolenky, bez výletov, bez náhrad, bez chodenia za prácou, pretože **toto je moje zamestnanie na plný úväzok**

...žiť bez spontánnosti, lebo každý odchod z domu treba plánovať tak, aby všetko fungovalo. Aj keď ideš len do obchodu.

♥ Byť chovateľom znamená...

...držať v náručí šteniatko, ktoré sa práve narodilo a nevie dýchať. Masíruješ, dávaš umelé dýchanie, dúfaš. Niekedy sa podarí. A niekedy nie.

...**plakať potichu**, keď ti po pôrode zomrie šteniatko, aj keď si urobila všetko, čo si mohla.

...držať slzy, keď sa pôrod komplikuje a ty bežíš v noci alebo cez sviatok či víkend na pohotovosť, trasieš sa v čakárni a len dúfaš, že to všetci prežijú.

♥ Byť chovateľom znamená...

...byť pripravený na **každé zaplakanie šteniatka**. Nie je to len zvuk – je to výkrik, prosba.

...sledovať každé dojčenie, každé priberanie na váhe, každé zatvorené očko či nehybnú labku.

...nevedieť zaspáť, lebo šteniatko plače a ty nevieš, čo ho trápi.

...hľadať riešenia, kontaktuješ veterinára, sleduješ dýchanie, aj keď si vyčerpaná.

♥ Byť chovateľom znamená...

...každodenné česanie, kúpanie, strihanie, čistenie uší, pazúrikov.
...pranie podložiek, výmena misiek, dezinfekcia hračiek a priestorov.
...hygienu na úrovni nemocnice – nie pre seba, ale pre nich.

♥ Byť chovateľom znamená...

...investovať stovky až tisíce eur do starostlivosti.
...vedieť, že sa ti to možno „nikdy nevráti“, a napriek tomu to robiť, lebo veríš v kvalitu, nie kvantitu.
...milovať psíka, aj keď už „neplní svoju funkciu“ – lebo chovateľ neodkladá psa, keď zostarne, ale sa ďalej o neho stará ďalších niekoľko rokov.

♥ Byť chovateľom znamená...

...hľadať tú najlepšiu rodinu pre každé jedno šteniatko.
...odmietnuť záujemcu, ktorý chce psa len na „hračku“ alebo na „ďalší chov“, hoci ponúkne viac.
...pýtať sa, sledovať, komunikovať, radiť, fotiť, filmovať.
...často pomáhať ešte dlho po tom, ako psík opustí tvoj domov.
...lúčiť sa so šteniatkom, ktoré odchádza do novej rodiny – potichu smútiť, lebo odchádza kúsok môjho srdca, a zároveň sa tešiť a veriť, že som vybrala správne, a že bude milované, chránené a šťastné.

♥ Byť chovateľom znamená...

...milovať a venovať čas mojim dospelým psom, ktorí sú so mnou roky – verne, potichu, bez podmienok. Sú členmi mojej rodiny. Majú svoje miesta, svoje rituály, svoje pohľady, ktoré povedia viac než slová. Potrebujú moju pozornosť, moje objatie, moje pohladenie – rovnako ako na začiatku.

♥ Byť chovateľom znamená...

...znášať útoky od tých, čo nevidia rozdiel medzi chovom a množením.
...vysvetľovať, obhajovať, niekedy sa brániť pred hejtom od „internetových odborníkov“, ktorí nevideli ani jednu minútu tvojho dňa.
...mlčať, aj keď by si najradšej zakričala, že za každým vrhom je noc bez spánku a srdce, ktoré bije pre každého psa, ktorý sa u teba narodil.

♥ Byť chovateľom znamená...

...milovať každý nový život, aj keď vieš, že môže priniesť slzy.
...milovať vždy – bez podmienok, bez očakávaní.
...žiť pre nich. Kvôli nim. S nimi.

To je pravý chovateľ. To som ja ♥

Ako vyzerá zodpovedný chov

Zodpovedný chov znamená:

- starostlivo vyberať páry podľa zdravia, povahy a genetickej výbavy
- dodržiavať prestávky medzi vrhmi
- zabezpečiť socializáciu, kvalitnú výživu a veterinárnu starostlivosť
- odovzdávať šteniatka len do overených a láskavých rodín

V mojom chove sú naše psy **členmi rodiny**. Spia s nami v posteli sú zvyknuté na bežný ruch domácnosti, ľudský dotyk, lásku a dôveru.

Zodpovedný chov začína dlho pred narodením šteniatka – výberom zdravých a geneticky vhodných línií, dodržiavaním etických pravidiel, zdravotného testovania, výživy, socializácie, ale aj psychickej rovnováhy matky a správneho prostredia.

Každé jedno šteniatko musí mať:

- veterinárnu starostlivosť
- očkovanie, čipovanie, odčervenie
- priestor a čistotu
- prítomnosť človeka a kontakt
- čas na hru, výživu, hygienu, kontrolu

Nie hodinu denne. Celý deň. A často aj noc.

Koľko stojí chovateľstvo?

Málokto si uvedomuje, koľko finančných investícií stojí každý pes v chove:

- nákup kvalitného šteniatka s potenciálom do chovu: 1 500 – 4 000 €
- zdravotná starostlivosť, očkovanie, čipovanie, odčervenie, vystavenie, pasov, rodokmeňov, doprava na veterinu a späť: 150 – 400 € na 1 šteniatko
- hygiena, starostlivosť o čistotu v chove - dezinfekcia, pranie: 100 € mesačne / pes
- kvalitné krmivo, vitamíny, doplnky, kozmetika: 50 – 100 € mesačne / pes
- pôrody, komplikácie, cisárske rezy: niekedy aj 1 000 € 1 sučka
- starostlivosť o seniorov, operácie, lieky: desiatky až stovky eur mesačne

A to ešte nerátam môj čas, absencia spánku, vlastného zdravia či sociálneho alebo rodinného života.

Nie som len chovateľka.

Som **opatrovateľka, zdravotná sestra, psychologička, kuchárka, ošetrovateľka, mama, pomocník pri pôrode, vychovávateľka aj sprievodkyňa** na poslednej ceste.

Toto je môj svet.

A robím to preto, že **milujem** každý jeden život, za ktorý som zodpovedná.

Pre mňa sú psíky a šteniatka niečím viac ako len zvieratká – sú to čisté duše, ktoré vnášajú do môjho života radosť, lásku a nekonečnú oddanosť. 🐾❤️ Každý pohľad do ich úprimných očí, každé veselé zakrútenie chvostíka 🐶 a každý prítulný moment ma učí, aká silná a krásna dokáže byť láska. 😊☀️ Každé šteniatko, každý psík, ktorý prejde mojimi rukami a srdcom, ma obohacuje.

Dáva mi pocit, že láska je najsilnejšia, keď je bezpodmienečná a úprimná. Ja som tu pre nich – aby som ich chránila, milovala a dala im domov, kde sa budú cítiť bezpečne a šťastne. 🏡

Ich dôvera vo mňa je pre mňa ten najväčší dar. 🌈🌟 A ja sa snažím im tú lásku vrátiť tisícnásobne – v objatiach, starostlivosti a čase, ktorý spolu trávime. 🐶👤 Každý z nich mi pripomína, že šťastie sa skrýva v jednoduchých chvíľach – v hravom štekaní, prítulnom spánku či radostnom vítaní. 🐾❤️

Pre nich som tu vždy. 🐶❤️ Oni ma učia, že láska je nekonečná a ja sa budem vždy snažiť byť pre nich tým najlepším človekom, akým dokážem byť. 🐶🌟

Každý jeden psík, každé jedno šteniatko, ktoré príde do môjho života, mi zanechá kúsok seba v mojom srdci. ❤️☀️

Chovateľská stanica Jane's Wonderful Dream

Chovateľská stanica Jane's Wonderful Dream vznikla v roku 2017 z túžby venovať sa psíkom srdcom aj rozumom – s dôrazom na etický chov, zdravie, krásu a povahu.

Špecializujeme sa na **farebné varianty Yorkshire teriérov**, najmä: Biewer, Biro, Chocolate, Merle, Ocean Pearl, Black.

Naše psy nie sú len chovné zvieratá – **sú členmi rodiny**. Bývame spolu v byte, nie vo voliérach, a **žijú s nami každodenný život**: spoločné prechádzky, hra, výchova aj oddych. Každé šteniatko, ktoré u nás príde na svet, dostáva lásku, kontakt, socializáciu aj odbornú starostlivosť od prvých sekúnd života.

Šteniatka od nás majú nemecký rodokmeň, čip, očkovanie, zmluvu a doživotný chovateľský servis. Dbáme na výber kvalitných rodičov s výbornými genetickými základmi, testujeme zdravie a netolerujeme množiteľstvo ani neodborný chov.

Chovateľská stanica:

- je riadne zaregistrovaná ako chovné zariadenie na Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe – [ŠVPS SR](#)
- registračné číslo chovu: [74291358](#)
- je registrovaná v nemeckom chovateľskom klube [IHR e.V.](#)

Prečo si vybrať Jane's Wonderful Dream?

- Chováme so srdcom a rozumom, nie pre zisk.
- Každé šteniatko pripravujeme na reálny život v rodine.
- Poradíme, odporučíme výživu, hygienu, kozmetiku aj veterinárnu starostlivosť.
- Záleží nám na tom, kam šteniatko pôjde – vyberáme nových majiteľov dôsledne a s osobným prístupom.

Veríme, že zodpovedný chov je **služba a celoživotný záväzok**. Nezáleží len na vzhľade psíka, ale aj na jeho povahe, zdraví a šťastí. Našou víziou je odovzdávať do sveta zdravé, vyrovnané a milované psy, ktoré si nájdu tých správnych ľudí – **navždy**.

Podmienky odberu šteniatka

Odchod do nových domovov

Naše šteniatka sú ponúkané do rodín ako **maznáčikovia**. Pre chov by mali byť vybrané šteniatka, ktoré sú po všetkých stránkach dokonalé a plne zodpovedajúce štandardu a **to sa ešte v tak rannom veku nedá na 100% určiť**. To **však neznamená**, že naše šteniatka nemajú potrebnú kvalitu a v budúcnosti by nemohli byť zaradené do chovu alebo na výstavy.

- medzi 8 – 10 týždňom veku, podľa stavu a hmotnosti šteniatka
- vo výbornej kondícii, zdravé, úplne samostatné, zvyknuté na bežný chod domácnosti
- učené si robiť potrebu na podložku (majiteľ pokračuje v učení šteniatka do ukončenia riadneho vakcinačného programu do 3. vakcinácie, kedy už môže byť venčené vonku)
- vyšetrené veterinármi pod vedením MVDr. Tomáša Scheera z kliniky [Veterina Turiec](#)
- riadne niekoľkokrát preventívne odčervené (každé 2 týždne)
- očkované (proti parvoviróze, psinke, infekčnej hepatitíde a parainfluenze)
- čipované s očkovacím preukazom (prípadne EU pasom)
- s kúpnuou zmluvou

so štarovacím balíčkom:

- 700 g suchého krmiva MaxiDog Junior
- odmerka na krmivo
- 2 konzervy po 200 g MaxidogVit morka a MaxidogVit jahňa
- balenie prírodných pochúťok
- vrečko na pochúťky
- malé prekvapenie
- pelech
- podložky na cestu
- hračky
- v zime – deka

- krmivo si objednáte, keď vás zaregistrujem ako nového zákazníka do e-shopu, som obchodným partnerom [Reico Vital – Systeme](#)
- viac o krmive Reico a jeho objednávaní sa dočítate [TU](#):
- s rodokmeňom vystaveným plemennou knihou v nemeckom klube [IHR e.V](#) (Verein Internationaler Hundefreunde aller Rassen)
- ak nie je ešte rodokmeň vydaný pri odbere šteniatka, tak sa po jeho vydaní posiela novému majiteľovi dodatočne doporučené Slovenskou poštou
- s poradenským servisom ohľadom chovu
- záleží nám, aby si naše šteniatka našli rodinku, ktorá im dá láskyplný a kvalitný domov, preto si nových majiteľov budeme starostlivo vyberať

Pred jednaním o odbere šteniatka si prečítajte vzor kúpnej zmluvy

Rezervačná záloha

1/3 kúpnej ceny (prevodom na účet) zmluvná pokuta za prípad neodobratia šteniatka

Bez zloženej zálohy, je akékoľvek konanie o odbere šteniatka iba **nezáväzná**!

Záloha je vratná v prípade

1. zlého zdravotného stavu šteniatka v čase pred odberom (za zlý zdravotný stav sa nepovažuje vývojová alebo kozmetická vada – zlý zhryz, farba, veľkosť, ovisnuté ušká, nezostúpené semenníky u psov a podobne)
2. úhynu šteniatka v čase pred odberom

Záloha je nevratná

1. ak kupujúci dodatočne od odberu šteniatka odstúpi
2. šteňa si neodoberie do 2. týždňov po dohodnutom termíne

Záloha je určená **na pokrytie nákladov vzniknutých** pri ďalšom držaní daného šteniatka a na kompenzáciu straty alebo odloženia odbernej príležitosti.

Nezáväzná návšteva a odber

(najskôr po 1. očkovaní)

- chápeme Vašu potrebu ponúkané šteniatko vidieť skôr, než sa rozhodnete pre jeho rezerváciu, prípadne než si pre neho pridete
- všetky naše psíky chováme v našom byte (sú členmi našej rodiny), vystavujeme sa tak riziku, že s každou takouto návštevou nám sem môžu byť zavlečené nielen rôzne baktérie a vírusy, ale aj COVID
- **šteniatka sú každou návštevou ohrozené**, pretože nemajú ešte vybudovanú potrebnú imunitu naše hárajúce, gravidne alebo kojacie sučky sú z cudzích ľudí nervózne a v strese, preto sa snažíme eliminovať všetky nežiadúce následky takýchto návštev u nás v byte a z tohto dôvodu sa stretneme v chatke – u nás v záhradke, kde Vám ukážeme aj rodičov šteniatka
- Prosíme vás, aby ste nám oznámili približný čas vášho príchodu a keď budete v meste Martin (je to 3 km od nás) dali nám vedieť, aby sme mali dostatok času postarať sa o našich psíkov, kým budú samé doma.

Šteniatka neposielam letecky ani kurierom

- odber je **výhradne osobný** u nás doma [na adrese Dražkovce 66](#)
- alebo **po dohode dovoz** – len Slovensko!
- pri príchode ku nám, **nás kontaktujte telefonicky**, zvoniec máme kvôli psíkom **vypnutý**
- **úhrada je v hotovosti** na mieste odberu (platba **NIE na splátky**)
- na cestu pre šteniatko si **vezmite prepravku** (ostatné potrebné veci dostanete od nás)
- v prípade problémov s odvozom, **môžeme šteniatko priviezť až ku vám domov** (za poplatok na benzín, cesta ta a späť – len Slovensko)

Žiadame vás aby ste:

- pred plánovanou návštevou **neobiehajte rôzne chovy so šteniatkami, útulky alebo psov z iného prostredia**, aby sme minimalizovali riziko zavlečenia infekčných ochorení. Zdanlivo zdravý pes môže byť nosičom nebezpečných vírusov či baktérií, ktoré sú vysoko nákazlivé **najmä pre šteňatá s nedostatočne vyvinutou imunitou**.
- **dodržiavali dohodnutý čas návštevy** (každý máme svoj súkromný život, program aj povinnosti)
- **dodržiavali hygienicko-epidemiologické opatrenia, ak sú vyhlásené**

Príchod domov

Priviesť si domov šteniatko je krásny okamih, ale zároveň **veľká zodpovednosť**. Aby bol prechod do nového prostredia čo najjemnejší a bez stresu, riad'te sa prosím nasledovnými odporúčaniami:

1. Dajte mu čas a pokoj

- Šteniatko je zvyknuté na svoj vrh a známe prostredie. Po príchode domov ho nestresujte povelmi, hlučným prostredím ani neustálym kontaktom.
- Nevyvolávajte paniku ani krik – nech sa najskôr zorientuje, ovonia si priestor a nájde si svoje miesto.

2. Krmivo, voda a hygiena

- Misku s vodou, jedlom a podložkou na potrebu umiestnite na dostupné a viditeľné miesto, ideálne do ohrádky alebo blízko peľechu.
- Krmte ho granulami, ktoré dostalo od nás – šteniatko je na ne zvyknuté. Neexperimentujte s jedlom, vyhnite sa hnačkám a tráviacim ťažkostiam.
- Ľudskú stravu nedávajte vôbec – je pre psa nevhodná a môže spôsobiť závažné problémy.
- Denná dávka MaxiDog Junior závisí od veku a hmotnosti šteniatka.
- Do 10. mesiaca odporúčame ponechať granule v miske počas celého dňa a noci, keďže šteňa rastie a potrebuje dostatok energie.
- Krmnu dávku postupne zvyšujte podľa rastu a potreby.

3. Stres a adaptačné prejavy

- Šteniatko môže byť po príchode v strese – je normálne, že zo začiatku:
 - menej je a pije
 - nechce kontakt, trasie sa alebo má riedku stolicu
 - Ak neprijíma žiadnu potravu, [dajte mu na prst trošku medu do papuľky](#), aby mu neklesla hladina cukru.
 - Ak aspoň pije vodu, môžete mu v nej rozmiešať trochu medu.
- ☎ Prosím, dajte mi vedieť, ako zvládlo cestu, ako spalo prvú noc a ako sa postupne adaptuje.

🚫 4. Ochrana zdravia

- Do 3 mesiacov ho nevenčíte vonku, vyhýbajte sa prechladeniu, prievanom a kontaktu s inými psami.
- Chráňte ho pred pádmi z výšky, úrazmi, náhlym skokom – môže si ublížiť.
- Do 1 roka:
 - nezaťažujte ho fyzicky
 - obmedzte dlhé prechádzky, behanie po schodoch a skákanie
 - jeho kĺby a pohybový aparát sa ešte vyvíjajú (**viac TU**)

6. Zdravotná starostlivosť

- Pri očkovaní dajte veterinárovi vyšetriť aj vzorku stolice, aby sa odhalili parazity, ktoré nemusela zachytiť bežná odčervovacia kúra.
- Do 21 dní nahláste zmenu vlastníka u svojho veterinára – ten vás zaregistruje v Centrálnom registri spoločenských zvierat (CRSZ).
- Pri akomkoľvek náhlom zhoršení zdravotného stavu neváhajte a okamžite vyhľadajte veterinára.

Vyhradzujem si právo:

- na výber nových majiteľov
- na predkupné právo pri ďalšom predaji šteniatka tretej osobe

Výbavička pre šteniatko

Základná výbava – nevyhnutnosti:

Pelech alebo ohrádka

- – mäkký, ľahko prateľný a útulný, nie príliš veľký
- – ohrádka ako bezpečné miesto počas prvých dní a nácviku hygieny

Misky na vodu a krmivo

- – ideálne **nerezové alebo keramické** – hygienické a stabilné
- – plastové misky neodporúčam (riziko alergií)

Postroj a klasické vodítko

- – **mäkký postroj** je bezpečnejší pre krk a priedušnicu ako obojok
- – **klasické vodítko** je vhodné na výcvik – flexi sa v začiatkoch neodporúča

Kefy a hrebene

- – jemná šteňacia kefa, antistatický hrebeň, neskôr slicker kefa
- – pravidelná úprava srsti pomáha vytvoriť rutinu a dôveru

Podložky na hygienu

- – savé, nepriepustné, ideálne s protišmykovou spodnou stranou
- – nevyhnutné počas obdobia pred ukončením očkovania

Prípravky na čistenie nehôd

- – **enzýmové čističe** odstránia zápach a zabránia opakovaniu

Hračky na zabavenie a hryzenie

- – bezpečné, bez drobných častí
- – na výmenu mliečnych zubov odporúčam **srnčie parohy** – prírodné, rozrezané priečne šteniatkam pomáhajú s vykúvaním zúbkov, navyše sú plné minerálov a stopových prvkov

Zubná kefa a pasta pre psov

- – vhodné už od šteňacieho veku
- – používajte výlučne veterinárnu pastu bez fluoridu

Prepravka

Pri výbere prepravky je dôležité zohľadniť veľkosť, bezpečnosť a komfort pre vášho psa. Na trhu je široká škála prepraviek – od plastových, cez látkové až po kovové.

Ja osobne preferujem prepravky, ktoré sa **dajú otvoriť aj zvrchu**.

Tento typ má niekoľko výhod:

- **Všestrannosť:** Vhodné na rôzne situácie – návštevy veterinára, cestovanie autom či bezpečný oddych počas prepravy.
- **Jednoduchšia manipulácia:** Zvrchu otvárateľné prepravky umožňujú pohodlne vybrať alebo vložiť psíka, najmä ak je nervózny alebo sa bojí.
- **Lepší prístup:** Môžete psa počas cesty ľahko skontrolovať alebo upokojiť.

Odporúčaná kozmetika – čo používam a odporúčam

Pri údržbe srsti odporúčam kozmetiku **So Posh**, ktorá je vhodná aj pre veľmi citlivých psov:

- **Hodvábny šampón – I'm So Silky Shampoo** - pre psy s hodvábnou a jemnou srstou je tento šampón ideálnou voľbou. Jemne čistí a zanecháva srst hladkú, lesklú a príjemnú na dotyk. Jeho zloženie je obohatené o výživné látky, ktoré podporujú hebkosť a zlepšujú štruktúru srsti.
- **Bezoplachový kondicionér – I'm So Silky Leave-On Conditioner** - praktický a rýchly spôsob, ako hydratovať srst bez potreby oplachovania. Tento kondicionér vyživuje a zjemňuje srst, čím uľahčuje česanie a znižuje riziko zamotania. Ideálny na každodenné použitie alebo rýchlu úpravu pred prehliadkou či výstavou.
- **Dokončovací krém na zamotanú srst – So Sleek Finishing Cream** - perfektný pomocník na rozčesávanie zamotanej srsti. Krém uvoľňuje uzlíky a predchádza ich tvorbe, pričom srst zanecháva jemnú a lesklú. Vďaka svojim vyživujúcim zložkám pomáha udržiavať srst v špičkovej kondícii.

So Posh je profesionálna rada bez silikónov, určená aj pre výstavné psy.

Na čo si dať pozor:

- **Plastové misky a pelechy** – nehygienické, môžu spôsobiť podráždenie
- **Obojky u šteniat** – riziko tlaku na priedušnicu
- **Flexi vodítka** – nevhodné na výcvik
- **Ľudská kozmetika** – príliš agresívna pre psov
- **Hračky s drobnými časťami** – riziko prehĺtnutia

Premyslená výbava je základ pre pokojný a bezpečný štart.

Ak šteniatku vytvoríte vhodné prostredie, odmení sa vám láskou, dôverou a pohodou, ktorá potrvá celý život.

Darované šteniatka od nás

Nie každý si môže dovoliť zadovážiť čistokrvné šteniatko s rodokmeňom a preto z času na čas darujeme šteniatko s PP **rodinke s hendikepovaným alebo ŤZP členom rodiny**, ktorému psík **pomôže pri rekonvalescencii**.

Rodinku si vždy starostlivo vyberáme po zvážení okolností a všetkých podmienok.

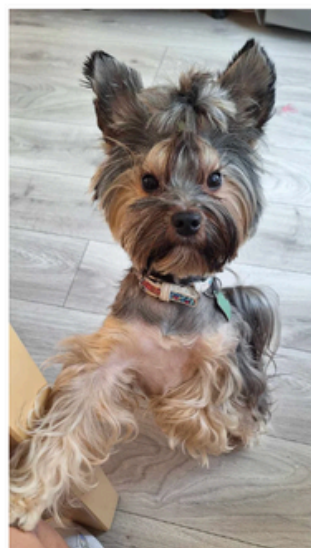
Pridajte sa k nám do Facebookovej skupinky [Yorkshire Terrier - všetky farebné varianty](#) a tam sa dozviete včas, kedy sa rozhodneme darovať ďalšie šteniatko...

**Glen-darovaný
1.1.2023**

**Nex-darovaný
28.6.2023**

**Hix alias Monty-
darovaný
1.1.2023**

**Yvett alias Lilly-
darovaná
25.1.2025**

**Miky-darovaný
31.7.2023**

Yorkshire Terrier - všetky farebné varianty

Veronika Repovská Nováková · 5 h · 🐾

...

Ahojte skupinka. Pred nedávnom našej Laurike pani **Jana Dobrotová** darovala túto malú slečnu Yvett - moje dievčatá jej dali meno Lilly. Aj touto cestou by sme sa pani Janke chceli poďakovať. Dievčatá ju milujú a Laurika sa jej veľmi teší. A čo je úžasné Laurika začala znovu čítať knihy a viac si všímať okolie okolo seba. Lilly je úžasný psík s veľmi dobrou povahou 😊 ako každé šteniatko aj ona je taký malý nezbedník, nedá sa pri nej vôbec nudiť 😊 a dáva neskutočne veľa lásky 🥰

Trošku by som Vám chcela predstaviť aj našu Lauriku. Má 16 rokov, narodila sa predčasne v 28 TT. Má 4 komorový posthemoragicky hydrocefalus, zavedený VP shunt. Má za sebou 7 operácií mozgu, jednu operáciu očí a operáciu miechy - SDR. Následkom Hydrocefalu je DMO- spasticka dipareza dolných končatín, mentálne postihnutie a spadá do autistického spektra.

Aby dokázala žiť plnohodnotný život v rámci svojich možností je potrebné pravidelne a intenzívne rehabilitovať a obzvlášť v tomto veku, čo je veľakrát dosť finančne náročné.

S dovoľením pani Janky by sme vás aj takto chceli poprosiť ,ak sa tu nájdú ľudia, ktorí nemajú komu darovať svoje 2% budeme Vám veľmi vďační ak ich darujete našej Laurike a tým jej pomôžete posúvať sa ďalej.

Pani Janka jej darovala túto úžasnú malú slečnu, ktorá jej pomáha v tom, že sa dajú veci robiť aj ináč a že to dokáže. Pre niekoho sú to možno nepodstatné veci no v Laurinom prípade ďalší posun 😊

Ak sa rozhodnete Laurike pomôcť a budete chcieť vedieť viac môžete ma kontaktovať. Prikladám aj údaje k jej OZ. Ďakujeme 😊

Recenzie

Valeria Barilla

2 recenzie · 0 fotiek

★★★★★ Pred 23 týždňami

Máme psíka z tejto chovateľskej stanice. Pani Janka sa o psíkov príkladne stará, sú odchované v domácom prostredí, dostávajú lásku a kvalitnú stravu. Psíky sú odčervené, zaočkované a majú svoju knihu pôvodu. Pri kúpe psík odchádza s bohatou základnou výbavou, ktorá uľahčí novým majiteľom prvé dni. Určite veľmi odporúčame túto chovateľskú stanicu pre všetkých, ktorí zvažujú kúpu psíka.

Maria Gerbelova

1 recenzia · 1 fotka

★★★★★ Pred 23 týždňami

Pani Dobrotová má neskutočne ľudský prístup. Šteniatka chované v láske a krásnom prostredí. Odporúčam každému, kto uvažuje nad kúpou šteniatka.

Mgr. Mária Hargašová

1 recenzia • 0 fotiek

★★★★★ Pred 23 týždňami

Veľká spokojnosť.

Máme doma člena rodiny Jeck Jane's Wonderful Dream už 4 roky. Je to naše malé zlatíčko.

Pani Dobrotová, je veľmi ochotná a môžeme sa na ňu obrátiť hoci kedy, keď niečo potrebujeme poradiť alebo prekonzultovať.

Denisa Štefáková

17 recenzií • 29 fotiek

★★★★★ Pred 23 týždňami

Dobrý deň, dovoľte mi sa podeliť o naše bábo šteniatko 7 mesačné, od chovateľky Janky Dobrotovej. Volá sa Vix Marley a je to miláčik rodiny. Jeden inteligentný rýchlo sa učiaci malý krásavec, ktorý nám srdce naplnilo šťastím, láskou a zábavou. Vonku na prechádzke sa nierz pri nás cudzí človek zastaví, pochváli nám ho, pohladká a pýta sa, odkiaľ ho máme. Poteší. Ak by sme sa rozhodli opäť si zadovážiť psíka YT, tak len od p. Dobrotovej. Ďakujeme pani Janka. Prajeme s Marleym krásne sviatky. 🥰

Katarína Lukašová

2 recenzie • 2 fotky

★★★★★ 6. 10. 2023

Od p. Janky máme krásneho psíka a lepšie sme si vybrať nemohli. Sme v kontakte od úplného začiatku ako sa náš Dobby narodil a len odporúčame! Máme jedno úžasné šteniatko! Ďakujeme ❤️

Zuzana Fedorová

1 recenzia • 0 fotiek

★★★★★ 6. 10. 2023

Mám od pani chovateľky krásnu, zdravú 6 mesačnú slečnu ktorá má úžasnú povahu.... túto chovnú stanicu odporúčam všetkým ktorí chcú úžasného psíka pani majiteľka je veľmi milá ústretová a hlavne veľký odporník

Janka Kačinová

1 recenzia • 2 fotky

★★★★★ 6. 10. 2023

Úžasný prístup chovateľky, poradí so všetkým. O šteniatka ako aj o jej psíkov sa stará nadštandardne. Vysoko profesionálny prístup, maximálne zodpovedný zo strany CHS a vďaka tomu máme zdravého, krásneho, Yorkshire terriera ... Odporúčam

Lyudmyla Arkharova

8 min · 2

Это наше чудо! Филипп.

Дорогая Яна, огромное спасибо за нашего малыша.

Я увидела его в Киеве, когда искала малыша в интернете. и влюбились в него с первого взгляда. Поняли, он наш. Мы проделали столько км, чтобы забрать его.

Я переживала, какой же характер будет у него? Мы его даже не видели .

Но, не ошиблись.

Наш маленький словацкий парень.

Спасибо силе интернета.

И вам, за ваш питомник.

Рекомендую всем друзьям

See translation

To je náš zázrak! Filipp.

Drahá Jana, obrovská vďaka za nášho drobčeka.

Uvidela som ho v Kyjeve, keď som hľadala šteniatko na internete – a zamilovali sme sa do neho na prvý pohľad.

Pochopili sme, že je náš. Prešli sme toľko kilometrov, aby sme si ho mohli vziať.

Obávala som sa, akú bude mať povahu, keď sme ho nevideli.

Ale nesklamal nás.

Náš malý slovenský chlapček.

Ďakujem internetu za túto možnosť.

A vám – za vašu chovateľskú stanicu.

Odporúčam vás všetkým priateľom.

Cena šteniatka?

Mnohí vidia len rozkošné šteniatka a predstavu „ľahkého zárobku“. Ale realita zodpovedného chovu je úplne iná. Je to každodenná starostlivosť, výdavky, stres aj obrovská zodpovednosť – počas celého života psíka.

Fakty, ktoré bežný človek nevidí:

Obdobie života psa	Realita pre chovateľa
Prvé 2 roky života	✗ Žiadne šteniatka, len výdavky na zdravie a prípravu do chovu
Po ukončení chovu (cca 8 rokov)	✗ Žiadny príjem, len starostlivosť, výživa a zdravotné výdavky
Celý život psa (cca 14 rokov)	▼ Väčšinu času len investujeme...

Rozpis nákladov – Príklad 1 sučky a 1 psa od šteniatka po starobu:

1 Kúpa chovných jedincov

Položka	Suma
Sučka s PP (chovná kvalita)	2000 €
Pes s PP (chovný)	1500 €
Spolu investícia:	3500 €

Ak chcete kvalitných jedincov do chovu, musíte rátať s vyššou sumou – najmä u malých plemien s raritnými farbami alebo zahraničným pôvodom.

👉 **Spolu investícia:** cca 2500 – 5500 €

2 Základná výbava do domácnosti

Peliešky, ohrádky, misky, podložky, prepravky, hygiena... **cca 750 €**

3 Veterinárna starostlivosť + povinné testy

Položka	Suma
Očkovania, čipy, pasy	200 €
Rôzne zdravotné testy	600 €
Preventívky (10 rokov × 2 psy × 100 €)	2000 €
Spolu:	2800 €

4 Krmivo, grooming, vitamíny

Priemerne 2000 €/rok × 10 rokov = **20 000 €**

5 Tehotenstvá a vrhy (4 vrhy, cca 14 šteniat)

Položka	Suma
Tehotenská výživa, pôrod, komplikácie	cca 1150 €/vrh
Starostlivosť o šteniatka, čipovanie, hygiena	cca 700 €/vrh
Batôžtek pre nové rodiny	50 €/šteniatko
Spolu za 4 vrhy:	6000 – 7000 €

6 Mimoriadne výdavky

Príklady	Odhad
Nečakané choroby, pohotovosť, úrazy	1000 – 2000 €
Zničený nábytok, podlahy, matrace...	nevyčísliteľné

7 Staroba (cca 8 rokov po skončení chovu)

Výdavok	Ročne	Spolu za 8 rokov
Kvalitné krmivo, hygiena, podložky	1200–1500 €	9600–12 000 €
Zdravotná starostlivosť, zákroky	150–300 €	1200–2400 €
Rezerva na nečakané výdavky	–	1000–2000 €
Spolu na jedného psa:	–	11 800 – 16 400 €

Celkové náklady za celý život chovu 1 sučky a 1 psa:

Oblasť	Suma
Kúpa psov	3 500 €
Základná výbava	750 €
Veterinárna starostlivosť	2 800 €
Výživa, grooming – 10 rokov	20 000 €
4 vrhy šteniat	6 000 – 7 000 €
Mimoriadne výdavky	1 500 €
Staroba dvoch psov	23 600 – 32 800 €
Spolu výdavky:	80 650 – 87 850 €

A čo príjem z predaja šteniatok?

Počet šteniat	Cena/šteniatko	Príjem
cca 14 (4 vrhy × 3–4)	1200 €	16 800 €

➡ **Strata: cca 63 850 – 71 050 €**

A čo ak máte viac sučiek?

Prečo to robíme?

- Nie, chov nie je zlatá baňa.
- Nie je to spôsob, ako zbohatnúť.
- Je to služba, vášňa a celoživotný záväzok.

A z čoho teda žijeme?

- Môj manžel – **výsluhový aj starobný dôchodca** – stále pracuje, aby sme zvládli bežné výdavky
- Ja vo voľnom čase **podnikám z domu (IČO 40041964)**
- Máme úvery ako každý iný
- To, čo príde – **hneď aj odíde**. A niekedy aj viac...

Ale **robíme to, lebo ich milujeme**. Nie preto, že sa to „oplatí“.

Záver – slovo na rozlúčku

Farebné varianty yorkshirského teriéra nie sú len o výnimočnom vzhľade. Predstavujú **rozmanitosť, krásu prírody a zodpovedný chov**, ktorý rešpektuje zdravie, genetiku a individuálnu jedinečnosť každého psíka.

Verím, že tento e-book Vám pomohol **lepšie porozumieť svetu farebných yorkshirov**, ich odtieňom, genetickému pozadiu aj tomu, čo znamená chovať ich s láskou, rešpektom a znalosťami.

Ako chovateľka registrovaná pod [IHR e.V.](#) (Nemecko) pôsobiaca na Slovensku sa snažím prispievať k tomu, aby aj tieto jedinečné farebné línie našli svoje miesto vo svete – **nie ako neštandardné výnimky, ale ako plnohodnotní rodinní miláčikovia** s kvalitným pôvodom a starostlivo vedeným rodokmeňom.

Zvážili ste šteniatko?

Ak Vás niektorý z farebných variantov zaujal a uvažujete o šteniatku, ktoré bude nielen krásne, ale aj zdravé, socializované a vychované s láskou, s radosťou Vám predstavím aktuálnu či plánovanú ponuku šteniatok z našej chovateľskej stanice **Jane's Wonderful Dream**.

Každé naše šteniatko:

- ✓ vyrastá v domácom prostredí ako člen rodiny
- ✓ je veterinárne ošetrené, očkované, čipované, s rodokmeňom IHR e.V.
- ✓ odchádza s výbavičkou a podrobným sprievodcom na prvé dni
- ✓ je sprevádzané mojou plnou podporou aj po odchode do nového domova

Kontakt:

🏠 Dražkovce 66, 038 02

☎ Telefón: **0904 561 002**

✉ E-mail: info@bieweryork.eu

🌐 Web: www.bieweryork.eu

📺 Facebook: www.facebook.com/dobrotova11

Pokiaľ by ste mali záujem o bližšie informácie alebo osobné stretnutie, veľmi rada Vás privítam po dohode aj osobne – v našej [záhradke - na adrese Dražkovce 66](#).

Možno ste nás už niekde zazreli aj na cestách – auto označené logom našej chovateľskej stanice **Jane's Wonderful Dream** je mojím hrdým mobilným podpisom.

Ďakujem Vám, že ste si našli čas a pozornosť na prečítanie tohto sprievodcu.

Ak sa rozhodnete spojiť svoj život s farebným yorkshírom – prajem Vám veľa radosti, šťastia a verného priateľstva. A ak sa rozhodnete kráčať touto cestou s naším šteniatkom, budem poctená byť pri tom.

S úctou a láskou k psíkom,

Jana Dobrotová

Chovateľka telom i srdcom

[Yorkshire Terrier - všetky farebné varianty](http://www.bieweryork.eu)

www.bieweryork.eu

Zábava

🎉 Zabavte sa s nami a užite si oddychové chvíle plné úsmevu, hravosti a pohody. 🐾
Spoločná zábava s yorkšírmi poteší malých aj veľkých!

Yorkshire Teriér podľa znamenia zverokruhu

Baran (21. 3. – 19. 4.)

Povaha: Tvoj Yorkšír v Baranovi je skutočný malý bojovník – odvážny, impulzívny a sebavedomý. Miluje byť prvý v rade, hoci je malý, často si neuvedomuje svoju veľkosť a pustí sa do súboja aj s väčšími psami. Jeho energia je nevyčerpatel'ná a nikdy neodolá hre.

Zdravie: Potrebuje veľa pohybu, ale pozor – jeho odvážnosť môže viesť k drobným úrazom. Pravidelné kontroly a bezpečné prostredie sú dôležité.

Osobnosť: Je nezávislý a tvrdohlavý, no zároveň extrémne lojálny. Potrebuje aktívneho majiteľa, ktorý mu dá jasné hranice, no zároveň mu poskytne dostatok pohybu a výziev.

Býk (20. 4. – 20. 5.)

Povaha: Yorkšír narodený v znamení Býka je pokojný, trpezlivý a veľmi verný. Má rád pohodlie, teplé miestečka a dobré jedlo. Je to pes, ktorý si obľúbi rutinu a nemá rád náhle zmeny.

Zdravie: Má sklon k priberaniu, najmä ak je prehnane odmeňovaný maškrtami. Dôležitá je vyvážená strava a primeraná aktivita.

Osobnosť: Tento psík je skvelým spoločníkom pre pokojné duše. Má hlboký emocionálny vzťah k svojej rodine a jeho náklonnosť si treba zaslúžiť. Ak mu dáš čas, získaš verného priateľa na celý život.

Blíženci (21. 5. – 20. 6.)

Povaha: Tento Yorkšír je extrémne zvedavý, inteligentný a neustále v pohybe. Miluje spoločnosť, komunikáciu a rôznorodé podnety. Jeho energia a rozum si vyžadujú neustálu stimuláciu.

Zdravie: Potrebuje stabilný režim, pretože psychický nepokoj sa môže prejaviť na tráviacom systéme. Rutina a duševná stimulácia pomáhajú udržať jeho zdravie.

Osobnosť: Je to malý extrovert, ktorý miluje všetko nové – ľudí, zvieratá, hračky. Vhodný je tréning plný hier a odmien, pretože sa rýchlo nudí. Ideálny pre majiteľov, ktorí chcú aktívneho a spoločenského psa.

Rak (21. 6. – 22. 7.)

Povaha: Rak-yorkšír je veľmi citlivý, nežný a hlboko oddaný svojej rodine. Je intuitívny – dokáže vycítiť náladu svojho majiteľa a často reaguje súcitne. Potrebuje veľa lásky, pokoja a stabilného prostredia.

Zdravie: Tento psík môže byť náchylnejší na stres, najmä ak sa často mení prostredie alebo je príliš dlho sám. Úzkosť sa môže prejavovať zmenami v apetíte alebo správaní.

Osobnosť: Je to rodinný psík, ktorý si vytvára hlboké emocionálne väzby. Netrpí samotu dobre, preto je vhodný pre ľudí, ktorí mu môžu venovať veľa času a pozornosti. Jeho oddanosť je však bezhraničná.

Lev (23. 7. – 22. 8.)

Povaha: Lev-yorkšír má charizmu, je sebavedomý, hrdo sa nesie a rád je stredobodom pozornosti. Tento malý kráľ domu očakáva obdiv a rád sa predvádza – pokojne aj v novom outfite.

Zdravie: Vo všeobecnosti býva zdravý, ak má dostatok pohybu a zábavy. Môže mať citlivú kožu alebo srst', preto potrebuje kvalitnú starostlivosť.

Osobnosť: Miluje pozornosť, pochvalu a spoločnosť. Jeho sebadôvera je očarujúca. Je ideálny pre majiteľov, ktorí si užívajú aktívny životný štýl a neboja sa dať mu zaslúžené pozornosť.

Panna (23. 8. – 22. 9.)

Povaha: Panna-yorkšír je inteligentný, precízny a veľmi pozorný. Miluje poriadok a rutinu. Všímvavý k okoliu, citlivo reaguje na každý podnet, no nie je prehnane impulzívny.

Zdravie: Citlivý tráviaci trakt môže byť problém, preto mu najviac vyhovuje pravidelná a kvalitná strava. Taktiež potrebuje hygienické a pokojné prostredie.

Osobnosť: Je to učenlivý, dobre vychovaný psík, ktorý ocení jasné pravidlá a konzistentný režim. Svojim majiteľom je mimoriadne oddaný, no zároveň náročný na ich poriadok a dôslednosť.

Váhy (23. 9. – 22. 10.)

Povaha: Váhy sú milé, spoločenské a elegantné. Tento Yorkšír sa rád obklopuje ľuďmi, dobre vychádza s inými zvieratami a vyžaruje pokoj a šarm.

Zdravie: Má sklon k stresu z osamelosti. Vyžaduje si pravidelný kontakt a emocionálnu pohodu. Citlivý aj na zvukové podnety.

Osobnosť: Je harmonický, ľahko sa prispôsobuje a vyžaduje spoločnosť. Má rád rovnováhu – nie príliš veľa pohybu, ale ani dlhé ničnerobenie. Je ideálny pre rodiny alebo jednotlivcov, ktorí si cenia pokoj a blízkosť.

Škorpión (23. 10. – 21. 11.)

Povaha: Tento psík je intenzívny, hlboký a mystický. Hoci je malý, má silnú osobnosť a často býva vodcovským typom. Je tichý pozorovateľ, no keď sa zapojí, robí to naplno.

Zdravie: Silná vitalita, ale potrebuje emocionálne stabilné prostredie – ak stratí dôveru, môže sa stiahnuť alebo reagovať obranným správaním.

Osobnosť: Silne sa viaže na jednu osobu, ktorej dôveruje úplne. Má sklon byť žiarlivý, no jeho láska je hlboká a oddaná. Hodí sa k trpezlivým a intuitívnym majiteľom.

Strelec (22. 11. – 21. 12.)

Povaha: Tento Yorkšír je dobrodružný, hravý a vždy pripravený vyraziť na nové miesta. Nezávislý a optimistický – nie je to typ psa, ktorý by sedel doma.

Zdravie: Aktívny život je kľúčom k jeho zdraviu. Ak je fyzicky aj mentálne nevyťažенý, môže byť nervózny alebo nepozorný.

Osobnosť: Miluje zmenu, výlety a nové zážitky. Hodí sa k cestovateľom, aktívnym ľuďom a tým, ktorí mu umožnia skúmať svet. Nie je veľmi žiarlivý, no potrebuje slobodu.

Kozorožec (22. 12. – 19. 1.)

Povaha: Je rozvážny, zodpovedný a veľmi lojálny. Tento Yorkšír pôsobí vážne a dôstojne, a často si drží odstup od cudzincov. Miluje štruktúru a jasné pravidlá.

Zdravie: Má silnú konštitúciu, ale potrebuje pravidelný režim a pokoj. Prehnaný stres alebo hluk mu nesvedčí.

Osobnosť: Je to pracovitý a spoľahlivý psík, ktorý má rád poriadok. Nie je spontánny, ale veľmi sa snaží robiť veci správne. Skvelý spoločník pre ľudí s dôsledným životným štýlom.

Vodnár (20. 1. – 18. 2.)

Povaha: Nezávislý, originálny a často výstredný. Vodnársky Yorkšír má svoju hlavu, miluje nové technológie (napr. psie hračky s interakciou) a zaujímavé podnety.

Zdravie: Zvyčajne silný, no potrebuje mentálnu stimuláciu. Ak je podnetov málo, môže sa nudiť a rozvíjať neželané správanie.

Osobnosť: Miluje slobodu, no zároveň má silný cit pre spravodlivosť. Je verný, ale svojský. Vhodný pre originálnych ľudí, ktorí mu dajú priestor na sebavyjadrenie.

Ryby (19. 2. – 20. 3.)

Povaha: Tento Yorkšír je nežný, empatický a citlivý. Doslova „nasáva“ emócie svojho majiteľa. Je pokojný, až snivý a veľmi dobre reaguje na jemné zaobchádzanie.

Zdravie: Môže byť citlivý na zmenu prostredia a stres. Je dôležité, aby mal svoje tiché miesto a vyrovnaný denný režim.

Osobnosť: Vhodný pre tých, ktorí hľadajú duševné spojenie so psíkom. Ryby-yorkšír je ako malý terapeut, ktorý vie presne, kedy sa potrebuješ objasť – no tiež potrebuje pokoj a jemnosť späť.

Tento horoskop je zábavným spôsobom, ako lepšie porozumieť svojmu Yorkshire teriérov. Nezabúdajte však, že **každý pes je jedinečný** a jeho **povaha je ovplyvnená** aj výchovou, prostredím a individuálnymi skúsenosťami.

Pre všetky šikovné rúčky a zvedavé detičky!

Máte doma malého milovníka psíkov? Alebo rovno malého fanúšika yorkšírov? Pripravila som pre vás **zábavné pexesá** s rôznymi farebnými variantmi yorkshirských teriérov a **roztomilé omaľovánky**, ktoré si deti môžu samy vymaľovať podľa vlastnej fantázie!

Stačí si **vytlačiť 2× pexeso, vystrihnúť kartičky** a môžete si zahrať hru na trénovanie pamäti spolu s deťmi – hravo, jednoducho a s úsmevom.

Deti sa naučia rozoznávať rôzne typy yorkšírov (biewer, biro, chocolate, ocean pearl a iné) a zároveň si precvičia farby, postreh aj koncentráciu.

Potešte sa spolu krásnymi chvíľkami a nezabudnite nám poslať fotku, ako sa vám podarilo omaľovať yorkšírika!

Užite si spoločný čas zábavne – s láskou ku psíkom a detskej fantázii.

PEXESO

OMAĽOVÁNKY

